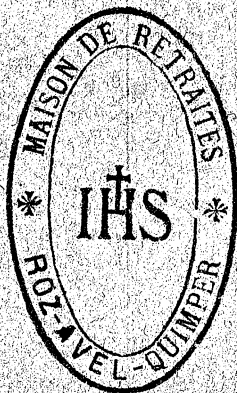

AVIEL KATOLIK

44297

Aviel Katolik

TROET EN BREZONEK

gant

An Aotro BILER-AZÉNOR

PERSON YVIAS

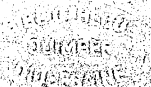
*Warnan pemzek eus ar skeudennou brudet graet
gant GUSTAVE DORÉ*

SANT-BRIEK

TI-MOULLEREZ SANT-GWILHERM, BALI CHARNER

1907

4B
225-
591
68

Avi

Propriété de l'Imprimerie St-Guillaume

Diocèse de
Quimper & Léon
Évêché de Cornouaille

Document numérisé en 2016

ORTHOGRAPHE BRETONNE

Les parents de l'aveugle-né, que Jésus avait guéri, dirent aux Pharisiens : « Mais interrogez-le lui-même, il est d'âge à répondre pour ce qui le concerne. » Cette parole est à retenir, pour ceux qui travaillent à établir une orthographe raisonnée de notre langue. C'est la langue qu'il faut surtout interroger, à elle qu'il faut demander la clef de tout ce qui ne saurait relever de la vogue. Et cette clef, les pronoms personnels nous la donnent. Il suffit d'en saisir la nature et les métamorphoses spéciales pour reconnaître le grand rôle qu'ils tiennent dans le jeu de la langue. Je n'en veux parler qu'en ce qui intéresse l'orthographe ; — examinons seulement ces tableaux. Ces pronoms, nous les trouverons :

N° 1

PRON. PERS.

Me, em, en.
Ma, am.
Te, et, es, se, ze.
Ta, auj. da as.

N° 2

V. AUXILIAIRE

Ganet on.
» *out.*
» *è.*
» *om.*
» *oc'h.*
» *int.*

N° 3

PRON. DÉMONST.

He-ma ou me.
He-n-es.
He-n-hon.

N° 4

ADJECTIFS DÉMONST.

An dra-ma.
An dra-ze.
An dra-hon.

ADJECTIFS POSSESSIFS

Ma zra.
Da dra.
E dra ; fém. he zra.
On ou om zra.
O tra.
Ho zra.

LOCUTIONS ADV.

A-ma ou E-me.
A-se.
A-hon.
Evel-en.
Evel-se.
Evel-hon.

Pour peu qu'on y réfléchisse, on retrouve dans ces rôles variés, non seulement l'influence du pronom personnel, mais lui-même en son évolution naturelle. Cependant pour le reconnaître, il faut être averti. Cette évolution est aussi singulière que particulière au breton. Ce n'est plus seulement un **a**, un **e**, un **i**, qui se passent tour à tour un rôle ; ce n'est pas simplement une métathèse, comme dans **trabel** et **bratel** ; **neubet** et **nebeut** ; c'est un renversement que subit la syllabe pronom. pour se mieux prêter à ses divers emplois. Nous le saisissons surtout aux

PREMIÈRE ET DEUXIÈME PERSONNES DU SINGULIER

Ce jeu, qui est à remarquer, au premier emploi de la première personne, — **me**, **em eus**, — **m-e** puis **e-m** ; vous le retrouvez dans son emploi comme régime, **evid ma maga**, **d'am maga** ; dans son emploi en locutions, **ama** ou **eme**, **evelen**.

Plus riche en l'espèce est la 2e personne, **te**, qui devient, après une première pirouette, **et**, dans **et eus** se ressouvient de son origine, reprend la forme **da**, autrefois **ta**, comme régime et adjectif possessif : **evid da serviji**, **evid da servij** ; se renverse dans les mêmes conditions après la préposition **da** : **d'as serviji**, **d'as servij**, continue avec une légère mutation dans **ganes**, **henes**, pirouette encore pour donner la forme **dra-ze**,

tu **ze** et se renforce en cette forme dans **evelse**. Cette gymnastique est indéniable.

Le renversement n'est pas exclusif à ces pronoms. On le trouve dans **huel**, pour **uhel**, dans **neb**, **n-eb** (**eb** pour **be**) ; mais surtout dans **rak** pour **kar**, racine de **karante**. Le paysan breton, qui, pour motiver ses actes se sert de la forme hybride **abalamour**, du vieux français de par amour, ou du mot **rak**, ou même des deux formes réunies **rak-kar**, énonce sans s'en douter une grande vérité philosophique.

Ce qui précède impose les conclusions suivantes : 1° Il faut écrire **ama**, **hema**, etc., et non **aman**, **heman** : **ma** est le pronom personnel. La raison de la prononciation ne saurait valoir : **me** se nasalise aussi bien que **skriva**, et l'on n'écrit pas **men**, **skrinva**. 2° Dans **evelen**, **en** est pour **em**, comme dans **ganen**. 3° Ecrivez **henes**, **he-n-es**, composé du pronom démonstratif **he**, de l'euphonique **n** et du pronom personnel **es** le même que le pronom en régime **as** ou **es maga**. 4° J'écris **ahon**, **tu-hon** et non **ahont**, **tuhont**, parce que la composition donne : **hones** et **honhon** et non **hontes**, **honthont**. Ce mot ne m'a d'ailleurs pas l'air d'être autre chose que **ho**, eux, avec en plus cet officieux **n** que l'on rencontre un peu dans toutes les formes bretonnes.

TROISIÈME PERSONNE DU SINGULIER

Quelle est-elle ? M. Ernault, dans son Dictionnaire du Breton Moyen, art. **eff**, après force citations où pas une **h** ne paraît, prononce : **auj. hen**. C'est un peu absolu. Mais laissons ce qui est, pour examiner ce qui doit être. L'auteur cité nous fournit le témoignage du Breton Moyen contre l'**h**, c'est quelque chose. Par voie de conséquence nous obtenons la même conclusion de l'usage

d'aujourd'hui. L'on écrit **e dra**, la chose de lui, or tous les adjectifs possessifs sont formés de pronoms personnels correspondants ; donc etc... Prononcez : **e dra ë**, **he zra-hi**, écoutez-vous parler et vous verrez où est l'**h** et où elle n'est pas.

Mais la preuve principale se tire de l'auxiliaire formé par les pronoms, tableau N° 2. Ganet é ; cette troisième personne est comme les autres empruntée au pronom et a pour elle en l'espèce la quintuple attestation de ces autres.

— De **e** dérivent les formes **ë a ra**, **aa eus**, qui sans lui demeurent inexpliquées.

D'autre part, **e** est sans contredit le radical de **bea**, avoir, comme de **bea**, être. Si sa forme première était **hen**, le verbe eût été **hena**, **sena** ou **fena**, au lieu de **bea**. Conclusion rigoureuse et fautive ; donc faux point de départ.

Mais de ce petit **e**, qui est à la racine de l'être et de l'avoir, remarquons encore qu'il a dans les divers cantons bretonnants toutes les nuances de prononciation de **env**, ciel, et que souventes fois l'on a écrit **ë**, ciel.

Remarquons enfin que un domestique dit de son maître : **ë** ; la femme, de son mari : **ë** ; le vieux breton, en touchant son chapeau, dit gravement de son Dieu : **ë**... Ce petit **e**, que l'on veut supprimer, en nommant de sa seule petite voyelle Dieu et le ciel fournirait-il le témoignage aux Celtes, que pour eux, comme pour les catholiques, le ciel et Dieu sont une seule et même chose ?

N'oublions pas l'avantage orthographique obtenu par cette conclusion, de différencier pronom et adjectif masculins de leurs congénères féminins : **e**, **he**.

Si le latin a **is**, **ea**, **id** et **hic**, **hæc**, **hoc**, le breton, lui aussi, possède une forme aspirée, **hen**, **han**, mais en tant que compléments uniquement :

encore ont-ils l'air empruntés aux pronoms démonstratifs.

He me semble le même que **se**, radical de sellout d'où **sama**, vois ici, **setu**, **hell**, **huell ama**, et **co**, **cet** français. **Hen** serait alors pour **he-e**, plus l'**n** euphonique ou plutôt la simple nasalisation.

PREMIÈRE PERSONNE DU PLURIEL

Par le fait d'usage immémorial et plus commun, **ni** possède. Qu'il garde la place. Mais avant lui a dû la tenir cette forme encore chère aux vieux bretons des cantons les plus distants : **nim**. Ils disent même : **d'im-nim**. Cette forme aura paru lourde et **ni**, employés d'abord uniquement comme réduplicatif aura fini par devenir pronom principal. **Nim** serait avec l'euphonique en plus l'**im** de **d'im**, **ouzim** etc.

Le pronom **on** doit être une corruption de **om**, lequel, en Tréguier, Cornouailles et Goello remplit tous les rôles du pronom personnel, tandis que son concurrent **en** n'est, par ceux qui l'acceptent même, admis que comme pronom personnel et comme adjectif possessif : **om deus**, **om fenn**, **dindanom**, **eveldom**, etc...

Om doit-il prendre **p** ou **b** ? Non. Pas plus que **or** et **on**, qui sont ses succédanés, ou plutôt qui ne sont qu'un même mot avec lui, **om** ne doit s'alourdir de **p** ou **b** : **om zra**, **on zra**, **or** ou **hor tra**. Point ne se fait sentir de **p** ou **b**. Et s'il n'y en a pas à l'adjectif possessif, il n'y en a pas au pronom et mes braves Trécorrois en témoignent bien, quand ils disent **om om** = nous avons. Mais ici les conséquences portent loin. Si le pronom est **om**, le verbe auxiliaire, qui n'est que lui-même, sera **om** et la désinence de tous les verbes, qui prennent de lui la caractéristique de sa personne sera **m**, et

as autre chose. Donc : kanom, c'hoarzom, etc..., et non kanomp, c'hoarzomp.

Mais on prononce différemment ?... Parfois : surtout ceux qui ont appris le breton dans les livres ; bien rarement les vieilles lèvres, vierges de langue étrangère.

Ce n'est pas à dire que je veuille laisser aux autres langues le privilège des pataquès. Qui de nous n'a dit une fois ou l'autre : **e lennent** pour **e lennen**. Cela échappe dans le parler mais ne passe pas dans l'écrit.

Le moment est venu de parler des **h**.

Hon ? = ns Ho ? = vs O ? = ils. eux.

Voilà aujourd'hui l'orthographe en vogue. Est-elle justifiée ? Si peu, qu'elle met des **h** où il n'en faut pas et qu'elle n'en met pas où il en faut.

Ecoutez-vous parler :

Gan-en	Evid-on	Eveld-on
Gan-et	Evid-out	Eveld-out
Gan-t-han	Evit-he	Evelt-han
Gan-im	Evid-om	Eveld-om
Gan-e-oc'h	Evid-oc'h	Eveld-oc'h
Gant-t-he-ho	Evit-he-ho	Evelt-he-ho

Dans ces trois exemples, auxquels ne peuvent être opposés d'autres, où sont donc les aspirées, qui forcent à surgir la consonne forte ? Pas n'est besoin d'appuyer davantage. Il faut écrire : **on ine**, notre âme ; **oc'h ine**, votre âme ; **o penn**, votre tête ; — et **ho ine**, leur âme ; **ho fenn**, leur tête. — L'auteur du Dictionnaire Breton Moyen, à l'article **ho**, ne rapporte de lui aucun autre sens que celui de eux, ils, etc...

Remarques. — 1° N'écrire jamais **gant** que dans ces formes : **ganthan**, **ganthe**, — quand il y a une aspirée qui suit. — Ce mot vient de **ke** de **kement** est devenu **ken** dans **kenvreur** et **ken-derv**. Cf. **cum** latin et dérivés français.

2° Comme **gan**, **evid** doit s'orthographier, tel qu'il se prononce devant les mots qui ne violent pas sa forme, — **Evid-on**, **evid-out**. — Le radical d'ailleurs est **ged** : espérance. It. **Nemet** et non **nemet**, parce que **nemed-on**, **nemed-out**, etc...

DEUXIÈME PERSONNE DU PLURIEL

C'houi après son renversement donne par les syllabes qui se peuvent prononcer **oc'h**, — devant toute consonne **o**. — En reduplicatif, on dit indifféremment **ganeoc'h c'houi**, cf. **ganet-te**, ou **ganeoc'h-hu**.

TROISIÈME PERSONNE DU PLURIEL

La troisième personne du pluriel est celle qu'indique la forme **ganet int**. C'est **int**, d'ailleurs très en usage encore. Comme reduplicatif, il revêt la forme adoucie **i** : **int-i**. **Hi** est inexplicable, amène confusion avec fém. sing. **hi**, et ne saurait fournir la caractéristique du verbe, ce qui est encore un des rôles du pronom. **Int** donne sa marque à tous les temps de la conjugaison : **redont**, **redent**, **redoint**, etc... Donc écrire **int** et **i** et jamais **hi**. Au contraire, pour raisons, vues plus haut, écrire **ho danve**, leur rente, et non **o danve**.

Pour excuser les formes **ganté**, **ganto**, il y a la raison spécieuse, que l'aspiration se serait reportée sur la consonne précédente.

Pour moi j'estime préférable d'écrire ces pronoms, tels quels, afin que l'œil s'y habitue et que l'intelligence les ait plus faciles à saisir : **Ganthe**.

Remarques variées

§ I. — N-em ober, et non En em ober ?

En em ober est breton comme **est** est français. Cette forme n'est acceptable ni acceptée dans aucune langue ; elle se refuse à l'analyse et ne répond à aucun besoin, à aucune conception. Quand le français dit : se faire ; le breton dit : me faire, **em ober** ; **em welout**, se voir ; **em ganna**, se battre ; d'où **emwel**, entrevue, et **emgann**, bataille. Le breton moyen portait **hem** ou **em** ; le bon Trégorrois affectionne la forme **mem ober**. La forme à garder est **n-em ober** ou **nem ober**, en retenant bien que l'n est purement euphonique, comme dans : **Nak a zo**, qu'il y en a, pour **ak a zo**, comme dans **n-eb**, **pe-n-aoz**, **be-n-ak**, etc...

§ II. — J'ai écrit **un**, **ur**, parce que c'est le même que l'unus latin, parce que disant **unan**, je dois dire **unall** et si je dis **un all**, je dois continuer **un ine**, etc...

§ III. — J'ai négligé certaines mutations du **d**, qui ne sont ni assez communes dans le parler ni assez continuées en écrit.

Pour le tout je demande l'indulgence du lecteur en faveur de ma bonne volonté.

AOTREADUR AN ESKOPTI

Al levr « Aviel Katolik, troet en brezoneg gant an Aotro L.-M. BILER-AZÉNOR, person Yvias », a raio d'ar gristenien anveout gwell, ha karout mui kentelio kaër ha lezen an Aviel. N'hellomp eta nemet meuli al levr-ma hag alian ar Vretoned, koz ha yaouank, d'en lenn.

Rak-se, gant plijadur ec'h aotreomp en moullan.

Sant-Brieg, an 3^d a viz Genver 1907.

E.-M. AR PENNEC

Vikel vraz

AVIEL KATOLIK

** troet en brezoneg gan an Aotro L.-M. BILER-AZÉNOR
person Yvias.*

KENTA LODEN

An Inkarnasion. -- Bugaleaj Jesus. -- E
vue Guzet.

PENNAD I

Gweledigez Zakharias. .

Araog tra, e oa ar Verb, hag ar Verb a oa en Doue, hag ar Verb a oa Doue. A oll viskoaz e oa en Doue. Drehan peb tra a zo bet krouet, hag anez dehan n'eus netra c'hraet e gement a zo bet graet.

Enhan oa ar vue (evel en he mammen). Ar vue a oa sklerijen, vid an dud. Paret an eus ar sklerijen war an devalijen, hag an devalijen a zo bepred chomet tevalijen.

Koulskoude, un den, hanvet Yan, a oa bet digaset evel test, da dougen testeni evid ar sklerijen, ma kredfe an oll drehan. N'eo ket e oa ar sklerijen ; med rei testeni evit hi eo an evoa d'ober. Ar Verb eo ar gwir sklerijen, a sked war gement den a deu er bed. Hag ec'h eo deuet er bed, er bed-ma graet ganthan, hag ar bed nan eus ket anzavet anehan. Deut eo evel perc'hen en e dra hag e dud n'ho deus ket en digemeret.

Ar re koulskoude ho deus en digemeret, ha kredet en e hano, ho deus bet diganthan da c'hallout bea bugale Doue, ganet n'eo ket aberz korf, goad na priedelez, med aberz Doue e-unan. *Hag ar Verb a zo n-am c'hraet den ha bet o chom en on zouez.* Ha ni on deus gwelet e c'hloar ; e c'hloar a Vab unik an Tad, gwelet on deus-han leun a c'hras hag a wirione....

Diouthan e komze Yan, pa roe an destenima : « Setu an hini e laren anehan : An hini a deuo war ma lerc'h a zo bet em raog ; hueloc'h eo evidon ». Oll on deus bet, eus ar vammen a zo enhan, graso war c'hraso. Rak, mar oe ar Lezen roet d'im dre Voysez, ar c'hras hag ar wirione on deus bet dre Jesus-Krist.

Biskoaz den nan eus gwelet Doue ; med ar Mab unik a zo en goueled an Tad, an eus roet d'im d'en hanaveout....

.....Er mare, ma oa Herodez o ren war ar Jude, e oa ur beleg, hanvet Zakharias, a ligne Abia. E wreg hag e vije graet anehi Elizabeth. a oa deus goad Aaron. Santel a oant ho daou, hag ho bue ken evn-skoueriet war c'hourc'hemenno Doue hag e gemeno, ma na vije netra da damall enhe. N'ho devoa ket a vugale, na bet gan Elisabeth kelo a gaout. Ha brema e oant arru war an oad.

Un de benak, e tigoueas da Zakharias bea galvet en Templ d'ober deverio e garg. Ekeit-se, ar bobl a oa chomet emaez hag a oa o pedi. Setu, en tu deo d'an aoter, ma oa o tevi an ezens warnehi, ha Zakharias hag o welet o para ael Doue. Stravillet a oa ken a grene. Med an ael a laras dehan : « Na ves ket a doan, Zakharias,

rak klevet eo da beden. Da bried Elizabeth a c'hano d'it ur bugel, hag e roi dehan an hano a Yan. Mar ve stad ha levenez enout, e vo ive en kalz all, rak braz a vo dirak an Aotro. Na evo na gwin na netra a c'hallfe mevi. Araog genel, e vo leuniet gan ar Spered Santel. Setu perak e tigasao eleiz deus Israël d'an Aotro, ho Doue, hag e kerzo en e raog, santel evel Eli ha kaloneg evelthan, — evid lakaout en kreiz ar vugale ar pezh a oa en kalon ho zud koz, — evid digas an dud amgredig da furnez an duda fe, — hag evid aoza da Doue un dibab a bobl....

— « Na petra a verko d'in, eme Zakharias, ar wirione a bez a laret, rak me a zo koz ha ma gwreg n'eo ken yaouank ? »

An ael a respontas : « Me eo Gabriel, hag a n-am dalc'h dirak Doue. Deus e berz eo e teuan da gomz ouzit ha da diskuill ar c'helo kaer-ma. Med, abalamour n'et eus ket kredet ma c'homzo hag a deuo da wir en ho c'houlz, setu, da c'hortoz an digoue ze, e vi mud da na c'hallout ket rana ur gir. »

Ekeitse ar bobl a oa o c'hortoz, ha souezet braz ma talee kement Zakharias. Pa deuas emaez ur wej benak, na oa ket evid laret ur gir outhe. Intent a rejont en evoa bet ur weledigez. E, e-unan, en roe d'he dre wign da c'hoût. Chom a reas mud.

Achu ganthan e devejo a garg, ec'h eas d'ar gêr, ha neubed goude Elizabeth, e bried, a gonservas. Pemp miz a oe hep mont, a dalfe ar boan, emaez he zi ; ma lare hepken : « Pegen braz eo madelez Doue, da vea tôlet ur sell a drue warnon, ha da vea ma zennet a dindan dispriz an dud ! »

PENNAD II

Annonsiation!

C'houec'h miz goude, Doue a gasas an ael Gabriel d'ur ger a C'halile, hanvet Nazareth, da gâd ur Werc'hez a oa dimeet d'un den a ligne David, e vije graet Josef anehan. Hano ar Werc'hez a oa Mari. An ael, o vea deut dirakhi, a laras : « Me o salud, leun a c'hras ; an Aotro a zo ganeoc'h, biniget oc'h dreist an oll wrage. »

Mari, o klevet ze a oe stravillet, ha na ouie kaer petra da zonjal diwarbenn sort salud. Med an ael a laras dehi : « Na vet doan abed, Mari, rak c'houi oc'h eus goneet madelez Doue evidoc'h. Setu c'houi a gonsavo hag a c'hano ur bugel, e rofet dehan an haño a Jesus. Braz a vo... graet a vo anehan Mab an Huela,... hag an Aotro Doue a roo dehan tron David, evid ma reno war Jakob da viken, kuit a baouz kammed da rena. »

Mari a laras d'an ael : « Penaoz e c'hoarveo kement se ; ma fried ha me a vev evel breur ha c'hoar ? » Hag an ael a respontas : « Ar Spered santel a deuo enoc'h, galloud Doue e paro e skeud warnoc'h. Setu perak ar c'hrouadur santel a c'hanfet, e vo graet anehan Mab Doue. O kendervez Elizabeth ive, ha hi en oad braz koulskoude, he deus konsevet ; an hini krede gan an oll na vije biken mam, a doug c'houec'h miz vugel. D'an oll da welout nan eus netra re da Doue. »

« ME HO SALUD, LEUN A C'HRAS ».

Ar wej-ze, Mari a laras : « Setu ama servijerez Doue, beet graet ganen herve o komzo. »
Hag an ael o vont kuit.

PENNAD III

Gweladen Mari d'Elizabeth.

Adaleg an deio warlerc'h, ha Mari, prezenhi, o vont a dreuz meneio ar Jude war du ar ger ma oa he c'hendervez o chom. En ur antren en ti Zakharias, e saludas Elisabeth. Homa oe bec'h dehi bea klevet ar salud-ze, ma tridas he bugel en he c'hreiz ha ma oe karget gan ar Spered Santel. He mouez a zaillas krenv evid laret : « Biniget oc'h dreist an oll gwrage, ha biniget ar freuz deus o taou goste. A belec'h ar c'hras-ma d'in, ma teu em bete mam ma Aotro ? A vec'h oa arruet gan ma diousskouarn o komzo a zalud, ma tridas ma bugel gan ar levenez etre ma daou goste ! Ah ! nag evruz oc'h o vea kredet ; rak c'hoarveout a raio ganec'h oll ar pezh oc'h eus klevet aberz an Aotro. »

D'he zro Mari a laras :

« Meulodio a gan ma ine d'an Aotro.

» Ha ma spered a verv gan ar joa en Doue, a zo ma silvidigez,

» Rak prizet an eus sellet ouz e zervijerez, ken distar ha ma oa ; setu perak a rum da rum an oll dud am laro evruz.

» Ken kaer trao an eus graet em c'henver an Oll-C'halloudeg, da vo biniget e hano !

» Hag e vadelez deus an tad d'ar mab a dre-men war oll ar re a vev en e doujans.

» Diskouezet an euz nerz e vrec'h o skuba ar re a vije brasoniuz a galon.

» Diskaret an eus diwar ho zron ar re c'hal-loudeg, hag ar re dister, an eus-he savet.

» Ar re baour an eus karget a vado, ha lezet ar re binvig en dienez.

» Hastenet an eus e dorn d'Israel, e zervijer, gan ar sonj deus e vadelez a wej-all.

» Ha deus ar promesao an eus graet d'on zud koz, d'Abraham ha d'e vugale evit keit ha ma vije ar bed bed. »

Epad tri miz e chomas Mari gan Elisabeth.

PENNAD IV

Genivelez Yan Badeour.

Achu hec'h amzer ganthi, Elisabeth a c'hanas ur mab. Hec'h amezeien hag he c'herent, o klevet pegen kaer madelez a rae Doue dehi, a deus da gemer lod ha da lakât kresk en he joa. Goude eiz te, pa oe da zirkonsiza ar bugel, e oat o vont da rei dehan hano Zakharias e dad, pa laras e vam : « Nan, nan ; e hano a vo Yan. Ma larjont dehi na oa den deus ho c'herentiez o tougen an hano-ze, ha ma c'houljont dre wign ouz e dad an hano e felle dehan rei d'e vab. Zakharias a c'houlas peadra da skriva hag a verkas : « Yan eo e hano. » Kement a oa eno a chomas batet.

Raktal e teuas teod Zakharias da distageli, hag e tigoras e c'heno da veuli Doue. Er vro tro-zro, e redas evel spouron ; dre oll veneio ar Jude na oe ken kaoz nemed deus an trao-ze ; hag oll gement ho c'hleve, ho mire en ho c'halon ; ma larent : « Piou a vo, a gav deoc'h, ar bugel-ze ; rak evid an Aotro a zo a du ganthan ! »

E dad, Zakharias, e, karget gan ar Spered Santel, a diouganas evelen.

« Biniget a vo an Aotro, Doue Israel, da vea deut da gâd e bobl ha d'en hadprena.

» Graet en eus sevel evidom deus tiegez David ur Salver galloudeg.

» Herve m'en evoa prometet dre c'heno Profetet Santel an amzer goz.

» E on zenno a skilfo on enebourien hag ar re ho deuz droug ouzim.

» Evid diskoue en eus evidom ar vadelez an evoa evid on zud koz, ha nan euz ket ankouaet an emgleo graet ganthe.

» Paz mui evid ar le a douas d'Abraham, on zad, e rafe d'im,

» N'am denn a dindan on enebourien ha gallout e serviji kuit a doan.

» En ur veva dirak e daoulagad en santez ha lealdet, ehed an deio a roo Doue d'im.

» Ha te, bugel, e vo graet ahanout profet an Huela ; rak mond a ri araog d'an Aotro, evid ober dehan e hent.

» Diski a ri d'he petra eo kaout silvidigez dre bardon ar pec'hejo.

« Deus kalon vadelezus on Doue, ar galon-ze an eus graet dehan diskenn deus huelder an env en on bete.

» Evid sklerijeni ar re a zo en devalijen ha dindan skeud ar maro, hag on ren oll en hent an evrusted. »

Ar bugel a greskas en oad hag en furnez ; med en distro e chomas, ken oe ar mare dehan da n-am rei da hanavéout da Israel.

PENNAD V

Chadenad Tado koz Jesus.

Abraham oe tad da Isaak ; Isaak da Jakob ; Jakob da Juda ; Juda, deus Dhamar, da Farès ha Zara ; Farès d'Esron ; Esron d'Aram ; Aram d'Aminadab ; Aminadab da Naasson ; Naasson da Zalmon ; Salmon da Rahab ; Rahab da Vooz ; Booz deus Ruth da Obed ; Obed da Jesse ; Jesse da David.

Ar roue David deus an hini a oa bet groeg Uri a oe tad da Zalomon ; Salomon da Roboam ; Roboam d'Abias ; Abias d'Asa ; Asa da Jozafat ; Jozafat da Joram ; Joram d'Osias ; Osias da Joathan ; Joathan d'Akas ; Akas d'Ezekias ; Ezekias da Vanasse ; Manasse d'Amon ; Amon da Josiaz ; Josias da Jekonias, hag e vreuder, ekerz disvroadek Babylon.

Goude disvroadek Babylon, Jekonias a oe tad da Zalathiel ; Salathiel da Zorobabel ; Zorobabel d'Abiud ; Abiud d'Eliasim ; Eliasim d'Azor ; Azor da Zadok ; Sadok d'Akim ; Akim d'Eliud ; Eliud d'Eleazar ; Eleazar da Vathan ; Mathan da Jakob ; Jakob da Josef, pried Mari, e c'hanas diouthi Jesus, an hini ve graet anehan ar C'hrist.

PENNAD VI

Enkrez Josef.

Mari eta a oa dimeet da Josef. Ha setu, kuit a briedelez vet etrehe, he devoa konsevet aberz ar Spered Santel. Josef, he fried, dre ma oa ur santel a den, na c'houle ket he dizenori, hag a'zonjas n-am dispartia diouthi kuit a vrud nag a drouz. Evel ma oa e spered gan ze, setu ekreiz e gousk ma welas ael an Aotro, hag a laras dehan : « Josef, Mab David, bes divorc'hed o viret Mari evid pried, rak ar pezh a zo krouet enhi, a deu aberz ar Spered Santel. Genel a rai ur Mab, hag e roi dehan an hano a Jesus, (da laret eo salver) : rak e eo a zalvo e bobl deus e bec'hejo. »

Oll gement-ma a c'hoarvee herve ma oa bet laret gan ar Profet : « Setu ur Werc'hez a gonsevo en he c'hreiz, hag a c'hano ur mab, e vo graet anehan Emmanuel, da laret eo : Doue ganim. »

Pa oe savet, Josef a zentas ouz urzo an ael, hag a viras Mari evel pried ; med he miras ive gwerc'hez. Ha pa c'hanas Mari he mab penher, e roas dehan an hano a Jesus.

PENNAD VII

Nedelek. Sirkonsizion.

Er c'houlzo-ze, e teuas, aberz Sezar-Aogust, urz da sellet ped a dud an evoa en e oll rouantelezh. Kement-all a oa bet graet ur wej genta gan Syrinus, gouarnar ar Syri. Oll ac'h ent da lakât ho hano elec'h ma oa ar vreiien anhe ; Josef, hag a oa a diegez hag a oad David, ac'h eas eta deus a Nazareth, ker a C'halile, hag a zavas da ger David, hanvet Bethleem, evit lakât e hano ha hini Mari, e bried, e oa tost he zermen.

Setu ekerz ma oant eno, ec'h achuas amzer Mari, hag e lakaas er bed he Mab penher. Paka a reas anehan en trejo hag en gourven en ur c'hraou, pa na oa evit he plas en hostaliri.

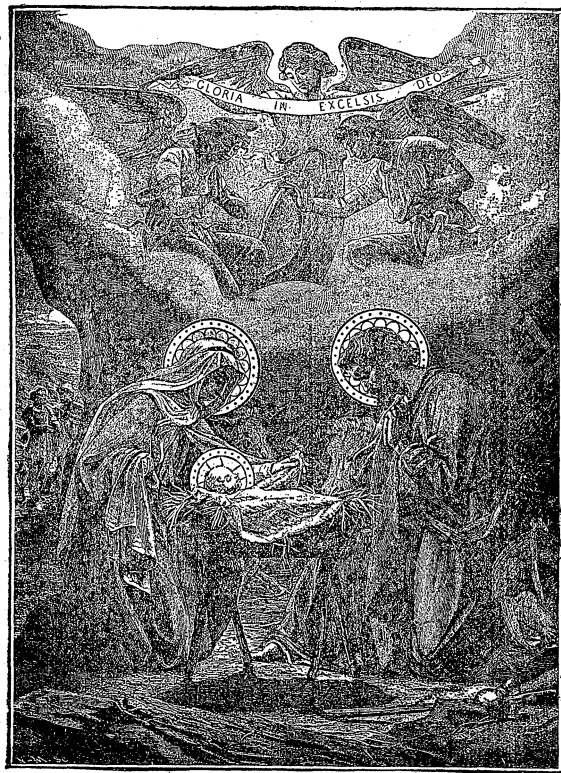
Damdost ac'hane e oa mesaerien o tiwall ho denved epad an noz. Agreiz tout, setu en ho c'hichen ael an Aotro, hag int beuet en sklerijen Doue ; ma oant oll spouronet : « Na vet ket aoun, eme an ael, rak me am eus kelo deus ar joa vraz, ken evidoc'h ken evid oll ar bobl. Herie, en ker David, e zo ganet deoc'h ur salver : e eo ar C'hrist hag an Aotro. Setu evel ma hanvet anehan : kavout a refet ur bugel, paket en trejo, ha gourveet en ur c'hraou. »

Kenkent, gan an ael e n-am unanas un toulad sperejo evruz, ha ma veulent Doue en ur laret : « Gloar da Doue en huella deus an envo, ha peuc'h war an douar d'an dud a volonté

vad. » Goude m'ho devoa an aele ho c'huitat evid pignal d'an envo, ar vesaerien a laras an eil d'egile : « Deom bete Bethlehem da welet ar burzud an eus an Aotro diskleriet d'im. »

Mont a rejont prim ha prim, hag e kavjont Mari ha Josef, hag ar bugel, gourveet er c'hraou. Gwelet a rejont ar wirione a bez a oa laret d'he diwarbenn ar bugel. Kemend a glevas ganthe a oe sebezet gan a larent. Mari, hi, a vire an oll drao-ze evid ho foeza en he c'halon.

Eiz de goude, pa oe da zirkonsiza ar bugel, e oe hanvet Jesus, deus an hano a oa roet dehan gan an ael, araog ma oa konsevet en kreiz e vam.

JESUS A ZO GANET.

PENNAD VIII

Jesus digaset en Templ.

Goude tremenet an deio, ma klee, herve ar Lezen, Mari chom er gêr araog he furifikasion, e oe douget ar bugel da Jerusalem evid bea kiniget d'an Aotro. Ar Lezen a douge : kenta potr bian a c'hano ur vam, a vo gwestet d'an Aotro. Gourc'hemenet a vije c'hoaz rei en prof ur c'houblad turzunelet pe goulmet.

Setu ma oa neuze en Jerusalem un den santel hag a doujans Doue, e hano Simeon, hag a oa en gortoz a welet silvidigez Israel. Ar Spered Santel a oa enhan hag ouz e c'houlén an evoa laret dehan e welje araog mervel Krist an Aotro : E eo a reas dehan dont en Templ en demz ma tigase e dud Jesus eno evid heuil ar pezh a verke ar Lezen. Simeon a gemeras Jesus etre e divrec'h, a veulas Doue hag a laras :

« Brema, Aotro, lezet da dremen o servijer, p'oc'h eus dehan roet ar levenez a poa prometet.

» Pegwir an eus ma daoulagad gwelet o salver,

« An hini ac'h ei deuz o perz a dâl d'an oll boblo,

» Ar sklerijen a baro war ar baianet, hag a vo gloar o pobl a Israel. »

Tad ha mam ar bugel e oa mil joa enhe o klevet kement a larê diouthan. Simeon a roas e vennoz d'he, hag a laras da Vari, e vam : « Setu ur bugel, hag a zo graet evid daoni ha

salvi ar c'halz en Israel (*rak darn a gredo enhan, ha darn na raint ket.*) C'houi oc'h-unan e vo oc'h ine treuzet gan ur c'hleve, ha mar a hini a vo hanveet ha n'eo ket hanveet brema.

Bea a oa eno ive ar brofetez Anna, merc'h Fanuel, a ligne Azer, ur vaouez arru war an oad. Goude seiz vla briedelez e oa marvet he fried ; hag aboe e oa chomet intañvez beteg an oad a bevar bloa ha pevar ugent he devoa neuze. Na dec'he ket deus an Templ elec'h ma servije Doue noz ha de ekreiz pinijen ha pedeno.

N-am gavout a reas en darvoud, hag e rentas gloar da Doue, ha goude e komze diouz Jesus da gement a vije en gortoz deus silvidigez Israel.

PENNAD IX

Ar Rouane.

Neubed amzer goude ma oa ganet Jesus, en koulz Herodez, Rouane deus ar Sav-Heol a arruas en Jerusalem. « Pelec'h, emhe, e n-am gav ar roue-ze deus ar Judevien a zo neve c'hannet ? Gwelet on deus er Sav-Eol ar stereden, a verk e donedigez, hag e teuom d'en adori.

Gan ar c'homzo-ze ar roue Herodez a oe nec'het braz hag oll Jerusalem ganthan. Galvel a reas endro dehan oll Brinset ar veleien ha Doktoret ar bobl hag e talc'has warnhe evid ma larjent dehan pelec'h e klee ar C'hrist genel.

« En Bethléem Juda eo, emhe, rak setu ar peza skriv ar profet : « Ha te, Bethleem, a douar Juda, pell out deus bea an distera a gerio hanveet Juda, rak ahanout-te e savo an hini a reno ma fobl a Israel. » War ze Herodez a reas d'ar Rouane dont en kuz d'e gavout, a glevas ganthe pelec'h ha pegoulz ho devoa gwelet ar stereden, ha goude, ho lezas da derc'hel gan hent Bethléem en ur laret d'he : « Et, graet o kwella evid klevout an aoutur deus ar bugel, ha p'o po en kavet, distroet dre ama d'en digemen d'in evid mac'h in ma-unan d'en adori. Goude bea klevet gan ar roue, hag int en hent adare. Ha setu ar stereden ho devoa gwelet er Sav-Heol, on-am lakât da vont en ho raog bete ken e oe ac'huz d'ar lec'h ma oa ar bugel. Eno e chomas a spi.

O welet ar stereden, e oe meurbed a joa

enhe. Mont a rejont en ti hag e kavjont ar bugel gan Mari, e vam, hag e stoujont d'en adori, e tirgorjont ho zezorio hag e kinigjont dehan ho frofo : aour, ezens ha myrrh.

Doue a roas da c'hoût d'he en un hunvre, n'ho dije ket da distrei da gad Herodez hag e kemerjont un hent-all evit distrei d'ho bro.

PENNAD X

Muntrezez an Innosantet santel.

Dioustu ma oe tec'het ar Rouane, ael an Aotro a n-am diskouezas da Josef en kreiz e gousk : « Sav prim; emehan, kemer ar bugel hag e vam, tec'h d'an Ejipt, ha chom eno ken e larin d'it, rak Herodez a zo o klask ar bugel evid en lakât d'ar maro. » Joseph a zavas, a gemeras ar bugel hag e vam, hag adaleg an noz-ze e oa war hent an Ejipt elec'h ma chomas bete maro Herodez. Setu evel ma oe gwir komz ar profet : « Galvet am eus ma mab deus an Ejipt. »

Pa glevas an dro c'hoariet dehan gan ar Rouane, Herodez ec'h eas gwall droug enhan, hag o sonjal er pezh an evoa tennet diganthe diwarbenn ar lec'h hag an amzer, e roas urz da lakât d'ar maro, en Bethleem ha war dro, an oll vugale, n'ho devoa ket c'hoaz daou vla. Setu digoue komz Jeremi.

« Ur vouez a zo bet klêvet war ar c'hrec'hio, mouez vesket a daero hag a c'harmo skrijuz, mouez Rakhel oc'h ober kanvou he mibien, kuit a fellout dehi bea dic'h lac'haret, pac'h eo koulskoude maro he bugale. »

Goude maro Herodez, ael an Aotro a deuas adare en e hunvre da laret da Josef : « Sav ha kemer ar bugel ha distro brema da vro Israel, rak maro eo ar re a glaske tenna e vue digan ar bugel. » Josef a zavas, a gemeras ar bugel hag a distroas da vro Israel. Evel ma klevas eo

Arkheldaus a rene ar Jude en goude e dad Herodez; na gredas ket mont eno, hag ac'h eas c'hoaz da chom er ger a Nazareth, evid ma teuje da wir lavar ar brofetet : « An Nazarean e vo graet anehan. »

PENNAD XI

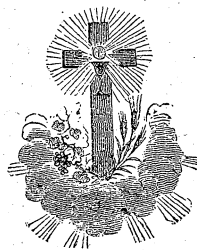
Jesus kollet ha kavet.

Ar Bugel koulskoude a greske hag a dar-c'have leun a furnez ha gras Doue ganthan. Peb bla e dad hag e vam ac'h ê da Jerusalem evid gouelio Pask. Pa oe noajet a daouzeg vla ec'h eas war un dro gan e dud da Jerusalem da lida ar gouel. Ma oant o tont d'ar gêr, ha cho-met ho bugel Jesus en Jerusalem, kuit a ouient. Kredi a rae ganthe e oa ouz heul ar re-all, hag e rejont evelse un devez kerzed. Pa sonchont en klask etouez ho c'herent hag ar re deus ho hanaoudegez n'en kavjont ket, hag int da dis-treid da Jerusalem o c'houl digan an oll kelo diout-han. Goude tri devez e tigouejont ganthan en Templ, elec'h ma oa azeet e kreiz an Dokto-ret, o silaou hag o c'houl. Souezi an oll a rae gan e skiant hag e responcho. E dud ho unan na oant ket en gortoz a ze.

E vam a laras dehan : « Ma Mab, perak bea graet evelse d'im ? Nag a niv on devoa, o tad ha me, ekeit ma oam o klask anoc'h ! »

« Perak klask anon, emehan, ha n'ouzoc'h-hu ket em eus da bleal gan ar pezh a zell ma Zad ? » N'intentjont ket reiz awalc'h ar gomz ze a lare d'he. Ma tiskennas ganthe da Naza-retk, ha ma oe zentuz out he. Mari, hi, a vire oll ar c'homzo-ze en he c'halon. Ha Jesus ac'h ê war araog gan ar furnez evel gan an oad, leun

à c'hras dirak Doue evel dirak an dud. *Kement se a larer deus a wele an dud en e gomzo hag en e obero ; rak en Jesus, adaleg e gonsepsion, e oa ar furnez evel en he mammen.*

EIL LODEN

Kenta Blavez Prezegerezh On Aotro.

PENNAD I

Prezegerezh Yan Badeour.

Ar blavez pemzek a ren Tiber-Sezar, pa oa Pons-Pilat gouarnar er Jude ; Herodez, er Galile ; Filipp, e vreur, ha Lyzantias er broio a war dro, mouez Doue a n-am roas da glevet da Yan, mab Zakharias, en dezert. Ha Yan da vont dre dezert ar Jude hag en dro d'ar Jourden, da brezeg ur vadeiant a binijen evid distôl ar pec'hejo. Ma lare : « Graet pinijen, rak Rouantelezh an enno a zo arru. »

E eo e lare anehan Izai : « Setu ma kasan ma ael en o raog evid ober o hent deoc'h. E vouez a grio en dezert : Graet hent an Aotro dehan, evnaet e wenojeno. Da vo peb saon karget, peb mene ha peb krec'h plenaet, ar c'hildroio resaet hag an hencho rust dousaet, evid ma welo peb den Salver Doue. »

Yan e oa e wiskamant steuet gan reun kanval ; en dro dehan en evoa ur gouriz ler ; gan

kegi-radan ha mel goue e rae e vevans. Deus oll ar Jude, deus Jerusalem hag en oll dreo a oa hed ar Jourden, e teuent a vernio dehan da govesât ho fec'hejo, hag e ho badee ebarz ar ster.

Gwelet a reas etouez ar re a glasse bea badeet kalz a Farizianet hag a Zaduseanet. — *Ar Farizianet a heulie piz oll draoigo ar lezen, hag a dorre divorc'hed ar brasa gourc'hemenno. Dispriza a raent ar re-all hep bea tam gwelloc'h evithe, mar na vijent ket falloc'h. Ar Saduseanet na oa d'ho zonz nemethe evid gouzout mad ar Lezen. Med en gwir n' ho devoa fe ebed. Na gredent na da un ine divarvel, na da vuc neve ar c'horfo...* —

Yan eta, o hanveet anhe a laras : Bugale an aer-wiber, piou an eus roet da intent deoc'h o poa da diwall deus ar gounar o tont... Graet da viana gwir obero a binijen. N'eo ket laret a ret, evid n am viret a doan, ec'h oc'h bugale da Abraham ! Me a lar deoc'h me : hag e ve deus ar vein-ma, Doue a zo barrek d'ober bugale da Abraham. Evid dalei bepred o pinijen hag o tistro ouz Doue e kavet evid digare n'eo ket c'hoaz tost heur ar gasti. Diwallet ! Ema ar vouc'haill ouz troad ar wec'hen. Kement gwec'hen, na dougo ket a freuz mad, a vo troc'het ha strinket en tan. »

Ma c'houle kentel diganthan ar bobl a vije endro dehan : « Petra rafem eta ? » E a responte : « Neb an eus daou wiskamant, da roo unan d'an hini nan eus ket : da raio memez tra neb an eus bevans mui evid ezom. » Potred an truaio a deuas ive evid bea badeet

hag a laras dehan : « Mestr, petra on deus d'ober ? » « Na gemeret, emehan, nemed ar pezo c'h euz da gemer. » Ha goude, ar soudardet da c'houl : « Ha ni, petra reform ? » Diwallet a walla hag a laerez, ha graet gan o pae. »

Na ouie kaer ar bobl petra da zonzal diwar-benn Yann. En ho fenno oll oa, e c'hallfe bea ar Christ. Setu evid perak e tisklerias d'he : « Me a ro dre dour ur vadeiant ; med an Hini a deuo em goude a zo galloudusoc'h evidon, ha n'on ket mad zo ken da dibrenna dehan e voto. Eoer Spered Santel hag en tan e vadeo anoc'h. Ur c'hroer a zo en e dorn evid dilouzoui e leuriad. Ar gwiniz a vo klenket, med ar plouz ac'h, ei d'an tan na varv kammed... »

Kalz a sort kentelio ze a roe d'ar bobl, en ur diskuill dehan ar C'helo Mad.

PENNAD II.

Badeiant Jesus.

Er mare ma tirede an oll da vadeiant Yan, Jesus a deuas ive deus Nazareth C'hadile d'ar Jourden evid bea badeet ganthan. Med Yan na c'houle biken : « Me eo am eus da vea badeet ganeoc'h, emehan, hag ec'h eo c'houi eo a deu d'am c'hask ! » Jesus a respontas : « Evid brema, graes evel ma laran d'it, ma vo penn da benn miret ar Lezen. » War ze Yan na chomas ken da zontea : hag a vadeas Jesus er Jourden. Evel ma oe badeet, Jesus a deuas deus an dour, hag ekerz ma oa Yan o terc'hel da vadei, e n-am lakaas da bedi. Setu epad e beden, hag an envo o tigeri, hag ar Spered Santel en stum ur goulm a oe gwelet o tiskenn hag o paoz varnehan. Hag ur vouez a oe klevet en joab : « Te eo ma Mab karet, enout ema ma oll joa. » Jesus an evoa d'ar c'houlz-ze tregont vla.

PENNAD III

Yun ha Tentasion Jesus.

Jesus, gan e leun a Spered Santel a bellaas deus ar Jourden hag a n-am dennas en dezert evid bea tentet gan an diaoul. Epad daou-ugent de ha daou-ugent noz e oe hep kemer magadurez ebed. Goude keit se an naon a grogas enhan. Hag an tenter o tostât da laret dehan : Mar g-out Mab Doue, lar ur gir, ma teuio ar vein ~~ma~~ da vara. » Jesus a respontas : « Skrivet zo : n'eo ket hepken ar bara a vag un den, med c'hoaz kement komz a goue a c'heno Doue.

Neuze an diaoul en kasas ganthan d'ar Ger Zantel, hag en pignaz war an huella deus an Templ : « Mar g-out Mab Doue, emehan, n-am dôl en traon, rak skrivet zo : Kemenet an euz d'e aele da viret, da dougen etre ho douarn evid ma na deui ket da skei da droad er min. » — « Skrivet zo c'hoaz, eme Jesus : « Na denti ket an Aotro, da Doue. »

An diaoul, ur wej c'hoaz a grogas enhan hag en dougas war ur mene meurbed huel. Diskoue a reas dehan oll rouantelezo ar bed gan ho gloar, hag a laras dehan : « Setu hag a zo lakaet dindan ma beli, gwir d'in d'ho rei da neb a garin ; ac'hanta, oll e roin anhe d'it gan ho gloar, mar kares stoui d'am adori. » — « Tec'h diouzin, Satan, rak skrivet zo : an Aotro da Doue a adori ha na zerviji nemethan. »

Goude bea klasket anehan en peb stum, an diaoul en lezas evid ur pennad. Ha setu an aele a dostaas d'en serviji deus e ezom.

Evid bea bet ar graso sakramancho, ha bea graet obero mad, evel pedi ha yun, na vank ket d'im kredi na glasko ken Satan tu warnom. Ar c'hontrel eo ; ar re a zo neve et a dre e daouarn a vo aliez ar muia tentet. Sonj Doue hag e gomzo maget mad er galon a vo neuze on gwella difenn.

PENNAD IV.

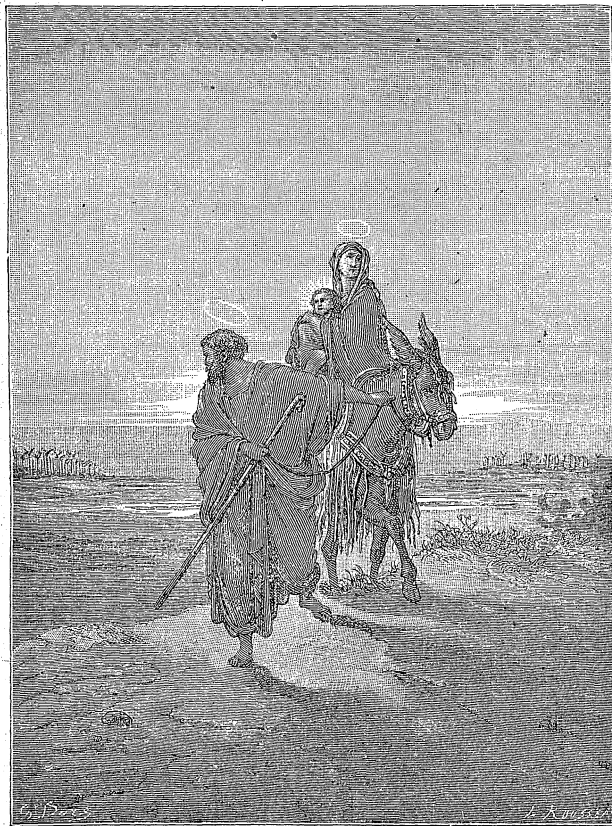
Testeni Yan Badeour.

Setu an desteni a dougas Yan, pa deuas aberz Judevien Jerusalem beleien ha gloer d'ober outhan ar goulenn-ma : « Piou out-te ? » Laret a reas d'he kuit a droio, hag etre diou wej : « N'eo ket me eo ar Christ. »

» Piou out eta ? ha bea vefes Eli ? » — « N'on ket. » — « Ar Profet ? » — « Paz mui. » — « Med, ur wej vad, piou out ? Ni vank d'im rei ur respont d'ar re a digas anom. Petra lares ac'hanout da-unan ? » — « Me eo ar vouez a youc'h en dezert : Graet e hent d'an Aotro, evel ma lenner er Profet Izaï. »

Setu ar re-ma oa Farizianet ; ma talc'hjont : « Perak eta e vadees, pa nan out nag ar C'hrist, nag Eli, nag ar Profet ? » — Yan a respontas : « Me a vade dre dour. Med en o touez e zo unan ha na hanveet ket. E eo a gle dont em goude, daoust m'ema em raog ha n'on ket mad da dibrenna laso e voto. »

Kement-ma a dremene en Bethani, en tu-all d'ar Jourden, elec'h ma vije Yan o vadei.

JOSEPH O TEC'HEL D'AN EJIPT

PENNAÐ V

Oan Doue.

An de warlerc'h, Yan a welas Jesus o tont d'en kâd : « Setu oan Doue, emehan setu an, hini a lemm ar pec'hed diwar ar bed ! E eo em eus laret diouthan : Em goude e zo o tont un den a zo lakaet ac'h uz d'in, dre ma oa em raog. Evid diskuill anehan da Israël eo ec'h on deut da vadei dre an dour. »

Yan a dougas c'hoaz an desteni-ma : « Gwelet am eus ar Spered Santel o tiskenn deus an env en stum ur goulm, hag o paoz warnehan. Setu an Hini, e teuen deus e berz, an evoa laret d'in : An Den e weli ar Spered Santel o tiskenn da baoz warnehan, henez eo a vade dre ar Spered Santel. Ac'hanta, en gwelet am eus ha testeni a roan ec'h eo Mab Doue. »

An de warlerc'h, Yan a oa eno adare, daou diskib, ganthan. Pa welas Jesus o tremen, e laras : « Setu Oan Doue ! » An daou diskib, o klevet anehan o komz evelse, a n-am lakaas da heuill Jesus. Jesus a distroas, ho gwelas war e lerc'h, hag a c'houlas diganthe : « Piou a glasket ? » — « Mestr, eme, pelec'h e vet o chom ? » — « Deut da welet », emehan.

Mont a rejont hag e weljont pelec'h e oa o chom. Wardro peder heur e oa, ha beteg an noz e vanjont ganthan.

Andre, breur Simon-Per, a oa unan deus an daou ho devoa war c'hir Yan n-am lakaet da

heuill Jesus. Kenta den a gavas a oe e vreur Simon. Ma laras dehan : « Kavet on deus ar Messias ! » da laret eo, ar C'hrist. Hag en tigasas ganthan. Jesus a zellas a spi outhan : « Te eo Simon, mab Yan, eme Jesus. A vrema, da hano a vo Sefas, da laret eo Per, da laret eo, Min.

An de warlerc'h hag en evoa lakaet en e spered distrei d'ar Galile, e kavas war e hent Filipp, hag e laras dehan : « Deus ganen. » Filipp a oa deus a Vethsaida, evel Andre ha Per. Filipp d'e dro a n-am gavas gan Nathanael : « Kavet on deus, emehan, an Hini e zo komzet anehan gan Moyzez hag ar Brofetet. Jesus eo, Jesus a Nazareth, mab Josef. » — « A Nazareth ! eme Nathanael, ha gallout rafe un dra benak a vad dont ac'hane ? » — « Deus ha te welo », respontas Filipp.

Pa welas Nathanael o tont, Jesus a laras anehan : « Setu ur gwir Israelit, ha n'eus ket a drubârderez enhan. » — « A belec'h am han-veet-hu ? » c'houlas hema. « Araog m'az kalvas Filipp, me am eus bet da welet, pa oas dindan ar wec'hen figez. » — Nathanael a respontas : « Mestr, c'houi eo Mab Doue, c'houi eo Roue Israël ! » — « Abalamour em eus da welet dindan ar wec'hen figez, e kredes. Kaeroc'h c'hoaz a weli. » Jesus a laras ouspenn : « Engwir wirione, me a lar deoc'h : An env a welfet digor, hag aele Doue o sevel hag o tiskenn ac'h uz da Vab an Den.

Jesus a gemer hag a dalc'ho an hano ze a Vab an Den evid merka mad ec'h eo deus on goad, hag e teu en hano an oll dud.

PENNAD VI

Eured Kana

Tri de goude m'ho devoa kuitaet ar Jourden, un eured oa en Kana C'halile, hag e oa pedet Jesus hag e Vam hag e diskibien. Ar gwin a deuas da vanket, hag e Vam a laras da Jesus. « N'ho deus ken a win. » — « Petra, maouez, a c'hallfen ober evidoc'h ? Ha koulskoude, ma heur n'eo ket arru c'hoaz *da diskoue dre vuzudo piou ha petra on.*

N'eo ket da droug kémer ar gir a « vaouez ». Er Jude d'ar mare-ma an hano-ze a dalvee ar gir a « itron. » Mar na ra ket Jesus e vam deus a Vari eo evid merka penaoz pa bleer gan trao Doue, nan eus ket da zellet diouz kerent na mignonet. Greom fed c'hoaz penaoz, daoust n'eo ket arru e heur, evel ma lar, Jesus a ra e genta burzud war un hanter gir deus a Vari.

Mari a laras d'ar re a oa o serviji : « Graet oll gement a laro deoc'h. » Bea oa eno c'houec'h touken, lakaet evid d'ar Judevien d'ober ho goalc'hadeier : pep hini anhe an evoa mentez un anter bariken benak.

« Karget a dour an toukeno-ze, » eme Jesus. Karget a oent beteg ar bar. « Brema, emehan, kemeret ha kaset da urzer ar pred. » Evelse rejont.

Bec'h oe dehan bea tanvaet an dour troet en gwin, hag urzer ar pred, ha na ouie ket a belec'h e teue ar gwin-ze, — ar servijerien a ouie

mad int, pegwir ho devoa kerhet an dour, o c'helvel an ozac'h yaouank hag o laret dehan : « Kement den a zo a digas da genta ar gwella deus e win, ha goude, pa ve evet frank gan an dud, gwin disteroc'h ; ha setu c'houi oc'h eus miret ar gwella bete vrema. »

Setu aze kenta burzud Jesus, graet ganthan en Kana C'halile. Dre eno e tiskoueas e c'halloud, hag e diskibien a gredas enhan.

PENNAD VII

Kenta beaj Kafarnaom.

Kenta Pask. — Ar werzerien hargaset emaez an Templ.

Ac'hane, Jesus a diskennas da Gafarnaom gan e Vam, e gerent hag e diskibien ; med na chomjont eno nemed ur pennadig. Pask ar Judevien a oa arru tost, ha Jesus a bignas war du Jerusalem. Ma kavas en Templ tud o werza ejonet, denved ha koulmet, ha bete trokerien azeet ouz ho stâl. Hag e o tapout un neubed kerdien, oc'h ober ganthe un asez skourje hag o hargas an dud ze deus an Templ gan ho denved hag ho ejonet : eilpenna a reas ar stallo ha skuill an arc'hant a oa warnhe.

D'ar re vije o werza koulmet e laras : « Tapet an trao-ma ac'han, ha diwallit na rafec'h gan ti ma zad ur marhallee'h. Setu ma sonjas an diskibien e zo er Skritur ; « Me a zo debet gan an aket am eus evid o ti. »

Ar Judevien, int, na dalejont ket d'arruout ha da laret : « Pesort merk a roi d'im et eus d'ober kement se ? » Jesus a laras d'he evid respont : « Distrujet an Templ-ma, hag en tri de me en hadsavo. » « Ma laras ar Judevien : C'houec'h vla ha daou-ugent e veer bet o sevel an Templ-ma, ha te en hadsavfe en tri de ! » Med e eo deus an Templ ac'h eo e gorf e komze. Goude ma oe n-am dennet a douez ar re varo, e

diskibien a deuas sonj d'he, hag e kredjont hag er Skritur hag er c'homzo laret gan Jesus.

Ekerz ma chomas Jesus en Jerusalem evid gouelio Pask, ur leiz a dud, o welet ar burzudo a rae, a gredas enhan. Med Jesus na fie ket enhe, rak ho hanveet a rae oll. Nan evoa ezom a den da diskuill dehan doareo pep hini. Anehan e-unan ec'h ouie frez petra vije en un den.

PENNAD VIII

Kaoz gan Nikodem.

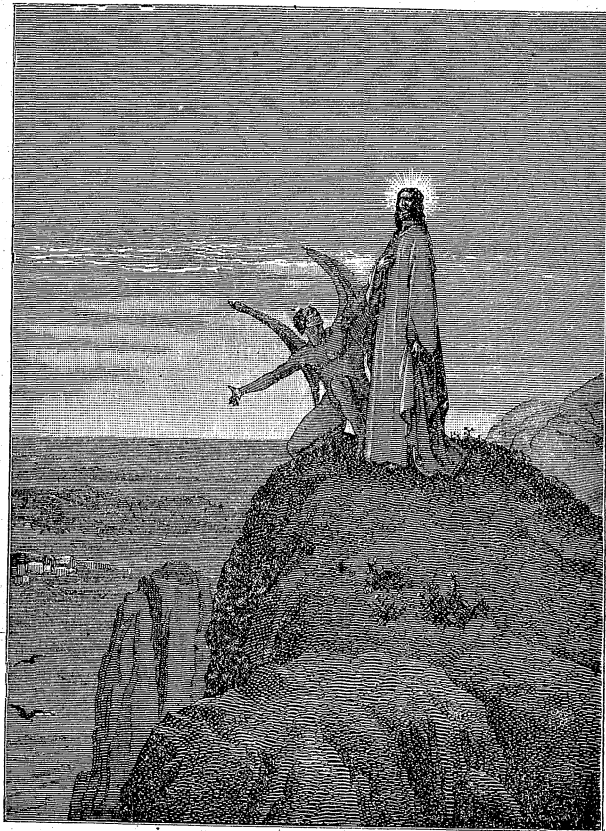
Etouez ar Farizianet e oa un den, Nikodem e hano, unan deus ar re genta etouez ar Judevien, hag a deuas da gavout Jesus e kreiz an noz : « Aotro, emehan, goût ouzom oc'h deut aberz Doue evel ur mestr da gelen anom, rak na c'houfe den ober ar burzudo a ret, mar na vefe Doue ganthan. »

« En gwir wirione, me en lar d'it, nan eus den evid gwelet Rouantelez Doue, nemed genel rafe un eil gwej. » Med penaoz eta e c'hallfe un den genel pac'h eo koz ? Ha gallout a rafe distrei en kreiz e vam evid genel ur wej-all ? »

« En gwir wirione, me lar d'it : nemed had-genel a rafe dre an dour hag ar Spered Santel, den n'all mont en rouantelez Doue. Ar pezh a zo ganet a gorf, a zo korf ; ar pezh a zo ganet a Spered a zo spered. Na ves ket souezet eta e larfen d'it : red eo deoc'h genel ur wej-all... An avel a c'houez ; a belec'h e teu ha pelec'h e c'h a, n'ouzout ket. Koulz-all e c'hoarve gan ar Spered ma c'hân un den drehan. »

« Penaoz e c'hall ze c'hoarveout ? » eme Nikodem. « Te a zo doktor en Israël ha n'ouzout ket en trao-ze ! En gwir wirione, en diskleria a ran d'it : ar pezh a larom a c'houzom ; ar pezh a dougom evid gwir, ni on deus en gwelet ; med na digemeret ket on zesteni.

» Ha koulskoude, mar n'am c'hredet ket pa

JEZUS TENTET GANT AN DIAOUL.

gomzan deoc'h a drao a dremen war an douar, penaoz am c'hredfec'h pa gomzin deoc'h deus trao an env. Rak den na zo bet en env, nemed an Hini a zo diskennet ac'hane, Mab an Den hag a zo en env, er memez amzer m'ema war an douar.

» Gweñ all en dezert, Moyzez a zavas ur sarpant en font; setu evel ma vo red da vab an Den bea savet, evid da gement a gredo enhan da vea diwallet a vont da goll, ha da gaout ar vue eternal.

» Ya, Doue an eus ken karet ar bed m'an eus dehan roet e vab unik evid na n-am golfo ket ar re a gredo enhan, med m'ho devoint ar vue eternal. Rak, mar an eus Doue digaset e vab er bed, n'eo ket evid daoni ar bed, med evid ma vo salvet ar bed ganthan.

» Neb a gred enhan na vo ket daonet; med an hini na ra ket a zo dija daonet, pa na gred en Mab Unik Doue. Setu perak eo daonet: Ar sklerijen a zo deñt er bed, hag ar sort tud ze eo bet gwell ganthe an devalijen evid ar sklerijen, rak fall a oa ho obero. Gwir eo: piou benak a ra ar fall a zouz diouz ar sklerijen hag an euz kaz outhi, betegout na ve tamallet dehan e obero. Med an hini a ra ar vad a glask ar sklerijen evid ma vo gwelet e obero ha hanveet graet herve Doue. »

PENNAD IX

Diwea testeni Yan.

Goude ze, Jesus a dremenas gan e diskibien war douar ar Jude. Eno e vije ganthe hag e vadee, n'eo ket drehan e-unan, med dre dorn e diskibien. Med Yan ive a roe badeiant en Ennon; kalz a dour a oa, ha tud eleiz o tont da vea badeet. Bec'h a zavas etre diskibien Yan ha tud ar Jude diwarbenn ar vadeiant. Ma teuas e diskibien da gavout Yan: « Mest, emhe, an hini a oa ganeoc'h en tu-all d'ar Jourden hag o poa douget testeni evithan, setu mac'h eo n-am lakaet da vadei, ha mac'h eont oll d'en kaout. »

» N'eus den, eme Yan, evid kaout nemed ar peñ an eus bet deus an env. C'houi a zo test oc'h unan penaoz am eus laret: N'eo ket me eo ar C'hrist, med digaset on bet en e raog. D'an ozac'h eo e bried, med mignon an ozac'h, pa ve ganthan o silaou anehan, e ve leun a levezenez enhan ha na rafe nemed klevet e vouez. Ar levezenez-ze eo ma hini, ha n'oufen he c'haout brasoc'h. Dehan eo da greski, ha d'in me da vianat.

» Neb a deu deus krec'h a zo ac'h uz d'an oll. Neb a deu deus an douar a zo douaruz hag e gomzo evelthan. Neb a deu deus an env a zo ac'h uz d'an oll. Ar peñ a lar, an eus gwelet, an eus klevet; den koulskoude na gav mad e desteni. Neb a digemer e desteni, a anzav

ec'h eo Doue gwirion ; rak kredi a reont evel gwirione ar pezh a lar d'hean Hini an eus Doue digaset ha na lar nemed komizo Doue. N'eo ket ur lod hepken an eus roet dehan deus ar Spered Santel. An Tad a gar ar Mab, hag an eus oll lakaet etre e daouarn. Neb a gred er Mab, an evo ar vue eternal ; neb na gred ket er Mab, na welo ket ar vue : warnehan e chomo kounar Doue. »

Setu ar gouarnner Herodez a skuize gan rebecho Yan diwarbenn e oll dorfejo, ha, dreist oll, diwarbenn ma vire Herodiadez, groeg e vreur. Dalc'hmad e lare Yan dehan : « N'eo ket mad d'it miret groeg da vreur. » Herodez a gasas e fallagriez beteg ar penn, en ur ober kregi en Yan, e garga a chadena hag e dól er prizon.

PENNAD X.

Ar Samaritanez.

Evel ma klevas Jesus e oa prizoniet Yan, — o c'houzout penaoz ar Farisianet a anwaze o vea m'an evoa muioc'h a diskibien ha muioc'h da vadei evid Yan, daoust na vadee ket e-unan med dre daouarn e diskibien, — hag e o kuitât ar Jude, ha, douget gan ar Spered Santel, e tis-troas er Galile. Evelse renke tremen dre ar Samari.

Arruout a reas gan ur ger deus ar vro-ze, hanvet Sikhar damdost d'ar loden an evoa Jakob lezet gan e vab Josef. Bea oa c'hoaz eno ur puns a douge hano Jakob. Jesus, skuiz o kerzet a azeas war varven ar punz. Ur c'hreiste benak e c'halle bea.

Ma tigoueas ur vaouez deus ar vro, o tont da gerhat dour. « Ro d'in da eva », eme Jesus. E diskibien a oa et bete ker evid pourvei ar pezh a oa ezom. Ar Samaritanez a respontas : « Penaoz, ha c'houi Judeo, e c'houlet-hu da eva diganen-me, hag a zo Samaritanez ? Ar Judevien na reont darempred ebed gan ar Samaritanet ! » — « Mar vije te, eme Jesus, a hanvefe donaezon Doue ; mar vije te a hanvefe an hini a lar d'it : Ro d'in da eva, marteze az pije outhan graet ar memez goulenn, hag en ije roet d'it dour beo. » — « Med Aotro, n'oc'h eus netra evid tenna hag ar puns a zo dônn. A belec'h o pije dour beo. Ha c'houi ve trec'h d'on zad Jakob,

an eus roet d'im ar puns-ma, hag evet diouthan e unan, koulz evel e vugale hag e chatal.

Jesus a respontas : « Piou benak, a evo deus an dour ze, an evo c'hoaz sec'hed ; med neb a evo deus an dour a roin me, nan evo kammed sec'hed. Rak an dour a roin dehan, a deuo da vea enhan ur vammen e savo da viken dour enhi. » — « Aotro, roet d'in deus an dour-ze evid n'am ô ken sec'hed, ha na vo ken red d'in dont keit-ma da vid dour. »

Kes, eme Jesus, da c'helvel da bried, ha distro ama. » — « N'am eus ket a bried, » emehi. — « Mad a res o laret : n'am eus ket a bried, rak pemp et eus bet, hag an den e veves ganthan brema n'eo ket da bried. En ze eta et eus laret ar wirione. »

« Aotro, me a wel ec'h oc'h ur Profet... On zud koz ho deus adoret war ar mene-ma, ha c'houi a lar eo en Jerusalem eo zo da adori ? »

« Kred anon, maouez, tostât a ra an demz ma na vo na war ar mene-ma nag en Jerusalem ec'h adorfet an Tad. C'houi a ador, c'houi, ar pezh a hanveet ket ; ni ador, ni, ar pezh a hanveom, rak ar silvidigez, a zo da dont deus a douez ar Judevien. Med an demz zo arru, dija ec'h eo deut ma vo gwir adoret an Tad en spered hag en gwirione ; ar sort adorationien-ze e fell d'an Tad ! Doue a zo spered, hag ar re en ador ho deus d'en adori en spered hag en gwirione. »

« Goût a ran, eme ar vaouez, e kle dont ur Messias e ve graet anehan ar C'hrist. Pa vo deut, e roio diskadurezh d'im war bep tra. » « Ar Messias eo me, me hag a gomz ouzit. »

War ar c'homzo-ze, e tigoueas an diskibien. Ma oent souezet braz dre ma oa o kaozeal ouz ur plac'h. Hini anhe koulskoude na laras dehan : « Petra c'houlec'h diganthi ? » pe « Evid petra kaozeal outhi ? »

Ar plac'h, hi, a lezas eno he zouken hag a c'halompas d'ar ger : da gement hini a gave : « Deut, emehi, da welet un den hag an eus laret d'in oll ar pezh am eus graet. C'houistm na vefe ket ar C'hrist ? » Dont a rejont emaez a ger da gâd Jesus.

Koulskoude an Diskibien a dale he warnehan da dibi. Respont a reas d'he : « Me am eus evid ma maga ur boed ha n'ouzoc'h ket. » Hag int da c'houl etrehe : « Daoust ha digaset ve bet dehan da dibi ? » « Ma magadurezh, a dal-c'has Jesus, eo ober bolante an Hini an eus ma digaset, ha poanial a ran gan ar labour an eus roet d'in. Ha c'houi, na laret ket etreoc'h : « C'hoaz pevar miz hag e vefom oc'h eosta ? » Me lar he deoc'h : « Savet o penn ha gwelet ar maezio ; emaint dija o kemer liou an eost ! »

« An hini a ved an eus e c'hopr, hag a daspign freuz evid ar vue eternal. Med neb a had an eus kement a lec'h joaüsted evel-neb-a-ved. *E c'hopr an eus ive, ha, pa labour evid Doue, gonid-all evid an env.* Gwelet a ret pegen leal eo ar lavar : « unan a had hag un all a ved. » C'houi oc'h unan am eus o kaset da vedi elec'h n'o poa ket labourer. Reo-all an evoa poaniet, ha c'houi a zo deut war ho labour. »

Kalz a Zamaritanet deus ar ger ze a gredas enhan war desteni ar vaouez-ze he devoa laret d'he : « Diskleriet an eus d'in oll gement am

eus graet. » Dont a rejont eta d'e bedi da chom ganthe. Daou devez e chomas. Kalz mui c'hoaz a gredas enhan goude bea klevet e gomzo : « N'eo hepken war da c'hir, emhe d'ar vaouez, e zo fe enom. Ni ive on deus-han klevet, ha ni oar ec'h eo en gwir ar Salver ! »

PENNAD XI

Pare mab un Ofiser.

Daou de goude, Jesus a dalc'has, gant e hent war du ar Galile. Setu mac'h a da digoueout lavar Izai : « Douar Zabulon ha Neftali, hent ar mor en-tu-all d'ar Jourden, Galile ar baianet, ar bobl e oa azeet e kreiz an devalijen, an eus gwelet ur sklerijen vraz. An de a zo savet war ar re a vije dindan skeud ar maro. »

Pac'h arruas Jesus en Galile, ar vroiz a reas dehan digemer mad ; rak bet a oant en Jerusaleml evid ar Pask, hag ho devoa gwelet kemeht an evoa graet. N-am lakât a reas neuze da brezeg ha da laret : « Kloz eo an amzerio ; rouantelez an env a deu. Graet pinijen ha kredet en Aviel. »

Rei a rae kentelio er synagogo, hag oll a raent meulodi anehan. Dre ar vro tro-zro ec'h é ar vrud diouthan. Koulskoude e troas diwar Nazareth, rak, emehan. « En e vro, na ve ket graet a fed diouz ur Profet. »

Dont a reas evid an eil gwej da Gana en Galile elec'h m'an evoa troet an dour en gwin. Setu ma oa eno un ofiser hag e oa klanv e vab en Kafarnaom. An den-ma, o vea klevet e oa deut Jesus deus ar Jude er Galile, ac'h eas d'e gavout hag e bedas da diskenn beteg ker Gafarnaom evit gwellât e vab, a oa pare da vervel.

« Merko ha trao iskiz e fell deoc'h gwelet, eme Jesus : anez, na gredet ket. » « Aotro, a

dalc'has an ofiser, deut, araog ma vo maro ma mab. » « Es, eme Jesus, da vab a zo adare ken beo ha biskoaz. »

An den-ze a gredas da c'hir Jesus hag ac'h eas d'ar gêr. Pa oa o vont, e kavas e zervijerien deut a benn-hent dehan ; hag e larjont dehan e oa beo mad e vab. Goulen a reas da bed heur ec'h oa n-am gavet gwell. « Dec'h wardro un heur, » emhe.

An tad a welas eo d'ar memez heur-ze en evoa Jesus laret dehan : « Da vab a zo adare ken beo ha biskoaz. » Ma kredas hag oll dud e di ganthan. Jesus a reas an eil burzud ze en Kana, pa oa o tont deus ar Jude d'ar Galile.

PENNAD XII

Kenta pesketerez vurzuduz.

Un devez ma oa Jesus a vont ahed ar Lenn (Lac), e n-am dole an dud warnehan gan an aket ho devoa da glevet komz Doue. Hag e o welet an daou vreur, Simon-Per hag Andre, a oa o tîl ho rouejo en dour, rak pesketaerien a oant. Dam brestig e teujont d'ar c'hoste hag e oa diou vag war an aot. Jesus a bignas en unan anhe, en hini Simon hag a bedas hema da bellât un tam deus an douar. Neuze ec'h azeas er vag hag ac'hane e roe kelenadurez d'ar bobl.

Achu ganthan da gaozeal, e laras da Zimon : « Deus en dour braz da dôl da rouejo evid pesketa. » — « Mestr, eme Simon, epad ann oz on deus poaniet hep kemer man ebed. Med war o kir, me dôlo ma roued. » Têl a reas anehan hag e tapchont kement a besket ma strake ar roued. Gwignal a rejont da dud ar vag-all dont da rei an dorn d'he. Dont o rejont hag e oe ken leun karget on diou vag, ma felle d'he goueledi.

Pa welas ze, Simon-Per an-am strinkas ouz treid Jesus en ur laret, « Aotro, pellaet diouzin, rak me zo ur pec'her. » Eveleb pesketerez an evoa skoet fromm enhan hag en e vignonet deus ar vag-all, Jakez ha Yan, mibien Zebede. Med Jesus a laras da Zimon : Na vez doan ebed. A vrema, te a vo pesketaer tud. » Digas a rejont ho bago d'an aot. En ur arruout, Simon hag Andre a oa n-am lakaet da oalc'hi ho rouejo.

« Deut ganen, laras d'he Jesus, ha me a raio ganeoc'h pesketaerien tud. » Raktal e tilezjont hag ho rouejo hag ar pez ho devoa hag ec'h ejont ouz e heul. Un tam pelloc'h e welas an daou vreur-all Jakez ha Yan o tresa ho rouejo en ho bag, hag e c'halvas anhe. Dioustu e lezjont ho rouejo gan ho zad Zebede evid mont ganthan.

PENNAD XIII

Pare un diaoulek.

Jesus ac'h eas da chom da Gafarnaom etal ar Lenn, war garzo Neftali ha Zabulon. An devejo sadorn e teue er synagog ha na vanke tu ebed da gentelia ar bobl. Bâmet e vijent oll gan e gelenadurez, rak komz a rae evel neb a c'hall ober ; n'eo ket evel an doktoret.

Setu ma n-am gavas er synagog zê un den hag e oa an diaoul enhan. A droc'h tîl hag e o laret a vouez huel : « Petra glaskes ouzim eta, Jesus a Nazareth ? Lez anom ! D'on c'holl e teues ? Me a oar piou out : Sant Doue !

Jesus a laras dehan droug : « Tav d'a c'heno, ha tec'h deus an den zê. Hag an diaoul, hag o hija vil e verzer hag o strapa anehan etouez ar re a ao eno ; hag o vont kuit en ur dîl ur youc'haden euzus : na reas droug ebed d'an den... Spontet a oent oll, hag e c'houlent : « Petra eo kement ma ? Petra eo ar Lezen neve-ma ? Komz a ra evel un den hag a c'hall ober hag a oar e vo silaouet : beteg an diaoulo a zent outhan ha a dec'h pa lar ! »

Kelo deus ar burzud-ze a ledas dre oll vro C'halile. Jesus a deuas emaez ar synagog, hag ac'h eas da di Ber hag Andre, gan Jakez ha Yan. Mam gaer Per a oa en he gouele, klanv gan ur gwall derjen. An diskibien a gomzas evithi ouz Jesus. Tostat a reas, hag en e zav tost dehi e c'houre'hemenas d'an derjen he c'huitât.

Goude e tapas krog en he dorn d'he sikour da zevel. War an töl, an derjen oe troc'het : neuze ar vaouez a zavas, hag a n-am lakaas d'ho serviji.

Goude kuz-heol, d'ar serr-noz, kement ho devoa klanvourien pe diaouleien ho digasas dehan. Oll ger a oa n-am vodet dirak toull an or. Gan ur gir Jesus a hargase an diaoulo. Ar re-ma a grie : « Te eo Mab Doue ! » Med difenn eure outhe gan gourdrouz laret e vije ar C'hrist.

Ar glanvourien, int, e lakaas e daouarn war bep hini anhe ; hag evelse e wellaas un toulad tud klanveet a bep stum. Setu ma teue da wir lavar Izaï : « kemeret an eus evithan on ankenio, n-am garget eo e-unan deus on foanio. »

PENNAD XIV

Kenta prezegerez en Galile.

An de warlerc'h, e savas gan an de hag ac'h eas emaez a Gafarnaom evid n-am denn en un distro elec'h ma n-am lakaas da bedi. Simon hag ar gonsortet a oa ganthan n'ho devoa ket kollet Jesus a wel. Pac'h arrujont en e vete, e larjont dehan : « Oll an dud a zo o klask anoc'h. » — « Er c'heriadenno hag er c'herio diwardro eo on deus da vont, respontas Jesus, evid ma prezegin d'he ive ; en askont da ze, eo ec'h on deut.

Med ur bobl tud arruas endro dehan d'en pedi da chom.

« Red eo d'in, eme Jesus, mont ive d'ar c'herio-all evid diskuill Aviel ar Rouantelez, rak evithe evel evidoc'h ec'h on deut. »

Hag e tremenas dre oll dre ar Galile en ur rei kelenadurez er synagogo, en ur hargas an diaoulo hag en ur barei peb den klanv, pe vagnet. Beteg er Syri ec'h eas ar vrud anehan. Digas a raet dehan ac'hane klanvourien a bep stum, pe aberz an diaoul, pe gan an droug-sant pe gan ar zezi. Oll ho faree.

Bernio tud a direde d'e gâd deus ar Galile, deus an Dekker, deus ar Jude ha deus ar broio pelloc'h evit ar Jourden.

« Mestr, eme un Doktor o tont d'en kavout, me o heuillo dre oll mac'h efet. — « Ar lern ho deus ho zoull, evned an env ho deus ho nez,

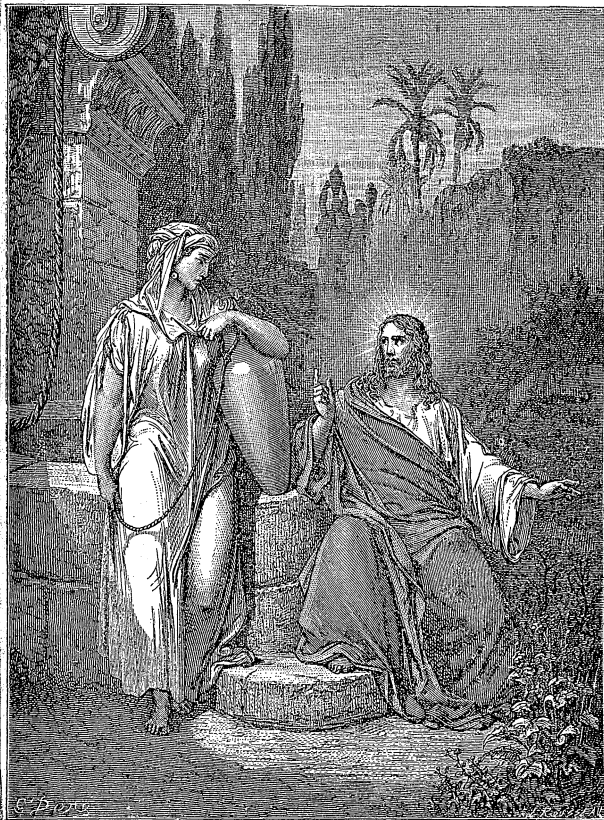
eme Jesus, Mab an Den nan eus ket dehan peadra da baoza e benn. »

« Aotro, laras un all hag a oa deus e diskibien, araog derc'hel ganeoc'h, lezet anon da vont da zebelia ma zad. » « Deus ganen, eme Jesus, ha lez ar re varo da zebelia ar re varo. »

« Mestr, eme un all c'hoaz, me iel ganeoc'h, med roet d'in amzer evid eynat trao ma ziegez. »

« Neb a zell war e lerc'h goude krog en alar, n'eo ket mad evid rouantelezh Doue. »

En kichen lenn Jehezareth e oa ha stal dud o n'am dol warnehan evid klevet komzo Doue. »

JEZUS HAG AR ZAMARITANEZ.

Ur barr-amzer sioulaet.

D'abarde, Jesus a lezas ar bobl hag a bignas en bag gan e' diskibien : « Deom en tu-all d'ar lenn, emehan. » Bago-all a deuas en ho goude. Ekerz ma oant o ranval, ur barr avel a goueas war ar lenn, hag e da folia. Ar gwajo, bec'h warnhe, a n-am dôle war ar vag, hag a garge anehi. Arru oant en risk braz.

Jesus a oa kousket en diadrenv ar vag, e benn war un dorehen. E diskibien a lampas d'en difuni : « Mestr, na refet steud ebed ha ni o vont da goll. Savateet anom, pe 'c'hom kollet ! » « Perak kaout aon, tud amgredig e zo ac'hanoc'h ?... Hag e o sevel, hag o krozal d'an avel, hag o c'hourc'hemen d'ar mor : « Tav mik te : trawalc'h a drouz evelse ! » Ha kent hag ar gir, setu koueet an avel, hag ar gwajo evel kousket.

« Perak sponta, e laras' neuze d'e diskibien, ha n'oc'h eus-hu c'hoaz a fe ? » Int oll a grene gant ar spont, o laret an eil d'egile : « Piou eo hema ? Gan ur gir a ra d'an avel ha d'ar mor zenti outhan ! »

Douari rejont en bro Jerasa, a zo a dâl d'ar Galile. Pa oa o tiskenn deus ar vag, hag o tiredek d'en kâd daou den, koueet pell a oa dindan beli an droug-spered. Na vijent evid chom en ti ebed ; er beio e vijent o loja. Mar a wej e oant bet chadenet treid ha daouarn, hag o

devoa torret ho chadeno hag ho hernaj. Dillad ebed na lezent endro d'he : den na oa bet evid dont a benn anhe. Noz-de e vijent o veska, mont ha dont a raent dre ar mene dibleustr, en ur skruijal hag en ur vlonsa ho c'horfo a dôlio min : kement a spont a lakaent en dud, ma na grede hini tremen dre eno.

A gen pell hag o devoa gwelet Jesus, e oant deut d'en kâd, hag e kouejont d'an daoulin en ur youc'hal, hag e larjont dehan : « Petra fell deoc'h deuz on ferz, Jesus, Mab ar Roue huel meurbed ? En hano Doue m'o ped, n'on zôlet ket er boan araog ar c'houlz. » — *Poan an eus an diaoulo dalc'hmad abaoe ho daonasion. Med evel ur skanvaden ac'h eo evithe ober droug. A bep ma kresko rouantelez Jesus er bed, ho devo neubetoch a veli war an dud. Setu a betra ho deus doan.* —

Med Jesus a roe urz d'ar spered hudur da vont emaez deus an dud-ze : « Pe hano et eus ? » emehan. « Banden eo ma hano, rak kalz om. » Hag ar vanden diaoulo a bede hag hadpede Jesus ma n'ho hargache ket deus ar vro ha ma n'ho zolje ket an ifern.

Setu ma oa, tam-pell ebed ac'hane, war ar mene, ur bagad moc'h o peuri : « Mar hargaset anom, eme an dioulo, lezet anom da viana da vont er moc'h-ze. » « Et » e laras dioustu Jesus.

Ouz ar gir ec'h ejont deus an daou den paour en korf ar moc'h, hag int, daou vil benag a oa diouthe, o vont en ur redadek foll da n-am dôl er mor, elec'h e n-am veujont.

Pa weljont ze, ar vesaerien, a oa ganthe, a redas e kuit hag a embannas en ker, ha war

ar maez hag er c'homaneho ar pez a oa c'hoarveet. Oll geriz ha kalz diwar ar maez a deuas da gâd Jesus : ma kavjont an diaouleien azeet ouz e dreid, hag int peuc'h ha gwisket ha pareet tre. Ar re ho devoa gwelet a gontas adare ha penaoz e oa bet hargaset an diaulo deus an daou den, ha petra a oa c'hoarveet gant ho moc'h. Ar vroiz a bedas Jesus da bellât deus ho douaro, rak spont a oa et enhe, — *ha muioc'h c'hoaz doan deus ur c'holl-all. En digoue-ze evel dre beurluvia n'eo ket Doue a reas ar c'holl. Azaleg ma lez ober, an diaoul en gra, dre ar gasoni an eus ouz an den, ha dre blijadur d'ober an droug.* —

Jesus a deuas eta d'ar vag evid tremen ar Lenn. Setu unan deus ar re a oa bet gwellaet en pedas d'en kemer ganthan. Jesus na c'houlas ket : « Kes d'ar ger, emehan, ha lar d'az tud petra an eus graet Doue dre drue ouzit. »

Mont a reas e kuit hag ec'h embannas dre ger ha dre an Dekker ar burzud braz an evoa Doue graet en e gever. Ma oent oll estlammet.

PENNAD XVI

Pare un den seziat (paralyset).

En tu-all e oa ur bobl tud o c'hortoz Jesus. Pa diskennas e teujont da n-am vâda endro dehan, hag e talc'hjont ouz e heul a hed ar Lenn.

Un neubed deio goude, e tistroas da Gafarnaom. Adaleg ma oe et ar vrud, e tiredas kement a dud, ma na oa evid ho digemer nag an ti nag ar leur a oa dirakhan. Jesus deus e goaze a roe kelenadurez d'he. Ar Farizianet ha Doktoret ar Lezen a oa azeet endro dehan : deut a oant deus a Jerusalem ha deus oll geriadeno ar Galile hag ar Jude.

E oa eno ive galloud Doue evid gwellât ar re glanv. Rak setu : arruout a reas pevar den hag a douge war ur c'holc'hed un den seziat, Da genta ec'h esajont antren dre an or evid paoza anehan dirak Jesus ; med n'alljont ket dont a benn ; re a dud a oa : neuze e pignjont war an dâen, e rejont un toull ac'h uz d'ar lec'h ma oa, ha dre an toull ze e tiskenjont anehan gourveet war e c'holc'hed beteg ouz treid Jesus. O welet ho fe, e laras d'an den seziat : « Bes fiars, da bec'hejo a zo pardonet d'it. »

Ma sonje ar Farizianet hag an Doktoret enhe ho-unan : « Piou eo hema ?... Ha petra lar ?... »

Blasfemi a ra. Piou eta a zo evid pardoni ar pec'hejo, nemed Doue ve ? »

Jesus a dreuzas beteg ho sonjo : « Evid petra maga sort trao ze en o kalono ? Petra an aezeta, laret d'un den seziet : « Da bec'hejo a zo pardonet » pe laret dehan : « Sav alese, tap da c'holc'hed, ha kerz ». Ac'hanta, evid ma c'hou-
• vefet penaoz Mab an Den an eus galloud evid pardoni ar pec'hejo...

Ma laras d'an den seziet : « Me a c'hour-
c'hemen d'it : saven az sav, kemer dac'holc'hed.
ha kerz ! »

Raktal ar c'hlanvour a zavas, a gemeras ar
c'holc'hed e oa gourveet warnhi, ha dirak an oll
e kerzas d'ar ger, en ur veuli Doue. Karget a
doujans hag a estilamm, ar bobl a dragarekae
Doue da vea roet d'un den un eveleb galloud,
ha peb unan a lare agreiz e eston : « Fete ni
on deus gwelled burzudo evel biskoaz den nan
evoa gwelet. »

PENNAD XVII

Galv Maze.

Respont d'ar Farizianet ha da diskibien Yan.

Jesus ac'h eas adare war vord ar Lenn. Oll
ar bobl a diredas, hag e a gentelie anehan. En
ur dremen e welas en ti an truajo an truaier
Maze pe Levi, mab Alfe, hag e laras dehan :
« Deus ganen. » Maze a zavas, a lezas peb tra
war e gement-all evid mont ganthan. Un neubed
devejo goude, e roas ur pred en e di d'an Aotro ;
pedi a reas truaerien ha pec'herien. Kalz a dud
eta a oa eno endro da Jesus, hag e diskibien a
oa ive, braz an niver anhe dija.

O welout piou a oa eno, an Doktoret hag ar
Farizianet a ronke. Goude ar pred, e larjont
d'an diskibien a n-am gavas gan Jesus war word
ar Lenn : « Petra ra deoc'h, o Mestr ha c'houi,
dibi hag eva gan truaerien ha pec'herien ? »

Jesus a glevas an tamall hag a respontas :
« Ar medesin n'eo ket graet evid an dud yac'h
med evid an dud klanv. Et ha disket petra a
dalve ar gir-ma : « Madelez a c'houlun ha n'eo
ket sakrifik. » N'eo ket ar sent ec'h on deut
da c'halvet d'ar binijen, med ar bec'herien. »

Bea oa eno ive diskibien da Yan. D'ho zro
e tostajont : Ar Farizianet ha ni, emhe, a yun
aliez hag a lar peden war beden. Evid perak
na yun ket o tiskibien hag e tebont hag ec'h
evont ? » — « Mignonet an ozac'h youank,

respontas Jesus, hag int a ve o yun ouz taol an eured, hag o c'hoéla pa 'ma an ozac'h ganthe? Nan. N'allont ket ober ze. Arruout a raio an demz, ma vo lemmet an ozac'h diganthe. Neuze e vo evithe ar c'houlz da yun.

» N'eus den a dapfe un tam deus eur pezh dillad neve evid gruiat anehan war ur pezh dillad koz. Dispenn a rafe an hini neve, hag an hini koz a vije e-unan didammet gan nerz an hini neve. Na vé ket mui lakaet gwin neve en toukeno koz : anez e ra d'he strinka, e ve skuillet hag an toukeno kollet. Lakaet a ve ar gwin neve en toukeno neve, hag e n-am viront hag unan hag un all.....

.....N'eus den, o paouz eva gwin koz, hag a c'houlfe hini nevez dioustu ; med laret a ra : « An hini koz eo ar gwella. »

PENNAD XVIII

Pare ur c'holl goad.

Ekreiz ma oa o kaozeal, unan a benno ar synagog, e hano Jaïr, a deuas da n-am strinka ouz e dreid hag a reas dehan ar galoneka deus ar pedeno : « Ma merc'h ac'h a da vervel, marteze dija ec'h eo maro ; med deut da hasten o torn warnhi hag e vo gwellaet, pe zo ken, mar g-eo maro, e teui d'ar vue. » Jesus a zavas hag ac'h eas ganthan, e diskibien ouz e heul. Bernio tud a gerze a dost berr ouz e zeulio, hag en serre klocz a bep tu.

En ho zouez e oa ur vaouez, daouzeg vla oa klanv gan ar c'holl goad. Kalz a vedesinet he devoa bet klasket, ha kalz poanio gouzanvet dre ho dorn : hec'h oll stun he devoa evelse dispignet, kuit a vea bet he c'hlenved na pareet na dousaet. Nemed goasât nan evoa graet. O vea klevet e oa Jesus o tremen, e n-am veskas gan ar re-all ac'h é war e lerc'h. Ma lare dehi hec'h unan :

« Ha na rafen ken nemed touch beven e zae, me a vo pare. » Touch a eure ha raktal he goad a stankas, santout a reas hec'h unan e oa dizec'het he gouli ha pare. Ken abred-all Jesus a zantas e oa et un nerz diouthan hag a distroat war ar bobl : « Piou, emehan, an eus stokez ouz ma dillad?... Pep hini a nac'he, ha den evid anzav. Per hag an diskibien-all a laras neuze dehan : « Mestr, gwelet awalch a ret eo

a vernio ma n-am dôlont warnoc'h hag e c'houlet : « Pïou an eus stoket ouzin ? »

« Me a lar me deoc'h, a dalc'has Jesus, unan benak an eus stoket ouzin, rak santet am eus un nerz o vont diouzin. »

Ma selle tro zro dehan, ha goude, piz ouz ar vaouez-ze. Na oe ken evid kuz. Birvi a ra c'hoaz gan ar pezh a zo c'hoarveet ganthi, hag e n-am dôl mezek ha doaniuz ouz treid Jesus. Diskleria a ra dirak an oll evid perak he deus-han touchet ha penaoz eo bet pareet : « Bes fiaps, ma merc'h, eme Jesus, da fe an eus da zavateet. Kes en peuc'h ha bes da viken pare deus da glenved. »

A vec'h m'oa laret ar c'homzo ze ma teujeur da laret da benn ar synagog : « Da verc'h a zo maro, perak skuiza c'hoaz ar Mestr ? » Jesus a glevas hag a laras d'an tad : « Na ves doan ebed ; gan ma kredi, hi a vo pareet. »

Pac'h arruas gan an ti, na lezas den da dont ganthan nemed an tad hag ar vam, gan c'hoaz ive Per, Jakez ha Yan, breur Jakez. Kavout a reas ur bagad tud, brud ganthe, darn o son, darn o c'harma ha darn o youc'hal.

« Evid petra, emehan, oll an tabut hag ar c'harm-ma ? Bet dinec'h, ha n-am dennet. Ar plac'h yaouank-ma n'eo ket maro, kousket eo ec'h ê. » Int a rae goap anehan, pegwir e c'houveent mad e oa maro. Jesus a reas d'an oll mont emaez, nemed d'an tad, d'ar vam ha d'e dri diskib ; neuze ec'h eas er gamp ma oa enhi hastenet ar plac'h yaouank.

Kregi a reas en he dorn, hag a laras gan ur vouez grenv : « Plac'h yaouank ! me a c'hourc-

c'hemen d'it, sav alese. » Hag ar vue o tontenhi : hag e savas hag e kerzas : Jesus a réas zoken rei dehi da dibi. He zad hag he mam e felle d'he bata gan ar spont hag ar joa.

Jesus a difennas outhe komz a netra da den. Med ar vrud a strinkas dre oll ar vro.

Pa oe deut ac'hane, daou dall a stagas ouz e zeulio hag a grieg : « Mab David, bet true ouzim ! » Jesus a dalc'has gan e hent beteg ar lec'h ma oa o chom, ha, pac'h arruas an daou dall eno, e c'houlas outhe : « Kredi ret ec'h on barrek d'o kwellât ? » — « Ya, Aotro, » emhe. Ma touchas ouz ho daoulagad en ur laret : « Beet graet deoc'h herve o kreden ! »

Ha digor ho daoulagad. « Diwalet mad na c'houfe den ! » a laras d'hé droug. A vec'h emaez, e skuilljont en peb tu ar c'helo.

Na oant ket arru pell, ma oe da Jesus digaset un den mud hag an diaoul enhan. Hargas a eure an diaoul, hag ar mud a grogas da gaozeal. Ma krie ar bobl, emaez anehan e-unan : « Biskoaz kement-all en Israël ! » Med ar Farizianet a lare : Dre ar c'henta diouthe eo e hargas an diaoulo. »

TAERVED LODEN

Eil Blavez Prezegerezh on Aotro

PENNAD I

Den seziet goaz an derved.

Arru a oa Pask : Jesus a zavas da Jerusalem. Er ger-ze ema Goaz an Derved, en ho yez : Bethsaida. Pemp porchet a oa endro dehi ; din-dan-he, bern war vern tud magnet, tud dall, tud kam, tud seziet, o c'hortoz ma finfe an dour. Rak koulzo vije e tiskenne ael Doue er oaz, hag e finfe an dour. Kenta mac'h é enhi goude finv an dour, a vije pareet deus e anken, n'eus forz petra vije.

Setu ma oa eno un den, seziet c'houec'h vla ha tregont e oa. O vea gwelet anehan hastenet war e ouele, hag o c'hoût an amzer abaoe ma oa, Jesus a c'houlas outhan : « C'hoant bea gwellaet et eus ?... »

« Aotro, eme ar c'hlanvour, pa ve finv en dour, n'am eus den d'am zôl er oaz. Ekeit ha ma vean oc'h esa, un all a ve diskennet em raog. » — « Sav alese, eme Jesus, kemer da ouele ha bale. » War an tôl an den ze a oe pare ; kemer a reas e ouele hag é da vale.

Evel ma oat en devez sadorn, ar Judevien a laras dehan : « Ar sadorn eo : n'eo ket mad d'it tapout da ouele. » Ma respontas : « An hini an eus ma fareet, an eus laret d'in : « kemer da ouele ha bale. » — « Piou eo an den an-ije laret-ze d'it ? » An den gwellaet na c'houee ket, ha Jesus a oa n'am vesket etouez ar stroll dud a oa eno. Prestig goude, Jesus a n'am gavas ganthan en templ, hag a laras dehan : « Setu te pare : a vrema, diwall a bec'h gan aon n'arrufe ganit gwasoc'h. »

An den-ze ac'h eas emaez, ha neuze, pa ouie, e tiskuilas d'ar Judevien eo Jesus a Nazareth an evoa pareet anehan.

PENNAD II

Jesus a n-am dremen da Vab Doue.

Ar Judevien a lakaas en ho fenn ober kas war Jesus, en avani m'an evoa graet kement se un devez sadorn. Laret a reas d'he : « Ma Zad na baouez kammed ; me a ra evelthan. » Gwasoc'h gwaz e klaskent en kas d'ar maro hag abalamour ma torre ar sadorn, hag abalamour ma rae e dad deus Doue hag e n'am lakae evelse par da Doue.

Setu perak Jesus a dalc'has : « Ar Mab, anehan e unan na c'hall man, nemed gwelet an ije en ober gan an Tad. Ar pezh a ra an Tad, ar Mab en gra koulz-all : rak an Tad a gar ar Mab hag a diskoue dehan oll gement a ra. Diskoue raio dehan c'hoaz kaeroc'h 'vid m'oc'h eus gwelet, ha c'houi a drido gan estlamm.

» Evel ma sav an Tad ar re varo da veo, ar Mab ive a ro bue da neb a gar. Barn den ebed na ra an Tad ; ar varn an eus lezet gan ar Mab, evid d'an oll d'enori ar Mab evel m'ac'h noront an Tad. Neb na ra ket enor d'ar Mab, na ra ket mui d'an Tad an eus-han digaset.

» En gwir wirione, me en lar deoc'h, neb a zilaou ma c'homzo hag a gred en Hini an eus ma digaset, ema ar vue berbaduz enhan. Evithan, nan eus ket a varn ; dija adreiz ar maro ema er vue.

» En gwir wirione, me en lar deoc'h, an demz arru, deut eo zo ken, ma klevo ar re varo

mouez Mab Doue ; hag ar re he c'hlevo a vevo. Evel m'an eus an Tad ar vue anehan e-unan, evelse en eus roet d'ar Mab kaout bue anehan e-unan. . . . Roet an eus c'hoaz dehan ar galloud da varn, dre mac'h eo Mab an Den. Ha na zouezet ket ; rak ar mare a deu ma vo klevet mouez Mab an Den gan ar re a zo er be. Ar re ho devo graet ar vad a zavo ac'hane evid ar vue, elec'h ar re ho devo graet an droug a zavo ac'hane evid an daonasion.

» Koulskoude ac'hanon ma-unan, n'allan netra. Diouz ma klevan, e varnan, ha ma barn a zo herve ar lealdet, rak n'eo ket ma bolante a glaskan, med bolante neb an eus ma digaset. Mar na vije nemedon o tougen testeni evidon ma-unan, ma zesteni e c'hallfet kaout digareo warnehan. Med un-all a zo gwir evidoc'h. Kaset o peus da glevet digan Yan, ema o fians enhan, hag en eus roet testeni evid ar wirione.

» Evidon-me, n'am eus ezom ebed deus testeni un den. Ar pezh a laran eo evid o silvidigezh, m'o po sonj piou an eus Yan diskouet deoc'h evel ar Messias. Yan a oa ur gaer a c'houlouen ha skedus ; ur pennad zo bet ma tigorec'h o taoulagad d'ar sklerijen a darze ! . . .

» Med kaeroc'h am eus, evid testeni Yan, en obero m'an eus ma Zad roet d'in d'ober. Ar pezh a ran a diskoue e teuan aberz ma Zad.

» An Tad, e teuan deuz e berz, an eus e-unan roet testeni evidon. N'oc'h eus ket klevet e vouez er Jourden, na gwelet e c'hloar war an Thabor. E gomzo, oc'h eus da viana, skrivet en o Lezen, med n'ho hanveet ket, pa na gredet en Hini a zo digaset ganthan. Klasket er

Skriturio elec'h m'oc'h en gortoz da gavout ar vue berbaduz. Int ive a ro testeni evidon...

» Na fell ket deoc'h eta dont d'am c'hâd, hag ã rofen ar vue deoc'h ! Kredi ra ganeoc'h e tenna d'am gloar ; ma gloar n'eo ket a berz an dud he gortozan... Ha c'houi, hanveet mad a ran anoc'h, hag e c'houzon n'ema ket karante Doue enoc'h. En hano ma Zad en deut, hag e troet kein d'in. Un all a deuo en e hano e-unan hag e refet digemer mad dehan.

» Pesort kredi rafec'h, c'houi hag a denn o kloar an eil deus egile, ha na glasket ket ar gloar neus med Doue evid he rei ? »

N'et ket da gredi ganeoc'h eo me o tamallo dirak ma Zad. O tamaller a vo Moyzez e-unan, ec'h esperet enhan. Mar vije c'houi a gredfe en Moyzez, marteze e kredfec'h enon ive, rak skrivet an euz diwar ma fenn. Med evid mar na gredet ket d'e skrijo, penaoz e kredfec'h d'am c'homzo ? »

PENNAD III

Tamoezet frotet. — Dorn dizec'h et.

Ar sadorn warlerc'h Pask, Jesus a oa o vont adreuz parkado ed. E diskibien a oa ganthan, ha, naon braz d'he, e tapchont un damoezeden benak, a frotent en ho daouarn evid dibiargreun anhe. Bea oe Farizianet hag a welas, hag a laras d'he : « Perak a ret-huar pezh a zo berzet devezo evelen ? » Goude e larjont da Jesus : « Setu o tiskibien o terri devez ar sadorn ! »

Jesus a respontas : » Ha n'oc'h eus-hu ket lennet petra eure David gan ar re en heuille, pa oant en naon hag en dienez. Antren a eure en Ti Doue, — Abiathar a oa d'ar choulz-ze Beleg Braz, — hag e kemeras bara ar prof, na glee nemed ar veleien dibi diouthan, hag e tebas ã, hag e roas d'ar re e oa ganthan. N'oc'h eus-hu ket lennet c'hoaz er lezen, penaoz, ar veleien a dorr an diskuiz santel o kempenni an Templ. ha na bec'hont ket evid-ze ?

« Ac'hanta ! bea a zo ama unan hag a zo brasoc'h evid an Templ. Mar vije c'houi a intentfe ar chomzo-ma : « Me eo madelez a glaskan ha n'eo ket sakrifiso, » n'o pije ket rebechet tud didamall.

Ouspenn e laras c'hoaz : « Ar sadorn a zo graet evid an den ha n'eo ket an den a zo graet evid ar sadorn. Ha c'hoaz zo : Mab an Den a zo mestr beteg war ar sadorn. »

Kuitât a reas ar lec'h-ze hag, unan deus ar

sadornio warlerc'h, ec'h antreas en ur synagog evid prezeg. Eno e n-am gavas un den, maro e dorn deo outhan. An Doktoret hag ar Farizianet, c'hoant braz d'he da gavout un digare evid tamall Jesus, a oa en spi da welet ha parei a rafe an den-ze. Jesus a lennas en ho spered hag a laras d'ar mank :

« Sav en az sav ha chom aze. » Sevel a eure ha chom en e zav en ho zouez oll. Ar Farizianet a oa droug enhe : « Abaoe pegoulz eo mad gwellât un devez sadorn ? » — « Ha me, eme Jesus, me c'houl diganeoc'h, petra c'haller d'ober ar sadorn, an droug pe ar vad, savatei e vue d'an nesa, pe he lemmel diganthan ? » *N'allent na laret e c'hallet ober an droug, nag e oa difennet ober ar vad. Anzave c'hallet ober ar vad, na felle ket d'he, peguir ho devoa c'hoant harz Jezuz da zikour ouz an den kez nammet. Ma tarjont.*

Jesus eta a dalc'has : « Piou ac'hanoc'h, mar ve dehan un danvad koueet en douflez, n'afe ket d'en tenna hag e ve un devez sadorn ? Un den a zo koulskoude kalz trec'h d'un danvad. Gwellet a ret eta e c'haller ober ar vad un devez sadorn. »

Evel ma na larent gir, Jesus a dremanas warhe e zello, karget a c'hlaç'har hag a droug mesket ; ankenet a oa gan eveleb dallente a galon. Goude e laras d'an den magnet : « Hasten da dorn. » Hasten a reas hag e n-am gavas an dorn-ze ken yac'h hag egile.

Ar Farizianet, mezek ha kasoni enhe, a c'houle an eil digan egile penaoz dont a benn deus Jesus. Evel mac'h ejont emaez, e klask-

choñtan Herodianet evid n-am glevout war an tu da goll anehan.

Med Jesus a c'houvee mad petra oa ho gred. Pellât a reas deus ar vro hag e n-am dennas da gê ar Lenn gan e diskibien. Gwellât a rae an oll glanvourien ; kement hini vije dalc'het gan ur boan benak a n-am dôle warnehan evid touch outhan. Adaleg m'en gwelent, an droug sperejo a gouee d'e dreid en ur skruijal ha laret : « C'houi eo Mab Doue ! » Gourdrouz a rae anhe ha difenn a rae d'he rei an dizolo warnehan, koulz evel ma lare tevel d'an oll glanvourien a wellae.

Sternet a oa gan ur bobl tud, deut a C'halile a Jude, a Jerusalem, deus Idume ha beteg deus an oll vroio a oa en tu-all d'ar Jourden. Mar a vagad a oa deut zoken deus broio Tyr ha Sidon, da heul ar vrud deus an trao kaer a rae. Setu perak e reas d'e diskibien pourvei ur vag dehan evid na vije ket muget gan an dud.

Evelse e tigouee ar pezh an evoa laret Izai : « Setu ma bugel, an hini am eus dibabet, ma muia karet, an hini ra oll joa ma c'halon. Warnehan me a lakao ma Spered hag e tisko ar santelez d'ar baianet. Na vo ganthan na trubiull na trouz, n'eo ket e vo klevet e vouez war leurio ker. Na berdorro ket ar gorzen bleget, na bervougo ket ar vould'hen a divogedo c'hoaz, hag evelse e teuo da lakât ar santelez da ren. Hag ar bed e vo e fians en e hano.

PENNAD IV

Dibab an Ebestel.

Jesus a lezas ar bobl hag a n-am dennas war ur mene evid pedi. Hed an noz e oe o komz ouz Doue.

Arru an de, e c'halvaz e diskibien hag e tibabas etrehe ar re a gavas mad e-unan : daouzeg a gemeras evid ho mirout en e gichen hag ho c'has da brezeg. An hano a Ebestel a rós d'he, hag ar galloù da wellât ar re glañv ha da hargas an droug sperejo. Setu ho hanoio ho Daouzeg :

Simon, e reas Jesus Per anehan, hag Andre, e vreur ; Jakez ha Yan, mibien Zebede, a leshanas Boanerjes, da laret eo, mibien ar c'hurun ; Filipp ha Barthelemy, Maze ha Thomas ; mibien Alfe, Jakez ha Jud, e vije c'hoaz graet anehan Thadde : Simon, deus Kana : hanvet an aketuz : ha Judas Iskariot, an traitour.

PENNAD V

Prezegen war ar Mene.

Jesus a dişkennas deus beg ar mene hag a chomas traonoc'h war ur blaten leun a c'hlazur. Endro dehan ouspenn e diskibien e oa poblio tud, gred d'he d'en klevet ha da gaout diganthan ar pare deus ho foanio. A dre-oll e oant deut, deus a bep kuign ar Jude, deus Jerusalem, deus an arvorio ha zo ken deus Tyr ha Sidon. Oll 'e klaskent touch outhan, rak un nerz a vue a deue diouthan. Ho gwellât a rae oll ; hag ar re a vije dalc'het gan sperejo hudur a vije diboniet.

Goude e hadsavas a du gan beg ar mene ; azea reas gan endro dehan e diskibien, hag o sevel e daoulagad warnhe, e tigoras e c'heno evid ho c'helen. Setu petra laras :

§ 1. — AN EVRUSTEJO.

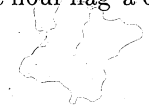
« Evruz ar re ho deus ar spered a baourente, rak Rouantelez an Envo a zo d'he.

« Evruz ar re a zo dous, rak int a vo perc'hen an douar.

« Evruz ar re a oel, rak sec'het a vo ho daero.

« Evruz ar re ho devo naon ha sec'hed deus ar santelez, rak bea ho devo ho gwalc'h.

Ya, c'houi hag a oel brema, evruz oc'h, rak er

joa e vefet ; ha c'houi hag oc'h eus naon, evruz oc'h, rak bea po leiz o kalon.

Evruz ar re drugareuz, rak trugare a gavoint.

« Evruz ar c'halono pur rak gwelet a raint Doue.

« Evruz ar re didrouz, rak bugale Doue voint hanvet.

« Evruz ar re a vo gwallgaset abalamour d'ar lealdet, rak Rouantelez an env a zo d'he.

» Evruz a vefet pa vo an dud en kaz ouzoc'h, pa dôloint mallozio warnoc'h, p'o kwallgasoint, o pellaoint diouthe hag o kargoint a disinganso, pa difennoint o hano evel pa vije ur yez evid Mab an Den, hag e laroïnt en gaou an oll droug diouzoc'h abalamour d'in. N-am roet d'ar levezeg an de-se ha tridet gan ar joa, rak o tic'haou a zo braz en envo. Evelse eo en eus ho zud koz graet d'ar Brofetet, a oa en o raog.

» An diskib n'ema ket dreist ar Mestr. Piu benak a vo hanval ouz ar Mestr a vo parfet.

§ 3. — AR MALLOZIO.

» Malheur deoc'h-c'houi, tud pinvig a gav o mad adaleg ama !

» Malheur deoc'h-c'houi, hag oc'h eus o kwale'h, rak naon o po !

« Malheur deoc'h-c'houi, hag a c'hoarz brema, rak un de c'houi a glemmo hag a oelo.

» Malheur deoc'h, pa vefet meulet gan an dud, rak gwej-all ho zado koz a rae kement-all d'ar falz profetet !

MARI-MADALEN KEUZJET.

§ 3. — HOLEN AN DOUAR, SKLERIJEN AR BED.

» C'houi eo hôlen an douar, Mar kol an hôlen e vlaz gan petra e vo rentet dehan e nerz. N'eo mad da vann nemed da vea darc'heet emaez ha pilet gan treid an dremenidi.

» C'houi eo Sklerijen ar bed. Ar ger savet war c'houre ur mene n'all ket bea kuzet. Na ve ket kroget ur c'houlouen evid he lakât dindan ur boezel, pe dindan ur gouele, pe en ur c'horn kuzet benak : lakaet a ve war ar c'hantelour evid ma sklerijeno oll gement zo en ti, hag evid ma vo gwelet gan ar re a antre.

« Setu evel ma kle o sklerijen skeda dirak an dud, evit ma weloint oc'h obero mad ha ma rentoint gloar d'o Tad a zo en envo... Pelec'h lakât dall da ren dall ? En douflez e kouefent ho daou.

§ 4. — PENAOZ HEUILL AR LEZEN.

» N'et ket da gredi ganeoc'h ec'h on deut evid terri ar Lezen. N'eo ket d'he zerri ec'h on deut, d'hec'h achui na laran ket.

» Ya ! me lar deoc'h en gwirione. Araog ma vo tremenet an env hag an douar, e vo bet graet kement tra a zo er Lezen, kuit a vanfe na gir na tra.

» Neb a dorro hag e ve an hini distera deus ar gourc'hemenno, hag a disko d'ar re-all ober evelthan, henez a vo an diwea en Rouantelez an envo : elec'h neb a viro ar Lezen hag he disko, a vo huel en Rouantelez an envo.

» Diwallet koulskoude da dôl tra zântel d'ar

chas na perlez d'ar moc'h, betegout na bilfent warnhe gan ho zreid, ha na deufent da dizrei warnoc'h evid o tispenñ.

§ 5. — DOUSTER HA KARANTE.

» Me lar deoc'h ar wirione : Mar na ve o santeléz trec'h da hini an Doktoret hag ar Fari-zianet, n'efet ket en Rouantelez an envo.

» Gout a ret e zo bet laret d'ar re goz : Na lac'hi den : neb a lac'ho a vo galvet dirak ar barner. — Ha me a lar deoc'h me : Neb a gemer droug ouz e vreur, a vo galvet dirak ar barner, ha piou benak a dremenno e vreur da « benn skanv » ac'h ei dirak ar varn vraz, ha mar tremen anehan da « benn zot » na vo nemed an ifern evithan.

» Dre ze eta mar vec'h oc'h ober o prof d'an aoter, hag e teu eno evor deoc'h, en eus o preur klemm d'ober diouzoc'h, lezet o prof da c'hortoz, hag et da genta da n-am gorda gan o preur. Goude hepken eo o po d'ober o prof.

» Na vet ket divalo d'ober ar peuc'h gan oc'h enebour ekerz ha ma ret hent ganthan, betegout na deufe oc'h enebour d'o lakât etre daouarn ar barner hag hema etre daouarn an archerien, hag o tolfe en prizon. Ac'hane, m'en lar deoc'h, na deufet ket anez bea paet beteg an diwea diner.

» Klevet oc'h eus e zo bet laret : Lagad evid lagad ha dant evid dant. — Ha me a lar deoc'h me : Na stourmet ket ouz an den fall. Mar o skoer war o chôd deô, roet c'hoaz o chôd gle. Mar fell d'unan benak o kalvel dirak ar barner

evid kaout o porpant, roet dehan c'hoaz o mantel Fellout a ra dehan e rafec'h war un dro ganthan mil gammed, graet ganthan daou vil all ous-penn.

» Roet da neb a c'houl ; na droet ket kein da neb an eus c'hoant amprest diganeoc'h. Ar pezh a zo c'houipet deoc'h, na glasket ket en hadkaout.

» Ar pezh oc'h eus c'hoant e rafe an dud evidoc'h, graet-han evithe.

» Klevet oc'h eus e zo bet laret : Evid o nesa o po karanthe, hag evid oc'h enebour kasoni. — Ha me a lar deoc'h : Karet oc'h enebourien, graet vad d'ar re ho deus droug ouzoc'h, roet bennoz d'ar re o karg a vallozio, ha pedet evid ar re o kwallgas gan ho obero pe gan ho zeod.

» Vid karout neb o kar, petra van gleet deoc'h ? hag evit petra dic'haou ? Kenkoulz-ze a ra ar baianet : int ive a gar neb ho c'har,

» Ha mar na ret vad nemed d'ar re a ra deoc'h, petra oc'h eus da gaout evid ze ? Ar bec'herien, hag i na reont ket kement all !

» Mar na zaludet nemed o preuder, petra a ret en tuhon d'ar re-all ? Ar baianet a ra ze koulz ha c'houi.

» Mar na brestet arc'hant nemed d'ar re a roo deoc'h d'ho zro, petra a ret a gaer ? Ar bec'herien ive a ro evid kaout.

« Dre ze eta ; karet o c'henebourien, graet vad ha prestet kuit a vea en gortoz a vann, hag o tic'haou a vo braz ; neuze e vefet gwir vugale an Huela, hag a zo mad beteg evid ar re diza-naoudeg, beteg evid ar re fall.... a ra sevel e heol ha diskenn e c'hlaou war an oll, war ar re

vad ha war ar re fall, war ar re leal ha war ar re disleal.

» Bet trugareuz evel mac'h eo o Tad trugareuz...

» Bet parfet evel mac'h eo o Tad parfet : setu aze...

N'an eus en Aviel kentel muioe'h sirwink evid homa. Darn deus ar pezh a zo enhi, a zo a c'hourc'hemen reut ; darn-all a ali evid neb e fell dehan hanvali muioe'h ouz an Doue a vadelez. Droug intentet, e rofent re a droad d'ar re fall ouz ar vad. N'eo ket ze a glaske Jesus.

» Na varnet ket ha na vefet ket barnet : na gondaonet ket, ha na vefet ket kondaonet. Pardonet hag e vo pardonet deoc'h. Barnet a vefet evel m'o po barnet. Gan ar memez mentez o po servijet ar re-all, c'houi vo servijet.

« Perak e welet-hu ur blouzen en lagad o preur, ha na welet ket an treust a zo en oc'h hini ? Perak e laret-hu d'o preur : Gortoz ma lemme ar blouzen a zo en az lagad, p'oc'h eus un treust en oc'h hini. Hypocritet ! lemme da genta an treust deus o lagad, ha goude e welfet da lemme ar blouzen a zo en lagad o preur.

» Oll gement o po c'hoant e rafe an dud evid oc'h, graet han evithe, setu ar Lezen hag ar Brofetet.

§ 6. — GLANDER, PRIEDELEZ EVID AR VUE.

« Klevet oc'h eus e zo bet laret d'ar re goz : « Na refet ket aoultriez. » Ha me a lar deoc'h me : Piou benak a zell ouz ur vaouez ha c'hoant

direiz dehan, an eus dija graet aoultriez en e galon. Dre ze, mar geo o lagad deô, a zo digoue a bec'hed evidoc'h, tennet han ha tôlet han pell diouzoc'h ; rak gwell eo deoc'h koll unan deus oc'h izili evid bea darc'heet divagn en ifern. Ha mar g-eo o torn deô eo e zo evidoc'h digoue a bec'hed, troc'het han ha tôlet han pell diouzoc'h, rak gwell eo deoc'h koll unan deus oc'h izili evid nac'h afe o korf en e bez 'barz en ifern.

Laret zo bet : « Neb a hargaso e wroeg, a roo dehi ur skrid a disparti. » Ha me a lar deoc'h me : Piou benak a n-am distag deuz e wroeg, nemed aoultrez a ve, he laka da vea ; daoust zo ken hag ve hi, é a vo aoultr e-unan, mar kemer groeg-all ; ha piou benak a eurej d'ur wroeg dilezet, a ra un aoultriez.

Dre an dorn hag ar lagad e zo da intent un den pe un dra, pe ur stad ken red, ken nez d'im evel dorn ha lagad.

§ 7. — LEO TOUET.

» Klevet oc'h eus e zo bet laret d'ar re goz : Na doufet ket o le, med mirout a refet ar leo touet dirak Doue. — Ha me a lar deoc'h me : Na douet ket ; na dre an env, rak tron Doue eo ; na dre an douar, rak bea eo skabel edreid ; na dre Jerusalem, rak bea eo ker ar Roue Braz. Na doufet ket dre ur vleven deus o penn, rak n'oc'h ket evid lakat unan deus o pleo gwenn pe du. Laret hepken : an dra-ma a zo, an dra-ma n'eo ket. Ar peza lakaer ouspen a deu a berz an diaoul.

On salver na difenn ket touet war digare mad, med na douet kammet war ar gaou, na diwarbenn traoigo a netra.

§ 8. — AN ALUZEN.

» Diwallet na rafec'h oc'h obero mad evid bea gwelet gan an dud : anez, n'o po digoll ebed digan o Tad a zo en envo. Pa refet an aluzen eta, na zonet ket an drompill dirakoc'h evel an hypokritet, a gas anehi en ho raog dre ar synagogo hag ar ruio, evid galvel warnhe enorio a berz an dud. En gwirione, me lar deoc'h, bet ho deus ho digoll.

» C'houi eta, pa ret an aluzen, da n'ouveo ket o torn kle petra a ra o torn deô, evid ma chomo kuzet oc'h aluzen. O Tad hag a wel ar peza zo kuzet a digollo anoc'h.

» Roet hag e vo roet deoc'h ; e vo roet deoc'h ur ventez vat, ha karget stard, ha beget da vera.

§ 9. — AR BEDEN.

« Koulz-all, pa vefet o pedi, na vet ket evel an hypokritet-ze, e plij d'he pedi en ho sav ekreiz ar synagogo hag en kuigno leur ger, evid ma voint gwelet gan an oll. En gwirione me a lar deoc'h : bet ho deus ho digoll. — C'houi, pa po c'hoant pedi, et en o kamb, serret an or warnoc'h ha pedet o Tad en kuz : hag o Tad hag a wel er c'huz, a dalveo ze deoc'h.

» Pa bedfet, na laret ket stâl gomzo, evel ma ra ar baianet, e sonj ganthe bea seulvui silaouet

deus m'ho deve laret kalz a gomzo. Na ret ket evelthe : o Tad a oar a betra oc'h eus ezom, araog zo ken m'o pe goulet diganthan. Goulet hag o po ; klasket hag e kavfet : skoet hag e vo digoret deoc'h. Neb a c'houl, an eve ; neb a glask a gav ; digoret ve da neb a sko.

» Pa ve ur bugel o c'houl bara, piou ac'hanoc'h a rofe dehan ur min ? mar goul ur pesk, piou a rofe dehan ur sarpant ? mar goul un û, piou a rofe dehan ur c'hrug (scorpion). Mar gouzoc'h c'houi, daoust ma zo kalz a fall enoc'h, rei trao mad d'o pugale, pegen skleroc'h eo penaoz o Tad, a zo en envo, a roo deoc'h trao mad, ha da genta ar spered mad, pa en goulfet diganthan.

» Setu ama evel m'o po da bedi.

» On Zad, a zo en env, oc'h hano beet meulet, o rouantelez deuet d'im, o polante beet graet war an douar evel en env. Roet d'im hirie on bara pemdeieg, pardonet d'im on offanso evel ma pardonom d'ar re ho deus on offanset, n'on lezet ket da gouea en dentasion, med on diwallet a bep droug. **Evelse beet graet !**

§ 10. — YUN.

« Pa yunet, na n-am c'hret ket trist evel an hypocritet, a distronk ho bizaj evid ma welo mad an dud emaint o yun. En gwirione, me lar deoc'h : bet ho deus ho digoll. — C'houi, pa yunfet, lakaet c'houez vad war o penn, goalc'het o pizaj, evid na hanveo den o yun, nemed o Tad nan eus netra guzet evithan. O Tad hag a wel en kuzet ; a dalveo ze deoc'h. »

§ 11. — GWIR DENZORIO.

« N'et ket da zerri tenzorior war an douar, elec'h ma vent debet gan ar mergl, krignet gan ar prenved, klasket ha tapet gan ar laeron. Gwerzet ar pez oc'h eus ha graet an aluzen. Daspignet tenzorior evid an env, elec'h na veont na debet gan ar mergl, na krignet gan ar prenved, na klasket na tapet gan ar laeron. — Elec'h m'ema o tenzor, eno n-am gavo ive o kalon. »

§ 12. — INTANSION VAD.

« Ar lagad eo goulouen ar c'horf. Mar g-eo pur o lagad, *na klanv na moug na brumenet*, o korf oll a vo er sklerijen ; med mar g-eo kollet o lagad, na vo nemed tevalijen endro deoc'h. Ha mar g-eo ar sklerijen a zo enoc'h, a zo et da devalijen, pegen pouner na vo ket an devalijen hec'h unan.

» *Gan intansion vad, sonjo, c'hoancho hag obero a zo deus ar c'henta, Gan intansion fall, an trao ar c'haera na dalveont netra.*

» Lakaet evez eta n'eo tevalijen vije ar sklerijen a zo enoc'h. Mar ve oc'h oll gorf en sklerijen, kuit a du ha na ve ket, na vo oll nemed sklerijen, hag e skedo warnoc'h evel ur gaer a c'houlouen. »

§ 13. — UR MESTR HEPKEN.

» N'eus den evid serviji daou vestr ; karante an evo evid unan, ha kaz ouz egile ; ouz unan e sento, egile a disprizo. N'oc'h ket 'vid serviji Doue hag an arc'hant. »

§ 14. — PREDER GOLLET.

» Sctu evid perak e laran deoc'h : Na vet ket nec'het gan goût ; evid o pue, ha bea o po peadra da veva ; evid o korf, ha bea o po peadra d'en gwiska. Ar vue ha hi na dalve ket mui evid ar vagadurez ; hag ar c'horf, mui evid an dillad ?

» Sellet ouz evned an env ; na hadont, na vedont, na dastumont ket en soliero ; hag o Tad a zo en env ho mag. Ha c'houi na dalveet huket muioc'h evithe ? A hent-all, piou ac'hanoc'h, gan oll ijin e spered, a c'hallfe lakât war e vent ur goured hepken ? Mar ema an trao distera dreist d'o kalloud, perak kemer nec'h gan ar re-all ?

» 'Vid ar gwiskamant, perak kaout anoaz ganthan ? Sellet ouz lili ar parko penaoz e kreskont ; na labouront na na nec'hont. Ha koulskoude, me lar deoc'h, Salomon, ekreiz e oll c'hloar, na oa ket gwisket evel unan anhe. Mar g-eo eta evelse gan Doue gwisket yeoten ar parko, a zo glaz hirie hag a vo arc'hoaz tôlet da devi, nag a vrasoc'h preder nan evo ket diouzoc'h, tud amgredig !

» Tôlet eta nec'h a goste, ha na laret ket : « Petra on devo da n-am wiska ? » Ar baianet eo gan ze e ve ho fenn : c'houi, o Tad envuz a oar oc'h ezom.

» Klasket eta, araog peb tra, Rouantelez Doue hag e zantelez, hag an trao-all-ze a vo roet deoc'h war an oll. Na vet ket nec'het diwarbenn arc'hoaz. Arc'hoaz a n-am dibado adare. Trawalc'h eo e boan da bep devez.

» Dornadig tud, bet dinec'h ! Ur Rouantelez en euz teurveet o Tad rei deoc'h !

Kentel on Salver n'eo ket bea re dibreder ha dibenn. Greom deus on gwella evid n-am denn ; med goude, fion war Doue evid ar perrest.

§ 15. — AN HENT STRIZ.

« Klasket, evid antren, an or enkr, rak an or frank war hent ledan a ro digor war ar maro : mar a hini a dremen dre eno. Nag ec'h eo enkr an or ha striz an hent a gas d'ar vue ! Pegen tânô ar re ho c'hav ! »

§ 16. — PROFETET GAOUYAD HA GUIRION

« Bet evez diouz ar brofetet gaouiad. Seblant denved ho deus, deoc'h da welet ; med en gwirione bleizi haloupet nan int ken. Deus ma raint ho hanvesfet. Na ve ket a raezin da gutuill war ar spern, nag a fizeg war an dreiz. Deus gwec'hen vad, freuz mad ; deus gwec'hen fall, freuz fall. Ur wec'hen vad n'all ket rei freuz fall na mui ur wec'hen fall, freuz mad. Ma ! kement gwec'hen na dougo ket a freuz mad, a vo troc'het ha strinket en tân.

» Neuze eta eo deus ho freuz e hanvesfet anhe.

» Deus an tenzor a vadelez a zo en e galon, an den mad a denn ar vad ; deuz e denzor a drougiez, an den fall a denn ar fall. »

§ 17. — OBERO HERVE AR FE.

» Petra dalve deoc'h laret d'in « Aotro », mar na ret herve ma c'homzo. Ken liez hini a lar d'in, « Aotro, Aotro, » n'antreoint ket en Rou-

antelez an envo, med ar re-ze hepken hag a raio bolante ma Zad. Un de vo hag e laro kalz d'in : « Aotro, Aotro, n'eo ket nim on deus 'en oc'h hano profetizet, en oc'h hano hargazet an diaulo, en oc'h hano graet burzudo a bep sort ? »

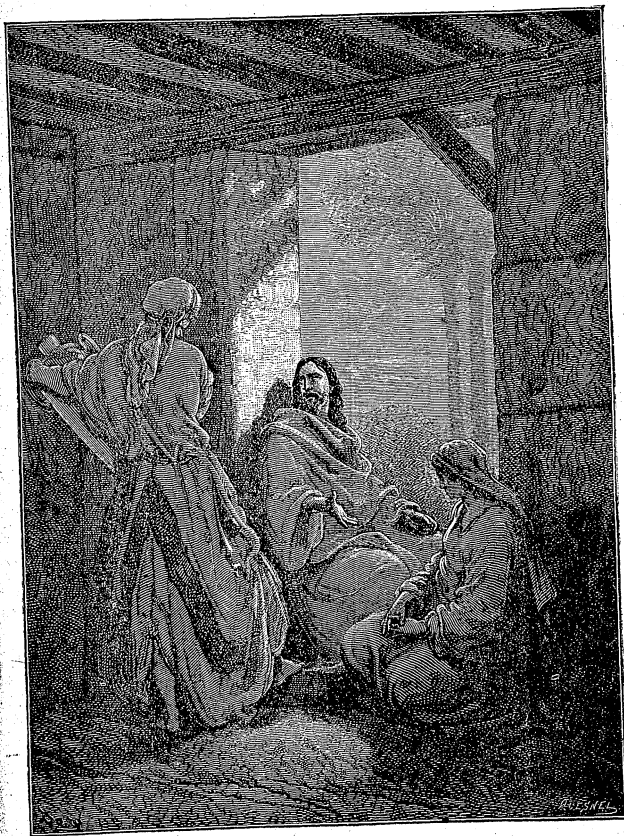
» Me a responto d'he, ha dirak an oll : « Bis-koaz me n'am eus oc'h hanvect. Tec'het diouzin, haderien a bec'hed ! »

» Piou benak a deu daved-on, a zilaou ma c'homzo, hag a ra e obero diouthe, me a gav anehan hanval ouz an den fur a gleuz don, ken m'an eve kavet ar roc'h evid diazei e di : deuet ar glao da gouea, an doureier da distanka, an avelio da c'houista war an ti-ze ; na finvo ket, en avani mac'h eo diazeet war ar roc'h.

» Piou benak a zilaou ma c'homzo, kuit a veva diouthe, me en kav hanval ouz an diskiant a zav e di war an traez, kuit a glask diaze dehan : deuet ar glao da gouea, an doureier da distanka, an avelio da c'houista ; hag e fraill, nan eo ken nemed ur pezh kalz atrejo.

Nag a den ve klevet o laret : « Un dra gaer eo ar religion ! » Netra a zouezuz pegwir e teu a Doue. Med, mar g-eo ken kaer, perak n'he heuillet ket ? ... Gouveet ouspenn ec'h eo un dra red.

Pa oe gan Jezuz achu da brezeg, ar bobl e oa stad meurbed enhan deus e gelenadurez, o vea ma roe e gentelio evel anehan e-unan, n'eo ket en giz an Doktoret hag ar Farizianet. »

JEZUS E TI MARTHA HA MARI.

Pare ar Laourek, ha servijer ar C'hantener.

Pa diskennas Jesus deus ar mene, e oa ur bern pobl ouz e heul; Setu o' tont d'en kâd un den lor, a adoras anehan hag a laras : « Aotro, mar peus c'hoant, c'houi a c'hall ma gwellât. » Jesus a hastenas e dorn hag a douchas outhan : « C'hoant am eus, emehan, bes pare. » Raktal, na oe ken lorgnêz warnehan.

« Diwall mad, eme Jesus, na larfes mann da den. Kes da, n-am diskoue d'ar beleg, ha ro da brof herve Lezen Moyzez, ma kavoint eno un desteni, *evid na deuoint ket da nac'h diweatoc'h.*

A vec'h pellaet deus an Aotro, e n-am la-kaas da embann ar burzud. Kement ec'h eas ar vrud a Jesus ma na oa ken evid n-am diskoue en ker. A bep tu ec'h arruêt-evid en klevout, ha digas dehan klanvourien da wellât. — Gwej ha gwej-all koulskoude, e n-am denne war ar maez en un distro evid pedi.

Goude bea gan e gomjo maget an oll bobl-ze, e tiskennas da Gafarnaom. Setu ur C'hantener ac'hane an evoa ur servijer, a gare kalz hag a oa klanv, en pare ar maro. Evel ma klevas komz a Jesus e kasas un neubed deus ar penno braz etouez ar Judevien evid en pedi da dont da wellât e zervijer. Karget a oant da laret dehan deus e berz : Aotro, ma zervijer eo koueet

ar sezi warnehan, hag a zo war e ouele em zi, poanio kri dehan. »

An dud a oa deut, a dalc'he hag a dalc'he war Jesus : « Deread awalc'h eo, emhe, ma rofec'h dehan e vennad, rak karet a ra on fobl, ha graet an eus sevel d'im ur synagog. »

— « Mont a rin ha gwellât a rin ar c'hlan-vour », respontas Jesus.

Mac'h eas ganthe. Evel ma tostae d'an ti, ar C'hantener, a gasas unan e vignonet da laret dehan : « Aotro, na gemeret ket kement a boan ! » — Goude e teuas e-unan hag e laras da Jesus ; « Aotro, n'on ket deread deus ma teufec'h em zi. En askont da ze, dre ma n'am gaven ket deread, eo n'on ket deut da genta ma-unan. Med, ha na larfec'h nemed ur gomz, ma zervijer a vo pare.

« Rak-kar me, ha nan on nemed un den, un den c'hoaz hag a zo dindan re-all, am eus dindan ma dorn soudardet, ha, pa laran da unan dont, e teu ; pa laran d'egile mont, ec'h a, ha d'am servijer ober tra pe dra, e ra. »

Estlammet tre oe Jesus gan eveleb komzo. Dizrei a reas war du ar re en heuille : « En gwirione me lar deoc'h, emehan, n'am eus ket kavet kement-all a fe, zo ken en Israël. Setu perak, me lar deoc'h e teuo kalz deus ar Sav-Heol ha deus ar C'huz-Heol hag ho devo, war un dro gan Abraham, Izaak ha Jakob, lod en fest Rouantelez an Envo, ekerz ha ma vo mibien ar Rouantelez tôlet emaez etouez an devalijen. Eno e vo daero ha skrignadek dent.

Neuze e laras d'ar C'hantener : « Ke, ha beet graet d'it deus m'a teus kredet. » Eün

da demz-ze, ar servijer n-am gavas yac'h. Pa arruas er ger ar C'hantener hag ar re a oa deut ganthan, e kavjont anehan ken yac'h ha peb den.

PENNAD VII

Rezurreksion mab intanvez Naim.

Ac'hane Jesus ac'h eas da Naim : bea oa ouz e heul ouspenn d'e diskibien ur stâl vraz a dud. Na oa ken pell deus porjo ker ; setu ma oat o tougen d'e ve ur mab penher, e oa e vam intanvez. Kalz pobl a ger a oa o heuill.

Adaleg ma welas Jesus ar vam-ze, e oe karget a drue : « Na oeles ket », emehan. Ma tostaas evid touch an arched. An dougerien a chomas. Ha Jesus, o sevel e youez ; « Den yaouank, emehan, me en gourc'hemant dit, sav alese. » An den maro a zavas hag a n-am lakaas da gaozeal. Ha Jesus en rentas d'e vam. Spouronet a oent oll, ha ma rentehont gloar da Doue : « Ur Profet braz, emhe, a zo savet en on zouez ; an Aotro an eus sellet ouz e bobl ! » Redek a reas kelo ar burzud-ze dre oll en Jude ha tro-war dro.

Ar sent ho deus ive savet tud a varo da veo, med en hano Doue vije. Jesus a ra kement ze anehan e-unan.

PENNAD VIII

Kannadet, Yan-Badeour.

Deus dôn e brizon, Yan an evoa klevet komz deus obero ar C'hrist. E diskibien ho c'honte dehan 'bep ma tigueent. Kemer a reas daou anhe evid mont bete Jesus da c'houl digant-han. « Pe eo c'houi an hini a gle dont, pe on deus un all da c'hortoz ? »

Eün er mare mac'h arrujont, Jesus a oa o wellât liez klanvour deus poanio ha goullo, o tenna mar an den a veli an diaoulo, hag o rei ar gweled da galz a hini dall. Neuze eo e tostajont hag e larjont dehan : « Yan-Badeour on digas da c'houl diganec'h : Pe eo c'houi an hini a gle dont, pe on deus un all da c'hortoz ? »

Evid respont, Jesus a laras d'he : Et, ha laret da Yan ar pezh oc'h eus gwelet ha klevet : an dud dall a wel, ar re gam a gerz, ar re vouzar a glev, a re lor a zo blouc'h, ar re varo a deu d'ar vue, ar re baour e ve prezeget d'he. Hag evruz neb na gavo ket enon digoue a beched. »

Yan a ouie mad petra ha piou a oa Jesus. Evid ho mad ho c'hase da welout gan ho daoulagad ho unan an desteni a roe Doue deus e Vab dre e obero.

Merkom mad e ro Jesus evid diskoue e teu a Doue, ma ple gan ar re baour evid rei diskadurez d'he. Biskoaz bete neuze na oa sonjet enhe evid ze.

Pa oa et kuit kannadet Yan, ha Jesus da gaozeal a Yan d'ar bobl : « Petra oc'h bet o welet en dezert ? Ur gorzen hijet gan an avel ?.. Petra oc'h bet c'hoaz o welet ? Un den gwisket re vad ? Ar re a zo ken kaer gwisket hag a vev e kreiz plijadurio, eo en palezio ar rouane ho c'haver. Petra oc'h eta bet o welet ? Ur profet ? Ya, me lar deoc'h hag en tu-hon d'ur profet. Diouthan eo zo skrivet : « Setu ma kasan ma ael dirakout evid ober da hept en az raog. » Ar wirione laran deoc'h : biskoaz etouez tud ganet a wreg nan eus bet profet trec'h da Yan. Ha koulskoude, an izela en Rouantelez Doue a zo hueloc'h evithan.

» Digor eo brema, abaoe prezegerez Yan, Rouantelez an enno. Bec'h e ve evid he c'haout, med ar re a zo ter, he zap. Ken e oa e, ar Brofetet evel ar Lezen ho deus komzet deus ar Messias da dont.

» Kredet anon, mar karet : e eo ive an Eli da dont. Klevet neb an eus diousskouarn da glevet. »

Ouz ar c'homzo-ze oll ar bobl hag an druajerien, hag ha devoa bet ar vadeiant digan Yan, a rentas gloar da Doue. Med ar Farizianet ha Doktoret ar Lezen, ha n'ho devoa ket bet ar vadeiant-ze, a reas fae en ho c'halon war ar pezh e felle da Doue.

En avani da ze, an Aotro a dalc'has : « Ouz piou eta e larfen me hanval an dud a vrema ? Evel piou int ?... Evel ar vugale azeet war leur ger hag a gri hag a lar ur re d'ar re-all : « C'houistelet on deus, ha danset n'oc'h eus ket ; kanet on deus trao truezus, ha n'oc'h eus

ket goelet. » Yan a zo deut ha na debe ket a vara, ha na eve ket a win, hag e laret : « An diaoul a zo enhan ». Mab an Den a zo deut, a deb hag a ev, hag e laret : « Un den a cher vad eo ; plijet a ra ar gwin dehan, ha mignon eo d'an druajerien ha d'ar pec'herien ! »

Med furnez Doue he deus da desteni evithi bue he bugale, ma diskibien ».

PENNAD IX

Ar Bec'herez ouz treid Jesus.

Jesus a oe un devez pedet da breja gan ur Farizian : mont a reas en ti ha n-am lakât a reas ouz taol.

Setu ur vaouez, hanveet mad en ker evel ur bec'herez, o vea klevet oa Jesus eno, a digasas ganthi ur pôd, leun a c'houez-vad. N-am lakat a reas a drev da Jesus, ouz e dreid, ha hi da oalc'hi anhe gant he daero, da zec'ha anhe gant he bleo, da boket d'he, ha da skuill warnhe c'houez-vad.

O welet ze, ar Farizian, an evoa pedet Jesus, a zonje en-han, e-unan : « Mar vije an den-ma ur profet, e c'houfe, kuit a var, deus ar vaouez-ma ha piou eo ha petra a dalve, goût a rafe ec'h eo ur bec'herez. » — Jesus a respontas d'ar pez an evoa en e ben : « Simon, un dra am eus da laret d'it. » — « Laret, Mestr. »

« Un den e oa daou-all a c'hlee dehan ; unan kant skoed ; un all, deg. Evel n'ho devoa nag an eil nag egile peadra da baea, e tistôlas ho gle d'he ho daou. Pehini a garo anehan ar muia ? » — « Evid me a gred ec'h eo an hini e zo lezet ar muia ganthan. »

» — Barnet mad et eus », respontas Jesus. Hag o trei a du gan ar vaouez e laras : « Gwellet a res ar vaouez-ze ? Deut on en az ti, ha n'et eus ket skuillet a dour war ma zreid, ha

hi he deus-he goalc'het gant he daero ha sec'het gant he bleo. N'et eus ket roet d'in ar pok a digemer mad, ha hi, abaoe mac'h eo antreet, n'he deus ket paouzet da boket d'am zreid. N'et eus ket skuillet a eoul war ma fenn, ha hi he deus goloet ma zreid a c'houez vad.

» Setu perak e laran d'it : kalz a bec'hejo a zo bet pardonet dehi, hag evid ze he deus kalz karet. Neb e ve neubetoc'h pardonet dehan, a gar neubetoc'h. »

War ze e laras d'ar vaouez : « Da bec'hejo a zo pardonet d'it. » Ar re a oa ouz taol a lare an eil d'egile : « Piou eta eo hema, hag ac'h a bete pardoni ar pec'hejo ? » Jesus koulskoude a laras c'hoaz dehi : « Da fe an eus da zavateet. Es en peuc'h. »

PENNAD X

Pare unden dall ha mud, hag an diaoul enhan

§ 1. — AR FARE

Bec'h oa da Jesus bea arru er gêr en Kafarnaom, e oa kement a dud en dro dehan ma na gavjont tu, nag e nag e diskibien, da gemer un tamm boed. Digaset a oe dehan un diaoulek, dall ha mud. Jesus a hargasas an diaoul hag a wellas an den-ze, ken mad ma kaozee ha ma wele 'vel pep hini. Ar bobl en e estlamm a grie : « N'eo ket aze Mab David ? »

§ 2. — AR FARIZIANET A VLASFEM. — JESUS A DIZOUC'H ANHE

Med Farizianet ha Doktoret, deut a Jerusalem, a lare : « E e-unan ema Beelzebuth enhan, ha dre henez, hag eo roue an diaoulo, eo e hargas anhe. » Jesus, o lenn en ho sonj, a laras d'he tostât hag a glaskas an dro-ma da respont d'he : « Kement rouantelez, e zo droug-intent enhi, a vo distrujet ; kement ker ha ti, e vo droug-intent enhe, a goueo.

» Penaoz e c'hallfe Satan hargas Satan ? Mar g-eo Satan hargasat gan Satan, — evel mac'h eo, emeoc'h, pegwir eo dre Veelzebuth e hargasan me an diaoulo, — neuze eta ema en droug intent ganthan e-unan ! Mar ema en

droug intent ganthan e-unan, penaoz e talc'hfe da ren. N'all ken mont; achu eo evithan.

» C'hoaz zo : mar g-eo dre Veelzebuth e hargasen me an diaoulo, o mibien, dre biou ho hargasant i ?

Ouspenn etouez diskibien Jesus, en evoa ar Judevien mibien hag ho devoa galloud war an droug-spered. En templ ive e oa un asez gloer hag e oa kement ze evel ho c'harg.

» Med ive, mar g-eo dre spered ha nerz Doue e hargasan an diaoulo, neuze eta Rouantelez an env a zo deut en o touez. Pa ve un den a nerz, hag armo en e dorn, o tifenn toull dor an ti, ar pezh a zo dehan a zo en diwall. Mar digoue koulskoude krenvoc'h evithan d'en diskar ha d'en chadeni, henez a lemmo diganthan an armo e fie enhe, a dismantro oll gement a zo dehan, a darc'heo anhe a bep tu, hag a roo e di d'ar bill.

» Neb n'ema ket ganen a zo em'eneb : neb na dastum ket ganen, eo foeta e ra.

§ 3. — PEC'HED ENEB AR SPERED SANTEL

« Evel ma tamallent Jesus da gaout enhan ar spered hudur, e lasas : « Me laro deoc'h ur wirione : an oll bec'hejo, an oll vlasfemo, graet gan bugale an dud, a vo pardonet d'he. Piou benak an evo dismeganset Mab an Den e vo true outhan. Med, evid an hini an evo blasfemet eneb ar Spered-Santel, henez na vo pardon evithan nag er bed-ma nag er bed-all. E bec'hed a boezo warnehan ekeit ha ma vo Doue Doue.

» Unan an daou : pe anzavet ec'h eo mad ar wec'hen, peguir ec'h eo mad he freuz ; pe laret ec'h eo fall ar wec'hen hag he freuz ganthi. Rak deus ar freuz e hanveer ar wec'hen.

» Distoladeno aer wiber ! penaoz e larfec'h trao mad, ken fall mac'h oc'h ?

» Ar pezh a ve barr ar galon a deu dre ar geno o komz. An den mad a denn ar vad deus an tenzor a vadelez an eus en e galon : med an den fall, deus e denzor a fallagriez, nemed fall na denn.

» Me a digemen deoc'h : da de ar varn, an dud ho devo da respont bete deus ur gomz heb ezom, ho devo laret. O komzo o salvo ; o komzo o taono !!!

§ 4. — MERK JONAS.

« Hinieno deus an Doktoret hag ar Farizianet a n'am distagas deus ar bobl evid dont da laret da Jesus : « Mestr, -ni a garfe gwelet, gan on daoulagad on unan deus o perzh, ur merk-eo c'houi Mab Doue. »

» An dud a hirie, respontas Jesus, a zo fall hag aoultr. Ur merk a c'houlont, ha n'ho devo nemed merk Jonas. Evel ma oe Jonas ur merk evid an Ninivitet, Mab an Den a vo ur merk evid an dud-ma ; Jonas a zo bet tri de ha taer noz en kov ur pesk, evelse Mab an Den a vo tri de ha taer noz en korf an douar.

» Da devez ar varn, an Ninivitet a zavo eneb d'an dud a hirie, evid ober ho c'hondaoni. Int da viana, a reas pinijen ouz mouez Jonās. Hag ama, e zo gwelloc'h evid Jonas. Da devez ar

varn, Rouanez ar C'hreiste a zavo eneb an dud-ma, evid ober ho c'hondaoni ; rak hi a deuas a benn pella ar bed, evid klevet furnez Salomon. Hag ama e zo gwelloc'h evid Salomon.

» Nemed diou wej c'hoant e ve da n-am dalla, nan eus ket eno da laret nan. Pa zav anehan e-unan a varo da veo evid merka a belec'h e teu ha piou eo, na chom gan un den nemed kredi enhan hag er pezh an euz laret.

§ 5. — DISTRO AR SPERED HUDUR

« Pa ve kaset ar Spered hudur deus an den, ec'h a dre vroio sec'h ha treut, da glask ar peuc'h, ha na gav ket. Neuze e-lar : « Me a distroo er lec'h ma oan. » Pa distro, na gav den enhan, med skubet eo ar lousoni ha kempennet eo. Mont a ra da glask seiz diaoul, falloc'h e'hoaz evithan, hag oll war un dro ec'h antreont er lec'h ze hag e reont eno ho anveadek ; ha gwasoc'h ve stad an den-ze evid na oa da genta.

PENNAD XI

Mam ha Kerent Jesus.

Mam Jesus ha kerent dehan ho devoa kuitaet ar gêr, evit dont d'e gad. Arruout a rejont pa oa an Aotro o rei ar c'hentelio-ze d'ar bobl. Med ken stard ha ma oa an dud en dro dehan, na oant ket evid tostât. Ur pennad ec'h esajont komz outhan deus a diavaez : pa n'allent ket ober, e rejont galvel anehan.

Unan benak a laras dehan : « O mam hag o kerent a zo aze emaez : karout a rafent kaozeal ouzoc'h. » A greiz ar bobl neuze e savas ur vouez maouez : « Evruz, emehi, ar vam he deus o touget ha maget ! » « Laret kentoc'h, eme Jesus, evruz ar re a zilaou komzo Doue hag a ra diouthe. »

Goude e hastenas e dorn a du gan e diskibien, hag e laras : « Setu ama ma breuder ha ma c'hoarezet. Silaou hag ober bolante ma zad a zo en env, setu evel ma veer ma breur, e veer ma c'hoar, e veer ma mam. »

Jesus na nac'h ket e vam, pell ac'hane : diskleria a ra ec'h eo kaeroc'h evid an enor he deus bet, bea meritet anehan en pezh e c'halle. Da neb an eus bet graso braz digan Doue da welet hag e ra evelthi.

PENNAD XII

Eil Brezegerezh En Galile.

Da c'houde ze, Jesus ac'h eas deus ur ger d'eben, deus ur geraden d'un all, da embann kelo mad Rouantelezh Doue, Ganthan e oa an Daouzeg, hag un neubed maouezed, an evoa gwellaet deuz klenvejo pe hargaset an diaoul diouthe : Mari, leshanvet Madelen, e oa deuet seiz diaoul diouthi, Janned, pried Kuza, lokmaner Herodez, ha re-all c'hoaz, hag a bourvee gan ho danve ouz e ezommo.

A vern e tirede an dud en dro dehan, deus kement ker a oa. Un devez ec'h eas deus ar ger d'azea en kichen ar Lenn, evid rei kelenadurezh : Ken braz oa an niver deus ar bobl, ma renkas sevel en ur vag. Eno ec'h azeas hag e talc'has da brezeg. Liez parabolen a gontas d'he. « Silaouet » emehan :

§ 1. — AN HADER.

« Bea oa un hader hag ac'h eas da hada e had. Ekerz ma oa o hada, lod deus an had a goueas war an hent. Pilet a oe dindan dreid hag evned an env a deuas d'e dibi. — Lod-all a goueas war un douar meinek ; hep dale e voutas, en avani ma oa berr an douar ; med pa deuas an heol, evel nan evoa ket a wreio, e oe suliet ha dizec'hed. — Lod-all a goueas

etouez an dreiz, hag an dreiz o sevel ganthan a drec'has warnehan hag en mougas, araoz freuz. — Evid achui, lod ive a goueas en douar blod, hag a roas freuz ; ar freuz a greskas hag a dareas ; ar greun a roas tregont, tri-ugent ha zo ken, kant evid unan. »

Hag, o sevel e vouez, e laras : « Klevet neb an eus dioukouarn evid klevout ! »

Pa oent en ho unan, an Daouzeg a oa ganthan, a dostaas evid goul diouthan : « Petra a dalve ar barabolen-ze ? hag evid petra e komzet outhe dre barabolen ? »

» Deoc'h eme Jesus, e zo roet ar c'hras da hanveout trao kuzet Rouantelezh Doue ; evid ar re-all, n'eo ket evelse. Ganthan int, peb tra ac'h a dre barabolen. Rag da neb an eus e vo roet 'vid m'an evo e walc'h : an hini nan eus ket e vo lemmet diganthan ar peuz an eus.

C'houi hag oc'h eus digaset ganeoc'h ur galon eün ha zentuz e vo disket deoc'h an trao dona deus ar fe : c'houi ha na deut nemed gan brasoni ha difians, na baro kammed dirakoc'h ar wirione, nemed en dramc'houlou.

» Ha setu perak e komzan outhe dre barabolen : evit ma teuint da welout heb goût petra, da glevout hep intent. Evelse e teu da wir lavar Izaï : « Klevet a refet gan o tiouskouarn, hag intent na refet ket ; Sellet a refet gan o taoulagad ha gwelet na refet ket ; rak kalon ar re-ma a zo pouneraet, ho diouskouarn a zo kaledet, bete goût a welout gan ho daoulagad, a glevout gant ho diouskouarn, da intent gan ho c'halon, ha da distrei ouzin evid bea gwellaet.

» C'houi, evruz eo o taoulagad, dre ma we-

lont ; hag o tiousskouarn dre ma klevont. Ar wirione laran deoc'h, mar a Brofet hag a den santel ho deus bet c'hoant da welout ar pezh a welet, da glevout ar pezh a glevet, ha n'ho deus ket klevet. Gwelout a ran na intentet ket ar barabolen-ma, pelec'h ec'h intentfec'h oll ar re-all ?

» Silaouet da viana petra a dalve parabolen an Hader..... An had eo komz Doue ; an hader, neb a embann anehi.

» An had a goue war an hent, eo komz Doue, silaouet, med netra muioc'h. Hep dale ec'h arru Satan, hag a dap anehi, betegoût na deufe kreden ha warlerc'h, silvidigez.

» An had a goue war douar minek, eo komz Doue evid ar re he digemer da genta gan joa. Med na ra ket a wreio enhe. Tud re aezet da drei, ha na gredont ket evid mad. Diwar boez ur gomz, mar klevont ur gir, mar ho deus an distera poan, o chomont etre, hag e loskont.

» Reo a zo c'hoaz hag a digemer an had evel etouez an dreiz ; ar re ze eo ho deus digemeret ar gomz ; med dizabet eo gan preder ha nec'h trao an douar, gant c'hoant mado ha plijadurio ar bed, hag ar c'hoantegezio-all a zav hag a dag anehi.

Evid achui, bea zo o vea digemeret an had-ze en douar blôd : ar re-ze eo ar re ho deus digemeret ar gomz gan ur galon vad ha mad tre, hec'h intent, he mir, hag a ra dehi gant ho foan dougen freuz ; darn, tregont ; darn tri-gent ; darn, kant evid-unan. »

§ 2. — AN HAD.

Jesus a lare c'hoaz : « C'hoarveout a ra evid Rouantelez an envo ar pezh a c'hoarve pa dôl un

den an had en douar, N'euz kaz pe vo kousket pe vo difun, an douar a roo ur yeoten ; goude, un damoezen hag a deu da c'houeza gant he leun a winiz. Pa ve graet mad ganthi he freuz, ec'h arru ar falz, rak poent a ve medi. »

*Laret bepred ar gir mad oc'h eus da laret.
Abred pe diweat e talveo.*

§ 3. — AR GREUN MAD HAG AN DRAOK.

Jesus a gontas c'hoaz d'ar bobl ar barabolen-ma : Rouantelez an envo a zo hanval ouz an den an evoa tôled had mad en e bark. Ekreiz kousk e servijerien, e enebour arruas, a daolas draok etouez ar gwiniz, hag e araog. Pa deuas ar glazur da dizac'ha, ha da diskoue tamoezen, e oe gwelet an draog. Ar servijerien a deuas neuze da gavout ar mestr evid laret dehan : Mestr, n'eo ket greun mad eo 'poa hadet en o park ? A belec'h eta an draok a zav enhan ? — « An enebour eo an eus graet-ze. »

— « Mar karet, ni ac'h ei da denna anehan. »
— « Nan, respontas ar mestr, betegoût na deufe ar gwiniz ganeoc'h da heul an draok. Lezet-hé da greski an eil hag egile beteg an eost. Neuze, me a laro d'ar vederien : « Dibabet da genta an draok, ha graet ganthan foeskeno a lakafet da devi. Goude e tastumfet argwiniz, hag e klenkfet anehan em solier. »

« Dizôloet d'im ar barabolen-ze, eme an diskibien. »

« An hini a had ar greun mad eo Mab an Den : an douar eo ar bed ; ar greun mad eo

mibien ar Rouantelez ; an draok eo bugale an an droug spered, hag an hini an eus hadet anehan eo an diaoul. An eost a vo da fin ar bed hag ar vederien a vo an aele.

» Evel ma ve dibabet an draok da darc'he en tñn, evelse vo graet goude achu d'ar bed. Mab an Den a gaso e aele ; int a dapo an dud a bec'hed, hag ho zarc'heo en tñn, elec'h ma vo daero ha grignonsadek dent.

» Hag an dud santel, en Rouantelez ho zad, a vo lugernuz evel an heol.

» Klevet, neb an eus diousskouarn evid klevout ! »

§ 4. — AR ROUED LEUN A BESKET

» Hanval eo c'hoaz, mar karet, Rouantelez an envo ouz ur roued, tñlet er mor hag a dap pesket a bep sort. Pa ve leun, ar besketarien a jach anehan ganthe war an aot ; goude, e tibatont ar re vad, da lakat en ho fanero, hag ar re-all a dñlont emaez. Pa vo achu d'ar bed, e vo evelse : an aele a deuo da dibab ar re fall deus a douez ar re vad hag ho zñlo en tan. Eno vo daero ha skrignadek dent.

§ 5. — AR C'HREUNEN ZEO.

» Hag ouz petra c'hoaz eo hanval Rouantelez an envo ! Ouz ar c'hreunen zeo, e kemer un den anehi da hada en e bark. Na ve ket hadet bianoc'h evithi. Med, pa n-am laka da darc'hav, eo hi ve trec'h war gement a zo potaj : ur gwir wec'hen a ve, branko dehi ken hir, ma teu evned an env da glask an dizheol dñndan he.

Disterig vo an Iliz da genta : daouzeg krener heb diskadurez, karget da digas ar bed da stoui ouz treid mab ur c'halve, kalve e-unan, ha marvet deus ar maro ar mezusa. Ya, gwell dister a vo. Med gan dorn Doue hag an amzer etc. . .

6. — AR GOELL.

» Un dra c'hoaz hag eo hanval outhan Rouantelez Doue : an dra ze eo ar goell a gemer ur vaouez da lakat en toaz, hag a ra dehan oll gñi. *Ze a dalve da laret ar pezh a rai an aviel er bed hag en kalon an den.*

§ 7. — AN TENZOR KUZET HAG AR BERLEZEN BRISIUZ

» Rouantelez an envo a zo un tenzor kuzet en ur park. An den e gav, a guz anehan adare, hag ac'h a da werza kement an eus evid prena ar park ze.

» Gallout a reom c'hoaz laret ec'h eo hanval ouz ur marc'hadour, a glask perlez prisiuz. Pac'h eo koueet war unñn a briz vraz, ac'h a da werza kement an eus evid hñ frena.

Ar fe, gras Doue, ur stad santeloc'h a vue, evid neb a zo galvet, setu tenzorio ha perlez na veont hammed re baeet.

» Intentet mad oc'h eus an oll drao-ze », c'houlas Jesus digan e diskibien, — « Ya, » emhe.

« Ac'hanta, piou benak an eus gwir diskadurez diwarbenn Rouantelez an envo, a zo hanval ouz ur pentiegezh a denn, deus e denzor, traoz koz ha traoz neve.

*An den a hanve mad e religion a gav en am-
zer goz hag en amzer a vrema peadra da harpa
e fe ha fe ar re-all.*

An Aotro a gontas d'he mar a barabolen er
stum-ze, oc'h ober e gomzo deus ma c'hallent
kemer hag intent. Evelse e vije dalc'h mad ar
gelenadurez a roe d'ar bobl : na gomze outhan
nemed dre barabolen. D'e diskibien e vijent
displeget, pa na vije nemet he ho-unan.

Evelse e tigouee lavar ar Profet : « Ma geno
a digoro evid komz dre Barabolen. Ha me a
rai an dizolo war drao nan int bet biskoaz han-
veet, abaoe mac'h eo ar bed bed. »

Goude ze Jesus a n-am disc'hreas deus ar bobl
hag a gemeras hent ar gér.

PENNAD XIII

Jesus hargaset deus a Nazareth.

Jesus a n-am rentas da Nazareth, e vro,
elec'h ma oa bet savet. Herve e c'hiz ec'h an-
treas er Synagog, da devez ar sadorn. Evel ma
save evid lenn, e oe digaset dehan levr ar pro-
fet Izai. Digori a reas anehan hag e koueas war
ar pennad-ma : « Spered an Aotro a zo warnon.
Setu perak en eus merket anon gan e eoul : ka-
set an eus anon da brezeg an Aviel d'ar baou-
rien, da wellât ar c'halono rannet, da brezeg ar
frankiz d'ar sklavet, da rei ar gweled d'ar re
dall, da denna a boan ar re a zo gwasket, ha da
brezeg blavez pardon an aotro Doue, ha devez
an dic'haou. »

Serri a reas ar levr hag en roas d'an hini a
rae ar servij ; neuze ec'h azeas. An oll daou-
lagado a oa a spi warnehan. Ma krogas da
digeri ha displega kement-ma : « Ar pennad-
ze deus ar skritur oc'h eus klevet aze dioustu,
hirie eo deut ar wirione anehan. »

Na oa den na gavfe kaer e gelenadurez, ha
teun a c'hras ar c'homzo a gouee deus e vuzelo !
« A belec'h e teu da hema an oll wiegez ze ? A
belec'h ar furnez-ze an eus ? Petra da zonjal
diwarbenn ar burzudo frommuz a ra ? »

*Da genta n'ho devoa ket kaer awalc'h da
laret diouthan ; da heul un izign fall benak a
den e troont. Emaint o vont da droug sonjal,
Graet ho deus...*

Un droug skouer a gavent anehan ; ma larent etre ho dent an eil d'egile : « N'eo ket aze mab ar c'halve, Josef. N'eo ket Mari eo e vam, ha c'hoaz Jakez, Josef, Simon ha Jud a zo breuder dehan, hag e c'hoarezet a zo ive o chom en on zouez. »

Jesus neuze a laras d'he : « Kuit a var, e pegfet ouzin ar c'hrenn-lavar : « Medesin, n-am wella da unan. » Laret a refet : « Gra eta, en az pro ama, burzudo evel a glevom et eus graet en Kafarnaom. » — « Me lar ar wirione deoc'h : nan eus profet e ve digemeret mad en e vro. Mar ve graet fed anehan, nan eo nag en e vro, na gan e gerent na gan e amezeien. Ya ! ar wirione laran : en amzer Eli, pa chomas epad tri bloa ha c'houec'h miz an oabl klozet, pa oa ar gernez o ren, e oa mar a intanvez en Israel : ha n'eo ket da gâd unan anhe e oe kaset Eli, med da gâd un intanvez deus a Zarepta e kichen Sidon. En amzer Elize, e oa mar a lor en Israel ; ha na bareaz hiui nemed Naaman, a oa deus ar Syri. »

Pa glevjont ar c'homzo ze, ec'h ejont en ur gounar ar gwas. Sevel a rejont d'en lakât er maez. Bouta a rejont anehan zo ken beteg krec'h ar mene, mac'h eo savet ho c'her warnehan, o sonjal en tôl en traon ac'hane. Med Jesus a n-am zilas etrehe hag ac'h eas ekuit. En askont ma oant ken amgredig-ze, Jesus a oe poaniet, ha na reas kazi evel burzud ebed en ho zouez. Un neubedig hepken a glanvourien a bareas en ur lakât e dorn warnhe.

Red eo goût ha miret don er spered penaoz

etouez ar Judevien, an hano a vreur hag a c'hoar a vije roet d'ar gerent nesa, d'ar gendirvi gompoez, ha d'an nijen zoken : hag evelse, Abraham a rae e vreur deus a Loth, daoust eo niz a oa dehan. Dre vreuder ha c'hoarezet Jesus, e zo da intent e gendirvi hag e gendervezet.

PENNAD XIV

Taerved Prezegerez er Galile.

Goude ze, Jesus a dremenas dre an oll gerio hag an oll geriadenno diwardro evid prezeg er synagogo hag embann Aviel ar Rouantelez. Ma c'hwellae peb klenved hag anken.

Hag o welout ar bobl tud ze, en evoe true outhe, rak en poan hag en dizeri e oant evel denved n'ho deus ket a vesaer. « Braz eo an eost, laras d'e diskibien ; med ar vederien e zo neubed anhe. Pedet eta mestr an eost, da gaud tud da vedi evithan.

PENNAD XV

Jesus a stum e ebestel diouz ho c'harg.

§ 1. — PELEC'H HO DEVO DA VONT.

Jesus a dastumas endro dehan an Daouzeg, ha, kent ho c'has da brezeg, a laras d'he. « Tõ let ple n'afec'h da gâd ar baianet ; nag e laka fec'h troad en kerio ar Samaritanet. Klasket da genta an denved a zo en argoll en Israel. Et, prezeget anhe, ha laret d'he : « Ema Rouantelez Doue war arruout. »

§ 2. — PENAOZ BEA SILAOUET.

« Gwelllaet ar re glanv, ar re varo digaset-he d'ar vue, diskantenet ar laouerien, ha hargaset an diaoulo. Roet evid netra ar pezh oc'h eus bet evid netra. Pac'h efet en beaj, na gemeret netra, nag aour nag arc'hant, na gwenneien en o kodelo, na sac'h pourveerez evid an hent, na daou re dillad, na boto ; skarpino a zo trawalc'h : mar kemeret ur vaz, da na vo nemed evid sikour ouz o kerzed. »

§ 3. — DIOUZ AN DIGEMER.

« En pe ger pe geriaden ec'h arrufet, klevet piau eo ar gwellla den, ha chômet ganthan ekeit ha ma vefet. Ar labourer eo gleet dehan

e vevans. Adaleg ma lakafet troad en ti, saludet-han en ur laret : « Ra vo ar peuc'h war an ti-ma. » Mar g eo gleet ze d'an ti, o peuc'h ac'h ei hag a chomo warnehan : anez, e tistroo deoc'h.

» Pa na vefet ket digemeret, na silaouet o komjo, et pelloc'h, hag en ur vont ac'hane hijet beteg poultren o treid warnhe. Me lar deoc'h ar wirione : da devez ar varn e vo'brao da dud Sodom ha Gomorrh en kichen d'ar sort-se. »

§ 4. — NA VO KET HEP POAN.

« Me o kaz evel denved etouez bleizi, bet eveziad evel ar sarpant ha plen evel ar goulm.

Diwea a losk ar sarpant eo e benn : c'houi o po da darc'hel da genta d'ar wirione, a po bet diganen.

» Na glasket skoa ebed a berz an dud : int o strahino dirak ar varnerien, o kwalenatao en ho-synagogo. Abalamour d'in, o kasoint dirak ar gouarnerien hag ar rouane, evid ma rentfet testeni evidon dirakhe ha dirak ar boblo.

» Pa vefet etre ho daouarn, na vet ket, araog koulz, nec'het gan na petra larfet na penaoz en larfet. Ar pez o po da laret a vo c'houezet deoc'h en koulz vad. N'eo ket c'houi a gomzo, Spered o Tad eo a gomzo dre o keno.

» Ar breur a werzo e vreurevid ar maro, hag an tad a werzo e vab ; hag ar vugale a zavo eneb d'ho zud hag ho c'haso d'ar maro. An oll ho devo kaz ouzoc'h abalamour d'in. Med neb a dalc'ho beteg ar penn a vo salvet.

» Mar vet klasket vil en ur ger, tec'het en un all. Evelse avad e vo bec'h deoc'h bea prezeget oll gerio Israël araog ma teuio Mab an Den, da *gastia Jerusalem, e vuntrevez*. An diskib n'eo ket welloc'h evid ar mestr, nag ar servijer welloc'h evid e aotro. Trawalc'h eo d'he pa ve graet d'he koulz ha d'ho mestr pe d'ho aotro. Mar deus roet d'ar pentiegez an hano a Velzebuth, pere eo an dismeganso n'allfe ket ar servijerien bea en gortoz anhe? »

§ 5. — FIANS EN DOUE.

« Na vet ket a doan dirakhe koulskoude... En aviel, n'eus netra a c'holoet na glefe bea dispaket, netra a guzet na glefe bea diskleriet. Ar pez a diskan deoc'h en devalijen, laret-han ekreiz sklerijen ; ar pez a zilan deoc'h 'n o skouarn, embannet-han war an toeno.

» C'hoaz e laran deoc'h : na vet ket a doan dirak ar re a lac'h ar c'horf ha n'allont ket ouspenn. An hini oc'h eus da douja, me laro deoc'h piou eo ; doujet an Hini a c'hall töl korf hag ine en ifern. Ya, me lar deoc'h, doujet Henez.

» Petra a dalve ur c'holvan ? Daou anhe oc'h eus evid triwech diner ; ha na goue hini d'an douar, mar na blij d'o Tad. Bete bleo o penn e oar ped a zo anhe. Bet dinee'h, c'houi a dalve mui evid golvini.

» Piou benak am anzavo dirak an dud, me en anzavo, me, dirak ma Zad a zo en envo. Ha piou benak am dinac'ho dirak an dud, me ive, en dinac'ho dirak ma Zad a zo en envo. »

§ 6. — RED A VO KEMER BEC'H HA POAN.

« N'et ket da gredi ganeoc'h e venn deut da digas ar peuc'h war an douar. N'eo ket ar peuc'h ac'h an deut da digas, ar c'hlenve eo.

» Me a zo deut da distaga ar mab deus e dad, ar verc'h deus he mam, ar verc'h gaer deus he mam-gaer, hag enebourien an den a vo tud e di. Deus pemp a vo en un ti, e vo tri ouz daou, ha daou ouz tri.

» Neb a gar e dad pe e vam muioc'h evidon, n'eo ket mad diouzin. Ha neb, evid dont da vedon, n'eo ket evid n-am distaga diouz e dad, pe e vam pe e roeg, pe e vugale, pe e vreuder, pe e c'hoarezet pe zo ken diouz e vue, n'all ket bea ma diskib.

» Neb a dalc'ho d'e vue, he c'hollo; neb he c'hollo abalamour d'in, hec'h hadkavo. Ha neb na dap ket e groaz evid dont d'am heul, n'eo ket deread diouzin. »

§ 7. — DIC'HAOU AR RE HO DIGEMERO.

« Neb o silaou, am zilaou; neb o tispriz, am dispriz, ha neb am dispriz, a dispriz an Hini an eus ma digaset. Neb o tigemmer, am digemer; neb am digemer, a digemer an Hini an eus ma digaset. Neb a digemer ur profet, dre mac'h eo profet, an evo dic'haou ar profet. Neb a digemer ur sant, dre mac'h eo sant, an evo dic'haou ar sant. Ha neb a roio, ha na ve nemed ur werenâd dour, d'unan deus an dud dister-ma abalamour mac'h eo ma diskib, me lar me deoc'h e vo talveet ze dehan.

PENNAD XVI

Prezegerez an Ebestel.

Goude ar c'hentelio-ze roet d'an Daouzeg, ho c'hasas, daou ha daou, da brezeg Rouantelez Doue, gan beli d'he war an diaoulo, ha galloud d'ho hargas ha da wellât peb klenved hag anken... Mac'h eas an Ebestel a geraden da geraden, en ur embann dre oll ar C'helo-Mad hag en ur dougen ha sorc'heni d'ar binijen. Stâl diaoulo o gasent e kuit ha lod glanvourien a bareent mann med gan eoul lakaet warnhe... Jesus ac'h eas e-unan pelloc'h evid kelen ha prezeg er ger-ma hag er ger-hon.

PENNAD XVII

Merzerenti Yan-Badeour.

Herodiadez koulskoude, a glaske bepred an tu da n-am dizober deus Yan Badeour. N'alle ket dont a benn, rak Herodez an evoa doan na deufe ar bobl da n-am sevel ; ar bobl a zelle Yan evel ur profet. Herodez e-unan a douje anehan, hanveet a rae anehan evid un den leal ha santel. Daoust m'en talc'he er prizon, na rae ket kalz tra anez bea klevet ganthan : peurvuia en silaoue.

Setu, ur wej, digoue kaer evid Herodiadez ; ar gouarnar a rae devez a deabla ma oa ganet. Galvet an evoa d'ur banket tud vraz e di ha re ar Galile. Merc'h Herodiadez a deuas ive er zâl hag a n-am lakaas da dansal. Ma plijas meurberd d'ar roue ha d'ar re a oa ouz taol : « Ar pezh oll e fell d'it, eme ar roue d'ar plac'h yaouank, n'et eus nemed laret, ha me en roio d'it. » Touet ar reas zo ken n'eus forz petra a c'houlje hag e ve un hanter deus e rouantelez, en rofe dehi. Ar plac'h yaouank ac'h eas da glevet gant he mam. « Petra c'houlin ? » — « Goul penn Yan Badeour », eme Herodiadez.

Dioustu ha hi, prez enhi, da distrei da gâd ar roue : « Roet d'in, ama war ar plad, penn Yan Badeour ; ha brema raktal eo em eus c'hoant en tigasfec'h d'in evel ma laran deoc'h. »

Ar roue a n-am gavas nec'het : med en askont m'an evoa touet hag en askont d'ar re a oa eno,

na c'houlas ket nac'h he c'hoant outhi. Ma c'hallas unan e wardo ha ma roas urz da digas penn Yan war ur plad. Ar soudard a dic'hogas Yan-Badeour er prizon, a digasas e benn d'ar plac'h yaouank : homa en rôas d'he mam. E diskibien, pa glevjont, a deuas da gerhat e gorf, en sebelias hag en lakeas en ur be. Goude ec'h ejont da gonta da Jesus ar pezh a oa c'hoarveet.

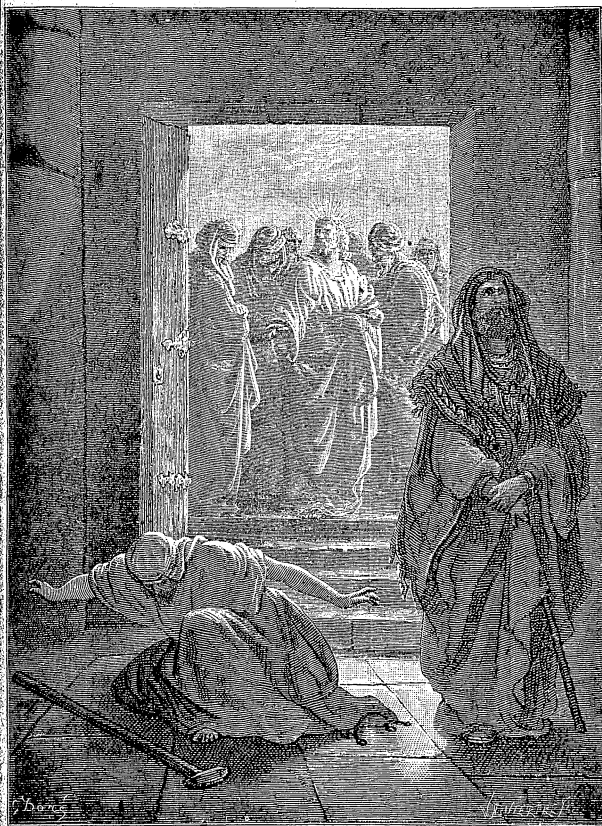
Setu ma oa deut, bete diousskouarn Herodez ar vrud deus an trao estlammuz a rae Jesus ; rak na vije neb lec'h kaoz nemed diouthan. « Yan Badeour eo, laras ar roue da dud e balez ; savet eo a douez ar re varo, setu perak e ra burzudo ken braz. »

— « Eli eo, » eme darn-all. — « Pe gentoc'h un profet, unan deus ar re a wej-all, » lare un darn c'hoaz.

Ar roue a dalc'he evid Yan, an evoa dibennet hag a vije haddeut d'ar vue. Ha koulskoude na ouie ket kaer : « Yan, emehan, em eus graet dibenna anehan ! Daoust piou eta vije an den ze a ra trao ken kaer ? » Hag an evoa c'hoant da welout anehan. Med Jesus, pa'n evoa gouveet merzerenti Yan, a oa tec'het deus ar lec'h ma oa.

Doue, a baeas maro Yan da werc'h Herodiadez, Herodez, tennet a diwar e drôn, a oe kaset da gêr Lyon. En ur arruout a dâl d'ar ster vraz ac'h eo ar Rhôn, he c'havjont skornet. Ar plac'h yaouank e fellas dehi tremen war ar skorn. Med ar skorn a dorras ha setu hi endour beteg he goug.

*Etre houl ar gwajo hag ar vesk a rae evid
n-am denn, e seblante evel dansal c'hoaz. Med
heb dale he fenn a ve troc'het dehi gant daou
bez skorn o n-am stoka.*

AR FARIZIAN HAG AR PUBLIKAN.

PENNAD XVIII

Kenta kresk bara.

Pa oaint arru deus prezeg, an Ebestel a n-am gavas endro da Jezus evid rentà dehan kont deus ar pezh ho devoa graet ha prezeget. Jesus a laras d'he : « Deut ama ganen en distro ur lec'h dibleustr, evid ma tiskuihfet ur pennad. » Kement a dud a oa o vont hag a tont, ma na oa Jesus hag e diskibien evid dibi en tam, faot a amzer.

Pignal rejont eta en ur vag, hag e treuzjont ar Lenn. En ur lec'h distro e touarjont, damdost da Vethsaïda-Julias.

Heb dale, vid-ze, e oe gouveet e oa tec'het, rak bea oa hag ho devoa gwelet anehan o vont er vag gan e diskibien. Ur vro dud, diredet deus ar c'herio nesa, a reas tro an dour hag arruas, araog dehan zo ken, elec'h ma klee diskenn. Ken ab a oaint da welout c'hoaz ar burzudo hag ar pareo a raé ! En ur diskenn, Jesus a n-am gavas leun a drue evid an oll dud-ze, dre ma oant hep pastor. Ho digemer mad a reas ; goude, e savas hueloc'h er grec'hen, elec'h mac'h azeas gan e diskibien. Komz a reas d'an oll bobl ze deus Rouantelez Doue, ha gwellât a reas ho c'hlanvourien.

Kement-ma a digouee neubed deio araog ar Pask, gouel braz ar Judevien. Heur hag heur an amzer ac'h é ; an de oa dija war e bare. An diskibien a dostaas da Jesus evid laret dehan :

« Ar lec'h-ma a zo dibourve, hag an noz a goueo hep dale. Lezet-he mac'h aint er c'heriadenno hag en dreo diwardro da glask peadra da loja ha da dibi. » — N'eo tam red ebed, eme Jesus, roet d'he c'houi oc'h unan da dibi. » « Med ha prena reform an tri-ugent skoed vara a vije ezom evid rei d'an oll dud-ma ? »

Ha Jesus o tremen ur zell war ar bobl ; hag o welet pegement e oa anhe, a laras da Filipp : « Pelec'h e kafom trawalc'h a vara evid maga an oll dud-ze ? » — E a lare ze evid goût petra zonje, rak goût mad a rae petra ac'h é d'ober. « Tri-ugent skoed a vara na ve ket trawalc'h evid rei un tam da bep hini, » eme Filipp. — « Ped bara oc'h eus eta ? » c'houlas Jesus. Et ha gwelet. » Goude bea sellet, unan deus an Ebestel, Andre, breur Simon-Per, a deuas da laret : « Bea zo ama ur potr yaouank hag an eus pemp bara heiz ha daou besk : ur vann evid kement-ze a dud ! »

— « N'on deus koulskoude netra ouspenn, a laras an diskibien-all ; nemed mont a rafet da bourvei evithe. »

— « Digaset d'in ar pezh oc'h eus, eme Jesus, ha graet d'ar bobl azei a dorkado war ar c'hla zen. »

Er lec'h-ze e oa fourniz ar yeot. An diskibien a reas azei ar bobl a dorkado, kant er c'hosteio ha hanter kant er penno. Bea oa eno pemp mil den, kuit a gonta na plac'had na bugale. Neuze Jesus a gemeras ar pemp bara hag an daou besk, sevel a reas e daoulagad etrezeg an env, ha goude bea pedet, e vinigas ar baraio, e reas tammo anhe hag ho roas d'e ziskibien evid

ho lodeni d'ar bobl. Kement-all a reas evid ar pesket, hag e reas rei da bep hini ar pezh a gare. Oll e tebjont d'ho gwalc'h.

Goude e laras d'e diskibien : « Evid na chomo netra da goll, serret ar pezh a zo mânet. » Dastum a rejont ar pezh a vane deus ar pemp bara heiz hag ar pesket, hag ho devoe evid karga daouzeg pâner.

Dirak eveleb burzud, an oll dud-ze a lare : « Ya, en gwir, hema eo ar Profet a glee arruout er bed !

Pep hini ac'hanom a vije bet batet evelthe ; ha na sonjom ket penaoz bep bla e ra Jesus d'ar c'hreunen en on farko rei bete hanterkant gweñ hag ouspenn e c'hement.

XIX PENNAD

Jesus a Gerz War an Dour.

Jesus, o c'houveet ec'h ê ar bobl d'en kemer evid en despet dehan embann anehan evel roue, a reas d'e diskibien hasta buan mont en bag, ha tremen en tu-all ekeit ha ma vije o n-am dizober deus ar re a oa endro dehan. Pa oe pellaet ar vag, hag ar bobl et en e hent, e n-am dennas en e-unan da bedi war ar gre'h en.

An diskibien a oa en dour braz o vont war du Kafarnaom. Teval oa an noz, gwall avel a rae, ar gwajo follet a zaille spontuz war ar vag, an diskibien a skuize o ranval. A vec'h ho devoa graet pemp kart leo, hag e oa taer heur veure. O welet ho foan, Jesus ac'h eas war ar gwajo hag a dremenas en kichen ar vag, evel p'an ije pelloc'h da vont. En gwelet a rejont hag a oent karget a spouron.

« Un teuz eo » emhe, hag e skruijent gan ar spont. « Bet dinec'h, laras dioustu Jesus, n'oc'h eus ket da gaout doan. » — « Aotro, eme Per, mar g-eo c'houi eo, graet mac'h in en o pete dre ar gwajo. » — « Deus, » eme Jesus.

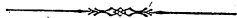
Per a diskennas deus ar vag hag a gerzas war an dour evid mont da Jesus. Med, ken krenv ha ma oa an avel, e krogas aoun enhan, hag evel ma c'houelede en dour, e krias : « Aotro, savateet anon ! » Raktal, Jesus a has-tenas e dorn da gregi enhan : « Fe dister a den, perak n'et eus ket kredet awalc'h ? »

An diskibien-all e fellas d'he e teufe er vag. Adaleg ma oe pignet gan Per, e teujont da stoui ouz e dreid en ur laret : « C'houi a zo, en gwir, Mab Doue ! »

An avel a goueas hag en ur vann a amzer e tigouejont elec'h m'ho devoa da-vont, war aot bro Jenezareth : eno ec'h amarjont.

Kreski bepred a rae estlamm an diskibien, rak n'ho devoa intentet netra en burzud ar bara : dall pik oa ho c'halono..... A vec'h e oant diskennet, ma oe hanveet an Aotro gan tud ar vro. Ober a rejont kas ar c'helo dre oll ; int honan a rede tro war dro evid kerhat ar glanvourien elec'h ma vijent hag ho digas da Jesus war golc'hejo.

Dre oll mac'h arrue, en bourk, keriaden pe ger, e tigaset ar glanvourien ekreiz leur-ger, hag e vije pedet da lezel anhe da douch bord e vantel, ha kement a douche a vije pareet.

PENNAD XX

Ar Bara a Vue.

Ar bobl a oa et en tu-all d'ar Lenn, a oa chomet eno ken an de warlerc'h, rak-kar tôlet ho devoa evez na oa nemed ur vag ha na oa ket Jesus et enhi ; hag e devoa kuitât hep-han. Med bago-all arruas a Diberiad elec'h ma oa bet debet ar bara, biniget ha kresket gan an Aotro. Goude bea gwêlet mad na oa ket eno mui evid e diskibien, e savjont oll er bago evid mont da glask anehan da Gafarnaom. En kavout a rejont a dâl d'he war an aot.

« Mestr. emhe, pegoulz eta oc'h deut ama ? » Jesus a respontas evelen : « En gwir wirione, me en lar deoc'h : Am c'hask a ret en askont m'o peus bet bara da dibi d'o kwalc'h, ha nan dre m'o peus gwelet burzudo. Koulskoude, n'eo ket evid ur vagadurez dremeniad oc'h eus da boanial, med evid an hini a bad beteg ar vue eternal. Honez eo Mab an den he roo deoc'h, rak e eo ema siel Doue warnehan. »

« Petra rafem evid poanial gan obero Doue, da c'honid ar bara-ze ? » — « Un dra, na c'houl ken Doue : ma kredfet en Hini an eus digaset. » — « Med pesort merk a rofet d'im evid on flega evid mad da gredi enoc'h ? *Rak mar oc'h eus kresket ar bara*, on zud koz ive ho deus debet ar mann en dezert, evel m'eo skrivet : Bara an env an eus roet d'he da dibi. »

« En gwir wirione, me lar deoc'h : Nan !

Moyzez nan eus ket roet deoc'h bara an env. Gwir vara an env eo ma Zad en laka dirakoc'h, rak bara Doue eo an Hini a diskenn deus an env hag a ro bue d'ar bed. » — « Aotro, roet d'im dalc'h mad deus ar bara-ze ! » — « Me eo ar bara a vue, a dalc'has Jesus. Neb a deuo d'am c'had nan evo kammed naon, ha neb a gredo enon nan evo kammed sec'hed. Med laret am eus dija deoc'h c'hoaz : Setu m'oc'h eus am gwelet, ha kredi na ret ket.

» Kement a ro ma Zad d'in a deu d'am c'had, ha neb a deu d'am c'had, me na dôlan ket anehan diouzin, rak marg-on diskennet deus an env, n'eo ket evid ober ma bolante, med bolante an Hini an eus ma digaset. Ar volante-ze eo ma na gollin netra deus oll gement an eus roet d'in, ha m'en hadlakain en bue da fin ar bed. Bolante ma Zad en ur digas anon, eo m'an evo ar vùe eternal piou benak a welo ar Mab hag a gredo; ha me en hadlakao en bue da fin ar bed.

Ar Judevien a ronke en avani en evoa laret : « Me eo ar bara a vue diskennet deus an env. » — « Petra ! emhe, n'eo ket aze Jesus, mab Josef ? Hanveout mad a reom e dad hag e vam. Penaoz c'hall laret d'im : « Me a zo diskennet deus an env ? » — « Na dalve ket deoc'h krozmoli, respontas Jesus. N'eus den evid dont davedon nemed douget a ve gan ma Zad, an eus ma digaset; med neb a deuio, me en hadlakao en bue da fin ar bed. Lenn a reer er Brofetet : « Oll ho devo kelenadurez Doue. » Piou benag an eus bet kelenadurez an Tad; hag intentet anehi, a deu davedon. N'eo ket en ije den gwelet an Tad : henez hepken,

hag a zo a Doue, an eus gwelet an Tad. En gwir wirione, me lar deoc'h : Me eo ar bara a vue. »

PENNAD XXI

Promesa Sakramant An Aoter.

Jesus a dalc'has : « O tud koz ho deus debet ar mann en dezert, hag a zo marvet. Med setu ama ar Bara, a diskenn deuz an env, ha neb a deb diouthan, na varvo ket. Me eo ar Bara buek, diskennet deus an env. Neb a debo deus ar Bara-ze, a vevo da viken.

« Ma ! ar Bara a roin eo ma c'horf, a werzin evid prena bue ar bed. »

Kreski a reas ar groz etouez ar Judevien : « Penaoz, emhe, c'hallfe hema rei e gorf d'im da dibi ? »

Jesus a hadkrogas : « En gwir wirione, me lar deoc'h : Mar na debet korf Mab an Den, mar na evet e oad, n'o po ket ar vue enoc'h. Neb avad a deb ma c'horf hag a ev ma Goad, an eus ar vue eternal ha me en resusito da fin ar bed. Rak ma C'horf a zo gwir vagadurez. ha ma Goad gwir evaj. Neb a deb ma C'horf hag a ev ma Goad a chom enon, ha me enhan.

» Me, digaset gan ma Zad, hag e zo bue ephan, am eus bue dre ma Zad : koulz-all, neb am deb, an evo bue drehon. Set-han ama ar Bara a zo diskennet deus an env. N'eo ket evel ar mann en eus o tud koz debet diouthi, ha n'he deus ket karzet anhe da vervel. Neb a deb ar bara-ma a vevo da viken. »

An trao-ze, Jesus ho laras pa oa o prezeg en ur synagog a Gafarnaom. Mar a hini deus

e diskibien, goude bea klevet ar c'homzo-ze a laras en eil egile : « Sort komzo-ze a zo re galet, piou ho silaoufe ? »

O c'houveout anehan e-unan e oa droug enhe, Jesus a laras : « Kalet a gavet ze ?... Ha pa welfet eta Mab an Den o pignal elec'h ma oa araog ?... Ar spered a ro bue, ar c'horf anehan e-unan na dalve da vinn. Ar c'homzo am eus laret deoc'h o zo Spered ha bue. Med en o touez e zo hinieno ha n'ho deus ket a fe. »

Jesus a ouie, adaleg kenta, piou na gredent ket ha piou oa an hini en gwerzfe. Laret a reas c'hoaz : « Setu perak em eus laret deoc'h : n'all den dont davedon, nemed douget ve gan ma Zad. »

Adaleg ar c'houlz-ze mar a hini deus e diskibien a dilezas anehan hag a baouzas da vea ouz e heul.

Mar na vije ket bet ar c'homzo-ze da vea kemeret evel m'emaint, mar na vijent talveet nemed evid laret kredi enhan, kaout sorj anehan, e oa da Jesus ama gelvel e diskibien a oa o vont e kuit, ha laret d'he : « Pelec'h et eta ? droug intentet oc'h eus. » Med nan : selloui e kaver e gomzo kalet, selloui e pouez warnne, evid merka eo evelse ema evelse.

O welet ar re ze kuitaet, Jesus a laras d'an Daouzeg : « Ha c'houi, fellout a ra deoc'h ive ma dilezel ? » — « Da gâd piou ec'h afem, diz-roas Per, c'houi ema ganeoc'h komzo ar vue eternal ? Ar pezh a zell anom, ni on deus kredet ha hanveet eo c'houi ar C'hrist, Mab Doue ! »...

...« Ha n'am eus me ket o tibabet o taouzeg ? » eme Jesus, unan ahanoc'h koulskoude

a zo un diaoul. » A Judas e komze, a Judas Iskariot, mab Simon, an hini 'a glee en gwerza, daoust ma oa unan deus an Daouzeg.

PENNAD XXII

Jesus a dispak trubarderez ar Farizianet.

Jesus ac'h eas goude dre ar Galile. Na c'houle ket mont er Jude, rak ar Judevien en klaske evid ar maro, hag e heur na oa ket c'hoaz. Met deut a oa d'e gâd Doktoret ha Farizianet a Jerusalem hag a lakaas evez pepaoz e diskibien a debe ho fred, kuit a vea goalc'het ho daouarn. Ho zamall a rejont. Evid gwir, ar Farizianet hag ar Judevien oll, koulz laret, herve ur c'hiz goz-koz en ho zouez, na gemeront tam boed ebed anez bea liez gwej goalc'het ho daouarn ; mar veont bet e kreiz pobl, e n-am oalc'hont penn ha troad. Mar a c'hiz-all er stum-ze ho deus : dre dour pe dre d'ân e tremenont sav-tôl, hag ho fodo hag ho listri font, ha beteg ho gouleleo.

Ma tostajont da Jesus, ha ma larjont dehan : « Evid petra na vir ket o tiskibien gizio on zud koz, hag e tebont ho bara kuit a oalc'hi ho daouarn. »

— « Ha c'houi, respontas Jesus, perak e torret gourc'hemenn Doue evid heuill o kiz ? Doue an eus laret dre Voyzez : « Enor da dad ha da vam ! Neb a raio dismegans dre gomz d'e dad pe d'e vam, a vo lakaet d'ar maro ! » Med, herve ma laret c'houi, evid bea diskarg deus an dever d'enori an tad hag ar vam, trawalc'h eo laret d'he : « Ar pezh a c'hallfen bea roet d'eoc'h evid harz ouz oc'h ezom, am eus profet da

Doue ». Ha n'en lezfec'h ket d'ober mann ous-penn evid e dad pe evid e vam. Evelse e tôlet a goste gourc'hemenn Doue evid ur c'hiz, graet ganeoé'h. Kalz a drao a sort-se a ret.

Hypokritet, ac'hanoc'h eo e komze Moyzez pa lare : Ar bobl-ze a enor anon gan e vuzelo, med e galon a zo pell diouzin. Netra na dalve ar pezh e servijont anon, rak na gaver ganthe nemed komzo ha lavario ar bed. » Ya ! Dilezel a ret gourc'hemenn Doue, evid n-am staga ouz giz an dud, gan podo ha listri da oalc'hi ha trao a stad-ze. »

Neuze e c'halvas nesoc'h dehan ar bobl a oa eno : « C'houi efl, emehan, silaouet hag intentet : N'eo ket ar pezh ac'h a en geno an den a vastar anehan (nemed tra difennet a ve), med ar pezh a deu deus ar geno. Klevet neb an eus diousskouarn evid klevet ! »

Pa oe tec'het ar bobl, ha pa n-am gavjont en ho unan en ti, Per, o komz en hano an diskibien a laras dehan : « N'ouzoc'h ket en eus kavet fall ar Farizianet ar pezh oc'h eus laret ? » Jesus a respontas : « Kement planten nan eus ket ma zad envuz plantet anehi, a vo tennet. Lezet-he ! Tud dall int o ren tud dall. Hag gan dall o ren dall, petra arru ? Ho daou a koueont en doufflez ».

« Displeget d'im ar barabolen-ze, laras c'hoaz Per ».

« Petra ! C'houi ive na intentet ket c'hoaz ! Na intentet ket penaoz n'eo ket un dra o tont a diavez en un den a c'halfe mastari anehan ? Ze na dap ket beteg ar galon, med a diskenn er bouc'helo, hag int a dôl emaez ar pezh er boed a

zo ar muia divalo. Med ar pezh a deu deus ar geno, a zav deus ar galon ha setu ar pezh a vastar an den. Deus ar galon e teu an droug-sonjo, ar vuntrerez, an aoultriez, an hudurez, ar falz testeni, an avaristed, ar blasfem, an ourgouill hag an oll drao direiz.

» Setu ar pezh a vastar an den, ha nan dibi gan daouarn na vent ket goalc'het. »

PEVARED LODEN

Trived blavez Prezegerezh An Aotro,

PENNAD I

Ar Gananeanez.

Jesus a lezas eno evid mont en broio Tyr ha Sidon. Digemeret a oe en un ti elec'h man evoa c'hoant chom hep goût da den ; med na oe ket evid harz a vea dizoloet. Ur wreg a Ganaan, hag e oa en he merc'h ur spered hudur, a dapas klevet e oa eno, ha dioustu e tiredas d'e gâd, ha pedi a rae anehan gan garmo braz : « Aotro, Mab David, bet true ouzin ! Ma merc'h a zo gwall dalc'het gan an diaoul ».

Na respontas ket ur gir. E diskibien koulskoude a gomze evithi : « Roet dehi he mennad mac'h ei e kuit, ha na vo ket o youc'hal war on lerc'h. » — Laret a reas d'he : « Me nan on digaset nemed evid an denved a zo en argoll en tiegez Israël. » Hag ar vaouez-ze a oa paianez. Daoust da ze, e teuas en ti ma oa Jesus, 'hag eno stouet ouz e dreid, e krias : « Aotro, sikouret anon. » — « Ro da genta amzer d'ar vugale da dibi ho gwalc'h : n'eo ket deread kemer bara ar vugale da dôl d'ar chas. » —

« Gwir mad eo, Aotro, emehi, med ar chas munud, dindan daol ho mistri, ho deve da dibi an tammigo a goue deus daouarn ar vugale. »

« O maouez, braz eo da fe ! Es, ha da vo graet da c'hoant. En askont d'ar gomz out o paouz da laret, an diaoul a zo et emaez deus da verc'h. » Evn d'an heur-ze, he merc'h a n'am gavas pare ; ha p'arruas er gêr, he c'havas dilu deus ar spered hudur ha peuc'h kousket war he gouele.

PENNAD II

Mud Ha Bouzar

Jesus a bellaas a Dyr evid tostât da Zidon, hag a dremenas dre greiz an Dekker evid tenna wardu Lenn ar Galile. Setu ma oe digaset dehan un den a oa mud ha bouzar, ha ma pedêt anehan d'en gwellât. Jesus a gasas anehan ganthan a goste emaez ar bobl, a lakaas e vizied en e diousskouarn, a douchas e deod gan hâl. Goude e savas e daoulagad war du an env, e loskas un huanaden hir hag e laras : « Effeta. — Digoret. »

Raktâl, diousskouarn ar bouzar o digoras, e deod a distagelas, ha ma komze fres. Jesus a difennas outhe komz a ze : med seulvui e tiffenne, seulvui ec'h embannent ar burzud. Ekreiz ho estlamm e krient : « Kement zo an eus graet mäd : lakât bouzaret da glevet ha mudien da gomz ! »

PENNAD III

Eil Gresk Bara

Jesus a grasas war un dosen hag azeas eno. Stâl bobl en heuilhas, ha ganthe tud vud, dall, kam, magnet ha klanvourien all c'hoaz. Lakaet a oejont etal e dreid hag ho farças. An oll dud a oa sebezet, pa welent ar re vud o kaozeal, ar re gam o kerzet akuit, ar re dall, o welout gou-lou, hag oll e rentent gloar da Doue Israel.

Evel ma oa an de-se bernio tud, ha na oa netra da dibi, Jesus a c'halvas e diskibien evid laret d'he : « Me am eus true ouz ar bobl-ma, rak setu tri de ma talc'hont stag ouzin, ha nêtra n'ho deus da dibi. Na fell ket d'in ho c'has d'ar gêr war yun, rak mar grafen-ze, mar a hini, sur awalc'h, a gouefe divi war an hent... a gen pell e zo darn anhe ! »

— « Med pelec'h en dezert ma, eme an diskibien, mont da glask trawalc'h a vara evid an oll dud-ma ? »

« Ped bara oc'h euz », a c'houlas Jesus. « Seiz hag un neubed pesket bian. » Jesus a reas azei ar bobl *war an douar*, a gemeras ar baraio ha goude bea pedet e reas tammo anhe hag ho roas d'e diskibien evid lodeni d'ar bobl. Biniga a reas koulz-all ar peskigo bian, hag ho ober serviji. Oll e tebjont hag oll ho devoe ho gwalc'h. Seiz paner a oe c'hoaz karget gan an tammo a vâne. Hag e oa bet koulskoude a tibi pevar mil den, kuit a gomz dez plac'had na bugale.

PENNAD IV

Ur Burzud En Env. — Goell ar Farizianet

Goude bea n-am disc'hraet deus ar bobl, Jesus a bignas dioustu en ur vâg gan e diskibien hag ac'h eas wardro Dalmanutha, damdost da Vagdala. Farizianet ha Saduseanet a deuas d'en kavout hag a grogas da debat outhan. Evid klask gouzout piou a oa; e c'houljont diganthan ma rafe d'he gwelout ur burzud en env. *An douar a zo lezet gan an droug sperejo; med en env nan eus med Doue a c'hallfe tra.*

Jesus a respontas : « Dabarde, c'houi lar : arc'hoaz e vo kaër; ru eo an oabl. Da veure : hirie e vo gwall amzer; an oabl a zo ru teval. Pa welet un takon er c'huz-heol, e laret dioustu : glao a zo arru, ha dont a ra. Pa c'houec'h an avel deus tu ar c'hreiste, e laret : tom e vo, ha bea ve. »

« Trubardet! c'houi, hag a hanve ken mad diouz an oabl hag an douar, e fell deoc'h rei da gredi na hanveet ket merko an amzerio! *Ar Lezen hag ar Brofetet ze ac'h eus etre o taouarn, penaoz e verkont amzer ar Messias? Laret a reont deus ar Messias e raio burzudo en env?*

Ha bec'hiet e galon : « Evit petra e c'houl burzudo ar ouenn dud-ze? Me a lar deoc'h en gwirione, na vo graet evithi burzud nemed hini ar Profet Jonas. »

War-ze, ho lezaz eno hag e hadpignas er

vag hag e tistroas d'an tu-all d'ar Lenn. Setu, evid ze, an diskibien, araog-kuitât an douar, ho devoa ankouaet n-am bourvei a vara. Na vâne nemed unan er vag.

Ha Jesus da rei ar c'helen ma : « Digoret mad o taoulagad ha bet war o kwella evez da diwall diouz goell ar Farizianet hag ar Saduseanet, ha deus hini Herodez koulz-all. » Herve an Ebestel, ar c'homzo-ze a oa evithe, med er stum ma rae d'he laret an eil d'egile : « Setu aze, en askont on deus ankouaet ar bara. »

Jesus a dapas ar gir-ze : « Tud divalo en fe, emehan, pelec'h et da lakât o nec'h gan ar bara a vank deoc'h? » N'oc'h eus eta c'hoaz na skiancho na skiant? O kalon a zo eta ken dall ha biskoaz?... Daoulagad oc'h eus eta evid na welout ket, ha dioueskouarn evid na glevout ket! Hag evor n'o piye ket ive?

« P'am eus lodenet pemp bara etre pemp mil den, ped panerad oc'h eus karget gan an tammo a vâne? » — « Daouzeg », emhe. — « Ha p'am eus lodenet seiz bara etre pevar mil den, ped panerad oc'h eus karget gan ar pez a vâne? » — « Seiz. » — « Petra! ha na intentet ket c'hoaz? Petra! ha na intentet ket n'eo ket gan bara e oan pa laren deoc'h diwall deus goell ar Farizianet hag ar Saduseanet? »

Ar wej-ze ec'h intentjont n'eo ket deus ar goell a ve lakaet er bara e oa da diwall, med deus kentelio ar Farizianet hag ar Saduseanet.

PENNAD V

Pare Un Dall.

Digoueeet a rejont en Bethsaida. Eno oe digaset un dall hag e pedêd Jesus da douch outhan. Tapet a reas krog en dorn an den ze, hag e kasas anehan ganthan emaez ar geriaiden. Goude, e c'hlebias dehan e daoulagad gan e hâl hag e paozas e daouarn warnehan : neuze e c'houlas diganthen ha gwelet a rae un dra benak. An dall a zellas : « Gwellet a ran, emehan, tud hag a zo evel gwe o kerzet. » Ur wej c'hoaz, Jesus e hastenas e daouarn war daoulagad an dall, hag hema da welout ken mad ma tishanvale skler pep tra. Neuze Jesus en kasas d'ar gêr en ur laret dehan : « Kes d'ar ger ha mar antreer er geriaiden, na lar netra da den deus ar pezh a zo c'hoarveet ganit. »

PENNAD VI

Wardro Sezare.

§ 1. — DISKLERIADEN PER.

Jesus, ganthan e diskibien, a glaskas tu ar geriaidenno a zo endro da Zezêre-Filipp. Epad ar veaj, e oa bet ganthan e unan o pedi. Goude ze e c'houlas digan e diskibien evelen : « Petra zonj an dud diwarbenn Mab an Den ? Evid piou e kemeront anon ? »

Respont a rejont : « Darn e fell d'he e vec'h Yan Badeour ; darn-all, Eli ; bea zo c'hoaz hag a gred ganthe oc'h Jeremi pe unan deus ar Brofetet, savet eus ar be. » — « Med c'houi etreoc'h, piou gav deoc'h e ven ? » — Simon-Per a grogas er gomz hag a laras : « C'houi eo ar C'hrist, Mab an Doue beo-bueg ! »

§ 2. — PER VO AR C'HENTA

« Evruz out, Simon, mab Yan, a distroas Jesus, rak n'eo na kig na goad an euz dizoloet kement-ze d'it, med ma Zad, a zo en envô. Ac'hanta ! me a lar d'it me, ec'h out Per, da laret eo min, ha war ar min-ze me a zavo ma Iliz, hag oll c'halloud an ifern na drec'ho-ket warnhi. Me a roio d'it alc'houeio Rouantelez an envô ; hag oll gement a loski war an douar a vo ive losket en env, hag oll gement a dalc'hi war an douar, a vo dalc'het en env. »

Difenn mad a re d'he laret eo ã, Jesus, e oa ar C'hrist.

§ 3. — DIOUGAN PASSION HA REZURREKSION
AN AOTRO.

Neuze, evid ar wej genta, Jesus a disklerias d'e diskibien e renke mont da Jerusalem, elec'h m'an ije kalz da c'houzanv aberz an Doktoret, koulz hag aberz penno ar bobl hag ar veleien : dinac'het a vije ha lakaet d'ar maro, med, tri de'goude, e teuje adare da veo. Hag en komzo sklér e lare kement-se. Per, o kemer Jesus ganthan e-unan, e fellas dehan na vije ket evelse, hag a laras ter : « Aotro, dre c'hras Doue, nan, ze n'arruo ket ganeoc'h ! »

Med Jesus, o tizrei warnehan : « Tec'h diouzin, Satàn, emehan ; un ali fall a den out. Na welez an trao nemed herve an dud, ha nan, herve Doue ! »

§ 4. — KENTEL AR GROAZ.

Evid e diskibien hag ar bobl e laras neuze : « Piou benak e fell dehan dont war ma lerc'h, an eus da n-am dilezel e unan da dougen e groaz bemde ha d'am heuill. Neb a c'hoantao miret e vue, he c'hollo : neb he c'hollo evidon hag evid an Aviel, he miro. Petra dalve da un den gonid ar bed, mar teu da goll e ine. Gan petra e preno e ine ur wej kollet ?

« Rak Mab an Den a deuo en e vrasa, gloar an Tad o steredeni tro-zro dehan hag aele ganthan a bep tu : neuze e roio da bep hini deus

m'an evo graet. Neb an evo bet mez diouzin ha deuz ma c'homzo dirag an aoultri hag ar bec'herien a zo brema, Mab an Den, d'e dro ive, an evo mez diouthan, hag en plego en dismegans.

En gwirione, me en diskleri deoc'h, bea zo ama ha na voint ket skoet gan ar maro, araog bea gwelet Mab an Den o ren 'n e Rouantelez.»

PENNAD VII

An Dransfigurasion.

Un eiz de benak goude, Jesus a gemeras ganthan Per ha Jakez ha Yan hag oc'h ear, ganthe hepken, war ur mene huel ha dibleustr. Evid pedi e n-am denne eno. Ekerz ma oa o pedi setu hag e o tont evel un den-all. E visoj a splanaas evel an heol : e dillad a lugerne evel an erc'h pa ve ur gaer a sklerigen o para warnehan ; bea ho devoa ur liou gwen-kann, evel nan eus biskoaz deut a dorn den.

Per hag an daou abostol-all (*goude bea pedet, int ive, ar pennad*), a oa bet goneet gan ar gousked. Pa difunjont, e weljont Jesus o steredeni e kreiz gloar, ha ganthan daou den a doare doujuz ha kaer meurbed. Moyzez hag Eli a oant. Ma kaozeent gan Jesus hag ho c'haoz a oa diwarbenn a maro a glee gouzanv en Jerusalem. Evel ma oa an daou Brofet evid dispara, Per a laras da Jesus : « Brao eo d'im bea ama. Mar karet, ni a zavo taer delten, unan evidoc'h, unan evid Moyzez hag un all evid Eli. » Na oa ket achu ganthan da gomz (kuit a c'houzout kaer petra lare kement ha ma oant emaez anhe ho-unan), pa deuas ur wabren luc'huz da baka Jesus hag ar Brofetet. Pa weljont ar wabren o tenna anhe a dirak ho daoulagad, e krogas spont vraz en Ebestel.

Deus kreiz ar wabren, ur vouez a oe klevet : « Hema eo ma Mab, meurbed karet, em eus

lakaet ma oll joa enhan. Silaouet han ! » O klevet ar vouez-ze, an diskibien a goueas ho fenn d'an douar, leun a spouron. Med Jesus a dostaas, a douchas outhe hag a laras d'he : « Savet en ho sav, ha na vet ket a doan ». Pa zelljont, na weljont ken nemed Jesus ; en e-unan e oa.

An de warlerc'h, evel ma tiskennent deus ar mene, e laras d'he : « Na gomzet da den deuz ar weledigez-ze, araog ma vo Mab an Den resusitet a douez ar re varo.

An diskibien a davas ha na larjont, evid neuze, netra da den deus ar pezh ho devoa gwelet. Med etre-he c'houlent ha petra a dalvee ar gomz-ze : Araog ma vo resusitet a douez ar re varo. »

Ma rejont ouz Jesus ar goulenn-ma ? « Petra a dalve d'ar Farizianet ha d'ar Doktoret laret e renko Eli dont araog ? » — « Gwir mad eo, eme Jesus, e kle Eli dont da blenat pep tra. Ha, koulz ha ma zo diouganet deus Mab an Den, en evo, e ive, kalz da c'houzanv, ha dianzavet a vo ha disprizet. Med gouveet eta ec'h eo dija deut Eli : med n'ho deus ket gouveet en hanveout, hag, evel ma zo skrivet diouthan, graet ho deus ganthan herve ho fenn. Evelse e raint gouzanv Mab an Den. »

An diskibien a entantas neuze eo Deus Yan Badeour e komze.

PENNAD VIII

Klenved an Droug-Sant.

Ouz traon ar mene, Jesus a gavas an Ebëstel-all gan un toulad pobl endro d'he ha ganthe Doktoret a oa o tebat. Pa digoueas, dizonj, Jesus, ar bobl a oe stravillet (*rak menel a rae c'hoaz warnehan elven benak deus gloar ar mene*). Goude e tiredas evid en saludi : « Diwar bouez petra e zo striv etreoc'h ? » emehan.

Unan deuz a douez ar bobl a deus da stoui ouz e dreid, o krial : « Mestr, o pedi a ran, tôlet ur zell war ma mab, ha bet true outhan. N'am euz bugel-all ebed, hag ec'h eo loaradeg ; un diaoul mud a zo enhan, ha bea an eus poanio kri. N'euz forz pegoulz ha pelec'h e krog enhan an diaoul, en strap d'an douar. Hag ar bugel neuze a youc'h, a dôl eon, a skrign e dent hag a n-am reuta. Bec'h ve d'an diaoul lezel ur pennadig ehan ganthan, hag araog en loskel an eve brevet anehan. Lakaet am eus-han dirak o tiskibien, en ur bedi anhe d'en gwelât, ha n'ho deus ket gallet ober ! »

— « O rum duz amgredig ha fallagr, eme Jesus, bete pegeit e vin me ganeoc'h ? pegeit c'hoaz e renkin ober ganeoc'h ? ... Digaset d'in ar bugel ! » — Digaset oe ar bugel. Azaleg ma oe dirak Jesus, an diaoul a vourrevias anehan hag en strapas ouz an douar : ma n-am ruille eno en ur eôni. « Pegeit a zo mac'h arru ze ganthan ? » a c'houlas Jesus ouz an tad. —

« Abaoe e vugaleaj, ha mar a wej en eus an diaoul tôlet anehan en tñ hag en dour evid ober dehan mervel. Mar gallet un dra benak ouz ze, bet true ouzim ha sikouret anom ! »

« Mar g-out evid kredi ! eme Jesus. N'eus netra re d'an hini a gred. » Dioustu an tad o kregi da skuill daero : « Kredi a ran, Aotro ! med lakaet war ma fe ar pez a vank dehi ! » O welet ar bobl o tiredeg neuze a leiz, Jesus a laras droug d'ar spered hudur : « Spered bouzar ha mud, kes emaez deus ar bugel-ze, me en gourc'hemen d'it ; ha na distro mui biken ! » An diaoul o loskas ar skruijaden heuzig, a hijas dirue ar bugel hag ac'h eas emaez anehan, en ur lezel anehan evel maro. « Maro eo, » larent evel oll. Med Jesus a dapas krog en e dorn evid aveli anehan, hag e savas yac'h pesk. Ha Jesus o lakât anehan etre daouarn e vam. Oll ar re a oa eno a oa bammet o welet galloud Doue.

Jesus, a vea antreet en un ti, an diskibien en tapas ganthe ho-unan : « Evid petra, emhe, n'on deus ket ni gallet hargas an diaoul-ze ? » — « En askont n'o peus ket fe awalc'h. En gwirione me lar deoc'h : mar piije fe, kement hag ur c'hreunen seo. e larc'fec'h d'ar mene-ma : « Es ac'han duhont, » ec'h afe ; e larc'fec'h d'ar wec'hen vouar-ze : « Sach da wreio ganit hag es da n-am blanta er mor, » e sentfe ouzoc'h dioustu ; ha netra na vijê re evidoc'h. »

« Aotro, kresket on fe ! » eme an diskibien. Med evid ar sort diaoulo-ma da hargas, ec'h eo c'hoaz red ar yun hag ar beden. »

PENNAD IX

Ar Basion diouganet, Gwir an Templ

Ac'hane ec'h ejont a dreuz ar Galile, dre hench dibleustr ha kuit a n-am rei d'hanveout da den ebed. Evelse e felle da Jesus. E hed an hent e roe kentel d'e diskibien ; hag evel m'an evoa ar bobl diskoueët joa foll, gan ar wel deus ar burzudo a oa o'paouz ober, e lare d'he : « C'houi, moullet kement-ma en o kalon : Mab an Den a vo gwerzet d'an dud, en lakât a raint d'ar maro, med an drived devez e resusito. An diskibien na intentent ket ar c'homzo-ze, ha koulskoude trist maro e vijent ganthe. Evel en ur vougen e oant evithe ha n'ho gwelent ket trawalc'h. Kredi goulén sklerijen na raent ket ive.

Adaleg ma oant arru en Kafarnaom, ar re a zave ar gwir a bevarzeg gweneg, — *kement ze dre benn an ije ar Judevien da rei peb bla evid an Templ*, — a dostaas da Ber evid larout dehan : « Da vestr hag e na bae ket e bevarzeg gweneg ? » — « Gra. » emehan. Hag e teuas en ti. Araog m'an evoa laret gir ebed, Jesus a laras : « Petra gav d'it, Simon ? Diwar biou e sav rouane an douar gwirio ha truaio ? Diwar ho bugale, pe diwar an diavaezourien ? » — « Diwar an diavaezourien, » respontas Per.

— « Neuze eta, ar vugale a zo diskarg. Koulskoude, betegout a drougskouer, diskenn d'ar Lenn ha tól an higen. Kenta pesk a dapi,

digor dehan e c'heno hag e kavi ur pezh a zeiz real hag ur gweneg. Kemer anehan da rei evidout hag evidon. »

PENNAD X

Kentelio a beb sort.

§ 1. — AN HUMILITE.

Pa oa antreet e diskibien en ti, Jesus a c'houlas diganthe : A betra e kaozeec'h e hed an hent. » Ma tavjont; rak epad ar veaj e oa bet bec'h etre he evid goût piou a vije ar brasa. Med o sonjal penaoz Jesus a lenne en ho c'halono, e c'houljont diganthe : « Mestr, piou, a gav deoc'h, a gle bea ar brasa en rouantelez an envo ? » Jesus ac'h eas en e goaze, a c'halvas endro dehan an Daouzeg, hag a laras d'he : « Mar zo unan benak hag e fell dehan bea ar c'henta, dehan da n-am zellet evel an diwea, hag evel servirer an oll. »

§ 2. — HANVALI OUZ AR VUGALE.

Galvel a reas ur bugel bian hag en lakaas en ho c'hreiz oll, e tapas e diouvrec'h endro dehan hag e laras d'he : « En gwirione me lar deoc'h; mar na deuet da vea hanval ouz bugale vian, n'antrefet ket en rouantelez an envo. Piou benag a n-am c'hrai bian evel ar bugelma, henez a vo ar c'henta en Rouantelez an envo. Ya, an hini ve ar biana en ho touez, henez eo ar brasa. »

§ 3. — KARET AR VUGALE.

« Ha neb a digemer em hano ur bugelig evel hema, am digemer ma-unan, ha neb am digemer, n'eo ket me ma-unan hepken a digemer, med c'hoaz neb an eus ma digaset. »

§ 4. — MIRET A DROUGSKOUERIA AR VUGALE.

« Piou benag a rofe gwallskouer da unan eus ar re vian-ze a gred enon, gwell ve dehan ma ve staget ouz e c'houg ur min milin ha tólet en goueled ar mor. Miret da dispriza ha na ve nemed unan deus ar re vian-ze; rak, me lar deoc'h : ho aele a wel gloar ma Zad a zo en envo. Mab an Den a zo deut evid sovetât ar pez a oa en argoll, *evel ar vugale, ar re baour hag ar re dister, na ble den gant ho difenn deus an droug, na gant ho galvel d'ar wirione ha d'ar silvidigez.* »

« Petra gav deoc'h ? Un den hag an eus kant danvad, mar deu unan da ezaoui, hag e na lezo ket dre ar mene an naonteg ha pevar ugent all evit mont da glask an hini a zo kollet. Ha mar teu a benn d'en kavout, en gwirione me lar deoc'h : muioc'h a joa a vo diwarbenn henez evid diwarbenn an naonteg ha pevar-ugent-all n'int ket bet ezaouet. »

« Evelse, o Tad na fell ket dehan, ec'h afe da goll hini deus ar re vian-ze. »

§ 5. — DROUGSKOUER AR BED.

« Maleur d'ar bed abalamour d'e drougskouerio. Na veer ket evid harz na ve; red eo

mac'h arrufent, *kement a fall a zo en den!* med maleur d'an den e teu drehan an drougskouer!»

§ 6. — TEC'HEL DEUS AN DIGOUE BEC'HI.

« Mar g'eo o torn a doug anoc'h d'ar pec'hed, troc'het-han ha strapet-han pell diouzoc'h. Gwell eo deoc'h antren er vue gan un dorn hepken, evid bea darc'heet, o taou dorn ganeoc'h, en tân eternal an ifern, elec'h m'ema evid biken ar prenv o krignat, hag ar flammo na voint ket mouget. »

« Mar g'eo o troad a doug anoc'h d'ar pec'hed, troc'het-han ha tolet-han pell diouzoc'h. Gwell eo deoc'h antren gan un troad hepken er vue eternal evid bea darc'heet, daou droad deoc'h, en tân an ifern elec'h m'ema evid biken ar prenv o krignat, hag ar flammo na voint ket mouget. »

« Mar g'eo o lagad a doug anoc'h d'ar pec'hed, tennet-han ha tolet-han pell diouzoc'h! Gwell eo deoc'h antren gan ur lagad hepken en Rouantelez Doue evid bea darc'heet, daou lagad deoc'h, en tân eternal an ifern, elec'h m'ema vid biken ar prenv o krignat, ha ar flammo na voint ket mouget. »

Dorn, troad ha lagad a dalve laret an den, an dra, ar stad a zo deoc'h, ken nez ha ken red evel dorn, troad ha lagad. Ah! tud a digareo, nag ec'h om pell diouz heuill ar gentel-ma. Ha koulskoude, anez...

« Kement a vo en tân ze a vo devet ha miret ganthan evel gan an haolen....

«... Haolen a zo mad; med mar koll e vlaz, gan petra he rentfet dehan. Bet haolen enoc'h oc'h unan... hag ar peuc'h da vo ganeoc'h.

§ 7. — N-AM VIRET A JALOUZI.

En demz-ze, ha Yan o laret da Jesus : « Mestr, ni on deus gwelet un den o hargas an diaoul, en oc'h hanô : med evel ma na deu ket ganeoc'h evel-don, on deus harzet anehan. » « Lezet han, eme Jesus, rak kar n'eus den a c'hallfe war un dro ober burzud em hano ha droug komz diouzin. Neb n'ema ket eneb deoc'h a zo evidoc'h. (*Spered an dud-ze a c'halle n-am drompla, med, dre fe vad ho c'halon, e klaskont anon.*)

Ar wirione laran deoc'h : Piou benag em hano hag en askont m'ach oc'h d'ar C'hrist, a roio deoc'h ur werenad dour, na vo ket hep kaout e digoll.

§ 8. — DRESEREZ ETRE VREUDER

« P'an evo o preur pec'hed en oc'h eneb, et d'e gavout, ha tamallet han, pa na vo nemed-oc'h o taou. Mar silaou anoc'h, o tiskoue keun, setu ganeoc'h gôneet o preur; pardonet dehan. Hag oc'h offanse seiz gwej bemde, hag e teufe seiz gwej d'o kâd evid laret e desped, pardonet dehap. — Med ive, mar na fell-ket dehan o silaou, kemeret ganeoc'h unan pe daou evid ma vo testo a bep gir a larfet. Ha goude, mar n'o silaou ket, galvet-han dirak an Iliz. Ha mar na zilaou ket an Iliz, ma vo evidoc'h evel ur paian hag un truaer... Me lar deoc'h en gwirione :

oll gement a dalc'hfet war an douar, a vo dalc'h et ive en env, hag oll gement a loskfet war an douar, a vo losket en env. »

Barn an Iliz eo barn Jesus-Krist, ha barn Jesus-Krist eo barn e Dad, a zo en env.

§ 9. — PARDON AN OFFANSO.

— « Aotro, eme Per, en ur dostât ouz Jesus, mar mank ma breur em c'henver, ped gwej e pardonin dehan ? Hag e ve seiz gwej ? » « Na laran ket seiz gwej, eme Jesus, med dek gwej ha tri-ugent seiz (da laret eo : dalc'h mad).

« Setu perak Rouantelez an Envo a zo hanval ouz ur roue, c'hoant dehan da welet pelec'h eo arru gan e zervijerien. An hini kenta a oe digaset dehan a c'hlee hanter kant milion. Evel nan evoa ket peadra da baea, ar roue a roas urz d'en gwerza, e hag e roeg hag e vugale hag oll gement a oa dehan, evid paea e c'hle. Ar servijer a n-am strinkas ouz e dreid hag en pedas da c'hortoz ganthan : e paeje beteg an diner diwea. — Ar roue a gemeras true outhan, hag a roas dehan diskarg eus e oll c'hle.

A vec'h ma oa deut emaez, hag ar servijer o kavout unan e amezeien hag a c'hlee dehan ur pevar-ugent lirr benak. Evel un tenn e saillas d'e c'hoûg hag e vouge anehan en ur grial : « Pae d'in ar pezh a c'hees ! » Egile, a n-am dôlas ouz e dreid, o pedi anehan da c'hortoz : e paeje beteg an diner diwea. Med n'eo ket evelse e felle dehan. Ober a reas lakât e c'hleour er prizon, ken m'an ije paeet oll gement a renke.

» Mont a reas gan ze droug er servijerien-

all, hag ec'h ejont da gonta d'ho mestr ar pezh a c'hoarvee. Hag ar roue, oc'h ober galvel e zervijer, hag o laret dehan : « Servijer fallagr, war da beden em eus roet d'it diskarg deus da oll c'hle. Ha na oa ket dever evidout kaout true ouz da amezeg evel am eus bet mediouzit ? » — Ha gan ar gounar a oa enhan, ar roue a lakaas an den-ze etre daouarn an archerien ken en ije paeet e oll c'hle.

» Setu evel ma raio deoc'h ma Zad envuz, mar na bardon pep hini e vreur, a greiz e galon. »

Bian a chom bepred' gle an nesa en on c'henver en kichen on gle en kenver Doue. Ha Doue na bardono nemed gan ma pardonfom.

§ 10. — PEDENO WAR UN DRO

» C'hoaz a laran : daou hag a zo gwir intent etrehe, goulont a garoint, hag ho devo digan ma Zad envuz. Rak n'eus forz pelec'h e n-am gav daou pe dri em hano, me a ve en ho zouez. »

§ 11. — SERVIJERIEIEN DIVALO

» Pa distro o servijer deus ar park, elec'h ma oa wardro an douar pe ar loened, piou ac'hanoc'h a larfe dehan : « Es war evn da n-am lakat ouz taol ? » « N'eo ket war an tu gin e laret dehan ? » « Aoz ma fred d'in, tap da davanjer endro d'it, ha servij anon ekerz ha ma vin o tibi hag oc'h eva. Goude, te debo hag evo da-unan. » Ha bea an euz ar mestr da dru-

garekât ar servijer dre m'an eus graet oll ar pezh an evoa urz d'ober ? Na gredan két.

» C'houi, koulz-all, goude m'o pô mired an oll gourc'hemenno a zo graet evidoc'h, laret : « Nemed servijerien divalo nan om ken : ar pezh on deuz graet, red oa d'im en ober. »

PENNAD XI

A Gafarnaom da Jerusalem.

§ 1. — KERENT DA JEZUS HAG A ZO DIFE

En askont ma klaske ar Judevien en lakât d'ar maro, Jesus en e droio n'ê ket emaez ar Galile ha na c'houle ket mont er Jude. Setu ma vije prestig ur gouel braz etouez ar Judevien, gouel an Telteno ; ha ma lare dehan e gerent : « Lez ar vro-ma hag es d'ar Jude evid ma welo da diskipien (*e zo lod braz anhe er vro ze*), an trao kaër a res. N'eo ket kuz e obero en eus d'ober, neb e fell dehan bea hanveet. Pa res eveleb obero, n-am diskoue d'ar bed. »

Gwir eo, beteg e gerent na gredent ket enhan !
(*Mar a hini anhe a rae, evel Jakez ha Yan ; med ar c'halz na raent ket ; mont a raent da heul ar re a ve ar muia anhe dalc'h mad, da heul ar re a gav ac'zetoc'h mont war draon evid pignal ouz krec'h, elec'h ma c'halo Jesus.*)

Respont a reas d'he : « Me n'eo ket c'hoaz arru evidon ar mare da vont. Ar bed nan eus digare ebed da gaout droug ouzoc'h, hag an heur a blij deoc'h a zo bepred mad. Med me, en eus droug ouzin, rak diskleria a ran ec'h eo fall e obero. Et eta c'houi etreoc'h d'ar gouel-ze ; me, evid da de ar gouel nan in ket, rak n'eo ket achu ma amzer. »

§ 2. — MALLOZIO WAR TAËR C'HER.

Chom a reas c'hoaz un neubed deio er Galile. (*Hag o sonjal en taer c'her a oa war lez ar Lenn, en ho dallente, goude gwelet ganthe deuz e bers kement ar vuzado a c'halloud hag a vadelez*) e laras : Gwaz d'it, Korozain ! gwaz d'it Bethsaida, rak, ar burzudo a zo graeten o touez, mar vent bet graet en Tyr hag en Sidon, pell a zo ho dije graet piniñ gan ur gwisk reun, war ar ludu. Diskleria a ran eta deoc'h : da devez ar varn e veer dousoc'h en kenver Tyr ha Sidon evid en o kenver !

« Ha te, Kafarnaom, n'out ket te bet savet beteg an env ? Diskennet a vi beteg an ifern ! Rak, mar ve en Sodom e ve digouet ar burzudo a zo bet graet enout, Sodom a vije c'hoaz en he zav. Setu perak e tisklerian d'it : da devez ar varn e veer dousoc'h en kenver Sodom evid en az kenver. »

§ 3. — AR SAMARITANET A ZERR HO ZI OUZ JESUZ.

(*Gwelet ar c'herio ze ha, dreist oll, e gerent e unan en un evelb dallente, an evoa ken poaniet Jesus, ma lennët e enkreiz war e dremm ; med*) goude oe partiet e oll gerent, Jesus a zar-taas e dremm hag a gemeras hent Jerusalem dre ar Galile hag ar Samari ; rak na oa ken pell an amzer ma klee bea lemmet deus ar bed-ma. Ober a rae ar veaj ze, nan, en gwir dizolo, med kentoc'h en kuz. Evel m'an evoa kaset araog unan benak deus e diskibien, ar re-ma ac'h eas en ur ger a Zamari evid ma

kavje en ur arruout peb tra pare. Med dinac'h et oe en digemer, rak santet oa warnehan ac'h è da Jerusalem. *Ha Jerusalem evid ar Samaritanet a oa evel Rom ar Pab evid on zud didoue. An hano hepken a rae ninv d'he.*

Dirak an dinac'h ze, e diskibien, Jakez ha Yan, a grias : « Laret a ret ober, Aotro, ha ni ac'h a da rei urz ma tiskenno tan an env warn-he d'ho faradi ! » Jesus a dizroas outhe hag a c'hourdrouzas anhe evelen : « N'ouzoc'h ket a be spered oc'h eus da vea. Mab an Den n'eo ket deut da goll an ineo : med d'ho sovetât. »

Hag ec'h ejont beteg ur geriaden-all.

§ 4. — AN DEN KAKOUZ. (*Laourék pe lor.*)

Ekerz ar veaj-ze c'hoaz, evel ma tigouee un de en antre ur geriaden, deg kakouz a diredas d'e gâd, hag o chom pell diouthan, e krijont : « O Jesus, O Mestr ! bet true ouzim ! » Adaleg m'ho gwelas, e laras d'he : « Et da n'am diskoue d'ar veleien. » Mânt a rejont, ha setu en hent, oll e n-am gavjont pare deus ho c'hlenved. Unan anhe, adaleg ma n-am zantas yac'h a dispennas e roujo, en ur embann a vouez huel brazder Doue : Stoui a reas ouz treid Jesus, e benn ouz an douar evid merka deus e wella e anaoudegez vad. Hag eo ur Samaritan e oa !

« Ar re-all ha n'int ket bet pareet ? c'houlas Jesus ; pelec'h eo eta chomet an nao-all ? ... Setu nan eus digouet da hini distrei evid

rei gloar da Doue, nemed da hema, hag a zo un diavaezour: »

Neuze e laras dehan : « Sav en az sav ! Dale'h gan da hent ; da fe a zo bet da zilvidigez. »

PENNAD XII

Gouel an Telteno. — Jesus o prezeg en Templ.

§ 1. — E LEZEN A DEU ABERZ DOUE.

Azaleg ma oa krog ar gouelio, ar Judevien a vije o klask Jesus hag a c'houle pelec'h e oa. Brud a oa kaer etouez ar bobl diwar e benn : « Un den mad eo », eme un darn. « Pell ac'hane, eme darn-all, ya ! un daller tud. » Med, dre doan deus ar Judevien, den na grede dispaka e oll zonz war ze.

Wardro kreiz ar gouel, Jesus a bignas d'an templ hag a roas da glevout e gelenadurez. Ar Judevien a golle ho fenn hag a lare : « Petra ara dehan hanveet ar skriturio, pa nan eus biskoaz disket anhe ? »

— « Ma c'helenadurez, eme Jesus, n'eo ket deus ma ferz-me ; med a berz an Hini an eus ma digaset. Graio unan benak e volante hag e hanveo pe 'teu ma c'helenadurez a Doue, pe komzan ac'hanon ma-unan. Neb a gomz eus e benn e unan na glask ken nemed e c'hloar e-unan. Med neb a glask gloar an hini a gas anehan, henez e zo gleet en silaou, rak ur leal a den eo. »

§ 2. — HA TERRI RA AR SADORN ?

« N'och eus ket bet ar Lezen digan Moyzez ? Ha n'eus ket unan ac'hanoc'h he heuillfe. Laret

an eus : « Muntrer na vi » Perak eta e klasket am lac'ha ? »

— « An diaoul az laka da dreuzviezi ! respontas ar bobl. Piou a glask ober az lakât d'ar maro ? »

« Un devez sadorn em eus graet ur burzud, ha setu c'houi emaez ac'hanoc'h oc'h-unan, koulskoude c'houi, an devez sadorn, a ra ar sirkonsizion, an eus gourc'hemenet deoc'h Moyzez (daoust na deu ket deus e berz, med a berz ar Batriarchet) .

» Ha mar zirkonsiser un den, un devez Sadorn, kuit a derri lezen Moyzez, perak kavout ken braz pec'hed evidon bea rentet yec'hed rik da un den ar memez devez sadorn ? N'et ket eta da varn war digareo divalo, med barnet herve ar lealdet. »

§ 3. — JESUS A DEU A BERZ DOUE.

Ma lare hinienno en Jerusalem : « N'eo ket aze an hini a glaskent lakât d'ar maro ? Hag ema o komz dirak an oll ; ha netra na laront dehan ! Daoust ha prinset ar Veleien ho dije hanveet ec'h eo en gwir ar C'hrist ? ... Ha koulskoude, hema e c'houzom a belec'h eo ; hag ar C'hrist, pa deuio, den na ouio a belec'h eo. »

Jesus a zavas e vouez : « Goût oûzoc'h piou on. N'on ket deut ac'hanon ma-unan ; an Hini a zo gwirion an eus ma digaset. Med na hanveet ket anehan ! Me en hanve me, rak me a zo drehan ha digaset ganthan. »

War ze, ar Judevien a glaskas kregi enhan, ha hini koulskoude na c'hallas lakât dorn warnehan : e heur na oa ket c'hoaz arru.

Etouez ar bobl, e oa kalz hag a grede enhan. Ma larent. « Pa deuio ar C'hrist hag ober a raio muioc'h a vurzudo evid an den-ma ? »

Tapet a reas ar Farizianet klevet ar c'homzoze a veske ar bobl : setu perak, goude bea n'am glevet gan prinset ar veleien, e kasjont archevien da gregi enhan.

§ 4. — TOSTAT A RA TERMEN JESUS

Jesus a laras d'he : « Evid ur pennadig c'hoaz ec'h on ganeoc'h, ha goude, me a distroio daved an Hini an eus ma digaset. Neuze, c'houi am c'hasko hag am c'havout na refet ket ; rak elec'h mac'h on n'oc'h ket evid dont. » Ar Judevien a c'houle an eil digan egile : « Pelec'h en eus da vont, evid n'e gafem ket ? C'houistim hag ec'h afe da gâd on breuder a zo etouez ar baianet ? Petra dalve dehan laret evelse : « Am c'hask a refet, am c'havout na refet ket, rak elec'h mac'h on, n'oc'h ket evid dont ? »

§ 5. — JESUS, MAMMEN A VUE.

D'an de diwea deus ar gouel, hag a vije ar c'haera, Jesus en e zav en Templ a lare a vouez vat : « Piou benak an eus sec'hed, deuet d'am c'hâd evid eva. Neb a gred enon, evel ma lar ar Skritur, e saillo diouz e greiz sterio dour a vue. » Ze a dalvee laret penaoz ar re a gredfe enhan a reseffe ar Spered santel. Ar Spered na oa ket c'hoaz roet, rak Jesus na oa ket c'hoaz en e c'hloar.

§ 6. — PETRA ZONJE AR BOBL

Er bobl a oa o paouz klevout ar c'homzo-ze, darn a lare : « N'eus ket da laret, ar Profet eo hema, ar *Profet dreist par e homz Moyzes anehan* » — « Ya, ar C'hrist eo, » a achue ar re-all. Hinieno a dizroe warnhe : « Ar C'hrist ha dont a ra a C'halile ? Ha dougen na rafe ket ar Skritur e vo deus tiegez David, e savo deus kerig Bethleem, elec'h ma c'hanas David ? »

Setu eta ma rae pep hini e zonj diwar e benn. Bea oa zo ken hag en ije fellet d'he kregi enhan ; med den na lakaas dorn warnehan.

§ 7. — ER C'HUZUL BRAZ

Ar goardo a distroas da gâd Prinset ar veleien hag ar Farizianet. Ma oe goulet diganthe perak n'ho devoa ket en digaset ganthe. Respont a rejont : « Biskoaz den n'eus komzet evel an den-ze » — « C'houistim ha c'houi ive oc'h eus n-am lezet da vea goneet ? a grias ar Farizianet. Etouez ar veleien hag ar Farizianet, gwelet ha bea ve unan o kredi enhan. Nan eus nemed tudigo a vânn, ha n'intentont netra deus ar Lezen : tud miliget n'int ken ! »

War-ze, unan anhe, Nikodem, henez hag a oa deut da gavout Jesus ekreiz an noz, a grogas da gaøzeal : « On Lezen, emehan, ha hi a gondaon un den araog bea klevet anehan, araog bea lakaet skler pe vad pe fall eo e obero ? » — « Petra, ta ! Ha te ive a zo o vont da c'halilean, a distrojent dehan ? Klask ha klask c'hoaz er Skriturio hag e weli penaoz kammed ur Profet na deu a C'halile ! »

Goude, pep hini a distroas d'ar ger. Jesus ë, ac'h eas war du mene an Olivet.

§ 8. — AR WREG AOULTR

An de warlerc'h, adaleg goulou de, Jesus a deuas adare d'an Templ. Ur bobl tud a oa dioustu endro dehan. Mac'h azeas ha ma krogas da rei kelenadurez. War-ze, an Doktoret hag ar Farizianet a digasas dirakhan ur wreg tapet en aoultriez ; he lakât a rejont en he sav ekreiz an oll, hag e larjont da Jesus : « Mestr, setu ama ur wreg, e veer o paouz he zapout en aoultriez ; er Lezen, Moyzez a ro urz d'im da lac'ha a dôlio mein ar sort pec'herien-ze. Petra gav deoc'h ? »

Dindan ar goulen-ze e oa eur pech ; klask a raent un digare evid en tamall. « *Mar kondaon, e vo tremenet da den kri ; mar na gondaon ket, e vo kriet na ra fed ebed diouz Lezen Moyzes. Penaoz e n-am dennfe ?* » Jesus a blegas hag a n-am lakaas da skriva gan e viz war an douar. Evel ma talc'hent, e tigeinas hag e respontas d'he :

« Da darc'heo ganthi ar min kenta, an hini ac'hanoc'h nan eus ket pec'het *evelthi !* » Ha Jesus da blega adare ha da darc'hel da skriva war an douar.

Herve an historian Josef, e oa diroll spontuz ar Judevien en demz-ze. Setu perak, evel m'ho devoa dija disket diwar ho c'houst na oa netra a guzet evid Jesus.

Pa glevjont ar respont-ze, e n-am dennjont hini ha hini, hag ar re gosa da genta. Ha Jesus

a vânas en e unan gan ar wreg a oa eno-en he sav dirakhan. Sevel a reas neuze hag e laras dehi : « Groeg, pelec'h ama ar re a oa o tamall anout ? N'eus hini an ije da gondaonet ? » — « Hini, Aotro, emehi. » — « Ac'hanta ! na me ive n'az kondaonin ket. Es, hag a vrema, diwall a bec'hi ken ! »

§ 9. — JESUS, SKLERIJEN AR BED

Jesus a oa hadkrog da rei kelenadurez d'ar bobl, ha ma lare : « Me eo sklerijen ar bed. Neb am heuill na gerz ket en devalijen : med bea an evo sklerijen ar vue.

§ 10. — TALVOUDEGEZ E DESTENI. — TESTENI AN TAD

« Te a doug testeni evidout da-unan, a laras c'hoaz ar Farizianet, ar sort testeni ze na dalve netra ! »

« Daoust eo evidon e tougan testeni, ma zesteni a zo gwir. Rak me a oar hag a belec'h e teuan ha pelec'h on o vont. Evidoc'h c'houi na ouzoc'h nag a belec'h e teuan na pelec'h on o vont, rak na varnet nemed herve ar c'horf. Me, na varnan den... *evid c'hoaz*... Med ha barn a rafen, ma barn a ve mad, rak n'on ket ma-unan ; bea zo, me hag an Tad an eus ma digaset. En o Lezen e zo skrivet penaoz ve sellet evel gwir ar pezh a ve laret gan daou dest. Ma ! evid rei testeni diouzin ec'h om daou : Me, hag an Tad an eus ma digaset. »

— « Da Dad ! eme ar Judevien, pelec'h ema eta ? »

— « Na hanveet na ma Zad na me. Mar vije c'houi am hanvefe, e hanvefec'h ive ma Zad. »

Setu evel ma komzas Jesus en Templ, en zâl an Tenzor, ha den koulskoude na lakaas e dorn warnehan, rak na oa ket e heur deut c'hoaz.

§ 11. — JESUS A DISTROIO DAVED E DAD

Laret a reas d'he ouspenn : « Ec'h an e kuit... Am c'hask a refet, hag en o pec'hed e varfet. Elec'h mac'h an, n'oc'h ket evid dont. (N'eo ket dre garante, med dre c'hasoni am c'haskfet : med goude m'o po ur wej graet ganen herve o'penn, me a bigno daved ma Zad, elec'h n'o po ken krog ebed warnon. Med goude ma n'allfet ken ober droug d'in, ar c'hoant ober a virfet beteg o maro.)

« Da n-am distruj ec'h a, pegwir e lar : « Elec'h mac'h an, n'oc'h ket evid dont ? »

Jesus a dalc'has : « C'houi a zo deus izel ; me a zo deus huel. C'houi a zo deus ar bed-ma, ha me n'on ket. Setu perak em eus laret deoc'h e varfec'h en o pec'hed : rak mar na gredet ket er pezh ac'h on, (ha risk braz a zo na rafec'h), e varfet en o pec'hed.

« Med piou out eta ? » a c'houljont. — « Ze eo kenta am eus laret d'eoc'h, (me eo an hini a zo digaset gan an Tad). Ha kalz am eus da damall ha da gondaoni enoc'h. An Hini an eus digaset anon a zo gwirion : ar pezh am eus disket ganthan, me en lar d'ar bed, ha c'houi na gredet ket. »

Na intentjont ket penaoz an Tad e komze Jesus anehan a oa Doue e-unan. Ma talc'has :

« P'o po savet Mab an Den, neuze c'houi a hanveo piou ac'h on, ha penaoz na ran netra drehon ma-unan, med e komzan evel am eus disket gan an Tad, — penaoz an Hini an eus ma digaset a zo ganen, ha n'am lez ket ma-unan, en askont ma ran dalc'hmad ar pezh a blij dehan. »

O klevet ar c'homzo-ze, mar a hini a gredas enhan.

§ 12. — AR GWIR FRANKIZ

Evid ar Judevien-ze a gredas enhan, Jesus a laras evel : « C'houi a vo ma gwir diskibien, mar miret ma Lezen, hag ar wirione a hanvefet, hag ar wirione o kraio digabestr. » — « Ni a zo a oad Abraham, eme ar Judevien, ha biskoaz den nan eus tremenet kabestr d'im. Petra dalve d'it eta laret : « O kraio digabestr ? »

« En gwir wirione, en diskleria a ran deoc'h : neba ra ar pec'hed a zo sklav dindan ar pec'hed. Hag ar sklav na ve ket dre bervuia en ti, med ar Mab eo en ti ema e blas. Mar o tenn ar Mab a dindan ar pec'hed, e vefet en frankiz (ha digemeret ive en ti an Tad a zo en env). Deus a oad Abraham oc'h ? Ya, goût a ran : med klask a ret am c'has d'ar maro, en avani na dere ket ma c'homzo ouzo c'h. Me, ar pezh am eus gwelet, em Zad, me en lar ; ha c'houi, ar pezh oc'h eus gwelet en o tad, c'houi en gra. »

« On Zad ni eo Abraham, » a skruijont.

Mar g-oc'h mibien Abraham, graet evel ma rae. Med, evn an demz-ma ec'h om enhi, e klasket an tu d'am lakât d'ar maro, me, hag am eus graet deoc'h hanveet ar wirione,

goude he bea klevet gan ma Zad. N'eo ket evelse e rae Abraham. C'houi eo obero o tad e ret. »

« N'om ket koulskoude ganet a bec'hed, laras c'hoaz ar Judevien ; n'on deus nemed un Tad : Doue ! »

§ 13. — SATAN MUNTRER HA GAOUAD

« Ma vije Doue o Tad, eme Jesus, hep mar, am c'harfec'h, Me. Rak a Doue ec'h on hag a Doue e teuan. Nan, n'on ket deut ac'hanoñ ma-unan, E eo an eus ma digaset. Petra ra eta na hanveet ket anon deus ma c'homzo ? En avani n'oc'h ket zo ken evid silaou ur gir diouzin.

« O tad, c'houi, eo an diaoul, ha c'hoantegezio o tad eo e pleet ganthe. Azaleg kenta e o e muntre, hag a n-am lakaas a diavaez d'ar wirione ; ha dre-ze n'ema ken ar wirione enhan.

» Pa lar ar gaou, neuze e tizac'h ar pezh a zo enhan eleiz, rak ar Gaouiad eo, ha tad ar gevier. Ha me, pa laran deoc'h ar wirione, na gredet ket anon ! (N'eo ket koulskoude dre m'o pije da laret war ma bue). Piou ac'hanoc'h o broufe pec'hed warnon ? Perak eta n'am c'hredet ket, pa laran ar wirione deoc'h ? Neb a zo a Doue, a zilaou komzo Doue ; ha mar n'ho silaouet ket, eo dre ma n'oc'h ket a Doue ! »

Ar Judevien a grias : « Laret mad a raem nan out nemed ur Samaritan, hag an diaoul a zo enout. » — « An diaoul n'ema ket enon, respontas Jesus. Med me a ro enor d'am Zad, ha c'houi, dismegans d'in. Ouspenn da ze a zo ; me na glaskan ket ma gloar, un all a zo he c'hasko hag a diskoueo an trao evel m'emaint.

« Hag ur gwir wirione a laran deoc'h a

c'heno mat: Neb a viro ma c'homzo, na daveo biken ar maro ! »

§ 14. — JESUS DOUE

— « Na oa ket gwell' evid lakât d'im skler ema an diaoul enout !-Abraham a zo marvet, ar Brofetet a zo marvet hag e lares : « Piou benak a viro ma c'homzo, na daveo ket ar maro. » Ha brasoc'h e vefes evid on zad Abraham hag a zo marvet ? evid ar Brofetet hag a zo marvet ? Evid piou eta e fell d'it n-am dremen ? »

« Ar pezh an-am zavan n'ema ket da gonta, eme Jesus. Ma Zad eo a zav anon, ma Zad hag e ret o Toue anehan, hag e n'en hanveet ket. Me en hanve, me ; mar larfen n'en hanvean ken, e vefen gaouiad evel doc'h. Med, g eo ; hanveet a ran anehan hag a gomzo a viran.... Abraham, o tad, a verve gan ar c'hoant da welet ma amzer. Gwelet an eus hag e galon a zo bet digoret gan ar joa. »

» N'et eus ket c'hoaz hanter kant vla, hag et eus gwelet Abraham ? » a distroas ar Judevien.

« En gwir wirione me lar deoc'h : « Araog ma oe krouet Abraham, Me a zo. »

War ze, e tastumjont mein da darc'he ganthan ; med Jesus evid n-am denn diouthe, ac'h eas emaez an Templ.

PENNAD XIII

An den ganet dall.

§ 1. — AR BURZUD

Evel ma oa Jesus o kuitât an Templ, e welas war e hent un den, dall abaoe ma oa ganet. « Mestr, a c'houlas e diskibien, piou eta an eus pec'het, pe e dud pe e, mac'h eo ganet dall. » — « N'eo ket e a zo kerieg, nag e dud ken neubed. Ze a zo digoueeet evid rei tu da obero Doue da vea diskuillet. Red mad eo d'in, ekeit ha mac'h eo de, n-am rei d'obero an Hini an eus ma digaset. Rak kouea ra an noz, ma n'all den ober mann. Med setu, ekeit ha mac'h on er bed, me zo sklerijen ar bed. »

War ar c'homzo-ze, e trempas un tamig douar gan e hâl, a reas evelse ur bechadig pri ha ganthan e frotas daoulagad an dall. Goude e laras : « Kê brema da n-am oalc'hi en gwaz Siloe. » Ar gir ze Siloe a dalve laret kannad.

An dall ac'h eas eta da n-am oalc'hi, ha pa distroas e vele skler. An amezeien hag ar re ho devoa en gwelet araog o c'houlenn an aluzen a lare : « N'eo ket aze an den a vije en e goaze o c'houlenn an aluzen ? — « G-eo, eme un darn. » — « N'eo ket da ; eme un darn-all ; Ya, unan hanval outhan. » — « G-eo, g-eo, me eo, a lare e unan. » — « Med penaoz eta ec'h eo digoret da daoulagad d'it ? »

« An den ze, e ve graet Jesus anehan, an eus

graet fank ha ledet anehan war ma daoulagad ; goude en eus laret d'in : « Kes brema da n-am oalc'hi da waz Siloe. Et on, n-am oalc'het on, hag e welan skler. » — « Hag an den ze, pelec'h ema ? » — « Me n'ouzon ket. »

§ 2. — ENKLASK AR FARIZIANET.

Neuze e oe kaset an dall dirak ar Farizianet. Setu eo un de sadorn eo en evoa Jesus graet fank ha digoret daoulagad an den ze. D'ho zro, ar Farizianet a c'houlas diganthan penaoz en evoa hadvet ar gweled. Ma laras : « Lakaet an eus d'in fank war ma daoulagad ; n-am valc'het on, hag e welan mad. » Ac'hane, hienno deus ar Farizianet a gavas tu da laret : « An den-ze na deu ket aberz Doue, pa na vir ket ar sadorn. » — « Koulskoude, eme re-all, pelec'h rafe ur pec'her burzudo ken iskiz ? » Na oant ket eta en ur sonj.

Ma trojont c'hoaz ouz an dall : « Ha te, petra lares diwar benn an hini an eus digoret d'it da daoulagad ? » — « Ec'h eo ur profet » emehan. Ar Judevien daoust da ze na oant ket evid kredi e vije an den-ze bet dall ha deut da welet. Galvel a rejont e dud, ha ma c'houl-jont diganthe : « Henez eo en gwir o mab, a laret ganet dall ? Penaoz eta e wel brema ? »

« Ni oar ec'h eo on mab hag ec'h eo ganet dall. Penaoz eo deut brema da welet ? N'ouzm ket : piou an eus dehan digoret e daoulagad ? n'om ket evid laret. Med klevet diganthan ; noad awalc'h an eus evid komz e-unan war ar pez a zell anehan. » Mar komzent evelse, eo

dre doan dirak ar Judevien ; rak ar re-ma a oa troet mad da lakât emaez ar synagog piou benak a anzafe Jesus evel ar C'hrist. Evid ze eo e laras an tad hag ar vam : « Noad awalc'h an eus ; klevet diganthan. »

C'hoaz ur wej, e c'halvas ar Farizianet an hini a oa bet dall : « Ro gloar da Doue, emhe. Re skler eo evidom ec'h eo an den ze ur pec'her. » — « Pe c'h eo pec'her pe nan eo, n'oufen laret. Un dra ouzon hepken : dall a oan ha brema e welan, » — « Petra an eus graet ? Penaoz eo n-am gemeret evid digeri d'it da daoulagad ? » — « Laret am eus deoc'h dija ha klevet oc'h eus. Perak c'hoantât klevet c'hoaz ? C'houstonim ha c'houi a ve ive o klask bea e diskibien ! » — « Bes e diskib te, mar kares, a grijont dehan en ur dibuni stal vallozo ; ni a zo, ni, diskibien da Voyzez, rak goût ouzom en eus Doue komzet dre Voyzez. Evid hema, n'ouzm ket a belec'h eo. »

« Souezus eo, eme an dall, n'oufec'h a belec'h eo. Koulskoude, en eus digoret ma daoulagad. Ni oar na zilaou ket Doue ar bec'herien ; med an hini a enor anehan hag a ra e volante, a ve klevet ganthan. Biskoaz na oe komzet deus hini an ije digoret daoulagad un den ganet dall. Mar na vije ket an den ze a Doue, nan ije ket eveleb galloud. »

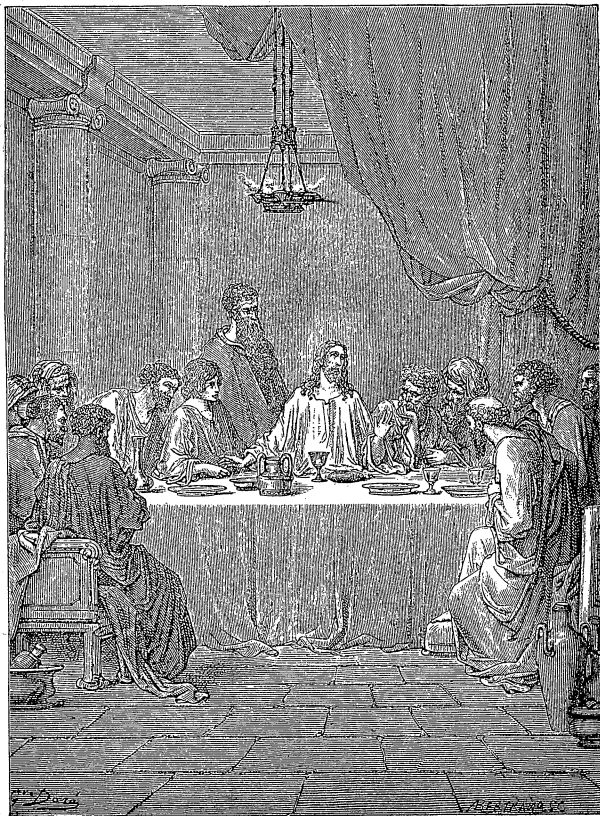
« Petra ! skruijas ar Farizianet, ganet penn ha troad er pec'hed evel mac'h out, e fell d'it rei kentel d'im ! »

Ha pa n'ho devoa gwell respont da ober, en toljont emaez.

§ 3. — TALVOUDEGEZ AR BURZUD.

Jesus a glevas ho devoa en hargaset. Pa gavas anehan e laras dehan : « Kredi a res en Mab Doue ? » — « Piou ac'h eo evid ma kredin enhan ? » — « Gwelet et eus-han, ã e unan a gomz ouzit. » — « Kredi a ran, Aotro », a laras an den pareet. Hag e stouas evid en adori.

Jesus a laras neuze : « Me a zo deut war an douar evid dougen ar varn-ma : ar re na welont ket, a welo ; ar re a wel, a deuo da vea dall. » En e gichen e vije dalc'h mad un neubed Farizianet. O vea klevet anehan, e larjont : « C'houistim ha ni a ve dall ive ? » — « Mar vijec'h dall, *faot a sklerijen*, n'o pije ket a bec'hed. Med peguir brema, *ha c'houi o trei kein d'ar sklerijen*, e laret gwelet, o pec'hed a chom warnoc'h. »

JESUS A ZAV SAKRAMANT AN AOTER

PENNAD XIV

Ar Mesaer (Pastor) Mad

« En gwir wirione, me a lar deoc'h ; neb na deu ket etouez ar loenet dre an or, med a glask tu-all da dont, henez a zo ur laer hag ur fall a den. An hini a deu dre an or, henez eo Mesaer an denved, hag ar porjer a digor dehan hag an denved a glev e vouez. An denved a zo dehan e c'halv anhe dre ho hano evid ho lakât emaez. Ha pa ve emaez e denved, ã e kerz en ho raog hag an denved ac'h a war e lerc'h, dre ma hanveont e vouez. Evid an diavezour, na hanveont anehan ket ; tec'hel a reont kentoc'h dre na hanveont ket mouez an diavezourien. »

Setu an hanvalen a roas Jesus d'he, med na intentjont ket petra an evoa c'hoant da laret. Hag ã da derc'hel : « En gwir wirione, me en diskleri deoc'h : me eo Dor an denved. Oll gement a zo deut, hep tremen drehon a zo laeron ha tud fall, hag an denved n'ho deus ket ho zilaouet. — Me eo an or. Piou benak a dremen drehon a vo salvet. Gallout a rai mont ha dont emaez hag ebarz, ha peuraj a gavo. Ar laer, ã, na deu nemed evid c'houipa, lac'ha ha distruj. Me a zo deut me evid m'an evo an denved ar vue, evid m'ho devo anehi tremen ho gwalc'h. »

« Me eo ar mesaër mad ! Ar mesaër mad a ro e vue evid e denved. An devejer, ã, an hini n'eo ket ar mesaer, ha n'eo ket an denved dehan, adaleg ma wel ar bleiz oc'h arruout, a dilez an

denved hag a gemer an tec'h. Hag ar bleiz a deu, hag a dap hag a spont anhe. An devejer a gemer an tec'h, dre mac'h eo devejer, ha na ra van ebed petra a deuo an denved.

« Me eo me ar mesaër mad. Hanveet a ran ma denved, hag i a hanve anon, evel mac'h hanvean ma Zad. Ma bue a roan evid ma denved. Bea am eus c'hoaz denved-all ha n'emaint ket endro d'in. Red eo d'in ho digas davedon. Klevout a raint ma mouez ha na voint ken nemed ur bagad gan ur mesaër hepken. »

» Mar am c'har an Tad, eo abalamour ma roan ma bue ; med he hadkemer a rin c'hoaz. Den ebed n'he lemm diganen, me he lez ac'hannon ma-unan, o vea am eus ar galloud d'he lezel ha d'he hadkemer : setu am eus d'ober aberz ma Zad. »

Diwarbenn ar c'homzo-ze, setu adare striv etouez ar Judevien. An darnvuia a lare : « An diaoul a zo enhan ; troet eo e spered. Na dalve ket silaou anehan ! » — « N'eo ket aze lavario un den e ve an diaoul enhan, eme ar re-all. Hag ouspenn da ze, an diaoul ha galloud an eus evid digeri ho daoulagad d'ar re a zo dall ? »

PENNAD XV

An daouzeg ha tri-ugent diskib.

Etouez e diskibien, an Aotro a dibabas daouzeg ha tri-ugent, hag ho c'hasas en e raog, daou a daou, dre gement ker, dre gement lec'h en evoa e unan da dremen. Ma laras d'he : « An eost a zo braz, hag ar labourerien e zo neubed anhe. Pedet eta Mestr an eost da gas labourerien evid an eost ze eo e hini ! »

» Et ! Setu m'o kasan evel oanet etouez ar bleizi. Na douget na yalc'h, na zac'h, na boto. War o hent, na chomet da zaludi den, En kement ti mac'h arrufet, laret da genta : « Peuc'h war an ti ! » Mar ve eno un den a beuc'h, o peuc'h a diskenno warnehan ; anez, e tistroio warnoc'h. Chomet er memez ti, debet hag evet ar pezh a vo, rak neb a labour eo gleet e c'hopr dehan. Na vet ket o vont deus an eil ti d'egile.

» En kement ker mac'h antrefet ha ma vefet digemeret, debet ar pezh a vo lakaet dirakoc'h : gwellaet ar re glanv a vo, ha laret : « Rouantelezh an envo a zo tostaet deoc'h. »

« Med en kement ker mac'h antrefet, mar na vet ket digemeret, et war leurio ker, ha laret : Beteg ar boultren a zo staget ouzime en o ker, ni he hij eneb deoc'h. Koulskoude, gouveet penaoz Rouantelezh Doue a zo arru ! »

Me a lar deoc'h penaoz gan an devez braz, e

vo bravoc'h da Zodom evid d'ar ger-ze. — Neb o silaou, am zilaou ; neb o tispriz, am dispriz me, hag an Hini an eus digaset anon.

§ 2. — DISTRO AN DISKIBIEN.

An daouzeg ha tri-ugent, pa distrojont, e oa leun a stad enhe. — « Mestr, emhe, beteg an diaoulo a zent ouzime en oc'h hano ! » Jesus a respontas : « Gwelet a raen Satan o kouea deus an env evel ar c'hurun (diwallet deus ar brasoni, an eus-han kollet). Me eo am eus roet deoc'h ar galloud da gerzet war ar sarpantet hag ar c'hruget ha war oll nerz an enebour. Netra na zo evid noaz ouzoc'h. Koulskoude n'eo ket dre ma sent an diaoulo ouzoc'h, eo oc'h eus da vea en levezenez ; bet en levezenez dre m'ach eo oc'h hanoio skrivet en envo. »

§ 3. — LEVEZENEZ AR GALON ZAKR.

En demz-ze, o tridal gan ur joa deus aberz ar Spered Santel, Jesus a laras a vouez huel : « O Tad, Aotro an env hag an douar, bennoz deoc'h a laran, o vea m'oc'h eus kuzet an traoze ouz ar re skiantek hag eveziad, ha m'oc'h eus-he dizoloet d'ar re vian ! Ya, Tad, evelse beet graet ! p'oc'h eus en kavet mad ! »

» Peb tra a zo bet roet d'in gan ma Zad. Ha den na hanve ar Mab nemed an Tad ; ha den na hanve an Tad nemed ar Mab ha neb en evo teurveet ar Mab en rei dehan d'hanveet. »

Neuze e tizroas da gad e diskibien : « Evruz,

emehan, an daoulagad a wel ar pezh a welet !
 Me lar deoc'h : Mar a brofet hag a roue an
 eus hetet gwelout ar pezh a welet, ha n'ho deus
 ket gwelet ; klevout ar pezh a glevet, ha n'ho
 deus ket klevet ! »

§ 4. — GALV AR GALON ZAKR.

Deut eta davedon, c'houi hag a zo er boan,
 ha pleget dindan o pec'h, ha me roio deoc'h
 nerz neve. — Douget ar zamm a roan deoc'h !
 Ha digemeret ma Lezen, rak me a zo dous hag
 humbl a galon ! Hag e kavfet ar peuc'h evid
 oc'h ineo ! Rak ma zamm a zo aezet, ha ma
 bec'h a zo skanv !

PENNAD XVI

Ar Samaritan Mad.

Setu un Doktor deus ar Lezen, c'hoant dehan
 da stigma laso, a dostaas ouz Jesus hag a laras :
 « Mestr, petra am eus d'ober evid gonid ar vue
 berbaduz ? » — « Petra a zo douget er Lezen,
 eme Jesus ? Petra lennes enhi ? » — « Karet a
 ri an Aotro da Doue gan da oll galon, gan da
 oll ine, gan da oll nerz, gan da oll spered ; ha
 da nesa gari evelhout da-unan. » — « Setu ur
 c'haer a respont. Gra evelse hag e vevi. »

Med an Doktor e fellas dehan diskoue e oa
 ouspenn da ze en e c'houlen, hag a dalc'has :
 « Ha ma nesa 'vid ze, piou eo ? »

« Un den, laras neuze Jesus, a oa o tiskenn
 eus a Jerusalem da Jerikho. Kouea a reas etre
 daouarn laëron hag a dapas kement an evoa
 warnehan hag a gemeras an tec'h en ur lezel
 anehan leun a c'houlio hag hanter varo.

» Ur beleg arruas dre ar memez hent. Gwelet
 a reas an den ze hag ac'h eas pelloc'h. En e
 c'houde, tigoueas ur c'hloareg ; sellet a reas ouz
 an den paour hag e tremenas ive.

» Setu mac'h arruas c'hoaz ur Samaritan, o
 veaji. O welet an den-ze, e oe karget a drue.
 Tostât a reas, skuill a reas eoul ha gwin war
 e c'houlio, beveni a reas anhe. Goude en tapas
 war e varc'h hag en dougas d'an hostaliri,
 elec'h ma reas evithan oll gement a c'halle ober.
 An de warlerc'h e roas arc'hant d'an hostis, hag

e laras dehan : « Bes preder deus an den-ma, ha mar koust muioc'h, me az paeo pa vin o tistrei. »

« Pehini anhe ho zri a gav d'it bea bet nesa an den a oa koueet etre daouarn ar laeron? »

— « An hini, eme an Doktor, an eus diskoueet e drue evithan: »

« Ma ! eme Jesus, kes ha gra te ive evelthan. »

PENNAD XVII

Ar Beden.

§ 1. — AR BATER.

Un devez e oa Jesus o pedi. Goude achu ganthan, unan deus e diskibien a reas ar goulen-ma : « Aotro, disket d'im pedi evel m'an eus disket Yan d'e diskibien. »

— « Pa bedfet, respontas Jesus, laret : « Oc'h hano beet meulet. Deuet o Rouantelez. Roet d'im fete on bara pemdeieg. Pardonet d'im on offanso, peguir ni a bardon da gement an eus on offanset. Ha n'on lakaet ket en digoue a bec'hed. »

§ 2. — DERC'HEL DA BEDI.

Laret a reas c'hoaz : « Lakaom un den hag ac'h a da greiz an noz da gavout e vignon, evid laret dehan : « Ma mignon, setu digoueet du-ma ur mignon o tistrei a veaji, ha n'am eus mann da lakât dirakhan ; mar az pije tri vara da rei d'in? » Ma respont egile dehan deus a diabarz : « Ro ma feuc'h d'in ! ma dor a zo prennet, ma bugale a zo kousket endro d'in, n'on ket 'vid sevel na rei d'it netra. »

« Ac'hanta, mar dalc'h da skei, me lar deoc'h penaoz hema, ha pa nan ije c'hoant na da zevel na da rei evel mignon da vignon, a zavo koulskoude evid tenna peuc'h diouthan hag a roio dehan an oll vara en evo ezom. »

C'hoaz e kontas d'e diskibien ar barabolen-all-ma, evid merka e zo da bedi dalc'hmad, kuit a skuiza kammed. « Bea oa ur ger hag enhi ur barner, na douje na Doue na den. Er memez ker, un intanvez hag a deuas d'e gavout evid laret dehan : « Gra d'am enebour rei d'in ar pez a zo gleet d'in ! » Pell a oe ar barner oc'h ober skuarn vouzar. Ur wej benak koulskoude e sonjas enhan e-unan : « N'eo ket e toujfen na Doue na den, med an intanvez-ze a dorr ma fenn d'in. Ec'h an eta da rei dehi ar pez a zo dehi, betegout petra a c'hallfe ober d'in. »

« Klevet oc'h eus petra a sonje ar barner disleal-ze ? Ha Doue na rafe ket lealdet d'e vugale, a ve o pedi anehan hag an noz hag an de ? Hag e talefe d'ho zikour ? Me en lar deoc'h me, lealdet a raio d'he ha hep dale...

...Ha koulskoude, *daoust da Doue da vea leal ha mad*, ha kavout a rai c'hoaz Mab Doue, pa deuio, un tam fe war an douar ?

§ 3. — AR FARIZIAN HAG AR PUBLIKAN.

Evid hiniëno, a n-am gonte sent, ho devoa fians vras enhe ho unan ha kement-all a dispriz evid ar perrest, Jezus a laras ar barabolen-ma : « Daou den a bignas d'an Templ evid pedi, ur Farizian hag un truajer. Ar Farizian, reut en e zav, a bede evelen enhan e-unan : « Ma Doue, o trugarekât a ran, dre nan on ket evel an dud-all, a zo laeron, disleal hag aoultr, nag evel an truajer-ze. Diou wej ar sun e yunan, hag an deog a baean a gement am eus. »

« An truajer, oa chomet en traon an Templ : na grede ket zo ken sevel e daoulagad war du an env, med skei a rae war boull e galon en ur laret : « Ma Doue, bet true ouzin, pec'her paour ! »

« Me lar deoc'h, hema a deuas d'ar gér pardonet, med egile, nan. »

« Evelse, neb a n-am zavo, a vo izelaet ; ha neb a n-am izelao, a vo zavet. »

PENNAD XVIII

Martha ha Mari.

Ekerz ur veaj, Jesus a antreas en ur geriaaden elec'h oe digemeret en' he zi gan ur vaouez hanvet Martha. Bea he devoa ur c'hoar, hec'h hano Mari. Homa a chome en he c'hoaze ouz treid Jesus da glevout e gomzo. Ha Martha, hi, a veske hag a verve evid aoza peb tra evid un digemer mad. Un demz oe ha hi o n-am bosta dirak Jesus : « Petra, Aotro, emehi, na dôlet ket ple ive, e lez ma c'hoar anon d'ober ma unan ar labour. Laret eta dehi rei an dorn d'in ! »

« Martha ! Martha ! respontas an Aotro, te a gemer nec'h ha tregas evid ober stâl drao. Ha koulskoude un dra hepken a zo red. Gwella loden a zo, an eus dibabet Mari, ha na vo ket lemmet diganthi. »

PENNAD XIX

Kenta Prezegerez er Pere.

§ 1. — MALLOZIO WAR AR FARIZIANET.

Jesus ac'h eas war c'harzo ar Jude, en tu-all d'ar Jourden, en bro Pere. Bernio tud ac'h eas war e lerc'h hag a hadkrogas da n-am vâda endro dehan. Gwellât a reas ho c'hlanvourien hag e talc'has, herve e gustum, da rei d'he kelenadûrez.

Ekerz ma oa o kaozeal, ur Farizian a deuas d'en pedi da breja en e di. Jesus antreas eta hag a gemeras plas ouz taol. Hag ar Farizian a zonje enhan e-unan evid petra nan evoa tam ebed n'am oalc'het araog ar pred. An Aotro a lennas en e spered hag a laras : « Brema c'hoaz eta, (daoust da gentelio kalet Yan), c'houi, etre-oc'h Farizianet, a nieta diavaez ar weren hag ar plad, ekeit ha ma chom an diabarz ac'hanoc'h leun a laeronsi hag a dislealdet. Den diskiant ! N'eo ket an hini an eus graet an diavaez, an eus ive graet an diabarz ? Roet eta en aluzen ar pezh oc'h eus da dioueret, (an aluzen a dalve pardon aberz Doue), hag e vefet pur a diabarz evel a diavaez. Maleur deoc'h ! rak hanval oc'h ouz beio, na weler ket anhe hag e kerz an dud warnhe hep goût. »

War ze, un Doktor deus ar Lezen, a zavas e vouez evid laret : « Mestr, gan ar sort komzo ze e skoet ganim ive. »

« Ha deoc'h ive, Doktoret ar Lezen, maleur ! rak töl a ret war gein an dud bec'hio ha n'allont ket dougen, ha c'houi na lakafec'h ket o piz ouz ar bec'h an distera. Maleur deoc'h, Doktoret ar Lezen, kemeret oc'h eus alc'houe an diska-durez, ha n'oc'h ket antreet enhi, hag ar re e felle d'he antren, oc'h eus harzet anhe. »

P' an evoc komzet evelse, Doktoret ar Lezen a reas un intent evid en klask deus ho gwasa, stigma laso dehan ha tenna diganthan ur gomz benak, a vije digare evid en tamall.

O vea deüt ac'hane, Jesus e teuas endro dehan bernio tud, kement ma kerzent an eil war egile. Trei a reas war du e diskibien evid laret d'he : « Diwallet deus goell ar Farizianet, a zo an hypokrizi. »

§ 2. — PARABOLEN AR PINVIG.

« Mestr, a laras da Jesus un den deus ar bobl, graet d'am breur rei d'in ar pezh a zo gleet aberz on zud. » — « Ma mignon, eme Jesus, piou an eus lakaet anon da varner pe da lodener etre-oc'h ? »

Goude e laras d'ar bobl : « Dalc'het lagad warnoc'h oc'h unan ha n-am viret a gement zo avaristed : rak, daoust pegen pinvig e ve un den, ar vue na deu ket dehan deus an trao an eve. »

Hag e kontas d'he ar barabolen-ma : « Park un den pinvig an evoc roet trevajo a vern. Hag an den ze a zonje enhan e-unan : « Petra rafen ? rak n' am eus ket a blas da goua ma eost... Setu evel ma rin ; me a dispenno ma soliero

hag a zavo reo vrasoc'h, hag enhe me a dastumo ma zrevajo ha ma oll vad. Ar wej-ze, me laro d'am ine : « Aze et eus brema mado braz evid ur leiz a vloavezio ; kemer da diskuiz, deb, ev ha dalc'h tinell vad. »

» Med Doue a laras dehan : « Diskiant a zo ac'hanout ! Fenez kenta, e vo goulet diganet da ine (n'eo ket da vado hepken). Hag ar mado et eus serret, da biou voint ? Setu evel mac'h arru gan an hini a daspign evithan e-unan, ha na vern ket mado etre daouarn Doue ! »

§ 3. — AR SERVIJERIEN EVEZIAD.

« Evesaet eta, pa n'ouzoc'h da bed heur e kle an Aotro arruout. Dalc'het gouriz endro deoc'h, hag en o taouarn gouloueno krog evel tud o c'hortoz ho mestr da distrei deus an eured, ha pare da digeri dehan adaleg mac'h arruo da skei war an or. Evruz ar servijerien a-gavo ar Mestr evelse war ho evez, pa vo oc'h arruout. E e-unan, me en lar deoc'h me, a dapo davanjer endro dehan, a raio d'he azei ouz taol hag ac'h ei deus an eil d'egile d'ho serviji. Hag ec'h arrufe da nav heur pe da hanter-noz, evruz ar servijerien-ze, mar ho c'hav evelse war ho evez. »

§ 4. — AR PENTIEGEZ EVEZIAD.

» Intent mad a ret ; mar gouvese ar pentiegez da bed heur ec'h arrufe ar laër, skler eo e tölfe evez ha na lezfe ket ober toull en e di. — C'houi koulz-all, bet pare, rak en heur na zonj-fet ket, e teuo Mab an Den. »

§ 5. — AR LOCKMANER MAD

« Aotro, eme Per, pe evidom-ni, pe evid an oll eo ar barabolen-ze. » — « Piou, a gaves, respontas Jesus, eo ar lokmaner feal hag eveziad, an eus lakaet ar mestr en penn e diegez, evid rei da bep hini, d'an heur ve gleet, ur vantez winiz ? N'eo ket ar servijer evruz ze e kav ar mestr anehan, pac'h arru, o n-am derc'hel evel mac'h on o paouz laret ? Henez, me en lar deoc'h en gwirione, ar mestr a lakao etre e daouarn oll ar pez an eus.

Med mar deu ar servijer da laret dehan e-unan : « Ma mestr n'ema ket war arruout c'hoaz, » mar n-am laka da bilat ar servijerien hag ar vitizien, da dibi, da eva ha da n-am vevi : ar mestr a digoueo an de na vo ket en gortoz, d'an heur na oar ket. Neuze en hargaso deus e di hag e roo dehan lod etouez e zervijerien fall. Eno e vo garm ha skrignadek dent.

» Ya, ar servijer a hanve petra a c'houl e vestr, ha nan eus nag aozet na graet netra deus ar pez a oa gourc'hemenet dehan, a vo gwall gastiet. Med an hini na hanve ket ar pez a c'houl e vestr, daoust ha graet an ije trao tamalluz, a vo neubetoc'h kastiet.

» Rak kalz a vo goulet digan neb an evo bet kalz. Seultui a renko rei deus an eus bet mui. »

§ 6. — TAN DOUE. — BADEIANT AR BASION

« Me a zo deut da digas an tñ war an douar ; ha petra glaskan nemed en gwelet o kregi.

» Ur vadeiant a zo am eus da vea badeet

drehi, ha pegen devet n'on-me ket, gan ar hast ma tigoueo ! » (Ar vadeiant a oad !)

§ 7. — PINIJEN RED

Evn en demz-ze, hinieno a deuas da gomz dehan deus ar Galileanet en evoa Pilat mesket ho goad gan hini ho sakrifiso : « Kredi a ra ganeoc'h, eme Jesus, penaoz ar Galileanet a zo o paouz a vea bourreviet evelse, a vije bet muioc'h da damall evid ar Galileanet all ? (Ar re-ze a oa eneb ar roue, hag ar re-ma a zo eneb Doue, pa na zilaouont ket e Vab). — Na oant ket, me en lar deoc'h me ! Koulskoude nemed pinijen a rafec'h, o po ken kri maro hag i.

« Hag an triwech den-ze e fraillas warnhe tour Siloe, hag a oe fruket, kavout a ra deoc'h e kleent muioc'h da justis Doue, evid Judevien all Jerusalem ? Na raent ket, me en lar deoc'h me ! Koulskoude, nemed pinijen a rafec'h, o po ken kri maro hag i. »

§ 8. — DOUE, E ZO LOD GORTOZ ENHAN, MED...

Jesus a gontas c'hoaz ar barabolen-ma : « Un den an evoa ur wec'hen figez e kreiz e winien. Mont a reas da glask freuz enhi ha na gavas ket. Neuze e laras d'e winier : Setu tri bla zo e teuan da glask freuz er wec'hen figez-ma ha na gavan ket. Troc'h anehi eta ! Perak koll douar ganthi ? » — « Aotro, eme ar gwiniar, lezet-hi c'hoaz ar bla-ma ! Me a blommo tro zro dehi, a lakao teil ganthi, ha marteze e roio freuz. Anez, c'houi he zroc'ho diweatoc'h. »

§ 9. — PARE AR WREG BLEGET.

Jesus a oa o rei kelenadurez er synagog ; un devez sadorn a oa. Ma tigoueas bea eno d'ur vaouez, a oa abaoe triwec'h vla dalc'het daou-bleget gan ur spered a zempladurez. Na oa ket evid sellet ouz krec'h, na kalz na neubed. Jesus o welet anehi, he galvas en e gichen hag a laras dehi : « Maouez, pare out deus da glenved ! » Lakât a reas e daouarn warnhi, ha raktal e haddeuas evn ; ma rentas trugareo da Doue !

Med penn ar synagog, droug enhan o vea en evoa graet Jesus ur pare ekerz un devez sadorn, a gaozeas ouz kement a oa eno : « Bea a zo c'houec'h te evid labourat : deut an deio-ze da glask bea gwellaet, ha na deuet ket d'an devez sadorn ! »

« Hypokritet ! a dizouc'has Jesus, pep hini ac'hanoc'h, an devez sadorn, ha na losk ket deus ho c'hraou hag e ejon hag e azen evid ho c'has d'an dour ? Hag ar verc'h-ma da Abraham a oa gan Satan dalc'het stag triwec'h vla zo, na oa ket da vea distaget, hag un devez sadorn a ve ? »

Gan ar respont-ze e reas mez d'e oll enebourien ; elec'h ar bobl a oa mil stad enhan o welout an oll drao kaer graet gan Jesus.

Nag a den siouaz ha n'eo ken evid sevel e spered ha neubetoc'h c'hoaz e galon hueloc'h evid an douar. Bet true outhe, Jesus, rak n'eo ket laret zo ken e hanvefent ec'h int klanv !

§ 10. — AN OR STRIZ.

Setu evel mac'h ê Jesus war du Jerusalem en ur hada e gelenadurez. Ma c'houlas unan benak diganthan : « Ha na vo ken nemed un neubedig a ve salvet ? »

On Salver na respont ket war un dra ha na dalve ket d'im gouzout. Bea on deus da bleal, ha deus hon gwella, gan on silvidigez, setu hag e vank d'im kaout don en on spered hag en on c'halon. Dre ze...

Jesus, o kaozeal ouz ar bobl, a respontas : « Stardet evid tremen dre an or striz, rak, me lar deoc'h, kalz a glasko antren ha na deuoint ket a benn. Pa vo antreet ar Pentiegezh ha serret an or ganthan, mar g-oc'h chomet emaez, kaër o po skei ha laret : « Aotro, digoret d'im ! » E a responto deoc'h : « Me n'ouzon ket a belec'h oc'h ! »

« Koll a refet o poan o klask laret : « Debet hag evet on deus ganeoc'h, prezeget oc'h eus war leurio on c'her. » Respont a rai deoc'h : « N'ouzon ket a belec'h oc'h ! Tec'het diwar ma zro, tud ar fallagriez ! »

« Eno vo garmo ha skrignadek dent, pa welfet en Rouantelezh Doue Abraham, Izaak, Jakob hag an oll Brofetet, elec'h c'houi a vo dalc'het emaez.

« Deus ar Sav-Heol, deus ar C'huz-Heol, deus an Hanter-Noz ha deus ar C'hreiste, tud arruo da gemer lod en banket Rouantelezh Doue. Kalz a zo brema an diwea hag a vo da genta, ha kalz a zo da genta hag a vo an diwea.

§ 11. — DIWALL DEUS HERODEZ

Ar memez de ze, e teuas Farizianet da laret dehan : « Pellaet, tec'het ac'han, rak Herodez an eus c'hoant d'o lakât d'ar maro. » — « Et, respontas Jesus, ha laret deus ma ferz d'ar louarn-ze : « Setu mac'h on o hargas an diaoulo hag o wellât an dud klanv evid fete hag evid arc'hoaz; an drived de neuze e vo graet-ha klozet ma zakrifis. Med hirie hag arc'hoaz ha c'hoaz an de goude, eo red d'in mont war raog, rak na dere ket d'ur profet bea lakaet d'ar maro emaez a Jerusalem. »

« Hirie, arc'hoaz, an drived de » n'int ket da intent deus deio a 24 heur. Sav-tôl ar gir a « de » a vije kemeret gan ar Judevien evid talveout maread amzer. Ama, de a dalve miz. Dindan dri miz e vo lakaet d'ar maro.

§ 12. — UN DEN KOANVET PAREET

Jesus a oa antreet en ti unan deus ar re genta etouez ar Farizianet hag a oa o preja ganthan. Un devez sadorn a oa; ha setu deut eno dirakhan un den, krog mad ar c'hoanv enhan. Daoulagado an oll a oa a spi ganthan. Ma laras da Doktoret ar Lezen ha d'ar Farizianet : « Mad eo gwellât un den, en devez sadorn? » Na larjont gir. Jesus neuze a dapas krog en dorn an den-ze, a wellaas anehan hag en kasas 'n e hent.

Goude e laras d'he : « Pehini ac'hanoc'h, mar digouefe d'e azen pe d'e ejon kouea er puns, na dennfe ket anehan ac'hane dioustu, ha pa ve un devez sadorn e ve? »

War ze c'hoaz ive, na gavjont mann da laret.

§ 13. — KEMER AR PLAS DIWEA

Tôlet an evoa evez penaoz ar re a oa pedet, e vije prez enhe da dibab ar plaso kenta, setu perak e roas d'he ar barabolen-ma : « Pa vefet pedet evid un eured, n'et ket d'azea er plas kenta, betegoût na ve pedet unan benak brasoc'h evidoc'h, ha na deufe an hini an eus o pedet an eil hag egile da laret deoc'h : « Lezet ganthan ar plas-ze. » Neuze o pije mez o renket diskenn izeloc'h.

» Pell ac'hane, pa vefet pedet, et d'azea er plas diwea. Ha pa deuo an hini an eus o pedet e laro deoc'h : « Ma mignon, savet hueloc'h. » Neuze o po enor dirak kement a vo eno. Rak piou benak a n-am zavo, a vo izelaet, ha piou benak a n-am izelao, a vo savet. »

§ 14. — MUIOC'H A DALVE DAREMPRED PAOUR
EVID PINVIG

D'an hini an evoa en pedet, e laras ive : « Pa roi ur veren pe ur goan, na bed na da vignonet, na da vreuder, na da gerent, na da amezeien binvig, betegout n'az pedfent d'ho zro ha na rentfent ar pezh ho deus bet diganet. Med pa roi ur pred braz, galv ar baourien, ar re dall, ar re vagnet, ar re gam, hag evruz a vi pa n'ho devo netra da renta d'it. Pa had-savo d'ar vue ar sent, ze dalveo evidout. »

Kement-ma n'eo ket ur gourc'hemen, un ali eo hepken, mar na weler ket pelloc'h evid ar

c'homzo. Ur gentel eo koulskoude d'ober d'im en peb tra sonjal en du-hont.

§ 15. — DIGAREO AN DUD PEDET.

War diwea komzo Jesus, unan deus ar re a oa ouz taol a zavas e vouez : « Evruz, emehan, neb a debo bara en rouantelez Doue ! »

Jesus a dalc'has : « Un den a oa hag a reas ur c'haer a bred, hag a bedas stâl dud. Pa oe arru ar c'houlz, e kasas e zervijer da laret d'ar re a oa pedet tostât, rak pare a oa peb tra. Hag evel pa ve bet intent etrehe, oll e klaskjont digareo : « Me am eus prenet eur vereuri, eme unan, hag e renkan mont d'he gwelout. Me o ped, na kavet ket ze fall. — Me a zo o paouz prena pemp koublad ejonet, eme egile, hag eo'h an d'ho esa. Na gavet ket ze diaez, me o ped. — Me a zo neve flamm dimeet, eme un drived, ha n'on ket evid mont. »

Ar servijer a deuas d'ar ger da gonta an digemerio teuc'h an evoa bet.

Neuze ar pentiegez, droug enhan, a laras dehan : « Kes raktal dre leurio ha ruio ker, ha digas ama ar re-baour, ar re vagnet, ar re dall hag ar re gam. »

Ur pennad goude, « Graet am eus, eme ar servijer, herve oc'h urz ha c'hoaz e vâs plas. » — « Kes c'hoaz neuze dre an hencho, a hed ar c'harzo, ha graes d'an dud antren, ma vo leun ma zi. Med, evid ar re a oa pedet, me lar deoc'h, penaoz hini anhe na daveo deus ma banket.

Ar c'henta pedet vo ar Judevien. Ar re vo klasket eo ar baianet.

§ 16. — N-AM DISTAGA HA GOUZANV.

Un devez ma oa bernio tud o heuill anehan, ar Aotro a droas d'ho c'had hag a laras d'he : « Un den hag a deu davedon, mar kar muic'h e dad pe e vam, e wroeg pe e vugale, e vreuder pe e c'hoarezet, pe zo ken e vue e-unan, n'all ket bea ma diskib. — Hag neb na doug ket e groaz war ma lerc'h n'all ket bea ma diskib.

§ 17. — AN TOUR HAG AR ROUE BREZELOUR

« Piou eo an hini ac'hanoc'h, o fellout dehan sevel un tour, na chom ket da genta evid sonjal en dispigno a vo red, evid gwelet ha peadra an evo evid mont beteg ar penn. Rak lakât evez an eus d'ober betegout, goude bea paozeet an azeo, n'allfe ket achui, ha na deufe an dud, o wellet ze, d'ober goab anehan ha da laret : « Hema ive a oa krog da sevel ur pezh lojeiz, med achui nan eus ket gallet ! »

« Pelec'h ema ar roue, o fellout dehan disklaria brezel d'ur roue-all, ha na chom da zonjal ha gallout a ra gan dek mil den harz ouz un enebour a deu warnehan gan ugent mil. Mar n'eo ket evid ober, e kerz ha m'ema c'hoaz pell e enebour, e kas dehan kannadet evid goul ar peuc'h.

« Evelse eta, an' hini ac'hanoc'h na ra dilez deus oll gement an eus, n'all ket bea ma diskib, — (*gan an tri voest da chom paour, gwerc'h ha zentus. Sellet o nerz araog goesta ar pezh na dalc'hfet ket.*)

« Mad eo an hôlen, med mar koll e nerz, gan

petra e tigasfet anehan en e vlaz ? Na vo mad nag evid an douar na evid an teil : emaez e vo tólet.

« Klevet neb an eus diousskouarn evid klevout !

PENNAD XX

An Dedi.

Ober a raet en Jerusalem gouel an Dedi, hag er goanv e oat. Jesus a oa o vale en Templ, dindan porched Salomon : ar Judevien a deuas endro dehan evid laret evelen : « Pegeit eta e talc'hi anom en bec'h. Mar g-out ar C'hrist, lar d'im skler. » — « En laret a ran deoc'h ha na gredet ket anon, eme Jesus. An obero a ran aberz ma Zad, a ro, int ive, testeni diouzin. Med na gredet ket, en askont n'oc'h ket deus ma denved ; ma denvet a zilaou ma mouez, me ho hanve, hag int a deu war ma' lerc'h. Me a ro d'he ar vue berbaduz ; biken n'aint da goll, ha den n'ho zenno a dre ma daouarn.

« Mui evid pep tra am eus bet digan ma Zad, ha den na zo evid tapout ar pezh a zo etre dorn ma Zad. Ma ! ma Zad ha me nan om 'med unan. »

War ze, ar Judevien a gemeras mein da darc'hei ganthan.

« Dre c'halloud ma Zad, eme Jesus, kalz a obero mad am eus graet en o touez ; en askont da behini anhe e strapet mein ganen ? »

« — N'eo evid ober mad ebed e strapom mein ganit, emhe, med en askont d'az plasfem, en askont, ha te na vea nemed un den, n-am dremen es evid Doue. »

Jesus a respontas : « N'eus ket skrivet en o Lezen : « En laret am eus : c'houi a zo doueo ? »

Mar gra ar Lezen doueo gan ar re ec'h eo bet klevet ganthe komz an Aotro, ha, deus eun tu-all, mar n'eus ket da laret marteze war ar pezh a zo er Skritur, pelec'h allet laret, d'an Hini an eus an Tad santelaet ha digaset er bed, e ra ur blasfem pa lar bea Mab Doue ? »

« Mar na ran ket obero ma Zad, na gredet ket enon. Med, mar ho gran, daoust ha na c'houlfec'h kredi ouz ma c'homzo, kredet da viana ouz ma obero, ha prestig c'houi hanveo penaoz an Tad a zo enon, ha me a zo en Tad. »

Hag ar Judevien o klask kregi enhan, med n'am zila a reas a dre ho daouarn.

PENNAD XXI

Eil Brezegrez er Pere.

Jesus a n'am dennas adare en tu-all d'ar Jourden elec'h ma vije da genta Yan o vadei. Ur pennad e chomas eno. Toulado tud a deue d'e gâd, ha laret a raet : « Yan, gwir eo, nan eus ket graet a vurzudo ; med ar pezh an eus laret diwar benn hema a oa gwir mad. »

Ha mar a hini a gredas en Jesus.

§ 1. — AN DANVAD HAG AR PEZ-ARC'HANT EZAOUET (ÉGARÉ).

Evel ma tostae evid en silaou an Druajerien hag ar bec'herien, ar Farizianet hag an Doktoret a grozmole : « An den ze, emhe, a digemer ar bec'herien hag a deb ganthe ! » — Jesus a respontas d'he dre ar barabolen-ma : « Unan ac'hanoc'h, mar an eus-kant danvad hag e teu unan d'ezaoui, na lez-ê ket ekreiz an dezert an naonteg ha pevar-ugent all evid mont d'en klask, ken an evo en kavet ? Ha pac'h arru ganthan, stad enhan, en tap war e skoa ; ha p'emâ er gêr, e c'halv e vignonet hag e amezeien : « N'am roet d'ar joa ganen, emehan, rak kavet am eus ma danvad a oa ezaouet. »

Koulz-all, me en lar deoc'h me, e ve muioc'h a joa en env gan ur pec'her a ra pinijen, evid gan naonteg ha pevar-ugent den santel, n'ho deus ket ezom a binijen.

Mar g-eo an naonteg ha pevar ugent evel ar Farizianet, rak mar vije int a vije gwir dud santel, ho bue a ra pervaia mui a c'hloar hag a levenez da Doue.

« Pe c'hoaz, ur wroeg hag an eus deg pez arc'hant, mar deu dehi da goll unan anhe, ha na vo ket prez enhi da gregi ar goulou, da skuba an ti, da furcha dre oll gan preder bete ken he devo en kavet ? Ha pac'h eo arruet ganthan, e c'halv he mignonezet hag hec'h amezeget : « N'am roet d'ar joa ganen, emehi, rak kavet am eus ar pez arc'hant am oa kollet.

« Kement all a joa, me lar deoc'h, an evo an aele evid ur pec'her a rai pinijen. »

§ 2. — AR BUGEL PRODIG

Jesus a laras c'hoaz : « Bea oa un den hag an evoa daou vab. Hag an hini yaouanka o laret d'e dad : « Ma zad, roet d'in ar lod a danve a gle dont d'in. » An tad a reas e lod da bep hini.

Un neubed deio goude, an hini yaouank, o vea dastumet kement an evoa, ac'h eas d'ur vro bell, elec'h ma foetaz e oll stun oc'h ober gwall vue.

Goude m'an evoa dispignet tout, e tigoueas er vro-ze ur gernez ar gwasa, ha ganthan ive dienez ha paourante. Mont a reas da n-am lakât en servij un den ac'hane, hag en kasas d'e gomanant da vaesa ar moc'h. Enô, evid terri e naon e c'hoantae ar restajo a debe ar moc'h, ha den na roe dehan.

Hag e sonjas enhan e-unan : « Nag a servijerien en ti ma zad ho deus bara ampl!... Ha

me, ama, a zo maro gan an naon!... Me a zavo troad ac'h'an, hag ac'h ei da gâd ma zad hag a laro dehan : « Ma zad, pec'het am eus eneb an env hag en oc'h eneb ! Na dere ken d'in bea hanvet o mab. Kemeret anon evel unan deus o servijerien ! »

Sevel a reas ha distrei a reas da gâd e dad. Pell a oa c'hoas pa oe gwellet gan e dad, e oe piket e galon gan an drue, hag a diredas hag a n-am dolas en e gerc'hen da boket deha kant gwej : « O ma zad, eme ar potr yaouank, pec'het am eus eneb an env hag en oc'h eneb, na dere ken ouzin bea hanvet o mab ! »

Med an tad a laras d'e zervijerien : « Tapet prim kaera zae a zo, ha gwisket-han ganthi. Lakaet dehan ur walen war e viz, ha botoio en e dreid : digaset emaez ar loue larta, lac'het-han, debom ha bec'h d'ar levenez. Rag ma mab aze a oa maro ha setu hadvue enhan : ezaouet a oa hag ec'h eo kavet ! »

Ma krogjont da n-am rei d'ar joa.

Ar mab hena, evid ze, a oa er park. Pa oa tont d'ar gêr, bep ma tostae e kleve fresoc'h trouz ar son hag an danso. Galvel a reas unan eus ar servijerien evid klevet ganthan petra a oa kement-ze. « O preur, eme ar servijer, a zo deut war e c'hiz, hag o tad an eus graet lac'ha ar loue larta en enor m'an eus kavet e vab yac'h ha divagn. »

Mac'h eas droug er mab hena, ken na c'houlas ket mont en-ti. Renket a reas an tad dont hag en pedi.

« Petra eta ! dizroas outhan ar mab, setu, n'ouzon ken ped vla mac'h on en o servij,

bepred zentuz ouz oc'h urzo, ha biskoaz n'oc'h eus zo ken roet d'in ur c'havrig evid ober un tam cher vad gan ma mignonet! Med adaleg ma tigoue ar mab ze an eus foetet e beadra gan ar plac'had fall, evithan e lac'het larta loue a zo. »

« Ma mab, eme an tad, te a ve dalc'hmad ganen, hag ar pezh a zo d'in a zo d'it. Med renket a raen ober aoza ha pred ha joasted, pegwir da vreur a oa maro, hag e zo hadvue enhan ; ezaouet a oa hag ec'h eo kavet.

Den klouar, ar gentel-ma a zo evidout. Laret a res bea a-viskoaz heuillet gourc'hemenno Doue. Med penaoz evid ze ? na mui na neubetoc'h evid na zo red evid na vea ket daonet, hervez da sonj. Da genta, laka evez na vije fall da doazen. Hag intent mad penaoz eur gir savet deus glac'har ha karante ur galon, a dalve mui evid oll bez a res.

Ha te, pec'her, sonj penaoz madelez an tad-ze n'eo ken nemed ur skeud a vadelez Doue. Pegen dous vije d'it dizamma deus an amzer dremenet ha kregi en fresk neve. Gallout a res !

§ 3. — AR MERER DISLEAL

Evid e diskibien, Jesus a laras c'hoaz :

« Bea oa un den pinvig, an evoa ur merer, diskuillet dehan evel dispigner. Galvel a reas anehan : « Petra glevan diouzit, amehan. Rent d'in kont deus da vererez ; rak a vrema, n'alli ken bea ma merer. »

Neuze ar merer a laras en-han e-unan : « Petra vin ? peguir ma mestr a lemm diganen mererez e vado... Labourat douar ? n'on ket

evid ober ; hasten ma dorn ? mez am ije... Me a oar petra a rin evid kavout, pac'h in emaez, tud hag am digemero en ho zi. »

Galvel a reas an eil goude egile oll c'hleourien e vestr : « Pegement a c'hlees d'am mestr ? » c'houlas digan an hini kenta ? — « Kant bariken eoul. » — « Kemer da diskarg, aze en az koaze ha skriv ama d'in unan a hanter-kant. » — « Ha te, emehan d'un all, pegement a c'hlees ? » — « Kant meltad winiz. » — « Sell ama da villet ; skriv : pevar ugent. »

Ar mestr a veulas ar merer disleal, *n'eo ket deus e dislealdet*, med, da vea pleet gan diweatoc'h. Rak tud ar bed ho deus muioc'h a fil en ho stad, evid nan eus bugale ar sklerijen... Ha me a lar deoc'h ive : Ar mado ze hag a doug ken aliez d'ar pec'hed, lakaet-he d'ober deoc'h mignonet, hag o tigemero, goude ma n'o kweller ken er bed-ma, en chomajo an env.

Neb a zo feal en tra vian, a zo feal en tra vraz, ha neb n'eo ket en unan, n'eo ket en egile. Mar n'oc'h ket bet eta feal en pinvidegezo a vânn, piou a fio enoc'h gwir binvidegezo ? Ha mar na vet ket feal o vera trao ar re-all, piou a roio deoc'h trao da verat evidoc'h oc'hunan.

En trao ar re-all e ve doan dirak lagad ar perc'hen : un den war e dra e-unan, e ve re vuan o laret : na ran gaou ouz den ebed.

Trao ar re-all eo trao ar bed-ma, on deus an impli diouthe en ur dremen. On zrao-ni eo trao on ine, a glefe on heuill beteg ar bed-all.

« N'eus servijer a c'hallfe serviji daou vestr :

rak evid unan en evo karante, ouz egile en evo kaz ; ouz unan e n-am stago, evid egile en evo dispriz. N'oc'h ket evid serviji war un dro Doue hag an aour. »

O klevet ar c'homzo-ze, ar Farizianet, hag a oa serrantuz, a rae goab anehan, Jesus a laras d'he : « Evid c'houi a n-am dremen exit sent dirag an dud, med Doue a hanve o kalono, hag ar pez a zeblant kaer dirak an dud, a ra heuz da Doue. »

§ 4. — LAZAR HAG AR PINVIK KRI

Bea oa un den pinvig pouner, na vije nemed mezer moug ha lien fin o wiska anehan, ha bemde ganthan tinel, n'oufec'h ket a well. Ouz toull e dor e vije ive ur paour kez klasker, karget a c'houlio, e hano Lazar. C'hoant awalc'h dehan, evid terri e naon, da gaout an tamigo a gouee deuz taol ar pinvig, ha den na roe dehan. Na oa ken nemed ar chas o tont d'e gad, hag int a lipe e c'houlio.

Setu ma tigoueas d'ar pinvik mervel, hag e oe goueledet en ifern. Deus a greiz e boanio, e savas e daoulagad hag e welas a bell Abraham hag etre e divrec'h Lazar. Ma krias :

« Abraham ma zad, bet true ouzin ! Digaset d'in Lazar ; ma soubo beg e viz en dour evid distana ma zeod, rak poanio skrijuz e c'houzanvan er flammo-ma ! » — « N'ankouaes ket, ma mab, a respontas Abraham, penaoz en hed da vue et eus bet ar mado, *kuit a rei lod*, ha Lazar ar poannio ; brema Lazar a zo er joa, ha te er poanio... Ouspenn da ze, ur puns ledan a zo

kleuzet etre te ha ni, ha nan eus den evit mont ac'han du-ze, nag evid dont a du-ze ama. »

Ar pinvig a dalc'has : « Tad, me o ped, kaset-han da di ma zud, elec'h em eus pemp breur, evid rei testeni d'he deus a gement-ma, evid na deoint ket, int ive, d'ar lec'h-ma a boanio. »

— Moyzez ho deus hag ar Brofetet, eme Abraham, d'he d'ho silaou ! »

« Nan, Tad Abraham, a dalc'has ar pinvig : med mar vije un den maro ac'h afe da gomz outhe, e rafent pinijen. »

Ahraham a respontas : « Pa na zilaouont na Moyzez nag ar Brofetet, daoust hag e teufe unan ar re varo da gomz outhe, na gredfent ket mui. »

§ 5. — DOUE ER GALON EN ENV

Farizianet a c'houlas digan Jesus pegoulz e teufe Ren Doue : « Ren Doue, emehan, n'arru ket d'un den da welout. N'eus ket da laret nag ema ama nag ema aze, rak ren Doue eo-enoc'h en eus da vea. »

Goude e laras d'e diskibien : « Digoueeet a rai un amzer m'o po c'hoant da welout ha na ve nemed un deus deio Mab an Den, ha na welfet ket. Laret a vo deoc'h : ema ama, ema aze ; diwalet da vont ouz heul. Evel ar luc'he-den a strink er c'houmoul, hag a sklera kement a zo dindan an oab, setu evel ma paro Mab an Den pa vo e demz.

« Med araog-ze e renko gouzanv kalz, ha bea troet kein dehan-gan an dud a zo brema. »

§ 6. — UR WEJ EUREJET, EC'H EO EVID BIKEN

Er mare-ze, e tostaas Farizianet evid stigma pecho da Jesus, hag e c'houljont diganthan : « Mad eo da un den war n'eus forz pe digare n-am dispartia deus e bried ? »

« Petra an eus deoc'h gourc'hemenet Moyzez ? eme Jesus. — « Moyzez an eus lezet eun den da dispartia deus e bried, gan ma roio dehi ur lizer a disparti. »

— « Med, ha n'oc'h eus ket lennet penaoz da genta an Hini a reas an danve ac'hanom, a grouas eun den hepken hag ur vaouez hepken ; ha penaoz e laras goude : « Evelse, an den a guitao e dad hag e vam evid n-am staga ouz e bried, ha na voint ho daou nemed ur c'horf hepken. Da n'aio ket eta un den da dispartia ar pezh an eus Doue unanet ! »

Derc'hel a rejont : « Perak eta neuze en eus Moyzez gourc'hemenet rei lizer disparti d'ar wreg *na c'houlter ken diouthi*, ha d'he c'has kuit ? » — « Moyzez, eme Jesus, n'eo ket ur gourc'hemen en eus graet d'eoc'h ; frankij eo en eus lezet ganeoc'h da n'am dispartia deus o kroage ; ha c'hoaz na da ken nemed en avani ma oa re galet o kalono, rak da genta n'eo ket evelse e oa.

» Ha me a lar deoc'h me : piou benak a gas kuit e wreg, nemed evid aoultriez e ve, hag a gemer un all, a zo aoultr e-unan ; ha neb a eurej d'ar wreg kaset kuit, a ra aoultriez. Koulz-all, ar wreg a guita he fried hag a n-am stag ouz un all, a zo aoultr. »

Daoust d'an digare, mad a wejo, an ije daou

bried evid mont pep hini en e du, ar briedelez ho dalc'h stag bepred evid ho dougen da n-am gavout a neve, hag evid ho harz da n-am staga en lec'h-all, ar pezh a rafe n'allfent ken, pe n'allfent nemed diaesoc'h n'am gavout. Unan gan unan evid ar vue, setu lezen Doue. N'eus lezen-all ebed a dalvefe eneb da honez.

§ 7. — AR WERC'HDED

Pa oeint arru en ti, an diskibien a laras c'hoaz dehan diwarbenn ze : « Mar g-eo evelse stad un den gan e wroeg, e rafe mad na eureji ket. » — « N'eo ket an oll a intent ar c'homzo-ze. Mar zo tud hag a zoufse dirak priedelez, evid diwal a n-am luia, e zo ive re-all hag a zouz abalamour da Rouantelez an envo. Tapet neb a c'hallio tapout ! »

§ 8. — AR VUGALE VIAN

Neuзе oe digaset da Jesus bugale vian evid ma touchfe outhe, ma paozfe e daouarn warnhe ha ma pedfe evithe. Evel ma oa feulz e diskibien en ho c'henver, ha ma hargasant ar re a oa ganthe, Jesus ac'h eas droug enhan : « Lezet eta da dont davedon ar vugaligo vian, emehan, ha na harset ket anhe, rak Rouantelez an Envo a zo evid ar re a vo hanval outhe. En gwirione, me a lar deoc'h : piou benak na vo ket evel ur bugel bian o tigemer Rouantelez Doue, n'an-treo ket enhi. »

Neuze e pokas d'ar vugale, e paozas e daouarn warnhe hag ho binigas. Goude-ze ec'h eas pelloc'h.

§ 9. — UN DEN YAOUANK, GALVET D'AR BERFEKSION

Setu ur prins yaouank o tiredeg d'en kavout, hag o stoui dirakhan, hag o c'houl : « Mestr mad, petra am ô d'ober evid kaout ar vue berbaduz ? » — « Perak laret diouzin ec'h on mad ? respontas Jesus. Nan eus a vad nemed Doue hepken !... Mar et eus c'hoant kaout lod er vue-ze, mir ar gourc'hemenno. » — « Pere ? » — « Ho hanveet a res : « Na lac'hi ket ; na ri ket a aoultriez ; na laeri ket ; na dougi ket a falz testi ; da dad ha da vam a enori ; da nesa a gari evel d'out da-unan. »

— « Oll-ze am eus miret abaoe ma noad an tenera. Petra vank d'in c'hoaz ? »

War ar gir-ze, Jesus a'zellas outhan spisoc'h, hag e karas anehan. Goude e laras dehan : « Un dra c'hoaz hepken a vank d'it : Mar fell d'it bea parfet, kes da werza oll gement et eus evid en rei d'ar baourien. Neuze ez po un tenzor en env. Goude, deus ha heuill anon. »

An den yaouank a goueas a benn gan ar c'homzo-ze. Mont a reas kuit, leun a dristidigez, rak pinvig a oa ha kalz a danveo dehan... Ha Jesus, o tremen e daoulagad war e diskibien : « Oh ! emehan, pegen diaez eo d'an hini an eus mado, antren en Rouantelez an envo ! »

§ 10. — AR RE BINVIG HA ROUANTELEZ EN ENVO

Evel ma chome souezet an diskibien gan ar c'homzo-ze, Jesus a boezas muioc'h : « Ya ! ma bugale vian, pegen diaez eo, evid ar re a fienn pinvidigezo, antren en Rouantelez an Envo

Aezetoc'h eo evid ur c'hanval tremen dre Doull an Noade (*Toull an Noade a oa hano un or a Jeruzalem, hag a oa ken striz ha ken izel, ma vije renket lemmel kement a vije war gein ar c'hanvalet, araog ma c'hallfent tremen drehi, ha c'hoaz e vije red d'he plega.*)

Muioc'h souezet c'hoaz a oa an diskibien ; ha ma larent an eil d'egile : « Piou eta a c'hallou ober e zilvidigez ? »

Paoza a reas sello Jesus warnhe : « Ar pezh n'all ket an den, emehan, Doue a c'hall. Nan eus netra re da Doue. »

§ 11. — MADO AR BAOURIENTE

« Med nim, eme Per, setu on deus kuitaet pep tra evid o-heuill, Petra rofet d'im ? » — « En gwir wirione, me lar deoc'h, an devez ma teuio bue neve en oll, pac'h arruo Mab an Den war an trôn deus e c'hloar, c'houi oll, hag a zo deut d'am heul, a vo azeet war daouzeg tron evid barn daouzeg tribu Israël. »

« Na vo den a guitafe e di, e vreuder, e c'hoarezet, e dad, e vam, e roeg, e vugale pe e bark abalamour d'in ha d'an Aviel, na resefe, hag adaleg zo ken ar bed-ma, kant c'hement hag a dalve tier, breuder, c'hoarezet, mammo, bugale ha douaro... gan gwallgaso ouспен... hag en amzer da dont ar vue berbaduz. »

« Neuze eo e vo an diwea ar re a oa bet ar c'henta, hag ar c'henta ar re a oa bet ar diwea. »

§ 12. — AR WINIERIEN

Rouantelez an envo a zo hanval ouz ur pentiegezh, ac'h eas adaleg goulou de, da c'hopra

tud evid labourat en e winien. Intent a reas ganthe evid un diner bemde, hag ho c'hasas d'e winien. Wardro nav heur, ec'h eas adare hag e kavas re-all hag a oa oc'h ober netra war ar blasen : « Et c'houi ive, emehan, d'am gwiniën hag ar pezh a vo gleet, me en roio deoc'h. Hag ec'h ejont — Mont a reas c'hoas wardro kreizte ha taer heur hag a reas kement-all. Pa oa zo ken pemp heur anehi, e kavas c'hoaz hinieno hag a oa bepred eno dilabour, hag e laras d'he :

« Petra ra deoc'h chom evelse e hed an de heb ober mann ! » — « Peguir den nan eus gopraet anom. » — « Ma ! et c'houi ive d'am gwiniën. »

Arru an noz, mestr ar winien a laras d'e vevel bras : « Galv an devejerien ha pae anhe, ar re diwea da genta. » Ar re a oa deut da bemp heur a dostaas eta hag e oe roet d'he peb a diner. Ar re genta a deuas goude, en sonj da gaout ouspenn : med d'he ive e oe roet peb a diner. En ur gemer anehan, e ront-kent ouz ar pentiegez.

« Ar re-ma diwea, emhe, n'ho deus ken labourad nemed epad un heur, hag oc'h eus roet d'he kement ha d'im ni, hag a zo bet e hed an de dindan ar bec'h hag an domder ! »

Ar pentiegez a respontas da unan anhe : « Ma mignon, na ran gaou ebed ouzit. N'az poa ket groet intent ganen evid un diner ? Kemer ar pezh a zo d'it hag es an az hent. Mar am eus c'hoant da rei d'an diwea kement ha d'it, petra harzfe anon d'ober ma c'hoant ? Pe, ha poan a rafe d'it ma venn mad ?

« Evelse ar re diwea a vo ar re genta, hag ar re genta a vo an diwea, rak kalz a zo galvet, ha neubed kemeret. »

Ar re genta eo ar Judevien da beb mare galvet da servij Doue. Ar re diwea eo ar baianet, galvet gan Jesus-Krist ha goude deus e berz.

Bea a zo ive kenta ha diwea etouez ar gristenien. Mar a hini an evo heuillet damdost ar Lezen epad ho bue, med koulskoude divorc'hed mad diwarbenn gloar Doue, hag a vo zouezet o welout en enno digemeret, kouls hag i pe welloc'h, ur pec'her paour an eus, a zeblant, a vec'h bet amzer da c'houlouen pardon.

Doue eo skler e lagad !

PENNAD XXII

Lazar, Mignon on Salver.

§ 1. — KLENVED LAZAR

En kerig Bethani, elec'h ma oa o chom Mari hag he c'hoar Martha, e oa ur c'hlanvour, hanvet Lazar. Mari a oa ar plac'h ze, an evoa skuillet c'houez vad war an Aotro, hag an evoa torchet e dreid dehan gant he bleo. Ar c'hlanvour a oa e breur. An diou c'hoar a gasas da laret da Jesus : « Aotro, an hini a garet, a zo klanv. Ouz ar c'helo-ze, Jesus a respontas d'ar re en digase :

« Ar c'hlenved ze n'eo ket evid ar maro, med evid tenna da c'hloar Mab an Den. »

Jesus a gare Martha hag he c'hoar Mari, ha Lazar. Daoust d'ar c'helo koulskoude, e vanas c'hoaz daou de elec'h ma oa. Neuze e laras d'e diskibien : « Deom adare d'ar Jude. »

« Mestr, emhe, n'eus ket pell en evoa c'hoant ar Judevien da dôl mein deoc'h, hag e fell deoc'h mont c'hoaz en ho zouez ? » — « N'eo ket daouzeg heur a zo en de ? a dalc'has Jesus. Neb a gerz dindan lagad an de na ve ket o vegivina ouz ar vein : med, pa ve o kerzet ekreiz an noz, e ve en risk da gouea, peguir na wel ket a sklerijen. »

Kement-ze a dalve da laret evid Jesus : 1° Me oar n'eo ket arru ma heur ; 2° C'houi dalc'het ar fe ac'h uz d'o pue evid n-am diwall a beb droug.

§ 2. — MARO LAZAR

Jesus a laras ouspenn : « Lazar on mignon a zo kousket. Med me ac'h a evid en difuni. » — « Aotro, eme an diskibien, ma kousk ec'h eo pare ». Jesus a gomze a varo Lazar ; med i a grede e komze deus ar c'houk pemdeieg. Neuze e laras skler d'he : « Lazar a zo maro. Abalamour deoc'h hag evid krenvat o fe, eo'hon evruz o na vea ket bet eno. Med deom en e vete.

Thomas, leshanvet Didym, a laras d'an oll : « Deom ni ive, ha marvrom war un dro ganthan ! » Krena a raent gan an doan dirak ar Judevien.

Pa digoueas Jesus, oe laret dehan e oa Lazar er be pevar de oa. Bethani na oa deus Jerusalem nemed un tri c'hart leo benak, ha kalz a Judevien a oa deut daved Martha ha Mari evid ho frealzi deus maro ho breur.

§ 3. — JESUS A RO FIANNS DA C'HOAREZET LAZAR

Martha koulskoude a glevas e oa Jesus o tont, hag ac'h eas a benn hent dehan. Mari a vanas er gêr. « Aotro, laras Martha da Jesus, mar vijec'h bet ama, na vije ket marvet ma breur. Med goût ouzou penaoz hag e ve brema c'hoaz, oll gement a c'houlfet digan Doue, Doue en roio deoc'h. »

Jesus a respontas : « Da vreur a deuio en bue c'hoaz. » — « Me oar awalc'h : dont a rai en bue c'hoaz, pa deuio an oll da fin ar bed. »

— « Me eo me an Hadvue evel ar vue, laras neuze Jesus. Neb a gred enon, ha maro ve, a devo. Ha neb a vev hag a gred enon, na varvo ked evid mad. Kredi a res-ze ? »

« Ya, Aotro, eme Martha, me gred ec'h oc'h ar C'hrist, Mab an Doue beo-bueg, hag a zo deut er bed-ma ! »

Goude ar c'homzo-ze, e tec'has hag e teuas da laret sioul d'he c'hoar : « Ar Mestr a zo aze hag a c'houl anout. » Ouz ar gir-ze, Mari a zavas raktal hag ac'h eas da gâd Jesus : rak na oa ket deut c'hoaz ebarz ar geriaden ; chomet a oa elec'h m'an evoa en kavet Martha. Ar Judevien, a oa gan Mari en ti evid frealzi anehi, ouz he gwelout o sevel evelse hag o tec'hel, prim ha prim, ac'h eas war he lerc'h :

« Heb mar, emhe, ec'h a da ouela war ar be. »

Pac'h arruas hi elec'h ma oa chomet Jesus, adaleg m'en gwelas, e n'am dolas d'e dreid : « Aotro, emehi, mar vijec'h bet ama, ma breur na vije ket marvet ! » — O welet anehi o ouela, o welet o ouela evelthi ar Judevien a oa ous he heul, Jesus a heudrisas en e spered, hag a oe stravillet e-unan : « Pelec'h oc'h eus lakaet anehan ? emehan. — « Aotro, deut ma welfet. » Ha Jesus o tarza da oela....

« Set bete pelec'h en karê ! » a larê neuze ar Judevien. — « Med perak eta ! eme darn-all, n'allê ket harz anehan da vervel, ã, hag an eus digoret daoulagad an den a oa ganet dall ? »

§ 4. — RESURREKSION LAZAR

Jesus a heudrisas adare enhan e-unan hag ac'h eas beteg ar be. Ur c'hao a oa, gan ur min o stouva anehan. « Lemmet ar min. » emehan. Ha Martha, c'hoar an hini maro, o laret : « Aotro, warbenn brema e zo c'houez ganthan

Setu pevar de abaoe mac'h eo marvet. » — « N'am eus-me ket lared mad d'it, penaoz, mar kredes, e weli gloar Doue ? »

Lemmel a rejont eta ar min. Neuze Jesus a zavas e daoulagad war du en env, hag a laras : « Ma Zad, trugare deoc'h da vea ma silaouet. Evid me a ouvee mad em silaouet dalc'h mad. Abalamour d'ar bobl-ma a zo endro d'in eo e laran evelse, evid ma kreda eo c'houi oc'h-unan eo oc'h eus ma digaset. »

Goude ar c'homzo-ze, e laras a vouez grenv : « Lazar, deus emaez ! » Dioustu an den ze hag a oa bet marvet, a deuas emaez, e dreid hag e daouarn liammet gan beveno, hag e benn paket gan un tam lien.

« Tennet dehan e veveno ha lezet han da vont, » laras Jesus.

§ 5. BUE LAZAR A DALVEO E VARO DA JESUS.

Mar a hini deus ar Judevien-ze a oa deut da welout Martha ha Mari, hag a oa bet test a vuzud Jesus, a gredas enhan. Lod all ac'h eas da gad ar Farizianet da diskuill d'he ar pez an evoa graet. Hag ar Veleien Vraz hag ar Farizianet da n'am glevout : « Petra reform ? » emhe. An den ze a ra stal vuzudo. Mar lezom an trao da vont, ec'h eont oll da gredi enhan. Hag ar Romanet a deuio da distruji on c'her hag on bro. »

Unan anhe, Kaïfaz e hanô, hag a oa ar Beleg Braz evid ar bla ze, a laras evelen : « Noc'h eus intent ebed en kement-ma, pa na deu ket en o spered ec'h eo red d'un den mervel, pa

dalve-ze da vad ar bobl ha da zilvidigez ar vro ! »

N'eo ket anehan e-unan e komze evelse. Med, beleg braz a oa er bla-ze, hag, *evel ma tizoloe ar Spered Santel mar a dra guzet d'ar re a vije er garg-ze*, e tiouganas e klee Jesus mervel evid ar bobl ha nan hepken evid ar bobl, med c'hoaz evid daspign er memez klod, oll ar yugale an evoa Doue dre ar bed.

Adaleg an de ze eta, na zonzhont ken nemed en tu da gavout evid lakat Jesus d'ar maro.

PENNAD XXIII

Deus Efrem da Vethani.

§ 1. — JESUS EN EFREM

Adaleg ze, ive Jesus n'ê ken e mesk ar Judevien, nemed en kuz e vije. N'am denn a reas zo ken en ur vro distro, en Efrem, elec'h ma chomas ur pennad amzer gan e diskibien. Setu mac'h arrue Pask ar Judevien hag a bep tu e vije kalz tud o vont da Jerusalem evid n-am burifia araog ar gouel. Ma klaskêt Jesus, hag an eil d'egile e larêt : « Kredi ra ganeoc'h na deuo ket d'ar gouel ? »

Rak ar veleien vraz hag ar Farizianet ho devoa roet ho urz : mar gouvese unan benak pelec'h e vije Jesus, en ije d'en diskuill, evid m'ho dije kroget enhan.

§ 2. — JESUS A DIOUGAN E BASION

— Setu ma pignas Jesus da Jerusalem, e diskibien ganthan, ha ma kerze en ho raog. An Ebestel a oa en spouron, ha n'eo nemed en ur grena gan an doan, en heuillent. Koulz ce hag ho galvas endro dehan hag e tisklerias d'he ar pezh ac'h ê da c'hoarveout ganthan :

« Setu, emehan, ma savan da Jerusalem, hag oll gement an eus skrivet ar Brofetet diwarbenn Mab an Den a zo war digoueout. Gwerzet a vo da Brinset ar veleien, d'an Doktoret, d'ar

Penno Braz, hag int e gondaono d'ar maro. Hag en lakaint etre daouarn ar Baianet, hag ar re-ma a gemero dihuéd ganthan, a skopo ouz e vizaj, en gwalenateo hag en stago ouz ur groaz da vervel. Med an drived de, é vo beo adare. »

An Ebestel na intentjont mann er c'homzo-ze. Re huel pe re dôn, med, a dra zur, re bell evid ho zello berr.

§ 3. — MENNAD BRASONIUZ MIBIEN ZEBEDE.

En demz-ze eo e tostaas Mam Mibien Zebede ouz Jesus gant he bugale Stoui a reas dirakhan araog komz deus he mennad : « Petra fell d'it ? » emehan. — « Graet emehi, ma vo en o Rouantelez hag en o kloar ma daou vab azeet, unan en tu deô hag egile en tu kle deoc'h. »

Jakez ha Yan a dostaas d'ho zro hag a laras ouspenn : « Mestr, on c'hoant eo ma rafec'h evidom oll gement a c'houlenfom. » — « Hag oc'h eus c'hoant e rafen petra evidoc'h ? » c'houlas Jesus. — « Ma vefom on daou en o kloar, unan azeet en tu deô hag egile en tu kle deoc'h ! »

« Nouzoc'h ket petra c'houlet, a droc'has d'he Jesus. Ha c'houi a zo evid eva ar c'halei am eus da eva ? evid kaout ar vadéiant a zo ouz ma gortoz ? » — « Bea ac'h om, » emhe. — « Ac'hanta gwir eo, eva refet ma c'halei ha badeet a vefet gan ma badeiant. Med ar pezh a zell oc'h azei em zu deô pe kle n'ema ket em galloud me. An azeo ze a vo lod ar re mac'h int merket evithe gan ma Zad. »

Gwir droug an evoa an deg all ouz an daou vreur en askont d'ar pezh a glevent. Jesus ho galvas endro dehan : « Goût ouzoc'h, emehan, penaoz etouez ar baianet ar re a zo ar c'henta a ra ho mestro, hag ar re ho deus galloud en ro da hanveout. N'eo ket evelse e vo en ho touez. Pell ac'hane : an hini e fello dehan bea ar brasa etreoc'h, an evo da vea o servijer. Da vo sklav dindan an oll, an hini e fello dehan bea ar c'henta ! Setu evel m'an eus graet Mab an Den. N'eo ket deut evid bea servijet, mes evid serviji ha rei e vue da redima an oll.

§ 4. — DALL JÉRIKHO

Arru oa Jesus e tal Jerikho, pa digoueeas gan un dall, azeet war vord an hent, o c'houlén an aluzen : O klevout leun a dud o tremen, an dall a c'houlas petra a oa. Respontet oe dehan eo Jesus an Nazarean eo a oa oc'h arruout. Dioustu é-n-am lakaas da grial : « Jesus, Mab David. o pet true ouzin ! »

Ar re a oa er penn araog a c'hourdrouze anehan evid ober dehan tevel : med gwasoc'h a ze e krie : « Jesus, Mab David, o pet true ouzin ! » Jesus a reas ur paoz, hag a c'houlas ma vije digaset dehan, ha pa oe arru tost e laras : « Petra et eus c'hoant e rafent evidout ? » — « Ma welin, Aotro ! » — « Gwel eta eme Jesus, da fe an eus pareet anout ! »

War an toll e teuas ar gweled dehan ; hag ec'h é warlerc'h Jesus, o veuli Doue. Hag oll ar bobl, hag a oa bet test deus ar burzud, a oe a vouez ganthan evid renta gloar da Doue.

§ 5. — ZACHE

Deut a oa Jesus ebarz Jerikho, hage e oa o vont adreuz ar ger. Setu un den, e hano Zache, ar c'henta deus an Doktoret ha pinvig pouner, a oa o klask gwelout Jesus evid en hanveout. Med evel ma oa mentet dister, na oa ket evid ober, kement evel ma oa a bobl. Redeg a reas eta araog, hage krapas en ur wec'hen skao-grac'h evid en gwelout er vad, rak dre eno en evoa Jesus da dremen.

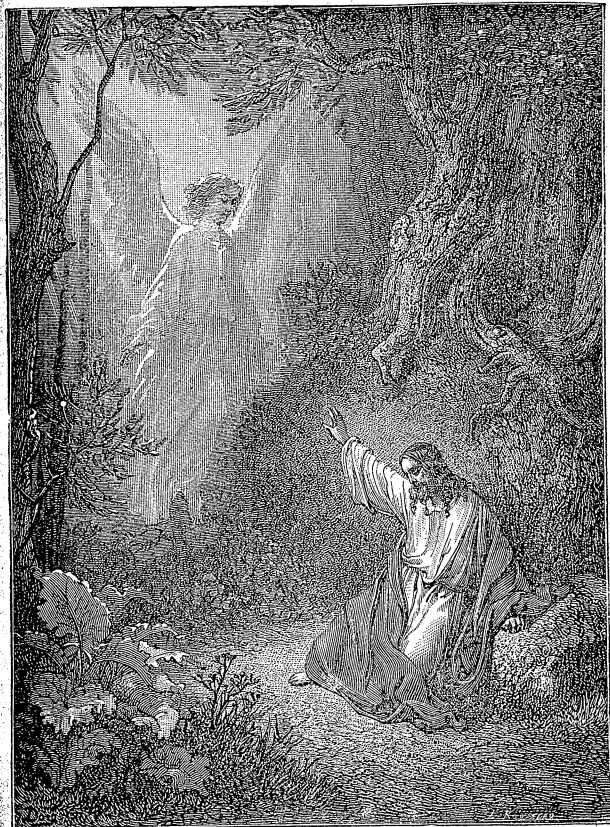
Arru er lec'h ze, Jesus a zavas e daoulagad hag a welas anehan : « Zache, emehan, hast buan diskenn : rak an az ti eo e fell d'in chom hirie. »

Prim e tiskennas, ha joa vraz a oe enhan oc'h ober digemer d'an Aotro. Med o welout ze, an oll a grozmolas eneb da Jesus, dre ma tiskenne en ti ur pec'her.

Zache koulskoude a chome en e zav dirag an Aotro, hag a laras dehan : « Aotro, setu ma roan un hanter deus ma zrao d'ar baourien. Ha mar am eus graet gaou ouz un den benak, me a rento dehan pevar c'hement-all ! »

Jesus neuze a baozas warnhan e lagad : « Fete, emehan, ec'h eo deut ar silvidigez en ti-ma. An den-ma a zo en gwir ive ur mab d'Abraham. Rak Mab an Den a zo deut da glask ha da zovetad ar re a oa ezaouet ha kollet. »

Ar bobl an evoa klevet mad komzo divea an Aotro. Evel ma oa o vont da Jerusalem, oll ho devoa lakaet en ho fenn e savfe prestig Rouantelez Doue. Setu perak a laras d'he c'hoaz ar barabolen-ma.

JEZUS E JARDIN AN OLIVET.

Un den a ligne huel, ac'h eas d'ur vro a bell, evid bea saludet evel roue en ur rouantelez neve, ha distrei goude. Galvet a reas deg deus e zervijerien, hag e roas d'he peb a gant livr, en ur laret : « Graet d'he talveout, bete ken e tistroin. »

Setu evid ze, e genvroiz ho devoa kaz outhan, ha goude ma oa et kuit e kasjont tud war e lerc'h, evid laret dehan (*pe gentoc'h d'ar re a oa endro dehan*) : « Na c'houlom ket hema da roue warnom (ha dre ze roet dehan da zantout e ve gwell evithan hag evidom chom elec'h ma c'ha).

Distrei a reas koulskoude, goude bea bet saludet evel roue en e rouantelez neve ; hag e c'halvas ar servijerien, en evoa roet arc'hant d'he, evid gwelout beteg pelec'h ho devoa pep hini anhe en lakaet da dalveout. Ar c'henta a deuas, a laras : « Aotro, o kant livr ho deuz graet deg gwej ho c'hement. »

« Kaër-kaër, servijer mad, respontas ar roue, peguir ec'h out bet feal en trao dister, ez po deg ker da c'houarn. »

Un all a deuas hag a laras : « Aotro, o kant livr ho deus graet pemp gwej ho c'hement. » — « Ac'hanta, te a gemero pemp ker da c'houarn. »

Ma tigueas un drived ; « Aotro, setu o kant livr. Me am eus ho miret paket en un tam lien. Douja a raen anoc'h, rak c'houi a zo un den teusk, a gemerfe ar pez n'oc'h eus ket roet, hag a vedfe elec'h n'oc'h eus ket hadet. »

— « Petra ! servijer divalo, gan da gomzo az parnin. E c'houvees e oan un den teusk, da gemer ar pez n'am ije ket roet, da vedi elec'h

n'am ije ket hadet ; evid perak eta n'et eus ket roet ma arc'hant er bank evid, pa vijen distroet, em ije gallet touch anehan, hag ar gonid an ije graet. »

Neuze e laras d'ar re a oa en dro dehan : « Lemmet diganthan e gant livr, ha roet-he d'an hini an eus deg. »

— « Med, aotro, emhe, bea an eus dija deg. »

— « Me lar deoc'h, a dalc'has ar roue, roet a vo d'an hini en eus dija m'en evo mui evid ezom. Elec'h an hini nan eus ket (a dalvefe ar boan laret), e vo lemmet diganthan beteg ar pez a zo dehan. — Evid ar pez a zell ma enebourien, ar re n'ho deus ket goulet anon evid roue, digaset-he ama, ma voint lakaet d'ar maro dirak ma daoulagad ! »

Jesus, o pignal d'ar rouantelez, a oa c'hortoz anehan en ev, an eus lezet ganim graso kant ha kant, hag on deus d'ober impli ganthe. Greom impli vad, rak dont raio da welet. O evrusted ! evid ur re. O spont ! evid ur re-all.

§ 7. — DAOU DALL JERIKHO

Evel ma oa Jesus o vont emaez a Jerikho gan stroll vraz a dud endro dehan, daou dall, azeet war vord an hent, o klevout eo e a oa o tremen, a grias : « Aotro Mab David, o pet true ouzim ! » Hag unan anhe a oa an truanter Bartime, da laret eo, Mab Time. Ar bobl a glaske dre groz ho lakât da devel. Nemed gwasoc'h na grient : « Aotro, Mab David, o pet true ouzim ! »

Jesus a reas ur paoz, hag e fellas dehan ma vijent digaset dehan. Galvet a oejont eta : « Bet

fians, a larjeur d'he, savet en o sav, ema o c'houl anoc'h. »

War ar c'homzo-ze, hag int da zével, da dôl ho mantel ha da diredeg da gichen Jesus : « Petra oc'h eus c'hoant e rafen evidoc'h, emehan. — « Aotro, ma tigoero on daoulagado. » Jesus an evoe true outhê, a dôuchas ouz ho daoulagado, ha raktâl e teujont da welet. N-am lakât a rejont da vont ouz e heul.

Jesus, ã, en penn araog e diskibien, a dalc'has gan hent Jerusalem.

PENNAD XXIV

Pred ar C'henviad.

C'houec'h de araog ar Pask, Jesus arruas en Bethani elec'h ma oa marvet Lazar, ha bet ganthan hadlakaet en buë. Pedet a oe da goania en ti Simon ar Lor. Martha a oa war ar gegin, ha Lazar, he breur a oa ouz taol. Ekerz ar pred, Mari a dapas ur lirr c'houez vad, graet an nard ar muia divesk hag ar c'hera ; terri a reas ar pôd evid skuill ar peza oa enhan war benn Jesus, ekeit ha ma oa ouz taol ; goude e lakaas ive war dreid an Aotro, hag ho zorcha a reas gant he bleo. An ti a oe krec'h-traon karget a c'houez vad.

Pa welas ze, unan deus an diskibien, Judas Iskariot hag a glee gwerza anehan, a gavas da laret evelen : « Perak na vea ket gwerz ar c'houez-vad ze, evid rei ar briz anehi d'ar baourien ; med laer a oa : ã a dalc'he ar yalc'h hag a vire ar peza a vije lakaet anhi. Diskibien all a oe c'hoaz hag ec'h eas droug enhe ive : « Evid perak, emhe, ober droug dispign evelse. Priz vraz-vraz a vije bet evithi hag a vije bet kavet da rei d'ar baourien. »

Ma krenent gan an droug ho devoa ouz Mari.

Ha Jesus da gaozeal : « Lezet ar vaouez ze : perak anoazi anehi. Un dra vad he deus graet evidon. Paourien o po dalc'hmad en o touez, hag anon-me n'o po ket. Ar vaouez ze he deus graet ar peza c'halle. O skuill ar c'houez vad

war ma c'horf, he deus graet, araog koulz, ar pezh a vije d'ober araog ma zebelia. En gwirione me lar deoc'h ; dre ar bed oll, en kement lec'h ma vo prezeget an aviel ma, e vo komzet deus ar pezh ema o paouz d'ober hag e vo meulet he c'hano. »

Adaleg ma oe klevet en Jerusalem e oa Jesus en Bethani, ur bern Judevien a deuas, ha n'eo ket hepken evit gwelet Jezuz, med ive evid gwelet Lazar an evoa digaset d'ar vue deus a douez ar re varo.

Setu Prinset ar Veleien, o sonjal e oa eno, evid mar a Judeo, digare evid ho c'huitat ha mont warlerc'h Jesus, a lakaas en ho fenn lac'ha Lazar e-unan.

PEMPED LODEN

Ar Sun Zantel

PENNAD I

Devez ar Bleunio

§ 1. — EN BETHFAJE

An de warlerc'h ar Sadorn, Jesus ac'h eas war du Jerusalem. E oa o vont d'arruout en Bethfaje, a zo c'hoaz tost da Vethani en krab mene an Olivet, pa gasas daou deus e diskibien en ho raog : « Et, emehan, d'ar geriaden a welet aze a dâl deoc'h. Pa vefet evid antren, e kavfet un azen stag, ha ganthi hec'h azenig, nan eus den azaet c'hoaz warnhi. Distaget-he hag ho digaset d'in. Ha mar deu unan benak da c'houl diganeoc'h petra a ret, hag evid perak ho distaget, e respontfet : An Aotro an eus ezom anhe. Ha raktâl e voint lezet da dont ganeoc'h. »

Ober a rejont evel m'ho devoa bet urz digan Jesus. Kavout a rejont ar loenet, staget a diavaez ouz un or, a oa etre daou hent ; ma tistasjont anhe. « Petra ret-hu ? eme ar vistri a oa eno, perak e tistaget ar loenet-ze ? — « An

Aotro an euz ezom anhe, a respontjont. » Lezet a oent d'ober, hag e tigasjont da Jesus an azen hag hec'h hini vian; goude e ledjont ho mantelio war an hini yaouank, hag e rejont azei an Aotro warnhi.

§ 2. — HOSANNAH!

Ar vro dud a oa en Jerusalem evid ar gouelio, o klevout e oa Jesus war arruout, a diredas da benn-hent dehan; bete troad mene an Olivet. Darn a droc'he branko gwe da dôl warn an hent; darn-all, hag e oa kalz anhe, a lede ho mantelio dre lec'h ma klee tremen, darn c'hoaz a douge bodo palmez. Neuze an oll diskikien, *paouzet ganthe da grenn*, a oe goneet gan ar levnezh hag a n-am lakaas da veuli Doue a vouez huel evid an oll vuzudo c'hoarveet dirak ho daoulagad. Ma larent :

« Hosannah! Bennoz d'an Hini a deu en hano an Aotro, da Roue Israel! Bennoz war renn David, on zad, ac'h a da hadkregi! Hosannah da Vab David! Peuc'h ha gloar en huela an Envo! »

An dud a oa araog, hag an dud a oa goude a youc'he ar memez tra. Ar re ho devoa gwelet haddigas Lazar en bue, a roe testeni deus ar burzud-ze hag a rae d'ar boblio dont da benn-hent da Jesus. Hag oll gement-ma a digoueeas evid ma-teuje da wir lavar ar Profet : « Laret da verc'h Sion : Na ves ket a doan ! Setu da Roue o tont d'az kâd, leun a douser, azeit war un azen ha war azenig an hini ac'h a er limon. »

Da genta, an diskibien na intentjont ket

kement-ma; med pa oe savet Jesus d'e c'hloar, e teuas sonj d'he, penaoz an oll drao, a digouee ganthan, a oa skrivet da c'hleet c'hearveout.

§ 3. — NINV AR FARIZIANET.

Koulskoude e kreiz ar bobl e oa ur Farizian benak hag a laras da Jesus : « Mestr, graet eta d'o tiskibien tevel ! » — « Me a lar deoc'h, respontas-ê, mar tavfent, ar vein a grife evithe. »

§ 4. — JESUS A OUEL WAR JERUSALEM.

Pa oe tost da Jerusalem, Jesus, o sellout outhi, a n-am lakaas da c'harmat warnhi : « Ah! te ive, mar vije te, ha na ve nemed en de-ma a zo c'hoaz roed d'it, mar vije te a hanvefe ur wej vad pelec'h kavout ar peuc'h evidout. Med, evid er mare-ma; an trao ze a zo kuzet ouzit.

« Dont a rai warnout deio, ma sterno da enebourien endro d'it gant ho zoufleio, ma vi ganthe dalc'het ha gwasket a bep tu. Azabei raint ouz an douar, te hag ar vugale a zo en az kreiz; ha min war vin na lezoint ket diouzit, en askont n'et eus ket gouveet hanveout an demz mac'h on deut d'az kwelout. »

Ma reas Jesus e antre en Jerusalem. Ha mesk en ker : « Piou eo hema ? » a c'houlet. Ar bobl a responte : Jesus eo ! Profet Nazareth en Galile. »

Mont a reas en Templ, hag e n-am lakaas da hargas oll ar re a vije o prena hag o werza er Lec'h santel. Eilpenna reas taolio an drokerien

ha skebel ar werzerien koulmet. Na lezas ket dougen ur benvek hepken dre an Templ : « N'eus ket skrivet, emehan : Ma zi a vo hanvet ti ar beden evid an oll boblio ? Ha c'houi oc'h eus graet ganthan ur c'hao evid laeron ! »

Neuze a tostaas outhan tud dall ha tud kam ; hag ho gwellaas. Prinset ar Veleien hag an Dok-toret, o vea klevet ar pez a oa o paouz ober, a n-am glevas etrehe war an tu da n-am dizober diouthan. Mui ouz mui a doan ho devoa dirak-han, rak ar bobl oll a gave kaer braz e lezen, ha na skuize kammet o klevout anehan o kaoz-eal. Ha na weljont ket penaoz n-am gemer.

§ 6. — MEULODI ABERZ AR VUGALE.

Lampout a raent gan ar gasoni o vervi enhe pa welent ar burzudo a rae, hag ar vugale o youc'hal en Templ : « Hosannah da Vab David ! » — « Klevet a ret, emhe, ar pez a laront ! » — « Ya, hep mar, respontas Jesus. Ha c'houi, n'oc'h eus-hu biskoaz lennet ar gomz-ma : « Ar gwella meulodi oc'h eus lakaet en geno ar vugale hag ar re a zo c'hoaz o tena ? »

Jesus ho c'huitaas, ha ma larent i etrehe : « Gwelet a ret na c'honeom netra. Mont a ra an oll war e lerc'h ! »

§ 7. — AR BAIANET, C'HOANT D'HE DA WELOUT JESUS.

Etouez ar re a oa pignet d'an Templ evid adori e kerz ar gouel, e oa un neubed paianet. Tostât a rejont ouz Filipp, a oa deus Bethsaida,

en Galile, hag e rejont dehan ar beden-ma : « Aotro, c'hoant on deus da welout Jesus ! » Filipp ac'h eas d'en laret da Andre ; goude, Andre ha Pilipp en laras ho daou da Jesus. Hag e neuze, o rei da glevout ar c'homzo-ma :

« Arru eo an amzer ma vo gloar evid Mab an Den... En gwir wirione, me en lar deoc'h : Nemed mervel a rafe ar c'hreunen winiz a goue en douar, na dougo netra ; med gand mervel e tougo freuz eleiz... Er bed-ma, piou benak a gar e vue, he c'hollo. Neb a ra neubed a vâ diouthi, he miro evid biken : Deuet d'am heul, neb a fell dehan ma serviji. Elec'h ma vean e kuz koulz-all bea ma servijer. Neb a vo stag ouz ma zervij, ma Zad a raio enor dehan. »

§ 8. -- ENKREZ JESUS. -- UR VOUÉZ DEUS AN ENV.

Setu brema, ma ine en enkreze... Ha petra larfen ?... Ma Zad, troet diwarnon an heur-ze ! ... Med, evid an heur-ze (*ma fasion*), eo ec'h on deut... O Tad ! graet gloar d'oc'h hano ! »

Deus an env ur vouez a oe klevet : « Graet am eus, ha c'hoaz e rin. » En touez ar bobl a oa eno, hag an evoa klevet, darn a lare : « Un tarz kurun eo. » — « N'eo ket, eme reall, un ael eo an eus komzet outhan. »

Jesus a laras d'he : « N'eo ket evidon, med evidoc'h ec'h eo bet klevet ar vouez-ze... Brema, ar bed ac'h a da vea kondaonet ; brema Roue ar bed ac'h a da vea hargaset. Ha me, pa vin savet ac'h uz d'an douar, a denno davedon kement a zo. »

Dre ar c'homzo gôlôet-se, e verke pesort maro

a oa o c'hortoz anehan. » Ar bobl a respontas : « Ar Lezen an eus disket d'im penaoz ar C'hrist a chom evid biken. Penaoz e c'halles laret : « Red eo da Vab an Den bea savet ! Piou eo henez a zo Mab an Den ? »

— « Evid ur pennadig c'hoaz, ema ar sklerijen en o touez, eme Jesus. Kerzet epad m'oc'h eus ar sklerijen, evid na vefet ket paket gan an devalijen. Neb a gerz ekreiz tevalijen, na oar ket pelec'h ec'h a. Ekeit ha m'oc'h eus ar sklerijen, kredet enhi, evid ma vefet bugale ar sklerijen.

§ 9. — KALEDER AR JUDEVIEU.

Kaer an evoa bet eta Jesus ober burzud war vurzud en ho zouez, ar Judevien na gredent ket enhan. Da wir e teue evelse lavar ar Profet Izai : « Piou an eus kredet, Aotro, d'ar pez on deuz roet da glevout ?... Ha piou an eus gouveet hanveout an Hini a zo Brech Doue ?... »

Nan, na oant ket evid kredi, rak Izai an evoa c'hoaz laret : « Ho daoulagad a vo dallet hag ho c'halono kaleded, evid na welo ket ho daoulagado, evid na intento ket ho c'halono, evid na voint ket barreket da distrei ouzin, evid n'allin ket ho farei. »

Setu a oe komzo Izai, pa welas Jesus er gloar ha pa gaozeas diouthan.

Etouez ar re genta deus ar Judevien, e oa koulskoude kalz hag a grede enhan. Med, en askont d'ar Farizianet, na diskouezet ket, betegout a vea hargaset deus ar synagog.

Evelse e lakaent gloar Doue warlec'h doujans an dud.

Trei an daoulagad diwar obero Doue, ober skouarn vouzar d'e c'hourc'hemenno, krena dirak an dud, tri zra hag a dol brema koulz ha neuze leun a dud war hent an ifern.

§ 10. — DIWEA KENTEL.

Neuze e savas Jesus e vouez : « Neb a gred enon, n'eo ket hepken enon e kred, med c'hoaz en Hini an eus ma digaset. Me, hag a zo ar sklerijen, mar g-on deut er bed, eo evid na chomo ket en devalijen ar re a gred enon. Evid neb a glev ma c'homz ha n'he mir ket, n'eo ket me en barn : rak n'on ket deut, *brema da viana*, evid barn ar bed, med evid en salvi. Neb am dispriz ha na digemer ket ma c'homzo, a gavo da varn anehan : ar Lezen am eus embannet a dalveo barner dehan. Hi a raio en kondaoni an de diwea. Rak, n'eo ket ac'hanon ma-unan em eus komzet, med an Tad an eus ma digaset, an eus d'in roet urz da gomz... ha da gomz evelse. Ha goût a ran, penaoz e c'hourc'hemen a dalve bue da viken. »

War ar c'homzo-ze, Jesus ho lezas. Goude, pa arruas ar parde, o vea poezet peb tra, e pellaas deus ker hag e kemeras adare hent Bethani, elec'h ma tremenas an noz.

PENNAD II

Ar Lun Santel.

§ 1. — AR WEC'HEN VILIGET.

An de warlerc'h, evel ma oa Jesus gan e diskibien o tont deus a Vethani evid distrei da Jerusalem, e krogas an naon enhan. O vea gwelet a bell, e hed an hent, ur wec'h en figez karget a delio, e tostaas da c'hoût ha na gavfe ket marteze ur freuzen benak; na gavas nemed an delio. Neuze e laras d'ar figezen : « Ma na vo den o tibi deus da freuz, ha ma na grouo hini warnout. »

An diskibien a glevas mad ar c'homzo-ze.

§ 2. — AR C'HUZUL BRAZ A C'HOUL PERAK AN EUS HARGASET AR WERZERIEN.

Pa oe arru en Jerusalem, Jesus a zavas d'an Templ. Evel ma oa o vale er porchedo a diavez en ur gelen ar bobl, hag en ur embann dehan ar C'helo Mad, Prinset ar Velein, Doktoret ar Lezen hag ar re vraz a n-am vodas evid tostât ha laret dehan : « Aberz petra a res an oll drao-ze, hag a belec'h e teu d'it beli evid ze? Respont! »

Komz a reont deus ar werzerien an eus hargaset Jesus deus an Templ.

Jesus a laras d'he : « Me ive am eus un dra da c'houl diganeoc'h, ha mar gret respont mad,

me a laro deoc'h aberz petra am eus graet evelse... Badeiant Yan, a belec'h e teue? Deus an env pe aberz an dud? Respontet. »

En-he ho-unan e sonjchont : Mar respontom e teue deus an env, e laro d'im : « Perak eta n'oc'h eus ket kredet? Mar respontom e teue aberz an dud, on deus da diwal na gemerfe oll ar bobl ze mein da darc'he ganim. » Hag en gwir, an oll a gemere Yan evid ur gwir Brofet.

Setu perak na gavont da respont nemed : « Nouzom ket. »

— « Ha me, a laras Jesus, na larin ket deoc'h gan pe beli e ran an trao-ze. »

§ 3. — AN DAOU VAB

Goude, e komzas outhe dre baraboleno :

« Petra gav deoc'h? Un den a oa, ha daou vab dehan : ma laras d'an hena : « Ma mab, kes fete da labourât d'am gwignen. » — « Na fell ket d'in mont, » a respontas hema teuc'h : ha goude, e teuas keun dehan hag ec'h eas. — Rei reas ar memez urz d'egile : « Ec'h an da vont, » respontas hema all. Ha nan eas ket.

— « Pehini anhe an eus graet bolante e dad? » — « An hini kenta, » anzavchont.

Ac'hanta! me a lar deoc'h en gwirione, an druajerien hag ar plac'had fall a vo araog deoc'h en Rouantelez Doue. Yan a zo deut d'o kad dre hent ar zantelez, ha n'oc'h eus ket bet a fe enhan. Med an druajerien hag ar plac'had fall ho deus bet. Ha c'houi, daoust d'ar skouer a roe deoc'h, n'oc'h eus pleget na d'ober pinijen na da gredi enhan. »

§ 4. — AR WINIERIEN VUNTRER

« Silaouet c'hoaz ur barabolen-all, a laras Jesus d'ar bobl : Bea oa ur pentiegez, a blantas ur winien, a lakaas endro dehi ur c'hae, a gleuzas ur wask hag a zavas un tour evithi. Goude ze, e feurmas anehi da winierien, hag ec'h eas evid pell amzer da ur vro hag a oa ive pell.

« Pa digoueas ar c'houlz, e kasas unan deus e zervijerien beteg ar winierien evid kaout e lod deus freuz ar winien. Ar winierien a dapas krog enhan, a skoas warnehan hag en lezas da vont, kuit a rei dehan netra deus a gement a c'hleñt.

» Ur servijer-all a gasas, hag e wall-skojont anehan war e benn, en kargjont a dismeganso hag en loskjont adare da vont, kuit a netra en e daouarn. Kas a reas un drived ; hag en skofont adare hag en töljont emaez hag en lac'hjont. Servijerien all a gasas c'hoaz, ar gwejo-ze muioe'h anhe ; memez digemer ho devoe, lod skoet, lod darc'heet mein ganthe ha lod lac'het.

» Setu perc'hen ar winien an evoa c'hoaz ur mab, unan hephen, hag a gare eleiz kalon : « Petra rin ? emehan. Me a gaso d'he ma mab meurbed karet : marteze, pa weloint anehan, ho devo respet evithan. » Ha goude oll ar re-all, e kasas d'he e vab.

» Med ar winierien, pa weljont ar mab oc'h arruout, a laras an eil d'egile : « Setu ama ar penher : deom da lac'ha anehan hag e drao a vo d'im ! » Kregi a rejont enhan, en töl a rejont emaez ar winien hag en lac'hjont.

» Pa deuio mestr ar winien, petra a raio d'ar winierien-ze ? — « E tistrujo didrue an dud

fall-ze, eme ar bobl, hag e roo e winien da dud-all hag a rento e freuz dehan en koulz. »

— Ya, eme Jesus, ar pentiegez a deuio hag a distrujo ar vuntrerien-ze hag a lakao tud all en e-winien. »

— « Doue da viro, a youc'has ar Judevien », pa glevfont da belec'h e tenne ar c'homzo-ze.

Ha Jesus o sellet a spi outhe : « Ha kammed n'ac'h eus lennet er skriturio : « Ar min ho deus tolet a goste pa oant o sevel, a zo deut da vea ur min alc'houe. Kement-ze a zo graet gan Doue, hag a zo eur c'haer-kaer a dra evidom da welout ? »

» Setu perak e laran deoc'h : Rouantelez Doue a vo lemmet diganeoc'h hag a vo roet d'ur bobl hag a raio dehi dougen e freuz.

» Neb a goueo war ar min ze a vo friket, hag neb e koueo é warnehan a vo bruzunet. »

Klevet an evoa Prinset ar veleien hag ar Farizianet ar c'homzo-ze, hag intentet mad eo ganthe e oa Jesus. C'hoant awalc'h ho devoa da gregi enhan, med doan ho devoa ive dirak ar bobl, a zelle anehan evel ur Profet. Evelse en lezjont hag ec'h ejont kuit.

§ 5. — AR PRED EURED.

Jesus a dalc'has bepred da gomz dre barabolenno :

« Hanval eo, emehan, Rouantelez an Envo ouz un den hag a rae eured e vab. Kas a reas e zervijerien da digemen d'ar re a oa pedet. Med ar re-ma na c'houljont ket dont. Kas a reas servijerien-all c'hoaz evid laret d'he deus e berz : « Setu aozet ma fred, lac'het an ejonet hag ar

loenet all, am oa lakaet da larda. Peb tra a zo pare ; deut d'ar banked. »

» Heb ober tam vâñ deus ar beden, ec'h ejont pe d'ho mereuri pe d'ho marc'had. Bea oe zoken hag a grogas er servijerien, a reas d'he vila m'allent hag ho lac'has. O vea klevet, ar roue, gan ar gounar o virvi enhan, a roas urz d'e zoudardet da distruja ar vuntrerien-ze, ha da devi ho c'her.

» Goude e laras d'e zervijerien : « Ar banket a zo pare ; med ar re a oa pedet, na oant ket deread. Baleet eta dre ar c'hroaz-hencho, ha galvet d'an eured kement hini a digoueo ganeoc'h. »

» Hag int da n-am skuill dre ar ruio, ha da dastum oll ar re a gavent, mad ha fall. Leun a oe zâl an eured.

» Setu ar roue oc'h antren evid gwelout ar re a oa ouz taol. Ma kavas unan ha na oa ket ganthan e zae eured, hag e laras dehan : « Ma mignon, petra ra d'it bea antreet ama kuit a zae eured ? » Na ranas gir. Neuze ar roue a laras d'e zervijerien :

« Staget dehan e daouarn hag e dreid ha strapet-han emaez ekreiz an devalijen. Eno e vo garmo ha skrignadek dent.... Rak kalz a vo galvet ha neubed dibabet.

Evelse, bemde deus an deio-ze e roe kelenadurez en Templ. Pa deue an noz, ec'h e emaez a ger war du mene an Olivet.

Evid bea disprizet mouez Doue, ar Judevien e oe lod vraz anhe lac'het hag o c'her deved. Pephini all, pac'h eo galvet a gle mont da Doue n'eo ket gan ar fe hepen, med gan an obero hag en stad a zantelez.

PENNAD III

Ar Meurs Santel.

An de warlerc'h er beure, an diskibien a welas en ur dremen ar wec'hen figez, dizec'het beteg en he greio. Souezet braz, e larent etrehe : « Pegen buan ec'h eo dizec'het ! »

Per, o tont sonj dehan a gomz Jesus, a laras : « Mestr, ar wec'hen figez oc'h eus miliget, setu mac'h eo maro ! »

— « Bet fians en Doue, respontas Jesus. Me lar deoc'h en gwirione. Mar piije fe awalc'h, evid na zontal ket enoc'h oc'h unan, e rafec'h evel am eus graet d'ar wec'hen figez-ze ha kaeroc'h c'hoaz. Rak laret a rafec'h zoken d'ar mene-ma ; « Sav alese ha n-am dôl ar mor », ma c'hoarvefe evelse.

» Ya, mar ve unan ac'hanoc'h a larfe d'ar mene-ma : « Sav alese ha n-am dôl er mor ! » ze a c'hoarveo gan a vo sontecrez ebed en e galon, ha ma kreda eo trawalc'h ur gir deus e berz evid dont a benn deus ze.

» Setu perak e laran deoc'h : Oll gement a c'houlfet dre ar beden, kredet o po anehan hag e vefet silaouet. Pa vet o vont da bedi, kenta tra oc'h eus d'ober eo pardoni mar oc'h eus tra pe dra ouz unan benak, evid ma pardono ive deoc'h o re o Tad a zo en envo.

§ 2. — GOULEN TRAITOUR AN HERODIANET

Ar Farizianet a oa n-am glevet evid klask an tu da dapout Jesus en e gomzo. N'am lakât

a rejont en lec'h da welout ha da glevout, hag e kaschont war an dro gan Herodianet un neubed deuz ho diskibien, a rafe neu da vea tud santel, ha gan gouleno trubard a stignfe laso evid en lakâ etre daouarn ar varnerien hag ar gouarner. Tostat a rejont eta da Jesus hag e larjont dehan :

« Mestr, goût ouzom e komzet herve gwir lealdet, hag eo gan ar wirione e verket an hent da vont da gad Doue, kuit a zellout diouzen, na braz na bian; laret d'im petra gav deoc'h diwar benn an dra-ma : Pe 'c'h eo mad pe nan eo, paea truaio Zezar ? »

Mar lar ec'h eo mad, e lakao droug er Judevien, na blij ket ze d'he; — mar lar n'eo ket, e vo diskuillet d'ar gouarner.

Jesus a welas ho drougiez hag ho zrubardez : « Hypokritet, emehan, perak klask tu varnon. Diskouet d'in ur pezh deus an arc'hant oc'h eus da rei, evid m'en gwelin. » Setu ma oe diskouet dehan un diner. « A biou eo ar portret-ma, a c'houlas, a biou komz ar skritur-ma ? » — « A Zezar, » emhe. « Rentet eta da Zezar ar pezh a zo da Zezar, ha da Doue, ar pezh a zo da Doue. »

Souezet a n-am gavjont; evel na oa netra da damal en e respont dirak ho bobl, na larjont gir hag ec'h ejont kuit.

An den a zo krouet evid serviñ Doue, ha kement se eo ar c'henta dever evithan. Med, er vro mac'h eo miret dehan e vue, hag e dra hag e beuc'h, en eus dever ive da zikour ouz ar c'hargo a digoue. Ur c'hristen n'eus ket da selout en ze piou a zo en penn ar vro, pe n'ema ket.

§ 3. — KRENNET BERR D'AR SADDUSEANET

Ar memez devez, Sadduseanet (deuz ar re-ze na gredent ket en rezurreksion ar c'horfo) a deuas da baos dehan ar goulenn-ma :

« Mestr, skrivet eo en Lezen Moyzez : « Mar marv un den, kuit a lezel a vugale, e vreur a eurejo e intañvez evid ma vo bugale en hano an hini maro. » Setu ma oa en on zouez seiz breur. An hini hena, goude bea bet dimeet, a varvas kuit a vugale hag e lezas e roeg gan e vreur; an eil he c'hemeras hag a varvas evelthan kuit a vugel war e lerc'h. Ar memez tra a c'hoarveas gan an driven. Evid achui, ho seiz e kemerjont ar roeg-ze, kuit a vea lezet bugel. An diwea a varvas oe ar roeg. Da vare ar rezurreksion, pa voint oll deut en bue, da behini euz ar seiz e vo ? rak ho seiz ho deus-hi bet evid pried ? »

« Koste e skoet, respontas Jesus, ha na intent nag ar Skriturio na galloud Doue. Er bed-ma an dud a gemer pried hag a ve roet da bried. Med ar re a vo kavet deread evid ar vue, a deuio warlerc'h homa, goude ar c'horfo savet d'ar vue, na gemerjont na groage nag ezezh, rak n'alloint ken mervel (*hag ar briedelez a zo dreist oll evid pourveit tud elec'h ar re a varo*). En env e voint evel an zele, bugale da Doue, peguir e voint bugale ar rezurreksion.

» Evid ar pezh a zell rezurreksion ar c'horfo, Moyzez e-unan en disk d'im. Ha n'oc'h eus-hu lennet en lever Moyzez, penaoz, er brouskoad o tevi, Doue a laras evithan hag evidoc'h : « Me a so Doue Abraham, Doue Izaak ha Doue

Jakob ? » Med Doue n'eo ket Doue an dud varo, Doue an dud veo eo ec'h é : oll int beo dirakhan. En gaou braz eta e n-am gavet. »

Ar bobl hag a gleve kement-ze a oa bammet dirak ur ouiegez evelse. ha beteg zo ken lod deus an Doktoret a laras dehan a vouez huel : « Mestr, kaer braz oc'h eus komzet. »

Evid ar Sadduseanet i, na gredjont ken goul netra all-outhan.

§ 4. — DIWEA RASK AR FARIZIANET

Ar Farizianet, o c'hoût an evoa Jesus stouvet ar Sadduseanet, a gasas dehan unan deus ar re a oa o paouz a veuli e respont. Hema, hag a oa Doktor er Lezen, gan ar c'hoant d'en luia, a reas outhan ar goulenn-ma :

« Mestr, pehini eo ar brasa gourc'hemen deus ar Lezen, ar c'henta deus ar gourc'hemeno ? »

Jesus a respontas : « Silaou, Israel, an Aotro Doue, nan eus Doue nemethan ; karet a ri an Aotro da Doue, gan da oll galon, gan da oll ine, gan da oll spered, gan da oll nerz. » Setu ar brasa hag ar c'henta gourc'hemen. An eil a zo hanval ouz ar c'henta : « Karet a ri da nesa evel-dout da-unan. N'eus gourc'hemen ebed brasoc'h evid an daou-ze. Enhe ema kement a zo er Lezen hag er Brofetet. »

« Kaer-kaer, Mestr, eme an Doktor. En kreiz gwirione ec'h oc'h, pa laret nan eus nemed un Doue, ha nan eus Doue-all ebed a diavaez dehan ; ema da vea karet gan an oll galon, gan an oll ine, gan an oll spered, gan an oll nerz, ha penaoz karet on nesa evel-dom on unan a

dalve mui evid an oll brofo hag an oll zakrifiso. »

O welout en evoa an Doktor-ze komzet gan furnez, Jesus a laras dehan : « N'out ket pell d'eus Rouantelez Doue !

Adaleg-ze, hini deuz ar Farizianet na gredas ober goulenn out-han.

Evel koulskoude ma tale'he da rei kelenadurez en Templ, e n-am vâdjont endro dehan. Hag é ive da c'houll outhé : « Petra eo o sonj diwarbenn ar C'hrist ? A biou eo mab ? » — « A David », emhe.

Penaoz eta, emehan, en ur drei a du gan ar bobl, penaoz intent kelenadurez an Doktoret o laret eo ar C'hrist Mab David. Rak David, e-unan, gan ar Spered Santel o c'houea dehan, a ra anehan e aotro, pa lar en Lever ar Psalmo : « An Aotro an eus faret d'am Aotro : Aze em deo, da c'hortoz ma rin gan da enebourien ur skabel evid da dreid. » Neuze eta, pa ro David d'ar C'hrist an hano a Aotro, perak ha penaoz ec'h eo e vab ?

Na oe den evid respont dehan, na goude, evid n-am riska da c'houll tra pe dra outhan. Med oll ar bobl a vije e joa silaou anehan.

§ 5. — BEC'H D'AR FARIZIANET

O welout an oll o silaou mad, Jesus a laras d'ar bobl ha d'e diskibien : « An Doktoret hag ar Farizianet a zo azeet war gador Moyzez, miret eta ha graet oll gement a laront deoc'h ; med disfiat diouthé, ha na gemeret ket skouer war ho obero, rak ar peza laront, na reont ket.

Staga reont war diouskoao ar re-all bec'hio pouner ha re bouner, na c'houlfent ket lakât ho biz d'ho finval.

» Oll ho obero a ve graet evid an dud da welout. Ledanoc'h a ve ho bandeno Skritur, hiroc'h ho frezillono, ha na c'houlfent kerzet nemed gan mantelo hag a strahin war holerc'h. Klask a reont ar plaso kenta er bankejo, hag an azeo kenta er synagogo. Plijout a ra d'he bea saludet war leur ger, ha klevout rei d'he an hano a vistri.

» C'houi, na c'hoantaet ket kaout an hano a vistri; rak ur Mestr hepken oc'h eus, hag oll oc'h breuder. Na hanvet den ebed ive o tad, rak n'oc'h eus nemed un Tad, hag a zo en envo. Na douget ket mui an hano a doktoret, rak n'oc'h eus nemed hepken un Doktor hag eo ar C'hrist. Ar brasa en ho touez a vo o servijer, rak piou benak a n-am zavo a vo izelaet, ha piou benak a n-am izelao a vo savet.

» Maleur deoc'h eta, Doktoret ha Farizianet hypokrit, rak serri a ret ouz an dud Rouantelezh an Envo. N'antreet ket, hag ar re a deu evid antren, e harzet anhe. — Maleur deoc'h, Doktoret ha Farizianet hypokrit, rak c'houi a zuill tier an intanvezet war digare pedeno hir. Abalamour da ze, c'houi e vo kaletoc'h ar varn evidoc'h. Maleur deoc'h, Doktoret ha Farizianet hypocrit, a red hag an douaro hag ar morio evid gonid un diskib, ha, p'oc'h eus anehan, e ret gantban boed evid an ifern, ha falloc'h evidoc'h un hanter! — Maleur deoc'h, renerien dall! Laret a ret : tui dre an Templ n'eo mann; med tui dre aour an Templ a

ra dever d'ober ar pezh a ve touet. Tud diskiant ha dall a zo ac'hanoc'h! pehini eo ar brasa, an aour pe an Templ a zantela an aour? *Laret a ret koulz-all* : Mar tou un den dre an aoter, ze n'eo mann; med mar tou dre ar prof, lakaet war an aoter, e kle ar pezh an euz touet. Ya, tud dall! pehini eo ar brasa, ar prof pe an aoter a zantela ar prof. Med neb a dou dre an aoter, a dou war un dro dre an aoter hag dre oll gement a zo war an aoter. Ha neb a dou dre an Templ a dou war un dro ha dre an Templ ha dre an Hini a ra e chomaj enhan. Ha neb a dou dre an env, a dou war un dro dre drou Doue ha dre an Hini a zo azeet war an trôn-ze!

» Maleur deoc'h, Doktoret ha Farizianet hypokrit! An deog a baeet diwar an diwea greunio, ha na viret ket an trao ar muia red deus ar Lezen : ar lealdet, karante Doue, ar vadelez hag ar fe. Ar re-ze a oa da viret, kuit a lezel ar re-all. Renerien dall! Gan o sil e harzet ur fubuen da dremen, hag ur c'hanval e lonket.

» Maleur deoc'h, Doktoret ha Farizianet hypokrit. C'houi a bur diavez ar weren hag ar plad, hag a diabarz ec'h oc'h leun a laeronsi hag a lousoni. Farizian dall! neta da genta diabarz ar weren hag ar plad, goude e ri deus ma vo ive pur an diavaez.

» Maleur deoc'h, Doktoret ha Farizianet hypokrit, rak hanval oc'h ouz beio gwennet. A diavaez ec'h int kaer da wekut, med en diabarz nan eus ken nemed eskern tud varo ha breinadur a bep sort. Evelse, da welout a

diavaez, c'houi a zo tud santel, med en diabarz ac'hanoc'h nan eus nemed trubarderez ha pec'hed.

» Maleur deoc'h, Doktoret ha Farizianet! C'houi a gizel mein evid beio ar Brofetet, a gempenn beio an dud santel, en ur laret : « Mar on dije bevet en amzer on zado, n'eo ket nim on dije roet dorn da skuill goad ar Brofetet. » Testeni a roet en oc'h eneb oc'h unan, penaoz eo c'houi mibien ar re an eus lac'het ar Brofetet.

» Ha c'houi a berachu ho labour. Serpantet, mibien aeret wiber! penaoz e tech'fec'h dirak daonasion an ifern? Setu me ive, o kas deoc'h Profetet, ha tud santel ha Doktoret. Med muntra ha staga ouz ar groaz a refet un darn; un darn a walenetafet en o synagogo hag a wallgasfet deus an eil ker d'eben, kement ha ken bian ma koueo warnoc'h an oll oad santel a zo bet skuillet, abaoe hini Abel, an den dinam, betek hini Zakarias, mab Barakias oc'h eus lac'het etre an Templ hag an aoter. En gwirione me a lar deoc'h : an oll dorfejo-ze a goueo war ar rum dud a zo brema.

» Jerusalem! Jerusalem! te hag a lac'h ar Brofetet, hag a dar'he mein gan ar re a ve kaset d'az kâd, nag a wej em eus klasket dastum da vugale, evel ma tastum ar yar hec'h evnigo dindan he dioueskel, ha n'et eus ket goullet!

» Ha setu brema o ti dilezet a chomo ganeoc'h goullou. Me a lar deoc'h : N'am gwelfet mui, bete ken e larfet : « Bennoz d'an hini a deu en hano an Aotro ! »

§ 6. — DINER AN INTANVEZ.

Jesus a azeas neuze ouz evn d'ar c'hev; e vije lakaet enhan ar profo. Hag e selle penaoz e tôle pep hini e arc'hant er c'hev. Kalz a dud pinvig a dôle enhan dre lorc'h profo pouner. D'he zro, ec'h arruas ive un intanvez baour : Jesus a welas anehi o tôle daou bez bian, a dalvee ho daou un diner. Ma c'halvas e diskibien ha maras d'he : « En gwirione me a lar deoc'h : « An intanvez baour-ze an eus roet mui evid oll ar re-all en kev an Templ. Oll ho deus roet diwar ar pez ho devoa da dioueret; med hi eo deus he dienez deus roet; lakaet he deus kement he devoa dehi evid beva.

§ 7. — DISMANTR AN TEMPL.

Jesus a oa o paouz dont eus an Templ evid kuitât. E diskibien a dostaas outhan evid lakât anehan da dôl evez mad, pegen kaer savet e oa. « Mestr, eme unan anhe, sellet eta pebez mein, ha kaera labour! » Ar re-all a loc'he e diazeo ledan, hag ar c'hempenn kaer, graet gan ar profo. »

— « Gwelout a ret ar labourio-ze meurbed souezuz, a respontas Jesus, ho gwelout a ret? Ac'hanta! me a lar deoc'h en gwirione, un demz a vo ma vo an Templ-ze kement ha ken distrujet, ma na vo lezet anehan ur min war un all ! »

§ 8. — GWALENO AN AMZER DA DONT

Arru war vene an Olivet, Jesus a azeas a dâl d'an Templ. Per, Jakez, Yan hag Andre a

dostaas outhan, hag a c'houlas diganthan hep goût d'ar re-all : « Mestr, laret d'im pegoulz ec'h arruo an trao-ze. Penaoz e vo gouveet emaint war digoueout. Evel c'hoaz, pesort merk a vo deus o tonedigez ha deus fin ar bed ? »

Ouz ho goulenn, Jezuz da genta a laras evelen : « Lakaet evez na vefec'h dallet gan den, rak tostât a ra ar mare, ma teuo kalz em hano da laret : « Me eo ar C'hrist ! An amzer a zo kloz. » Un toulad a vo goneet ganthe ; med c'houi, n'et ket war ho lerc'h.

» Klevout a refet komz deus brezel ha deus trouz vrezel, emgann ha tabut ; diwallet a sponta, d'anoazi na zoken da gaout doan : rak red eo ve ze da genta, med na vo ket achu eno. »

Laret a reas c'hoaz : « Gwelet a vo o sevel pobl ouz pobl, rouantelez ouz rouantelez. Tuma ha tu-ze e vo krenaio douar, bosen, kernez, merko euzus en oabl na trao burzuduz meurbed. Hag oll gement-ze na vo nemed an tanva deus ar gwalenn a c'houde.

» Med c'houi, araog da oll ze, e vo kroget enoc'h ; c'houi a vo gwallgaset, karget a drubuilho, tôlet er prizon, strahinet dirak ar varnerien, gwalenataet er synagogo ha lakaet d'ar maro. Bet war evez eta ! Mont a refet dirak ar rouane hag ar gouarnerien, abalamour d'in ha d'am hano. Ha kement-se a digoueo ganeoc'h evid ma tougfet diouzin testeni dirakhe.

» Moulet mad kement-ma en o kalono. Pa vefer o strahina anoc'h d'ar varn, na vet ket nec'het gan petra ha penaoz o po da laret. Ar pêz a vo c'houeet deoc'h war an tôl, a larfet.

Me a baozo war o muzelo ur gomz, ur furnez na vo ket oc'h enebourien evid respont na dalc'hen outhe. N'eo ket c'houi a gomzo, med spe-red o Tad, a gomzo dreoc'h.

» Er mareo-ze, kalz a faio, a n-am werzo, an evo droug an eil ouz egile. Ar breur a werzo e vreur evid ar maro, hag an tad a werzo e vab ; ar vugale a zavo eneb d'ho zud hag ho lakao d'ar maro. C'houi oc'h-unan a vo gwerzet gan o tud, o preuder, oc'h amezeien hag o mignonet, ha mar a hini ac'hanoc'h a vo muntret ganthe. Kasoni a vo ouzoc'h abalamour d'am hano. Med na vo bleven a gouefe deus o penn, heb goût d'o Tad. Gan gouzanv evel eo gleet, c'houi a zalvo oc'h ineo.

« Neuze e savo lod falz-profetet, hag a douello kalz ; ha ken krenv a vo ar fallagriez, ma klouaro mar a garante. An hini a dalc'ho beteg ar penn, henez a vo salvet... An Aviel-ma deus ar Rouantelez a vo prezeget en kement-kuign a zo er bed, evid d'an dud da glevout ha d'ouveout ; n'eo nemed goude e vo ar fin.

§ 9. — DISTRUJ JERUSALEM.

« Pa welfet ar soudardet oc'h ober an dro da Jerusalem, gouveet n'ema ket pell a vea distrujet ; ha pa welfet er Lec'h Santel, er lec'h bepred na glefe ket bea, ar saotrerez hag an dismantr diouganet gan Daniel, intentet neb a lenn an *aviel-ma*.

» Neuze, tec'het er meneio, mar vet er Jude ; pellaet, mar goc'h en ker ; n'antreet ket, ha pa vijec'h a dost : mar vet war c'houre an ti, en

ur diskenn n'antreet da gemer na tra-ma na tra-ze ; mar vet war ar maez, na deut ket war o kiz evid tapout o tillad. Ar re-ze a vo devejo a gasti, e tremeno enhe oll gement a zo er Skriturio.

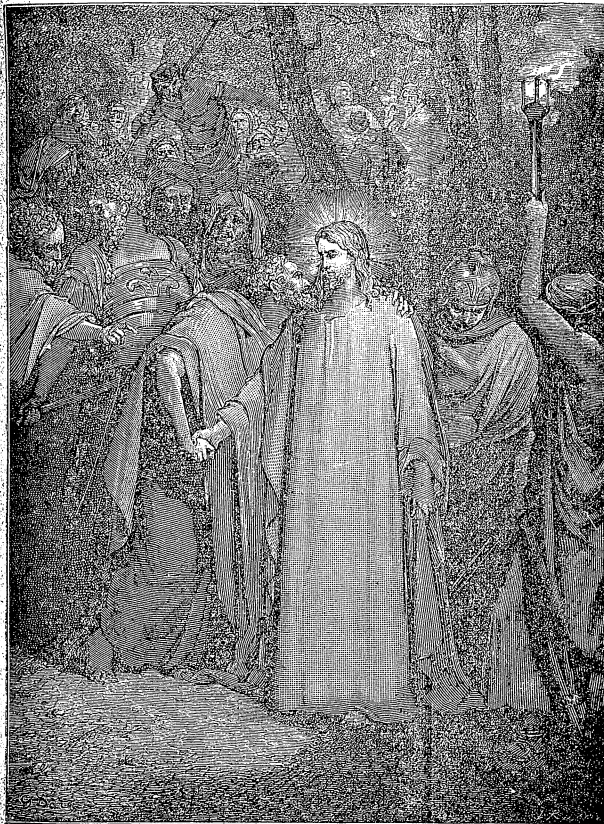
» Maleur d'ar groage a vo o vaga pe war gaout bugel ! Pedet evid na c'hoarveo kement-ze nag ekerz ar goanv nag un devez sadorn *(rag a bell a renker tec'hel ha deus ar her-ranta !*

Trubuillo a vo evel na vo bet biskoaz abaoe mac'h eo ar bed bed, na na vo diweatoc'h ken gwaz-all. Braz a vo an anken er vro-ma, ar gasti a vo war ar bobl, kouea a raint dindan lavnen ar chlenve, pe strahinet a voint evel sklavet dre an oll vroio. Jerusalem a vo pilet dindan dreid ar baianet, ken e vo achu da amzer peb bobl. Ha mar nan ije an Aotro berraet an deio-ze, den na vije sovetaet : med ho berât a raio abalamour d'an dud vad, an eus dibabet evithan.

§ 10. — DONEDIGEZ MAB AN DEN

» Mar ve den o laret deoc'h neuze : « Ar C'hrist a zo ama, a zo aze, » na gredet ket. Rak sevel a rai falz-kristo ha falz-profetet ; burzudo braz a raint ha trao estlammuz, barek da dalla, mar c'hallfe ze bea, beteg ar sent ho-unan. Med bet war oc'h evez, brema p'am eus laret deoc'h araog an oll drao-ze. Mar ve laret deoc'h : « Setu ema ar C'hrist en dezert. » N'et ket. « Set-han ama en diabarz an ti. » Na gredet ket.

» Evel ar luc'heden a strink er Sav-Heol hag

POK JUDAZ.

a luc'h beteg ar C'huz-Heol, setu evel ma vo donedigez Mab an Den. »

— « Aotro, a c'houlas an Ebestel, pelec'h e tremeno-ze ? »

« Daoust pelec'h e vo ar C'horf, an eret a n-am gavo. » — *An eret gan ur c'horf maro, ar sent gan korf glorifiet Mab an Den.*

» Dioustu goude an enkrezio ze, e vo merko iskiz en heol, er loar hag er stered. An heol a devalao, ar loar a vo moug, ar stered a goueo deuz an oabl, ha beteg an diazeo deus ar bed a hijo.

» Dre ar bed oll, ar boblio a heuzo gan trouz pouner ar mor hag ar gwageno ; an dud a dizec'ho gan ar spont, o c'hortoz petra a c'hoarveo 'vid ar bed. — Neuze e paro war an oabl merk Mab an Den. Kement rum dud a vo war an douar, a losko youc'hadeno a boan : hag e weloint Mab an Den o tont war gougoul an env, ekreiz galload ha brazder. Kas a rai e aele gan trompillo hag a vo skelt, hag e tastumoint ar redibabet ganthan deus ar pevar c'horn hag ar pella deus ar bed.

» Ha pa vo krog an trao-ze da c'hoarveout, savet o penn da zellout, rak tostât a ra evidoc'h heur ar silvidigez !

Goude, e troas e gentel evelen : « Set ar wec'hen figez ha kement gwec'hen a zo : pa vout branko tener, pa deu an delio da digeri, hag ar freuz da stuma, c'houi oar ec'h eo arru an hanv. Koulz-all, pa welfet an oll drao-ze, gouveet penaoz Rouantelez Doue a zo tost ; ema ouz an or.

» En gwirione me lar deoc'h : an dud zo

brema na voint ket tremenet, ma tigoueo an oll drao-ze. Rak an oabl a dremeno hag an douar ive ; med ma c'homzo, na raint ket (anez bea deut da wir).

§ 11. — EVESAT HA PEDI DALC'H MAD

» Evid ar pezh a zell an de hag an heur, den na oar netra, nag aele an env, nag ar Mab ; an Tad hepken ho hanve.

» Ekerz donedigez Mab an Den, e tigoueo evel en amzer Noe. En deio araog ar veuadeg, an dud a vije gan dibi, eva ha dimê ken a oe da Noe bea êt en arc'h. N'hanvejont ket e oa arru, ar veuadeg. Arruout a reas koulskoude hag ho lonkas oll. Koulz all a digoueo gan donedigez Mab an Den.

» En amzer Loth, ar memez tra arruas : an dud a blee gan dibi, eva, gwerza, sevel tier. Med, azaleg ma oe Loth emaez a Zodom, ur glao soufr ha tân a goueas deus an oabl hag ho devas oll. Evelse e vo, pa baro Mab an Den.

» A daou, a vo en ur park, unan a vo kemeret (evid an env), hag un all a vo lezet gan e bec'hed : a diou blac'h a vo a vala war un dro, unan a vo kemeret hag un-all lezet ; a daou a vo er memez gouele en noz-ze, unan a vo kemeret hag un-all lezet. Bet sonj deuz groeg Loth !

» Diwallet eta ! Bet war evez ha pêdet, rak n'ouzoc'h pegoulz ema an amzer-ze d'arruout. Diwallet na deufe o kalono da divalavât gan re dibi pe re eva, pe gan lui ouz trao ar bed ma, ha na gouefe an de se warnoc'h a greiz tôl.

Evel ur roued e pako kement a zo dre ar bed. Bet war evez, ha na baouzet ket da bedi, evid bea kavet mad da n-am denn a oll gement a zo da c'hoarveout, ha da vont gan fians dirak Mab an Den.

» Pa dilez un den e di evid ober ur veaj hir, e ro d'ar servijerien, pep hini e garg; ar porjer e ve kemenet dehan bea war evez. Bet war evez, c'houi ive, pa n'ouzoc'h pegoulz e teuo mestr an ti, pe da barde, pe da hanter-noz, pe da gân ar c'hog pe da veure. Bet war evez, gan doan o kâvfe kousket.

» Hag ar pezh a laran deoc'h, me en lar d'an oll : Bet war evez !

§ 12. — AR GWERC'HEZET

» Neuzee Rouantelez an envo e vodigoueo evel hini an deg gwerc'hez, ac'h eas, ar lamp en ho dorn, da benn-hent d'an ozac'h ha d'ar roeg yaouank. Pemp anhe a oa dibenn, ha pemp an evoa skiant. Setu ar pemp dibenn, a dapas ho lampo. kuit a gemer eoul : ar pemp an evoa skiant, en ur gemer ho lampo, a dapas war un dro pep hini he fodad eoul. Evel n'arrue ket buan an ozac'h, e kouejont oll morenet, ha goude, kousket.

» Ekreiz an noz, setu ma oe klevet youc'hal : « Arru eo an Ozac'h ; deom da benn-hent dehan ! »

Ma savas an oll gwerc'hez, hag int evid karga ho lampo. Ar re dibenn a laran d'ar re a skiant : « Roet d'im deus oc'h eoul, rak on lampo a zo o vont da vervel. » — « Ha mar-

teze na vije trawalc'h nag evidoc'h nag evidom ! Et kentoc'h da di ar marc'hadour, ha prenet evidoc'h ! » oe respontet d'he.

» Ekeit ha ma oant o vont, ec'h arruas an ozac'h . Ar re a oa pare, antreas ganthan en zâl an eured, ha dioustu oe prenet an or. Pell goude, ar gwerc'hez-all arruas ive : « Aotro ! Aotro ! a grient, digoret d'im ! »

» Med an ozac'h a respontas : « En gwirione me lar deoc'h : n'ouzon ket piou oc'h. »

» Bet war evez eta, pa na c'houzoc'h nag an de nag an heur. »

Bea gwerc'h zo un dra gaer. Med, mar n'oc'h nemed ze ! Trao-all a zo en gourchemeno Doue evel : Da dad ha da vam a enori. — Gevier na neb fals testeni. — etc... Deus deg e oe serret an or ouz pemp anhe, hag int ive gwerc'hez, koulskoude !!!

§ 13. — AN TALANCHO (*An talant a dalvee ouspenn 5.000 lino*)

» En Rouantelez an envo e tigoeto c'hoaz evel gan un den, an evoa d'ober un tam-mad a veaj, hag a c'halvas e zervijerien evid lakât e vado etre ho douarn. Da unan e roas pemp talant ; d'an eil, daou ; d'an dried, unan ; da bep hini herve e c'halloud ; ha kenkent ec'h eas war'raog.

» An hini an evoa bet pemp talant, a bleas gan lakât anhe da dalveout, hag a c'honeas pemp all ; an hini an evoa bet daou, a reas evelthan, hag a c'honeas daou-all ; med an hini

nan evoa bet ken nemed unan, ac'h eas da gleuza un toull en douar, evit kuz arc'hant e vestr.

» Da bell goude, mestr ar servijerien-ze a distroas, hag a c'houlas kont diganthe. An hini an evoa bet pemp talant an deuas da genta, hag a lakaas pemp-all warnhe : « Aotro, pemp talant o poa fiet enon; setu pemp ouspenn am eus goneet ganthe. » — « Kaer-kaer, servijer mad ha feal, peguir ec'h out bet feal en trao dister, me a az lakao da c'houarn reo vraz. Antre en evrusted da vestr. »

An hini an evoa bet daou dalant arruas goude : « Aotro, emehan, daou dalant o poa roet d'in, setu daou-all am eus goneet ganthe. » — « Kaër-kaër, servijer mad ha feal, pac'h out bet feal en trao dister, me a az lakao da c'houarn reo vraz. Antre en joaio da vestr. »

D'e dro, e teuas an hini nan evoa bet nemed un talant. « Aotro, me oc'h hanve evel un den zelluz ; medi a ret elec'h n'oc'h eus ket hadet ; dastum a ret elech n'oc'h eus ket skuillet. Setu aze ar pezh a zo deoc'h. »

« Servijer fallagr ha dieg, eme ar mestr, goût a raez e veden elec'h n'am ije ket hadet, e tastumen elec'h n'am ije ket skuillet ! Neuze eta e oa d'it lakât ma arc'hant etre daouarn ar banerien, ha pac'h on distroet, am ije bet da gaout ma arc'hant gan ar gonid. »

» Tennet eta diganthe e dalant, ha roet-han d'an hini an eus deg ; rak roet a vo da neb an evo kalz evid ma vo ampl an trao ganthan med an hini nan evo netra, a dalfé, e vo lemmet diganthan ar pezh an eus. »

» Evid ar servijer didalve ze, tólet-han emaez, en devalijen ; eno vo garmo ha grignon-sadek dent.

§ 14. — AR VARN DIWEA.

« Pa deuio Mab an Den ekreiz e Vrazder, gan an oll aele endro dehan, ec'h azeo war dron e c'hloar. Dirakhan e vo dastumet an oll boblio. Dispartia a raio ur re deus ur re-all, evel ma tisparti ar mesaer an denved ; en tu deô an danvadezet, en e du kle, ar vouc'hien.

Neuze ar Roue a laro d'ar re a vo ene du deô : « Deut, tud biniget ma Zad, d'ar Rouantelez a zo graet evidoc'h abaoe mac'h eo ar bed, bed. — Rak me am eus bet naon, ha c'houi oc'h eus roet d'in da dibi ; me am eus bet sec'hed ha c'houi oc'h eus roet d'in da eva ; me n'am oa ket a di, ha c'houi oc'h eus d'in roet lojeiz : pa oan diwisk, oc'h eus am gwisket ; pa oan klanv, oc'h deut d'am gwelout ; pa oan er prizon, oc'h deut em bete ! »

— « Aotro, a responto ar sent, pegoulz e zo digouet d'im o kwelout gan an naon hag o pea maget ? gan ar sec'hed, hag o pea distanet ? hep ti, hag o pea lojet ? diwisk, hag o pea gwis-ket ? Klanv pe er prizon, ha bea bet o kwelout ? »

Hag ar Roue a responto d'he : « En gwirione me lar deoc'h : ken liez gwej o peuz graet ze evid unan deus ar re vian-ze, a zo ma breuder, eo evidon oc'h eus graet. »

Neuze a laro d'ar re a vo en e du kle : « Tec'het diouzin, tud miliget ! Et d'an tan eternal, a zo kroget evid an diaoul hag e aele !

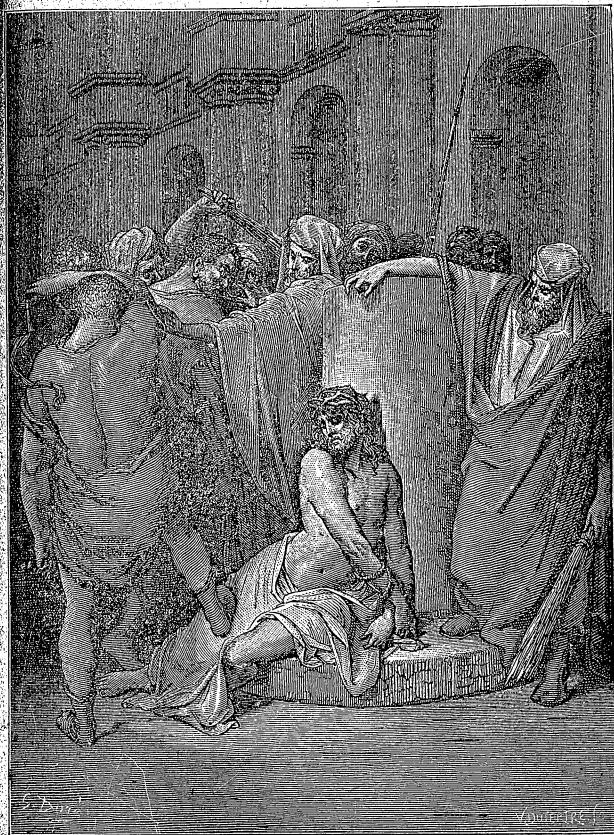
— Rak me am eus bet naon, ha n'oc'h eus ket roet d'in da dibi; hep ti e oan hag n'oc'h eus ket digemeret anon; hep dillad, ha n'oc'h eus ket am gwisket; klanv hag er prizon ha n'oc'h ket deut d'am gwelout. »

« Aotro, eme int ive, pegoulz eta zo digoueeet d'im o kwelout o kaout naon pe sec'hed, o vea hep ti pe hep dillad, klanv pe er prizon, ha n'on dije ket sikouret anoc'h ? »

« Me lar deoc'h en gwirione : Kenliez gweñ n'oc'h eus ket graet evelse da unan deus ar re vian-ze, eo d'in-me n'oc'h eus ket graet. »

« Hag ec'h aio ar re-ma d'ar poanio, ar re-all d'ar joaio, hag an daou re evid biken. »

Gouel ar Panen, hag a ve hanvet Pask, a oa arru. *Gouel ar Panen a vije laret, rak en de-ze na vije mad dibi nemed barà panen, da laret eo. na vije ket gôet an toaz d'ober anehan.* Dre ze, Jesus, achu ganthan e ôll brezegeno. a laras d'e diskibien : « Goût ouzoc'h : ar Pask e vo graet ar gouel anehan warbenn daou de amañ. Neuze e vo gwerzet Mab an Den evid bea staget ouz ar groaz. »

PENNAD IV

Ar Merc'her Santel

§ 1. — JESUS EN BETHANI

An de warlerc'h, beure mad, oll ar bobl a n-am dôlê war du an Templ, evid klevout Jesus. *Med Jezus e oa fellet dehan tremen an devez diwea-ze gan e vam, e diskibien hag ar vignonet an evoa en Bethani.*

§ 2. — AR C'HUZUL BRAZ

Ekeit se, Prinset ar veleien, an Doktoret hag ar re vraz deus ar bobl a oa n-am gavet en ur zâl d'ar Beleg Braz, hanvet Kaifaz, hag a n-am gleve war an tu da dapout Jesus dre fil evid en lakât d'ar maro. Ar muia doan ho devoa, eo dirak ar bobl; setu perak e larent : « Lezom anehan epad ar gouel, betegout na ve tabut gan ar bobl. »

§ 3. — MARC'HAD JUDAS

Neuze Satan e antreas en Judas, leshanvet Iskariot, unan an Daouzeg, hag hema da gavout Prinset ar veleien ha da laret d'he : « Petra rofec'h d'in ? ha me en lakao etre o taouarn. »

En oll joausted e oent o klevout anehan : ar marc'had a oe klozet war dregont diner. Judas a roas e c'hir. Neuze e n-am intentas

gan Prinset ar veleien hag ar varnerien, evid an tu da gregi en Jesus abell deus ar bobl. Goude ze, na glaskas ken nemed digoue mad d'en lakât etre ho daouarn.

Ar Yaou Gamblid

§ 1. — ARAOG AR GOAN

An devez kenta deus ar Panen, ma vije urz aberz ar Lezen da lac'ha an oan paskal, an diskibien a dostaas da Jesus hag a laras dehan : « Pelec'h e fell deoc'h e ve aozet evidoc'h ar goan bask ? » Jesus a gasas daou deus e diskibien, Per ha Yan :

« Deoc'h c'houi, emehan, e vo da aozar ar Pask. Et en ker. En ur arruout, e n-am gavfet gan un den bet o vid dour. Heuillet-han beteg an ti mac'h eio ; ha n'eus forz pelec'h antreo, e larfet da vestr an ti : « Setu am eus da laret aberz ar Mestr : Arru eo an termen evidon ; hag eo en az ti e rin ar Pask gan ma diskibien. Pelec'h ema ar zal, ma c'hallin enhi dibi an oan Bask ganthe ? » Neuze e vo diskouet deoc'h ur gaer a gambr, ha hi goloet a dapiso : lakaet pare ar pezh on deus ezom. » Mont a rejont eta en ker, evel an evoa Jesus roet urz : kavout a rejont pep tra evel m'an evoa laret ; hag ec'h aozjont ar Pask.

§ 2. — PASK AR LEZEN

Da barde, Jesus a deuas da Jerusalem gan an Daouzeg, ha, pa oe deut an heur, e n-am lakaas ouz taol gan e diskibien. Neuze a laras d'he : birvi raen gan ar c'hoant da dibi ar Pask-ma war un dro ganeoc'h, araog mervel ; rak, en diskleria a ran deoc'h, na debin ken ganeoc'h a Bask, nemed unan gwelloc'h en Rouantelez Doue.

§ 3. — AN TREID GOALC'HET

Araog devez braz Pask, Jesus, o c'houeout e oa deut e heur, da dremen deus ar bed-ma daved e Dad, evel m'an evoa karet an diskibien, ekeit ma oa ganthe er bed, ho c'haras beteg ar fin.

Koan Bask e oat krog ganthe, ha dija an diaoul an evoa lakaet en kalon Judas Iskariot mont da werza e vestr.

Jesus hag a ouie penaoz an Tad en evoa lakaet pep tra etre e daouarn, ha penaoz deut a Doue, ec'h e da distrei da Doue, Jesus a zavas diouz taol, a diwiskas e dillad, a dapas-un tam lien endro dehan hag a n-am lakaas da oalc'hi treido e diskibien, ha d'ho zorcha gan ar lien a oa stag ouz e c'houriz.

Arruout a raes ive gan Per : « Petra ! Aotro, c'houi !... goalc'hi ma zreid d'in ! » — « Ar pezh a ran, eme Jesus, na intentes ket brema ; med diweatoc'h e ri. » — « Nan ! biken na oalc'hfet mazreid d'in ! » — « Mar n'az koalc'han ket, n'az po ket a lod ganen. »

Ar wej-ze Simon a laras : « Aotro, graet neuze, nan an treid hepken, med an daouarn hag ar penn. » — « Neb a zo bet goalc'hfet, nan eus ken ezom nemed a gaout e dreid goalc'hfet evid bea oll bur... Ha c'houi, pur oc'h ; med n'oc'h ket oll. »

Gout a rae piou en gwerzfe, setu a rae dehan laret : « N'oc'h ket oll. »

Goude m'an evoa goalc'hfet d'he ho zreid, ec'h hadkemeraz e dillad hag e n-am lakaas adare ouz taol.

« Ha c'houi oar, emehan, petra am eus graet aze evidoc'h ? Rei a ret d'in an hano a Vestr hag a Aotro, ha mad a ret : bea ac'h on ive. Mar am eus eta deoc'h goalc'het o treid, me, o Mestr hag oc'h Aotro, c'houi a gle, c'houi ive, goalc'hi o treido an eil d'egile. Rak ar skouer am eus roet deoc'h, evid ma refet d'o tro ar pezh am eus graet ma-unan evidoc'h. En gwirione me lar deoc'h, ar servijer n'eo ket brasoc'h evid e vestr, nag an abostol, brasoc'h evid neb a gas anehan. Mar intentet ze, ha mar gret deuz ze, e vefet evruz ..

» N'eo ket diouzoc'h oll e komzan : me a hanve ar re am eus dibabet. Med red eo ma teuo da wir ar lavar-ma deus ar Skritur : « Neb a deb bara ganen, a zavo e droad eneb d'in. » Digemen a ran deoc'h a vrema evid, goude ma vo digouee, ma kredfet er pezh ac'h on...

... « En gwir wirione, me en lar deoc'h, piou benak a digemer an hini am eus kaset, am digemer ma-unan ; ha piou benak am digemer, a digemer an Hini an eus ma digaset. »

§ 4. — JESUS A DISKUILL AN TRAITOUR

Goude bea laretar c'homzo ze, Jesus a oe stravill en e spered. Hag ekeit ma oa c'hoaz e diskibien ouz taol o terc'hel gan ho fred, e tisklerias dirakhe kement-ma : « En gwir wirione me lar deoc'h, unan ac'hanoc'h am gwerzo !... Hag henez a zo o tibi-war un dro ganen ! »

An diskibien a zelle an eil ouz egile, poaniet hag espoluet : n'ouveent a biou e komze. Ha

pep hini da laret da Jesus : « Me eo, Aotro ? » Jesus a respontas : « Unan-an daouzeg eo ! Ya, bea a zo unan o lakât e dorn er plad war un dro ganen, hag am gwerzo. Mab en Den a zo o vont kuit, evel ma zo bet diouganet diwar e benn, med maleur d'an den a werzo anehan ! Gwel ve d'an den-ze na vea biskoaz ganet.

Neuze Judas an traitour a c'houlas d'e dro : « Me eo, Mestr ? » — « Evel ma lares ! »

Goude, Jesus a gemeras an hanab, a bedas hag a laras : « Kemeret-hi hag evet oll diouthi. Rak-me a lar deoc'h : me na evin ken deus ar freuz gwinien-ze, ken e vo arru Rouantelez Doue. Med ganeoc'h me a evo ur gwin neve en Rouantelez ma Zad. »

§ 5. — SAKRAMANT AN AOTER

Na oa ket perachu ar pred, pa gemeras Jesus bara, ha goude bea pedet, e vinigas anehan, en torras hag en roas d'e diskibien, en ur laret : « Kemeret Ha Debet : Kement-Ma eo Ma C'horf, a zo gwerzet evidoc'h. »

Koulz-all e kemeras an hanab da fin ar pred, ha goude bea pedet, e vinigas anehi hag he roas d'e diskibien en ur laret : « Evet diouthi oll, rak Kement-Ma Eo Ar C'halei Deus Ma Goad, goad an allians neve, a vo skuillet evidoc'h hag evid kalz, abalamour d'ar pec'hejo da vea pardonet, Graet kement-Ma En Envor D'in, ken liez gweh hag en evfet. »

§ 6. — JESUS A DISKUILL AN TRAITOUR DA YAN
(Goude, Jesus hag o kaozeal evelen)

« Setu koulskoude ganen ouz an daol-ma dorn an hini a gle ma gwerza ! » Doan ha glach'ar enhe, an Ebestel a c'houle etrehe, piou vije barrek d'ober kement-se ? Setu evn en demz-ze, unan deus an diskibien, gwella karet Jesus, a oa ouz taol en e gichen. Simon-Per a wignas dehan goul a biou e komze. Hag an diskib ze a dostaas ouz poull galon Jesus hag a c'houlas diganthan : « Piou eo, Aotro ? » — « An hini ec'h an da rei dehan bara trempet, » respontas Jesus doustadig. Hag e soubas un tam bara hag en roas da Judas. Raktal ma tebas Judas ar bara-ze, ec'h antreas an diaoul enhan.

« Ar pezh et eus d'ober, laras Jesus dehan, gra anehan prim. »

Hini deus ar re, o oa ouz taol, na intentas petra a dalvee ar gir-ze. Evel ma oa ar yalc'h etre douarn Judas, darn a gredas en evoa laret Jesus dehan : « Pren ar pezh on deus ezom evid ar gouel, » pe e kemene dehan ober un aluzen d'ar baourien.

Dioustu m'en evoa kemeret ar bara, Judas ac'h eas emaez. Noz a oa. A vec'h e oa et kuit, ma talc'has Jesus : « Brema setu gloar o tont da Vad an Den, ha da Doue drehan. Hag en askont m'ac'h eo Doue glorifiet drehan, Doue ive en glorifio drehan e-unan. Ha hep dale eo en glorifio ! »

§ 7. — EVID AR WEJ DIWEA PIOU VO AR C'HENTA
ETREHE ?

Setu neuze debat etre an Ebestel evid gout piou a glee bea sellet evel ar c'henta diouthe. Jesus a laras d'he :

« Ar rouane a wask ar boblio a zo dindan-he, hag ar re ho deus galloud war ar re-all, e fell d'he tremen evid ho madoberourien. N'eo ket evelse e fell bea etreoc'h. An hini ac'hanoc'h a zo ar brasa, a renko bea evel ar biana ; an hini a dalc'ho ar renk kenta, an evo da vea evel an hini a zo en servij an oll.

» Hag en gwir, pehini eo ar brasa, an hini a zo azeet ouz taol, pe an hini a zo o serviji ? N'eo ket an hini a zo ouz taol ? ... Ha me koulskoude a zo en o touez evel pa vijen en o servij...

» Ah ! c'houi avad, hag a zo dalc'h mad chomet ganen em enkrezio, me a vir evidoc'h ur Rouantelez, evel m'an eus ma Zad miret evidon. Em Rouantelez, c'houi a debo hag a evo ouz ma zaol ; enhi c'houi a vo azeet war dronio evid barn daouzeg tribu Israël. »

Prezegen Goude Ar Goan

GIRIO ARAOG

Ma bugaligo vian, nemed evid ur penadig n'on ken en o touez. Am c'hask a refet, ha laret a ran deoc'h oc'h-unan ar pezh am eus bet c'hoaz laret d'ar Judevien : « Elec'h mac'h an, n'oc'h ket evid dont. »

« Ur gourc'hemen neve a roan deoc'h : n'am garout an eil egile evel am eus o karet. Ya, bet etreoc'h ar memez karante-ze. Hag eno eo ar merk a raio d'an oll oc'h hanveout evid ma diskibien : ar garante o po ur re evid ar re-all ac'hanoc'h. »

» Aotro, eme Simon-Per, pelec'h et eta ? »
— « Elec'h mac'h an, n'out ket evid ma heuil, brema da viana : diweatoc'h e teui d'am heul. »
— « Ha perak, a c'houlas Per, na vijen ket evid o heuil da vrema ?... Ma bue rofen evidoc'h... Ganeoc'h, Aotro, me a zo pare evid mont ha d'ar prizon ha d'ar maro ! »

— « Te a rofe da vue evidon !... O Per, en gwir wirione, me lar d'it : nan evo ket diou wej kanet ar c'hog, m'az po am nac'h et taer gwejl ! »

» Simon, Simon, setu m'an eus o koulet Satan evid o tremen dre ar c'hroer, er stum ma ve tremenet ar gwiniz. Med me, am eus pedet evidout, ma chomo yac'h da fe. Ha te, goude ma vi hadsavet, ro harp d'az preuder ha dalc'h anhe. »

D'he-oll e laras c'hoaz Jesus : « P'am eus ho

kaset, kuit a yalc'h, nag a zac'h, nag a voto, bet oc'h eus-hu dienez a netra ? » — « N'on deus ket, emhe. »

« Ac'hanta, an hini an eus ur yalc'h hag ur sac'h, dehan da gemer anhe ; an hini nan eus ket a glenve, dehan da werza e vantel evid prena unan. *Achu eo da gonta war vadelez an dud. N'am difenn eo vo ezom.* »

« Rak, melar d'eoc'h : red vo c'hoaz ma teuio da wir komzo ar Skritur : En renk ar gwall dud ec'h eo bet lakaet. Hag an diougano a zell anon a n-am gavo gwir hep dale. »

« Setu ama daou glenve, » emhe. « Trawalc'h eo, » laras Jesus. *Stourm o po, med n'eo ket gan sort klenveio o po da n'am difenn — Setu perak an Aotro a droc'h berr.*

Kenta Loden ar Brezegen

§ 1. — UNANIEZ GAN JESUS DRE AR FE HAG AR BEDEN

« N'oc'h eus ket da gaout nec'h en o kalon. Pa gredet en Doue, kredet kouls-all enon... N'eo ket chomajo a vank en ti ma Zad. Ha mar vije, em ije laret d'eoc'h. Me ac'h a d'ober o plas deoc'h. Ec'h on o vont, med p'am ô graet o plas deoc'h, me a deuiio adare evid o kemer ganen, evid ma vefet, c'houi ive, elec'h mac'h on ma-unan. Goude tout, goût a ret pelec'h an, hag an hent a ouzoc'h ive. »

« Aotro, a respontas Thomas, n'ouzom ket pelec'h et; penaoz e c'houfem an hent? » — Jesus a laras :

« Me eo an hent, ar wirione hag ar vue, Na deu den d'an Tad nemed drehon. Mar vije c'houi o pije ma hanveet, o pije hanveet sur awalc'h ma Zad. Med prestig c'houi en hanveo, en gwelet oc'h eus dija. »

« Aotro. eme Filipp, diskouet d'im an Tad hag e vo trawalc'h. »

« Petra eta, Filipp, keit amzer zo abaoe mac'h on ganeoc'h ha na hanveet ket anon c'hoaz. Filipp, neb a wel anon, a wel ma Zad. Petra ra dit laret : Diskouet d'im en Tad? »

» Na gred ket ganeoc'h ec'h on an Tad, hag an Tad enon? Ar c'homzo a laran deoc'h koulskoude, n'eo ket ac'hanon ma-unan ho laran. Ha ma obero eo an Tad a chom enon, a

ra anhe. Mar na gredet ket ec'hon en Tad hag an Tad enon, kredet da viâna ha na ve ken nemed en askont d'an obero ho unan.

» En gwir wirione me lar deoc'h : neb a gred enon, a raio an obero a ran, ha reo gaeroc'h ; rak me a zo o vont d'am Zad, *hag o po c'hoaz mui a ezom eveleb obero, pa na vin ken ganeoc'h* ; ha n'eus forz petra c'houlfet digan ma Zad em hano, me a raio deoc'h kaout o mennad, evid m'an evo an Tad gloar aberz ar Mab. Ha mar c'houllet un dra benak diganen ma-unan, me raio.

§ 2. — UNANIEZ GAN JESUS DRE AR GARANTE

« Mar am c'haret, miret ma gourc'hemenno. Ha me a bedo an Tad da rei deoc'h ur Freal-zour-all evid chom ganeoc'h bepred. Ar spered a wirione eo : ar bed n'eo ket evid en digemer, dre ma na wel na na hanve anehan. Med c'houi en hanveo, rak chom a raio en o touez, enoc'h e vo... Emzividi na lezin ket anoc'h : me deuiio d'o kavout.

» C'hoaz un neubedig amzer, hag ar bed n'am gwelo ken ; med c'houi a welo anon, rak me a zo beo ha c'houi a vo ive. An de ze eo e hanvefet ec'h on em Zad, hag ec'h oc'h enon, hag ec'h on enoc'h (*Skler e komz an Aotro deus bue ar Baradoz hag hec'h evrusted.*)

» Neb a digemer ma gourc'hemenno hag ho mir, setu hag a gar anon. Ac'hanta ! an hini a gar anon, a vo karet gan ma Zad, ha me en karo koulz-all, hag a n-am rbo d'hanveout gwelloc'h dehan. »

» Judas, — n'eo ket an Iskariot, a laras de-

han : « Evid perak e n-am rofet d'hanveout d'im, ha nan d'ar bed ? »

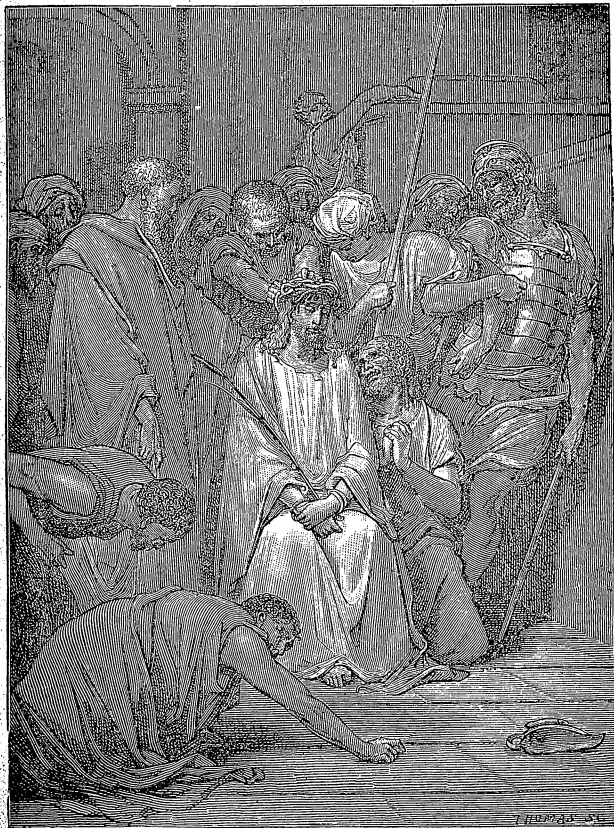
« Mar zo unan benak hag a gar anon, e viro ma c'helenadurez, ha ma Zad en karo, hag e teufom davet-han, hag e refom on chomajen-han. Neb na gar ket anon, na vir ket ma c'homzo. Hag ar gelenadurez oc'h eus klevet, n'eo ket deus ma ferz-me, med aberz an Hini an eus ma digaset. »

§ 3. — UNANIEZ GAN JESUS ER PEUC'H HAG ER JOA

« Ma feuc'h a lezan ganeoc'h, ma feuc'h a roan deoc'h. Na roan ket anehi evel ma rô ar bed. *(Gan ma ve karget ar c'horf, ha roet un tam mel d'an ourgouill. Setu herve ar bed ar gwella peuc'h. — Graet o tever en kever Doue da genta, en kever o nesa goude ; ha ze, kousto da gousto, hag e santfet en oc'h ine un douster, ur peuc'h, kalz trec'h d'ar pezh a gaver e hent-all : Setu peuc'h Jesus).*

» Miret eta o kalon a nec'h hag a doan. Nan eus netra a amzer ma laren deoc'h : ec'h an d'o kuitat, med distrei a rin d'o kâd. » Mar am c'harjec'h a wir garante, hep mar, c'houi e vije stad enoc'h dre mac'h an daved an Tad, a zo brasoc'h evidon.

» An trao-ma a laran deoc'h araog ma ti-goueoint, evid mo po fe enon, pa voint digoueet. Brema n'am eus ken evid pell da gaozeal ganeoc'h, rak setu o tont roue ar bed-ma, daoust nan eus netra enon a ve dehan. — *(Ar pec'hed a bleg ar bed dindan beli Satan. En Jesus nan eus krog nag ar pec'hed na Satan.)*

AR GURUNEDIGEZ A SPERN

» Med evid ma c'houveo ar bed e karan an Tad hag e ran herve e urz, savom ha deom ac'han. » — Mac'h eont er liorz, e oa gwinien enhi. —

Jesus o vont d'ar maro, a zent ouz e Dad, n'eo ket Satan a drec'h warnehan. On foanio a deu an alies a d'im aberz Sutan, ha gwasoc'h a dôlfe warnom, mar na vije Doue o harz. Mar en lez Doue da glask anom, adorom bolante on Zad ; ha touom, ur wej ouspenn d'on ene-bour, n'eo ket mignonet a gavo enom.

§ 5. — UNANIEZ GAN JESUS DRE AN OBERO

» Me eo ar gwir winien, ha ma Zad eo ar gwinier. Kement bod enon na raio ket a freuz, a vo troc'het ganthan ; hag an hini a dougo freuz a vo ganthan krennet evid ma tougo muioc'h. C'houi a zo bet netaet (*bet eo krennet diouzoc'h ar pezh a apparchante ouz ar pec'hed*), gan ar c'homzo am eus laret deoc'h.

» Chomet eta brema enon, evel ma vin enoc'h. Ur bod n'all dougen freuz, nemed stag ve ouz ar winien ; na c'houi muioc'h evithan, mar na chomet enon. Me eo ar Winien, ha c'houi, ar bodo. Neb a chom enon, ha me enhan, henez a doug kalz a freuz ; evid hep on, netra na c'hallet.

» Neb na chom ket enon, a vo tôlet emaez, evel ur bod sec'h, evelthan e tizec'ho hag e vo zerret da darc'he en tan evid devi. Mar chomet enon, ha mar chom ma c'homzo enoc'h, goulet a garfet hag e vo roet deoc'h.

» Gloar ma Zad vije ma tougec'h kalz a

freuz, ha ma teufec'h da va mae diskibien. An Tad an eus karet anon, hag evelse me am eus o karet ive. Chomet em c'harante.

» Chom a refet em c'harante, mar mired ma gourc'hemeno, evel ma-unan e choman en karante ma Zad en ur viret e c'houre'hemeno.

» Me am eus deoc'h laret an trao-ze, evid m'o po lod em levenez, evid na vanko netra war o levenez.

» Ha ma gourc'hemen eo hema : N-am garet an eil egile evel em eus o karet ma-unan. N'eus ket brasoc'h karante evid rei ar vue evid mignonet : (honz eo ma hini). Ha c'houi ve mignonet d'in, pa ret ar pezh a gemenan deoc'h. A vrema n'eo ket servijerien e rin ac'hanoc'h ken, rak ur servijer na oar ket petra a ra e vestr. Roet am eus deoc'h an hano a vignonet, peguir, kement hag am eus disket gan ma Zad, am eus diskleriet deoc'h.

» N'eo ket c'houi eo oc'h eus dibabet anon, me eo am eus dibabet ha stumet anoc'h, evid mac'h efet da dougen freuz, ha freuz hag a bado. Evid ze, oll gement a c'houlfet digan ma Zad em hano, a vo roet deoc'h. Med (c'hoaz ur wej), ar pezh a c'houlan diganeoc'h eo ma n-am garfet an eil egile.

Eil loden er brezegen

FREALZ HA LEVENEZ EN TREGASO

» Mar an eus ar bed kasoni ouzoc'h, gouveet en eus da genta bet kasoni ouzin. Mar vijec'h deus ar bed, e plijfec'h d'ar bed evel tra dehan. Med, nan-oc'h ket deus ar bed, peguir em eus o tennet diganthen; setu perak en eus kaz ouzoc'h. N'ankouaet ket ar gomz am eus laret deoc'h : « Ar servijer n'eo ket brasoc'h evid ar mestr. » Mar ho deus gwallgaset anon, o kwallgas a raint : Na viroint ket mui o komzo evid n'ho deus miret ma re. Hag oll ze a raint deoc'h abalamour d'in, dre na hanveont ket an Hini an eus ma digaset.

» Mar na ven-me deut, ha mar n'am ije ket komzet outhe, e vijent didammall. Evid brema n'ho deus digare ebed d'ho fec'hed. Hag an hini an eus kaz ouzin, an eus kement all ouz ma Zad. Mar n'am ije ket graeten ho zouez obero, nan euz den-all ho graet biskoaz, n'ho dije ket a bec'hed; med brema ho deus gwelet anhe, hag ho deus kaz ouzin hag ouz ma Zad ! Evelse e teu da wir ar gomz a zo skrivet en ho lezen : « Heb digare ho deus bet kaz ouzin. »

» Pa deuio an Dic'hlaç'harer, a gasin deoc'h digan ma Zad, ar Spered a wirione a deu deus an Tad, e a roio testeni evidon. Ha c'houi ive a roio testeni evidon, rag, adaleg kenta, ec'h oc'h bet ganen (*ha bet mui a lec'h evid re-all ebed da c'houët piou ha petra on*).

» Setu a laran deoc'h evid na vo ket o fe en risk diweatoc'h. Rak o hargas a raint deus ho synagogo ha tostât a ra ar mare ma kredo an hini o lakao d'ar maro ober tra da blijout da Doue. Hag e raint evelse deoc'h, dre na hanveont-na ma Zad na me.

» Setu a laran deoc'h evid, pac'h arruoint, m'o-po sonj em eus en laret deoc'h. Mar n'am eus ket kentoc'h komzet a ze, eo dre ma oan ganeoc'h. Med brema, ec'h an daved an Hini an eus ma digaset, ha hini ac'hanoc'h na c'houl diganen pelec'h et. Med an askont m'am eus aret an trao-ze deoc'h, o kalon a zo leun a dris-tidigez.

Douster a zo er boan a c'houzanver evid Jesus Paed a ra on gle, hag un digoue kaer evidom da diskoue mar on deus un tam karante evid an Hini an eus kement on c'haret. — Ouspenn, goût a oar araog ha goût a ra neuze on foan; galloud an eus evid on miret. Mar na ra ket, eo dre m'on deus, mar karom, da c'honid drehi,

§ 2. — AP SPERED SANTEL O SKOAZELO

» Gwir eo koulskoude ar pez a laran deoc'h : un dra vad eo evidoc'h m'o kuitaan. Mar n'o kuitaan ket, an Dic'hlaç'harer na deuio ket davedoc'h, ha mar o kuitaan, me en digaso deoc'h. Pa vo deut, e roio testeni d'ar bed-e zo bet pec'hed, — e oa ur lealdet — hag e vo ur varn. E zo bet pec'hed, o na vea ket kredet enon; — e oa lealdet, rak ec'h an elec'h n'am gwelfet ken, daved ma Zad hag a roio d'in ma digoll deus a poanio am o kemeret; — e vo ar

varn, peguir roue ar bed-ma a zo dija kondaonet, *ha mar g-eo Satan pladet dindan galloud ma Zad, piou a c'hallfe bea en zell, da dec'hel deus a dindan e dorn?*

» Kalz a drao-all am ije c'hoaz da laret deoc'h; met n'oc'h ket evid ho intent brema. Pa vo deut ar spered a wirione-ze, henez a disko deoc'h kement tra a zo gwir, ha na laro netra euz e berz e-unan; na raio nemed diskuill ar pezh a glevo; med ar pezh a zo da digouebout a laro deoc'h. E eo rento gloar d'in dre ar pezh a disklerio deoc'h: bet an evo deus ar pezh a zo d'in.

» Oll gement a zo d'on Tad, a zo d'in; ha ze eo d'in laret deoc'h: ar pezh a diskuillo deoc'h, an evo bet deus ar pezh a zo d'in.

§ 3. — AR GONID DIWEA A VO D'HE

» Dindan ur pennad amzer, n'am gwelfet ken, ha goude ur pennad-all, am gwelfet adare, rak me a zo o vont daved ma Zad.

Ma c'houle an diskibien an eil digan egile: « Petra dalve dehan laret? » Dindan ur pennad amzer, n'am gwelfet ken, ha goude ur pennad-all, am gwelfet adare, rak me a zo o vont daved ma Zad? Petra dalve ar gir: « Dindan ur pennad amzer? » N'ouzom ket petra a lar! »

O welout ho devoa c'hoant da c'houl digan-than, Jesus a laras adare: « Ec'h oc'h o c'houl an eil, digan egile, petra a dalve ar gir-ze: « Dindan ur pennad amzer, c'houi n'am gwelfet ken ha goude ar pennad-all, am gwelfet adare. » En gwir wirione, me lar deoc'h:

c'houi a oelo hag a lenvo, hag ar bed a vo en joa. En tristidigez e vefet; med o tristidigez a droo en joa.

» Ar vam ive a ve en tristidigez, parve hec'h heur da c'henel he bugel; med ur wej mac'h eo ganet, ec'h ankoua he foan gan ar joa he deus da vea lakaet ur c'hrouadur er bed.

» Ha c'houi ive, setu c'houi en tristidigez. Med me o kwelo c'hoaz, hag ar wej-ze e vo joa en o kalon, ur joa ha na lemno den diganeoc'h.

» Hag en de ze n'o po netra da glevout diganen. » (Ken kaër sklerijenet ha ma vefet).

§ 4. — FREALZ ER BEDEN ZILAOUET

« En gwir wirione, me en lar deoc'h: ar pezh a c'houlfet digan ma Zad em Hano, a roio deoc'h. Betek-en, n'oc'h eus goulet netra em Hano. Goulet hag o po, hag e vefet en leiz joa. »

§ 5. — KLOZEREZ AR BREZEGEN

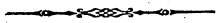
« Oll gement-ze am eus deoc'h laret, vije en parabolenno. Deut eo ar c'houlz n'o kelenin ken gan parabolenno, med ma komzin deoc'h skler deus ma Zad. En de ze, c'houi a c'houle em Hano, ha na laran ket deoc'h e pedin evidoc'h; rak an Tad ive o kar, en askont m'oc'h eus am c'haret ha m'oc'h eus kredet ec'h on deut a Doue.

» A Doue ec'h on deut beteg ar bed-ma: brema e kuitaan ar bed evid mont adare daved ma Zad. »

— « Brema avad. eme an Diskibien e komzet reiz ha kuit a droio. Brema e welom e hanveet peb tra ha nan eus ezom ebed da c'houl ouzoc'h. Setu perak e kredom e teuet a Doue. »

— « Brema e kredet ? eme Jesus. Setu mac'h arru an heur, deut eo zo ken dija ma n'am skuillfet pep hini deus e du, hag am lezfet em unan !... Em unan ? nan ; na vean ket, peguir an Tad a ve ganen.

» An trao ze a laran deoc'h evid ma klaskfet o peuc'h enon. Er bed c'houi a vo goasket. Med bet fians ! me am eus trec'het ar bed. (C'houi ive en trec'ho gan ober evel don ha pedi).

Peden diwea Jesus d'e Dad

§ 1. — EVITHAN E-UNAN

Setu evel ma komzas Jesus. Goude e savas e daoulagad etrezeg an env, hag e laras : « Tad. homma eo an heur !... Evid ma roio o Mab gloar deoc'h, roet gloar dehan, gan galloud war an oll gorfo, evid m'an evo ar vue eternal da rei da oll ar re, oc'h eus fiet enhan !

» Ar vue eternal ! Ze eo oc'h hanveout c'houi, ha nan eus gwir Doue nemedoc'h, ha hanveout an Hini oc'h eus digaset, Jesus-Krist. War an douar, me am eus talveet d'o kloar ; ar labour o poa karget anon d'ober, am eus graet ha perc'hraet. Ha brema, o Tad, roet d'in gloar enoc'h oc'h unan, ar gloar am eus bet enoc'h, araog ma oa ar bed bed.

§ 2. — EVID E DISKIBIEN

» Diskleriet am eus oc'h Hano d'an dud oc'h eus tennet deus ar bed ha roet d'in. Deoc'h e oant, hag oc'h eus he roet d'in ; Ac'hanta, miret ho deus o komz. Goût a reont brema, penaoz kement oc'h eus roet d'in, a deu deus o perz. Laret am eus d'he ar c'homzo am oa klevet ganeoc'h, hag ho digemeret deusint. Hanveet ho deus evel gwir wirione, ec'h on deut deusoc'h, ha kredet ho deus eo c'houi oc'h eus ma digaset.

» Evithe eo e pedan ; n'eo ket evid ar bed, med evid ar re oc'h eus roet d'in ; rak deoc'h int.

Oll bez am eus, a zo deoc'h; oll bez oc'h eus, a zo d'in : ar re-ma a dalve gloar d'in. Prestig am o kuitaet ar bed; med int a chomo er bed, goude ma vin distroet davedoc'h. Tad santel ! en oc'h Hano, miret ar re oc'h eus roet d'in, evid ma voint unan evel mac'h om !

» Ekerz ha ma oan ganthe, eo dre oc'h Hano ho mirèn. Ar re oc'h eus d'in roet, me am eus ho miret, ha nan eus bet anhe hini kollet, nemed mab an daonasion, e zo arruet ganthan evel ma verke ar Skritur.... Ha brema ec'h an da distrei davedoc'h...

» An oll drao-ze a laran, pac'h on c'hoaz er bed, evid m'ho devo kement a joa ha me....

» Tremenet am eus d'he o komzo, hag ar bed an eus kemeret droug outhe, dre nan int ket deus e dud. N'eo ket ho zenna deus ar bed eo e c'houlun diganeoc'h, med diwallet-he a droug. N'int ket deus ar bed evel n'on ket ma-unan.

» Goestet-he d'ar wirione. Ar wirione eo o komz. Evel moc'h eus am digaset er bed, ho c'hasan ma-unan er bed. Ha me ma-unan a n-am woest evithe da gement a blijod'o polante, gan ma voint i goested d'ar wirione.

§ 3. — EVID AN OLL GRISTENIEN

» Ha n'eo ket evid ar re-ma hepken e pedan, med evid ar re a gredo enon war ho c'homz. Ma voint unan ! evel c'houi, ma Zad; a zo enon ha me enoc'h, ma voint evelse unan enom evid ma kreda ar bed oc'h eus digaset anon.

» Mar roan lod d'he er gloar am eus bet diganeoc'h, eo evid ma voint unan evel mac'h om ni

on-unan. Me enhe, ha c'houi enon ! Ra voint evelse kollet en unaniez, evid mac'h anzavo ar bed eo c'houi oc'h eus ma digaset, hag oc'h eus ho c'haret a vemez karante ma karet anon.

» Tad, ar re oc'h eus d'in roet, c'hoant am eus e vent ganin ho-unan, aze elec'h ma venn me ! C'hoant e welfent ar gloar am eus bet diganeoc'h : Rak-kar, araog na oa gir a ved, c'houi oc'h eus ma c'haret !

» Tad leal ! C'houi, ar bed n'eus ket hanveet anoc'h ! Med me, am eus oc'h hanveet, hag ar re-ma n'emaint ken heb goût eo deus o perz on deut. Disket am eus d'he oc'h hano, welloc'h me en disko c'hoaz, evid ma vo enhe ar garante, oc'h eus karet anon ganthi, — evid ma vin ma unan enhe ! »

Passion on Zalver J. K.

§ 1. — WAR DU JETHSEMANI

Goude achu ar c'homzo ze, Jesus a laras ar beden da drugarekât Doue, hag, evel ma oa kustum, e tremenas ar Sedron evid tenna war du mene an Olivet.

E diskibien a oa ganthan; ha Jesus o laret d'he : « An noz-ma c'h om enhi, c'houi a gavo enon digoue a bec'hed, ha na vo hini anoc'h na gouefe, rak skrivet a zo : « Me a skoo ar maesaër hag oll ar vanden denved a vo ezaouet. » Med goude ma vin hadsavet d'ar vue, me iel d'o kortoz en Galile. »

Ha Per da zevel eneb : « Hag e ve an oll a gavfe enoc'h digoue a bec'hed, evidon-me, biken! »

— « Na vo ket pelloc'h evid an noz-ma, distroas Jesus, araog m'an evo diou wej kânet ar c'hog, taër gwe, te az po nac'h et anon! Gwirione a laran d'it. »

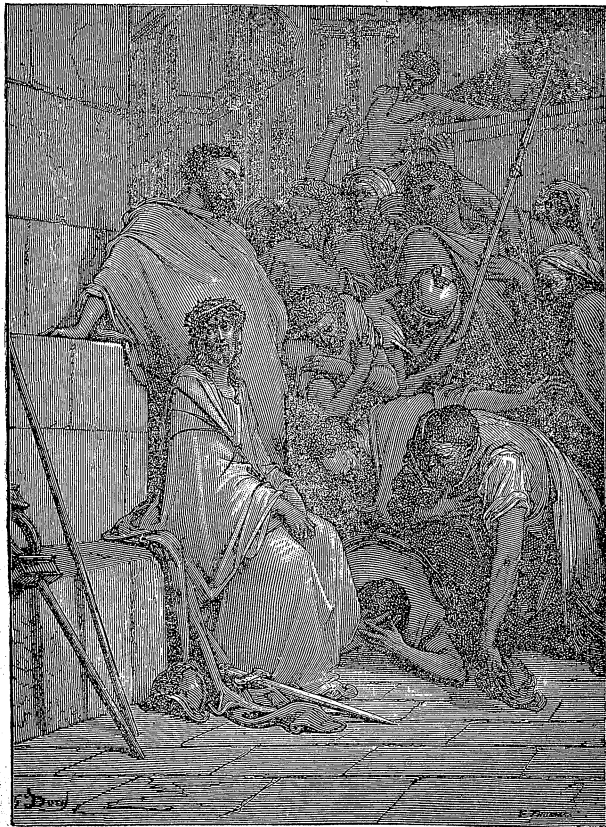
Ha Per da enebi gwasoc'h-gwaz :

— « Ha red ve d'in mervel ganeoc'h, evid o nac'h na rin ket! »

Oll a larjont kement-all.

§ 2. — JETHSEMANI

Ouz krab mene an Olivet e zo ur gomanant ha stag outhi ur liorz, hanvêt Jethsemani. Jesus ac'h eas eno gan e diskibien. Aliez a teue eno da bedi ganthe, setu ar peza ouie mad Judas, an traitour.

JEZUZ DISMEGANSET

Neuze Jesus a laras d'e Diskibien : « Azeet ama ekeit ha mac'h in da bedi un tamm pelloc'h. Pedet c'hoi oc'h unan evid na vea ket trec'het gan ar pec'hed. » Kemer a reas ganthan Per ha daou vab Zebede, Jakez ha Yan ; ha setu glac'har ha niv o kouea warnehan ken e sponte hag ec'h heuze : « Ma ine, emehan, a zo trist da vervel ; chomet ama ha beillet ganen. »

Ma pellaas diouthe wardro hed un tól min, hag eno e taoulinas, e stouas e benn d'an douar hag e pedas evid, mar gallê ze bea, ma pellaje an heur-ze diouthan : « Ma Zad, mar gall ze bea ! ha c'hoi, n'eus netra n'allfec'h, pellaet diouzin ar c'halei ze. Koulskoude da vo graet o polante, ha nan ma hini ! »

Un ael deus an env a n-am diskoueas neuze dehan hag a gennerzas anehan. E, evel war e dremenvan, a bede startoc'h hag ur c'houezen hanval ouz takeno goad a gouee, a hed e gorf d'an douar.

Dont a reas da gâd e Diskibien, hag ho c'havas kousket, aog ma oant gan an dristidigez. Ma laras da Ber : Simon, kousket out ?

Hag evid an daou-all : « N'oc'h eus ket eta gallet beillal un heur ganin ? Savet en o sav, beillet ha pedet, ma na dostao ket ar pec'hed d'o kê. Ar spered a zo prim da n-am dougen d'ar vad ; ar c'horf gwâg d'en ober.

Mac'h eas adare d'e beden ha ma lare evelen : « Ma Zad mar na c'hall ar c'halei-ze pellaet diouzin, nemed eva rafen anehan, o polante da vo graet. »

Hag e teuas a neve d'ho c'hâd, hag ho c'havas kousket evel ar wej genta : ho daou.

lagad a zerre en desped d'he, ha na oant evid rei respont vad ebed. Jezus ho lezas eta, hag a bedas un daerved gwej gan ar memez komzo. Neuze teuas d'ho c'had hag e laras d'he : « Kousket brema da n-am diskuiza. . . . Koulskoude, nan ! trawalc'h eo. . . An heur a zo deut. . . setu brema ec'h a Mab an Den da vea tôlet etre daouarn ar bec'herien. . . Savom ha deom ac'han. An hini a gle ma gwerza, n'ema ken a-bell. »

§ 3. — AN TRAITOUR

N'evoa ket perachu da laret, ma tigoueas Judas Iskariot, unan an Daouzeg, gan ur vanden soudardet. Ouz ho heul, Prinset ar veleien, ar Farizianet, an Doktoret ha Penno braz ar bobl ho devoa kaset ho mevelien gan leternio, bodotan hag armo. An traitour an evoa roet d'he ar merk-ma (da dishanvali Jesus). An hini e pokin dehan, henez eo ; kroget enhan ha graet deus en derc'hel. »

Jûdas arruas eta en penn ar soudardet hag a dostaas dioustu ouz Jesus : « Salud, Mestr ! » emehan. Hag e pokas dehan. — « Ma mignon, eme Jesus, evid petra out deut ama ? . . . Judas, gan ur pok eo e werzes Mab an Den ! »

§ 4. — JESUS PAKET

Jezus o c'hout petra a glee c'hoarveout ganthan ac'h eas d'ar soudardet hag a laras : « Piou a glasket ? » — « Jesus a Nazareth », a skrouijont. Ma respontas : « Me eo ». En ho zouez e oa bepred Judas an traitour. Raktal ma laras Jesus :

« Me eo » e souzjont hag e kouejont d'an douar. Ur wej c'hoaz Jesus a c'houlas diganthe : « Piou a glasket ? » hag int a respontas evid an eil gwej : « Jesus a Nazareth ». — « Laret am eus deoc'h, me eo. Peguir eo me a glasket, lezet ar re-ma en frankiz. »

Evelse ac'h ê da wir ar gir an evoa laret e unan : « Deus ar re oc'h eus roet d'in, n'am eus kollet hini. » Ar soudardet a dostaas dioustu da lakât an dorn warnehan, hag en dalc'hjont. O welet petra ê da c'hoarveout. ar re a oa ouz e heul, a laras dehan : « Aotro, mar c'hoarifem gan on c'hleve ?... » Hep gortoz pelloc'h, unan deus ar re a oa gan Jesus, Simon-Per, a dapas e dorn war e glenve hag a skoas Malkhus, unan a revelien ar Beleg Meur, hag a droc'has dehan e skouarn deo.

« Lezet an den-ze da dont beteg ama, eme Jesus. » Na reas nemed touch ouz e skouarn, hag e oe gwellaet. Laret a reas neuze da Ber : « Laka da glenve en e c'houin, rak kement a skoo gan ar c'hlenve, a varvo dindan ar c'hlenve ; ha kement a skoo gan ar vaz, a varvo dindan ar vaz... Renket a ran eva ar c'halei an eus roet ma Zad d'in ! Kredi ra ganit n'on ket evid pedi ma Zad, hag a digasfe d'in aele a vern ?... Med penaoz e teufe da wir ar skriturio a doug e tigooue evelen ? »

Distrei a reas neuze war du ar soudardet hag ar re a oa ganthe, Prinset ar veleien, goardo an Templ ha Penno braz ar bobl : « Evid kemer anon, ec'h oc'h deut gan klenveio ha bijer, evel pa vefen ur laer braz. Bemde koulskoude, e vijen azeet en o touez en Templ, evid rei ma

c'helenadurez, ha n'oc'h eus ket lakaet o torn warnon. Med homma eo oc'h heur, hag heur prinset an devalijen. Hag oll gement-ma a c'hoarve, evid lakât da wir ar pezh a zo skrivet gan ar Brofeted. »

Neuze ar soudardet, o chef ha goardo ar Judevien a n-am dolas war Jesus hag a liammas anehan : en demz-ze e diskibien, oll war un dro a dilezas anehan hag a gemeras an tec'h. Un den yaouank hag a oa deut eno, gan ur linsell hepken warnehan, e fellas dehan heuill Jesus : ar goardo a c'hoantaas kregi enhan ; med ê a lezas e linsell ganthe hag a n-am dennas evel ma oa.

§ 5. — JESUS DIRAK ANNAS

Kenta ma oe kaset Jesus eo dirak Annas, tad-kaer Kaifaz hag a oa Beleg braz er bla-ze. Simon-Per a heuill Jesus a bell, hag un diskib all c'hoaz. An diskib-all ze, dre ma oa hanveet gan ar Beleg braz, a oa antreet gan Jesus dindan porched ar palez. Per a oa chomet emaez, en e zav ouz an or. An diskib, hanveet gan ar Beleg bras, a deus da gaozeal ouz ar borjerez hag a reas dehan dont ebarz.

Ma krogas ar Beleg-bras d'ober gouleno digan Jesus diwarbenn e diskibien hag e gelenadurez. — « Komzet am eus a c'heno mat ouz ar bed. Ma c'helenadurez am eus roet er synagogo hag en Templ, elec'h ma n-am dastum ar Judevien, nan eus netra e vefen et da guz evid laret anehan. Perak goul ouzin ? Goulet ouz ar re ho deus ma c'hlevet : int a oar petra am eus laret. »

War ar respont-ze, unan deus ar lakijen, e

oa ho servij, a roas ur fasad da Jesus ; « Evelse eo e komzes ouz ar Beleg-braz ? » — Mar am eus komzet fall, lar d'in en petra. Ha mar am eus komzet mad, evid petra skei ganin ? »

Annas a roas urz ma vije kaset Jesus da Gaifaz, chadenet evel ma oa. Ar C'haifaz ze eo an hini an evoa roet d'ar Judevien an ali-ze : e ve mad e varfe un den evid ar bobl. »

§ 6. — JESUS DIRAK KAIFAZ

An oll veleien ha penno braz ar bobl a oa n-am gavet en ti Gaifaz. Ma klaske ar veleien vraz hag ar c'huzul a bez ur falz testenio eneb da Jesus evid en lakât d'ar maro, med na gavent ket. N'eo ket dre ma na oa ket digaset falz testo awalc'h dirakhe, med na gorde ket ho zestenio. An daou diwea a deuas, a dougas evelen : « klevet on deus-han o laret : Me a distrujo an Templ-ma, savet gan an dud, hag en tri de me hadsavo un all, na vo ket a daouarn den. » Med ho zestenio na glozent c'hoaz mad awalc'h.

Neuze, ar Beleg-Braz a zavas etouez an oll, hag e fellas dehan ober e-unan e c'houleno ouz Jesus : « Ha mann na gaves da respont ouz ar pezh a damallont d'it ? » Jesus a chomas dilavar, heb laret ur gir.

Jesus a c'halle koulskoude respont penaoz laret ampoc'h evid justoc'h deus e nerz n'eo ket digare awalc'h evid galvel eun den dirak ar barner — penaoz e gomzo na zellent ket ho Zempl a Jerusalem — penaoz mar an evoa en gwir komzet deus un Templ a hadsarje,

nan evoa kammet laret e vije e a distrujfe anehan... Med Jesus a dav.

Goul a reas c'hoaz outhan ar Beleg-Braz : « Ha te eo ar C'hrist, Mab an Doue biniget ! Lar d'im ar wirione, me en gourc'hemen d'it en hano an Doue beo bueg ! » — « Evel ma lares, ya, respontas Jesus. Ha me a lar dirakoc'h oll ; an devez c'houi a welo Mab an Den, azeet en tu deo d'an Doue oll c'halloudeg, o tont war wabreno an env. »

Hag ar Beleg-Bras da fraeza e dillad ; ha da youc'hal : « Blasfemet an eus ! Pesort ezom on deus c'hoaz a desto ? Klevet oc'h eus e vlasfem : petra gav deoc'h ? » Hag int oll da respont : « N'eus med ar maro evithan ! »

§ 7. — DINAC'H PER

Yen a oa. Ar goardo hag ar vevelien ho devoa kroget tñn ekreiz ar porz hag a oa tro-zro o tomma, darn en ho c'hoaze, darn-all en ho zav. Per a oa azeet en ho zouez hag a domme ive da. c'hortoz gwelet penaoz e trofe an trao. Ma tigoueas ar vatez a oa karget deus an or. Pa welas Per, a oa o tomma, e tostaas outhan hag en sellas piz. « Setu ama unan, emehi, hag a oa gan an Nazarean. » Goude e sellas outhan en e daoulagad : Ya, bea oas gan Jesus a C'halile ! » Per en nachas dirak an oll : « Gwreg, na hanvean ket anehan... na ouzon... n'on ket evid intent petra et eus c'hoant da laret... »

Mont a reas emaez ar porz war du ar porched. Evel mac'h arrue, ur vatez-all a dôlaz ple outhan hag a grias d'ar vevelien : « Hema, sur

mad, a oa gan Jesus a Nazareth. » — Ur vann goude, e kav ur mevel : « Ha te ive, emehan, a zo deus an dud se ? » Ama, ar c'hog a ganas :

Per a distro da gichen an tñ, hag e da n-am hadlakât da domma deus e zav. « Na oas ket deus e Diskibien ? » c'houlas diganthan ar vevelien. Un eil gwech e lar hag e tou na oa ket : « Med nan, laran deoc'h, nan ! n'am eus tamm anaoudegez ebed deus an den ze. »

Un heur benak goude, ar re a oa eno a laras dehan c'hoaz « Te a zo deus ar vanden ive, n'eus ket da laret nan, rak deus ar Galile out, da langaj a werz anout. » Unan a vevelien ar Beleg-Bras, kar d'an hini en evoa Per troc'het e skouarn dehan, a grogas gan Per d'e dro : « N'am eus me ket gwelet anout er liorz ganthan ? » Per a nac'has adare ; ha da n-am difenn gan leio ha mallozo mesket : « Nan, na hanvean ket an den ze a lares. » Hag evid an eil gwej, ar c'hog a ganas.

Jesus hag a oa neuze o tremen, a dizroas-a du gan Per hag a baozas e zello warnehan. Per neuze e teuas sonj dehan deus ar gir an evoa dehan laret an Aotro : « Araog m'an evo ar c'hog kanet diou wej, te am nac'ho taer gwej. » Mont a reas emaez, hag eno e n-am lakaas da skuili daero c'houero.

§ 8. — GAN AR GOARDO HAG AR VEVELIEN

Jesus oe kaset d'ar prizon. Ar re a oa karget diouthan a lakaas ho flijadur o vuntri anehan a dôlio. Skopa (krachet) a raent dehan en e visaj, moucha a raent dehan e daoulagad, ha skei

fasado ganthan, en ur laret* : « Krist, divun piou an eus da skoet. » Na oe dismeganso na rejont dehan ekreiz ar blasfemo ar muia from-muz.

Ar Guener-Groaz

§ 1. — AR C'HUZUL BRAZ

Da c'houlou de, kement a oa deus ar c'huzul, ar veleien vraz, an Doctoret, Penno braz ar bobl a n-am dastumas buan ha buan hag a reas digas Jesus dirakhe evid en kas d'ar maro. Laret a rejont dehan : « Lar d'im skler ha bea ec'h out ar C'hrist ? » — « Mar laran deoc'h, na gredfet ket anon, respontas Jesus. D'am zro, mar goulan diganeoc'h, na rofet respont ebed d'in, hag am lakât en frankiz na refet ket ive. Ha koulskoude na vo ket pell, hag e vo Mab an Den azeet en tu deô d'an Doue oll-c'halloudek ! »

Oll war un dro : « Mab Doue out eta ? » — « Laret oc'h eus, bea 'c'h'ou. » Hag int da youc'hal : « Pesort ezom on deus a desto, n am diskuillet eo dre e c'heno e-unan ! »

§ 2. — ENKREZ HA MARO JUDAS

O welet Jesus kondaonet, Judas, an traitour, a deuas keun dehan hag ac'h eas da gas da Brinset ar veleien ha d'ar Penno braz an tregont pezh arc'hant : « Pec'het am eus, emehan, o werza goad un den santel. » — « Petra ra ze d'im ? ze a zell anout ! » War-ze, Judas a dôl ar pejo arc'hant en Templ, a deu emaez hag ac'h a da n-am grouga.

Prinsetar veleien a zerras an arc'hant : « N'eo

ket mad d'im, emhe, lakât an arc'hant-ma er c'hev, rak priz ar goad eo. » Goude n-am glevet, e prenont ganthan park ur poder evid enterrian diavaezourien ; hag ar park oa hanvet « Haseldama » park ar goad, hano a doug c'hoaz, hirie an de. Setu penaoz e teuas da wir an diougan : « Digemeret ho deus an tregont pezh arc'hant, priz an hini ho deus marc'hataet ha prenet digan bugale Israël, hag ho deus roet anhe evid park ur poder, herve m'an eus an Aotro roet d'in da welet. »

§ 3. — JESUS DIRAK PILAT

Adaleg ma tisklerias Jesus e oa Mab Doue, oll ar Guzulierien a zavas d'en strahina dirak ar gouarnar Pons-Pilat. Beure a oa c'hoaz. Ar Judevien n'antrejont ket er lez-varn, evid na vijent ket saotreet ha harzet da dibi ar Pask. Pilat a deuas d'ho c'hâd war doull an or hag a c'houlas diganthe : « Pesort tamall a ret d'an den-ma ? » — « Mar na vije ket un den fall, na vijem ket deut d'en lakât etre o taouarn. » — « Kemeret-han neuze, ha barnet-han herve o lezen. » — « N'on deus ket a c'halloud da lakât den d'ar maro. »

Ret a oa ma teufe da wir komz Jesus o tiskleria a be varo e klee mervel. Hag ar Judevien da derc'hel gan ho zamallo : « An den-ze on deus kavet anehan o c'houeza trubuill er vro, o tifenn paea an trujo da Zézar, hag o kemer eyithan an hano a roue.

Ken liez a c'haou evel a damall. Elec'h c'houeza trubuill, e roe 'vid gourc'hemen n-am

garet. Elec'h difenn, e lare rei da Zézar ar pezh a oa dehan. Mar boa roue, e rouantelez na oa ket deus ar bed-ma.

Pilat antreas er lez-varn; Jesus a oe kaset ouz heul hag a oa en e zav dirak han : « Ha te zo Roue ar Judevien ? » a c'houlas diganthan. — « Ac'hantout da-unan e komzes, pe herve ma zo laret d'it ? » respontas Jesus. — « Me zo Judeo, me ? eme Pilat. Da vroiz, da veleien az tigas d'am barren, petra et eus graet ? »

— « Me n'on ket roue aberz ar bed-ma, mar ven bet, ma zud n'ho dije ket houitet da stourm evid harz anon da gouea etre daouarn ar Judevien. Nan, evid ar mare-ma, n'on ket roue ama. » — « Roue out eta ? » eme Pilat. — « Evel ma lares : Roue on... Ganet on, deut on er bed-ma evid rei testeni d'ar wirione. Neb a zo evid ar wirione a glev ma mouez. »

— « Petra eo ar wirione ? » eme ar gouarner. War ar goulenn-ze e tistroas emaez da laret da Brinset ar veleien ha d'ar Judevien : « Me na gavan digare ebed da gondaoni an den-ma. » Neuze e lakajont tamall war damall. Ha Jesus gir na lare : « Na glevs ket nag a damallo vernont warnout ? N'et eus te netra da respont ? » Jesus na rannas ket zo ken ur gir, ar pezh a rae d'ar gouarner bea souezet.

§ 4. — JESUS DIRAK HERODEZ

Ar Judevien koulskoude a dalc'he da starda ho gwas : « Sevel a ra ar bobl gan ar gele-nadurez a skuill abaoe ar Galile, elec'h ma

krogas da genta, beteg ar Jude a bez, beteg ama zo ken. »

O klevet komz deus ar Galile, Pilat a c'houlas hag an den-ze a oa Galilean. Adaleg ma klevas e oa Jesus deus dindan dorn Herodez, e kasas anehan dirak ar prins-ze o oa neuze en Jeruzalem.

Herodez, o welet Jesus, e oe stâd braz enhan. Pell a oa en evoa c'hoant d'en hanveet en askont da ôll gement an evoa klevet diwar e benn, ha dre ma oa en gortoz d'en gwelet oc'h ober burzud pe vurzud. Hag e da n-am lakât eta d'ober outhan goulenn war c'houlenn. Jesus na respontas tra.

Ha prinset ar veleien hag an Doktoret a chome eno en ho sav kuit a baouez d'en tamall. — Herodez hag e oardo a gemeras dispriz evithan, lakât a rejont dehan dre fent ur zae wenn, hag en kaschont adare da Bilat. Adaleg an de-se, Herodez ha Pilat a deuas da vea mignonnet deus a enebourien a oant diagent.

§ 5. — BARRABAS

Pilat a c'halvas en e gichen Prinset ar veleien, an dud en karg hag ar bobl, hag a lavaras d'he ar c'homzo-ma : « Digaset oc'h eus an den-ma d'in war digare e c'houeze trubuill er vro : Setu am eus klasket anehan, ha *n'am eus kavet lec'h ebed d'e gondaoni diwarbenn an tamallo a ret dehan*. Herodez, hag em oa en kaset dehan, nan eus ket kavet mui evidon. Nan eus a brouet eneb dehan netra a dalvefe ar maro. Dre-ze, ec'h an da lakât kastia anehan, ha neuze en loskin.

Ar c'hiz a oa, da devez ar gouel, ma roe d'ar Judevien ar gouarnar, frankiz ur prizonier, a dibabent ho unan. Bea oa neuze er prizon ur lec'hiden a den fall. Ekreiz un dispac'h en evoa lac'het un den, hag abaoe e oa chadenet evel e gonsortet.

Arruout a reas ar bobl dirak ar lez-varn da c'houl ar mennad an ije peb bla. Pilat a ra d'ar bobl tostât, hag a lar dehan : « Ar c'hiz a zo ma rofen deoc'h, gan gouel Pask, frankiz ur prizonier ; mar karet, me a losko ganeoc'h Roue ar Judevien »... Pehini e fell deoc'h, Barrabas pe Jesus, e reer ar C'hrist anehan ? » Gouît awalc'h a rae eo dre anvi hepken en evoa ar Veleien en digaset dehan.

Setu ma reas e wreg laret dehan ekeit ha ma oa war e gador a warner : Tolet ple da n-am veska er pezh a zell an den santel-ze, rak em unvre, me 'm eus bet kalz a boan en askont dehan. » Med Prinset ar veleien hag ar Penno braz ho devoa meret ar bobl, ha graet e c'heno dehan, da c'houl ma vije losket Barrabas ha ma vije lakaet Jesus d'ar maro.

Evelse, pa deuas un eil gwej ar gouarnar d'ober e c'houlenn : « Pehini an daou e fell deoc'h ma losken ganeoc'h ? » Er memez skruijaden, ar bobl a laras : « Barrabas ! kas hema ganet, ha losk ganim Barrabas. »

« Med petra a rin gan Roue ar Judevien, a hanver Krist. » Youc'hal a rejont ken gwaz ha biskoaz : « Stag anehan ouz ar groaz. »

Pilat a oa troet mad da loskel Jesus. Komz a reas outhe c'hoaz. Med na raent nemed krial krenvoc'h : « Ouz ar groaz ! Ouz ar groaz ! »

Evid an daerved gwech e laras d'he : « Petra a droug an eus graet, me na gavan enhan digare ebed a varo : Kastia a rin anehan eta hag goude en loskin. »

Med int a bege ouz ho goulenn ma vije staget ouz ar groaz, ho skruijadeno a zave mui ouz mui spontus hag a reas doan da Bilat.

§ 6. — JESUS GWALENATAET, KURUNET A SPERN

Pilat, o welet na c'honee netra gan komzo a lealded, ha na rae an drouz nemed gwasât, a reas kregi en Jesus ha gwälenata anehan. Goude, ar soudardet en strahinas en porz ar lez-varn : kement soudard a oa a n-am das-tumas ganthe. Diwiska rejont e dillad dehan, hag e lakajont war e choug ur vantel ru-teval. Neuze e stignjont ur gurunen gan bodo spern, hag e choukajont anehi war e benn. En e dorn e lakajont ur gegel. Neuze ec'h aent dre vourda stoui dirakhan, da hega anehan do laret ha hadlaret. « Salud, Roue ar Judevien ! » Rei a raent dehan pavado, skopa (krachet) a raent warnehan ha kemer a raent ar gegel da skei war e benn.

§ 7. — ECCE HOMO

Pa oe skuiz ar soudardet o verzeria Jesus hag oc'h ober dismeganso dehan, Pilat ac'h eas c'hoaz da laret d'ar bobl : « Setu ur wej c'hoaz e tiganen Jesus dirak oc'h, ma c'houfet mad na gavan enhan digare ebed a gondaonasion. » Hag e paras Jesus gan e gurunen a spern hag e vantel ru-teval.

« Setu an Den ! » eme Pilat.

Adaleg m'en gweljont Beleien vraz ha goardo e skruijont en ur vouez : « Stagët-han ouz ar groaz ! Stagët-han ouz ar groaz ! »

— « Kemeret-han oc'h unan, ha stagët-han ouz ar groaz, eme Pilat. Evidon me, na gavan ket e ve da gondaoni. » — « Ni on deus ur Lezen, ha herve ar Lezen ze e kle mervel, abalamour e n-am dremen evel Mab Doue ! »

War ar c'homzo-ze, Pilat ec'h eas c'hoaz muioc'h a doan enhan. Distrei a reas gan Jesus d'ar lez-varn, hag e laras dehan : « A belec'h e teus, deus an env pe deus an douar ? Jesus na reas respont ebed.

— « Na lares mann ? N'ouzout ket em eus galloud d'az ober staga ouz ar groaz, evel d'az lakât en frankiz ? » — « N'az piye galloud ebed, mar n'az piye bet anehan deus krec'h. Setu perak eo pôneroc'h torfed neb am laka etre da daouarn. »

§ 8. — KONDAONASION.

Gwell evid biskoaz, Pilat e glasse tenna Jesus. Med gwasoc'h ive ar Judevien a youc'he : « Mar loskes anehan, n'out ket mignon da Zézar, rak neb a n-am c'hra roue, a n-am zav eneb Sezar. »

Achuet gan ar c'homzo-ze, Pilat, *doan dehan da goll e garg*, a reas digas Jesus emaez hag a azeas war e gador a varner. Wardro kreiste a oa, an de diaraog Pask. Laret a reas d'ar Judevien : « Setu o roue ! » — « D'ar maro ! D'ar maro ! Stagët-han ouz ar groaz ! » « Petra

eta ! e stagfen ouz ar groaz o Roue ? » — « N'on deus roue nemed Sezar. »

Pilat o welet na c'honee netra ha mac'h ê an drouz war greski, a reas digas dour dehan, hag a oalc'has e daouarn dirak ar bobl en ur larêt : « Me nan on evid mann en maro an den mad-ma : c'houi a zello ze anoc'h. »

Hag oll ar bobl da skruijal : « Da goueo e oad warnom ha war on bugale ! »

Pilat a reas ober herve c'hoant ar Judevien hag en lezas ganthe da vea stagët ouz ar groaz. Ar soudardet, goude bea graet c'hoaz dehan peb sort dismeganso, a difrapas diwarnehan e vantel ru-teval, a rentas dehan e dillad, hag a strahinas anehan diavaez ker, evid bea stagët ouz ar groaz.

§ 9. — HENT AR C'HALVAR.

Jesus a gemeras e groaz hag a gerzas war du ur lec'h, hanvet Kalvar, pe Golgotha. War e lerc'h e oa daou dorfetour o vont evelthan d'ar maro. Evel ma teuet emaez a ger, ar soudardet a gavas Simon a Syren, tad Alexandr ha Rufus, o tont deus e gomanant. Ober a rejont dehan kemer ar groaz war e skoa ha dougen anehi warlec'h Jesus.

Ur bern pobl a oa ouz heul, ha groage o oela hag o lenva. Jesus a dizroas d'ho c'hâd : « Merc'hed Jerusalem, emehan, na oelet ket warnon-me ; goelet warnoc'h oc'h unan ha war o pugale. Setu o tont ur mare ma vo laret : « Evruz ar mammo divugel, evruz ar re n'ho deus ket ganet, ar re n'ho deus ket maget. » Neuze vo kriet d'ar meneio : « Koueet warnom ! »

ha d'ar c'hrec'hio : « Lonket anom ! » Rak mar be graet evelen d'ar c'hoad glaz, petra na vo ket d'ar c'hoad sec'h ? »

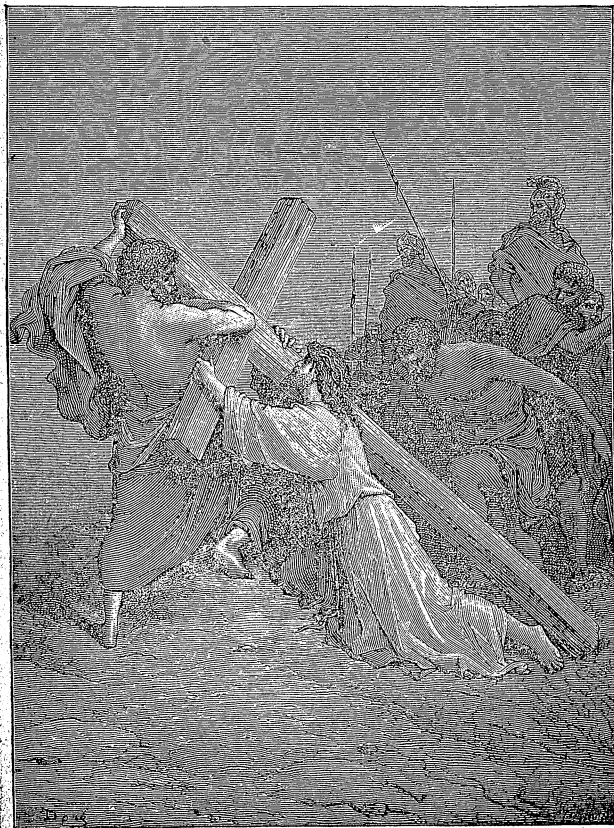
Pa oat arru war ar C'halvar, e oe kiniget dehan gwin mesket a vyrrh hag a vestl. Jesus a stokas out-han e c'heno, med na c'houlas ket eva. *Ar gwin-ze a harze da zantout kement ar poannio, ha Jesus na c'houle dousaden ebed d'e re. Gan da viana e rafem on gonid diouthe !*

§ 10. — JESUS WAR AR GROAZ

Neuze e stagjont anehan war ar groaz. Na oa ket c'hoaz un heur. War un dro ganthan e oe lakaet en kroaz an daou dorfetour, unan a deo hag un all a gle dehan. Evelse e n-am gavas gwir komz ar Skritur : « En renk an dorfetourien ec'h eo bet lakaet. » Pilat an evoa e-unan graet ar skrid a verke evid petra e oa bet kondaonet Jesus. Ober a reas staga anehan ouz krec'h ar groaz. Setu ar pezh a oa enhan : « *Jesus an Nazarean, Roue ar Judevien.* »

Lod a Judevien a lennas ar skrid, rak ar lec'h oa staget Jesus ouz ar groaz, na oa ket pell deus ker. En tri langaj oa graet : en hebreaj, en gregaj hag en latin. Penno braz ar Judevien a gavas da damall Pilat war e skrid : « N'eo ket « Roue ar Judevien » a zo da lakât, lakaet : « An den-ma a n-am gemer evid Roue ar Judevien. » — « Ar pezh zo graet, zo graet, eme Pilat. »

P'ho doe lakaet anehan en kroaz, ar soudardet a lodenas e dillad etrehe ; peder loden a rejont, unan evid pep hini. Evel ma oa e

JEZUS O KOUeza DINDAN BÉC'H AR GROAZ

vantel deus ar memez danve ha kuit a wri, deus ar c'hrec'h d'an traon. e larjont etrehe : « Na rogom ket anehi : tennom da biou e vo. » Evelse e teue da wir ar Skritur : « Lodenet ho deus ma dillad, ha war ma mantel ho deus tennet. » Setu a reas ar soudardet, ha goude ec'h azejont evid en miret.

Jesus war ar groaz a lare : « Tad, pardonet d'he, rak n'ouzont petra reont ! »

Ar bobl a chome eno da zellet ha d'ober goab. An dremenidi, int ive, a vlasfeme hag en ur hija o fenn a lare : « Deus eta, te hag a dismantr Templ Doue hag en hadsav en tri de, n-am savate da-unan ! Mar g-out Mab Doue, diskenn brema deus ar groaz ! »

Prinset ar veleien, an Doktoret hag ar Penno braz en hege, int ive : « Savateet an eus ar re-all, emhe, ha n'eo ket evid n'am zavatei e-unan. Mar g-eo Roue Israël, diskennet brema deus ar groaz ma kredfom enhan. En Doue oa e fians ; Doue d'en tenno alese, mar kar anehan. N'eo ket laret a rae : « Me a zo Mab Doue ? »

Ar soudardet c'hoaz, a dostae ouz ar groaz hag a lare dre vourd : « Mar g-out Roue ar Judevien, n-am denn eta alese. »

Beteg ar laeron, en kroaz evelthan, a skoe gwalenado ganthan. Med dindan ar pennad, e kerz ha ma talc'he unan da vlasfemi en ur laret : « Mar g-out ar C'hrist, n-am savate eta, ha ni ganit ! Egile a rebechas a c'heno mad : « N'eteusket eta mui a doujans Doue evid ar reze ? Ha te koulskoude, o c'houzanv memez poanio ganthan, a dléfe goût n'eus ket a oab

d'ober anhe. Ouspenn zo ; ni eo gleet d'im on re ; ni a zo paeet deus on zorfejo. Med hema, petra a droug an eus graet ? »

Goude e laras da Jesus : « Aotro. bet sonj ac'hanon, pa vefet arru en o Rouantelez. » — En gwirione, me lar d'it, hirie an de e vi ganin er baradoz ! »

En kichen ar groaz, e oa en ho zav, e vamm, ha c'hoar e vamm, Mari, gwreg Kleofas, ha Mari-Madelen, Jesus a zellas ouz e vamm hag en he c'hichen ouz an diskib a gare, hag a laras d'e vamm : « Gwreg, setu o mab. » Goude e laras d'an diskib : « Setu da vamm. » Adaleg neuze an diskib a zellas anehi evel e vamm.

Kreiste benak a oa, pa oe lakaet Jesus en kroaz. Abaoe neuze ken a daer heur, etisplegas tevalijen ac'huz d'ar bed-oll hag an heol a oe hep sklerijen.

Wardro taer heur, Jesus a laras gan ur vouez vat : « Eli ! Eli ! lamma sabacthani ! » da laret eo : « Ma Doue, ma Doue, perak oc'h eus dilezet anon ! » — « Sethan o c'halvel Eli, » a laras hinieno a oa eno. Jesus, o c'hout e oa achu peb tra a oa skrivet diwar e benn, a reas an diwea a vâne : « Sec'hed am eus » emehan. Bea oa eno ur pod leun a winegr. Unan ar goardo a dapas ur spoue, en soubas enhan, ha war veg ur gorzen e savas anehan beteg muzello Jesus. Ar re all a lare : « Lez 'ta, ma welfom ha dont a raio Eli d'en tenna alese. » — « Lezet anon oc'h unan. eme an-hini a oa gan ar gwinegr. Evid gwelet ze 'c'h on ama. »

Jesus a evas ar gwinegr hag a laras : « Peur-

achu eo peb tra (a douge ar Skritur em oa d'ober. »

Goude a laras a vouez grenv : « Ma Zad, lakaet a ran ma ine etre o taouarn. » En ur laret ar c'homzo-ze, e plegas e benn, hag e roas e ined'e Dad.

§ 11. — BURZUDO C'HOUE

Raktal, gwel an Templ a fregas dre an hanter, deus ar krec'h d'an traon, an douar a grenas, ar rec'hel a fraillas, beio a digoras ha mar a gorf santel, a oa maro, a deus d'ar vue ; gwelet a oent en ker gan liez a hini.

Ar c'hantener, hag a oa a dâl d'ar groaz, o vea klevet mouez grenv Jesus o vervel, hag o welet kement a choarvee, a rentas gloar da Doue en ur laret : « An den-ma en gwir a oa Mab Doue ! »

Ar re a oa ganthan en karg deus a Jesus, spontet gan ar c'hren douar hag ar burzudo-all, a laras d'ho zro : « Ya, hema a oa un den santel ! Bea oa Mab Doue ! »

Oll ar bobl, diredet evid gwelet Jesus o vervel, gan ar fromm a rae d'he an trao-ze, a distroe da Jeruzalem, en ur skei war boull ho c'halon.

Evid ar re a oa deus anoudegez Jesus, int a c'homme a bell da zellet ouz ar pezh a dremene. A bell an evoa gwelet ar grwage an evoa heuillet Jesus abaoe ar Galile. En ho Zouez e oa Mari-Madelen, Mari, mamm Jakez, Josef ha Salome, a oa dalc'het da heuil anehan ha d'en serviji pa vije en Galile. Bea oa c'hoaz kalz a re-all hag a oa deut ganthan bete Jeruzalem.

§ 12. — AN TOL LANS (GOAF)

An de warlerc'h a oa ar sadorn. Evid na chomje ket ar c'horfo en kroaz an de se, a oa brasa sadorn vije er bloa, ar Judevien a dennas digan Pilat ma torrfet ho diouc'haro d'he, ha ma vijent lemmet ac'hane. Soudardet a deuas eta, hag a dorras ho diouc'haro d'an daou-all ; med, pac'h arrujont gan Jesus, o welet e oa maro, na dorrjont ket dehan e diouc'har. Gan un tól lans, unan anhe a digoras e goste, ha dioustu e veras dour ha goad.

Neb an eus gwelet, a ro an desteni ; hag e desteni a zo gwirion ; ha goût a oar e lar ar wirione, ken tost evel ma oa evid gwelet. Deoc'h eta da gredi. Evelse e oe gwir ar gomz-ma deus ar Skritur : « Na dorrfet hini deus e eskern, » ha homa-all. « Gwelet a raint piou ho devoint treuzet. »

§ 13. — DISKENN A GROAZ.

Da barde ec'h arruas Jozef, un den pinvig deus Arimathi. Henez a oa un den mad ha santel, en gortoz, e ive, deus Rouantelez Doue ; diskib a oa da Jesus, med en kuz, rak aoun deus ar Judevien. Na dorn na tu nan evoa roet d'ar pezh ho devoa graet.

Mont a reas war eun da gâd Pilat, ha didoan ar wej-ze e c'houlas korf Jesus. Pilat, souezet e ve ken buan ze marvet, a c'halvas ar c'hantener hag e c'houlas diganthan hag en gwir maro a oa Jesus. Pa glevas e oa gwir, e reas rei ar c'horf da Jozef.

Nikodem hag a oa et deus ar re genta da gâd Jesus ekerz an noz, a deuas ive ha ganthan kant lirr boez a dret chouez-vad. Jozef an evoa prenet un nisel a lien fin meurbed. Diskenn a rejont Jesus deus ar groaz, en paka a rejont en nisel, trei a rejont beveno ha beveno endro dehan hag en sebelijont gan kalz c'houez vad, herve giz ar Judevien.

En kichen ar lec'h, m'oa bet lakaet Jesus en kroaz, e oa ur liorz, hag er liorz ze ur be hag a oa da Jozef. Ar be ze, kleuzet er garrek, a oa neve, ha na oa bet c'hoaz den lakaet enhan. Argwener achuê gan ar c'henta stered, na oant ken a bell, hag ar be ze a oa dost : paoza a rejont enhan korf Jesus, hag e ruilljont ur min braz da stoufa warnehan. Pa guitajont, ar stered a grogê dija da virvi en oab.

Azeet a dâl d'ar be, Mari-Madelen, Mari, mamm Jozef hag ar re-all, a oa deut a C'halile gan Jesus, a oa o sellet hag a welas penaoz e oa lakaet korf an Aotro. Neuze e n-am dennjont o sonjal implia da bourvei tred a c'houez vad, ar c'henta amzer ho dije : med en demz-ze e oa krog ar sadorn, ha zentuz ouz ar Lezen, na rejont netra ekerz an devez santel.

§ 14. — AR SADORN FASK

An de warlerc'h hag a oa ar Sadorn, Prinset ar Veleien hag ar Farizianet a n-am gavas evid mont bete Pilat : « Aotro. emhe, dont a ra sonj d'im penaoz, en e veo, an daller tud ze an eus laret : « Goude tri de, me haddeuo d'ar vue. » Graet eta ma vo diwallet ar be epad tri de,

gan doan na deufe e Diskibien d'en laerez, kuit a c'houfe den, ha na dolfent er bobl : « Savet eo a douez ar re varo. » Gwasoc'h tro ve honez evid an hini genta. »

« Bea oc'h eus goardo, eme Pilat, et, graet ganthe mar karet pa oc'h aotrean, ha diwallet ar be-ze evel ma c'houzoç'h ober. — (N'eus ket gwell daoulagad evid re ar gasoni hag an anvi.)

« Mont a rejont, serri kloz a rejont ar be ; lakât a rejont sielo warnehan ha goardo d'en diwall.

§ 2. — AR GRWAGE SANTEL

Ar sadorn da noz, pa oe gan ar stered o sevel, digoret an de warlerc'h, Mari-Madelen, Mari, mamm Jakez ha Salome, a oa et da brena louzou e c'houez vad da lakât gan korf Jesus. An de warlerc'h, beure mad, araog ma oa savet an devalijen, ec'h ejont war du ar be, ganthe ar c'houez vad ho devoa pourveet. A hed an hent, e larent an eil d'eben : » Piou a lemmo d'im ar min a zo o c'holo ar be ? »

Mari-Madelen arruas da genta, hag a welas ar min gwintret. Raktâl e redas da gâd Per hag an Diskib, e kare Jesus anehan : « Savet ho deus an Aotro, emehi, deus ar be, ha n'ouzon pelec'h ho deus en lakaet. »

Ar gwrage-all a arruas d'ho zro, pa oa an heol o sevel. Gwelet a rejont penaoz ar c'hôloen, hag a oa ur pezh trao anehi, a oa bet tôlet a goste. Antren a rejont er be, ha na gavjont ket korf an Aotro Jesus. Biskoaz brasoc'h nec'h !

Med setu en ho c'hichen e paras daou den, gwisket a zaeo lugernuz. Leun a spont, e plegent ho fenn d'an douar : ... ha pa savjont, deus an daou ael (rak aele oant) na vane ken nemed unan hag a laras d'he : « C'houi, na vet ket a doan. Me a oar e klasket Jesus a Nazareth, bet staget ouz ar groaz. Perak klask etouez ar re varo neb a zo beo ? ... N'ema ken ama ! haddeut eo d'ar vue evel m'an evoa laret ! ... Deut da welet pelec'h ho devoa paozet anehan ... Bet sonj deus ar pezh a larê deoc'h, pa oa c'hoaz en Galile : Ret eo da Vab an Den, bea lakaet etre daouarn ar bec'herien, bea staget ouz ar groaz ha dont d'ar vue en-drived de. ...

C'HOUECHVED LODEN

Aboue ar Rezurreksion beteg an Assansion

PENNAD I

Mintin Bask

§ 1. — HADVEVADEK

Setu da veure an drived de, e oe ur gwall gren douar. Un ael d'an Aotro a diskennas deus an env, a dostaas deus gôloen ar be, a wintras anehi a goste, hag a azeas warnhi. E dremm a sklerijenê evel luc'heden, e dillad a oa gwenn evel an erc'h. Skoet gan ar spont hag an heuz, ar goardo a oa evel maro.

(On Salver a oa deut deus ar be dija, kuit a finval netra, evel ur c'horf gloriuz. An ael a dôlas ar min a goste, evid lezel ar grwage santel da welet na oa ken Jesus eno.

Brema et, kuit a dale, da rei kelo d'e Diskibien ha da Ber, penaoz ec'h eo haddeut en bue. Bea vo araog deoc'h en Galile. Eno e welfet anehan evel m'an eus deoc'h prometet... Setu ar pezh a oan karget da laret deoc'h. »

Neuze e teuas sonj d'he a gomzo Jesus. Hagec'h ejont emaez leun a doujans hag a joa, evid redeg da rei ar c'helo d'an ebistel.

§ 3. — PER HA YAN ETAL AR BE.

Med Per hag an Diskib all ho devoa dija klevet gan Mari-Madelen, hag a oa raktal deut d'ar red beteg ar be. An diskib-all a oe skanvoc'h evid Per hag arruas ar c'henta. O vea bantet e gorf, da zellet er be, e welas ar lienaj, paozet war an douar, med n'antreas ket. Per, hag a oa warlerc'h, arruas prestig hag ac'h eas beteg en diabarz. Gwelet a reas ive ar lienaj war an douar, hag ar pezh a oa o c'holo penn Jesus pleget ha paozet, nan gan a lienaj-all med en ur lec'h a goste.

Neuze an Diskib, a oa ar c'henta d'arruout, antreas d'e dro. Gwelet a reas, ha kredi ive.

Koulskoude na intentent ket c'hoaz ar Skritur o tougen e klee Jesus sevel deus a douez ar re varo. An diskibien a distroas d'ar ger, ha. Per a chomé bepred sebezet deus ar pezh a oa c'hoarveet.

§ 4. — MADELEN A WEL JESUS.

Madelen na bellae ket deus kichen ar be, hag a chomé eno da oela. Ekreiz goela, e plegas da zellet diabarz ar be. Ha setu ma welas daou ael, gwisket en gwenn, unan ouz ar penn, unan ouz an treid deus ar lec'h ma oa bet

paozet korf Jesus. Ma larjont dehi : « Maouez, perak e oeles ? » — « Savet ho deus ma Aotro, ha n'ouzon pelec'h ho deus en lakaet. A vec'h oa dehi bea komzet ma tistroas hag e welas Jesus en e sav dirak-hi : med n'ouvee ket eo e oa. « Maouez, perak e oeles ? Piou a glaskes ? »

Hi, o sonjal ganthi eo ar jardiner e oa : « Aotro, mar g-eo c'houi oc'h eus han savet, laret d'in pelec'h oc'h eus-han lakaet mac'h in d'e gerhat. » — Jesus a laras dehi : « Mari ! » — « O Mestr » eme Mari, o n-am dôl d'e gâd. — « N'am stag ket kement se ouzin, eme Jesus, *amzer awalc'h az po d'am gwellet*. N'on ket pignet c'hoaz daved ma Zad. Kerz da gas d'am breuder ar c'helo-ma : « Ec'h an da bignal daved ma Zad hag o Tad, ma Doue hag o Toue. »

§ 5. — AR GWRAGE SANTEL A WEL JESUS

Jesus eta a oa deut d'ar vue de warlerc'h veure ar sadorn, ha kenta e n-am diskoueas da den oe da Vari-Madelen, en evoa hargaset seiz diaoul diouthi. Setu ekeit ha ma oa ar gwraze santel o vont da Jerusalem da geloi d'an diskibien ar pezh ho devoa gwelet, setu disonj, Jesus dirak he : « Salud deoc'h ! » emehan. Dioustu e koejont d'e dreid, da boket d'he, ha d'adori anehan. « Na vet ket a doan, eme Jesus, med et da laret d'am breuder n-am denn er Galile : eno e weloint anon. »

§ 6. — AMGREDEN AN EBESTEL

Mari-Madelen a oa diredet beteg an Ebistel. Ho c'havout a reas e kreiz garmo ha lenvo

« Me am eus gwelet an Aotro, a saillas diganthi, ha setu ar pezh am eus klevet ganthan. »

Kaer he devoa testenia d'he e oa Jesus en bue, he devoa gwellet anehan, na oant ket evid kredi. Neubed goude, ec'h arruas Janned ha Mari, mamm Jakez hag ar re-all, prez enhe ha muioc'h c'hoaz a levez. Rei rejont, d'an Uneg ha d'ar re o oa endro d'he, kelo deus ar pezh ho devoa gwelet.

An Ebestel a zellas ho c'homzo evel kaojo sperejo trelatet, ha na rojont fe ebed d'he.

Koulskoude, Jesus a n-am diskouegas da Ber, ha da Jakez ive.

§ 7. — DISTRO AR GOARDO DA JERUSALEM

Raktal ma kuitas ar gwraige santel ar be, hinieno deus ar goardo a distroas da Jerusalem evid laret da Brinset ar Veleien, oll gement a oa tremenet. Ar re-ma a c'halvas da n-am glevet ganthe Penno braz ar bobl, ha goude bea n-am intentet, e rojont d'ar soudardet un tamm mat arc'hant evid an desteni-ma da dougen ha da derc'hel : « Laret penaoz e diskibien a zo deut ekreiz an noz d'en tapout, ekeit ha ma oac'h kousket. Mar deu ar gouarnner da glevet an dra benak, ni a c'honeo anehan, hag a viro anoc'h a beb drouk.

Ar soudardet a gemeras an arc'hant hag a laras evel ma oa kemenet d'he. Ha ma valeas ar gontaden ze etouez ar Judevien, a gred enhi c'hoaz an devez a hirie.

PENNAD II

Sul Fask da barde

§ 1. — DISKIBIEN EMMAUS A WEL JESUS

An de-se zo ken, daou diskib a oa o vont d'ar geriaden, hanveet Emmaus, hag a c'halle bea ur peder levig vian deus Jeruzalem. En ur gerzet, e kaozent deus ar pezh a oa c'hoarveet. Pa oant evelse o tremen hag o tizremen ho sonjo an eil d'egile, setu Jesus o n-am gavout ha da gerzet ganthe. Un dra benak a oa war o daoulagad rak ha hanvejont ken anehan : « A betra, emehan, e kaosee'h evelse en hent, mac'h oc'h ken trist ? »

Unan anhe, Kleofas, a respontas : « C'houi a renk bea diavaezour er vro, rak nan eus nemedoc'h n'oufe kemend a ze digouet an deio diwea. » — « Petra eta ? » — « Diwarbenn Jesus a Nazareth. E a oa un diouganer, galloud braz dehan evid laret hag evid ober, a dal Doue hag a dal ar bobl. Ha koulskoude ar veleien vraz hag ar Penno diouzm ho deus graet barn anehan d'ar maro hag en staga ouz ar groaz.

» Ni a oa ni en gortoz ma vije e Salver Israel, Ha setu an drived devez mac'h eo tremenet an trao-ze. Gwir eo, bea zo ur vaouez benak deus on zud hag ho deus stravillet anom. Araogan de ec'h int et da ve Jesus; n'ho deus ket kavet e gorf, hag ac'h int deut da laret d'im ho devoa gwelet un ael ha klevet ganthan e oa

beo Jesus. Neuze unan benak ac'hanom a zo et beteg ar be : gwelet ho deus peb tra evel ma lare ar vaouezet, med e, n'ho deus ket gwelet anehan. »

— « O tud diskiant, eme Jesus, kalono divalo da gredi en lavario an diouganerien. Ha na oa ket red d'ar C'hrist kaout an oll boanio-ze ha mont dre an hent-se en e c'hloar ? »

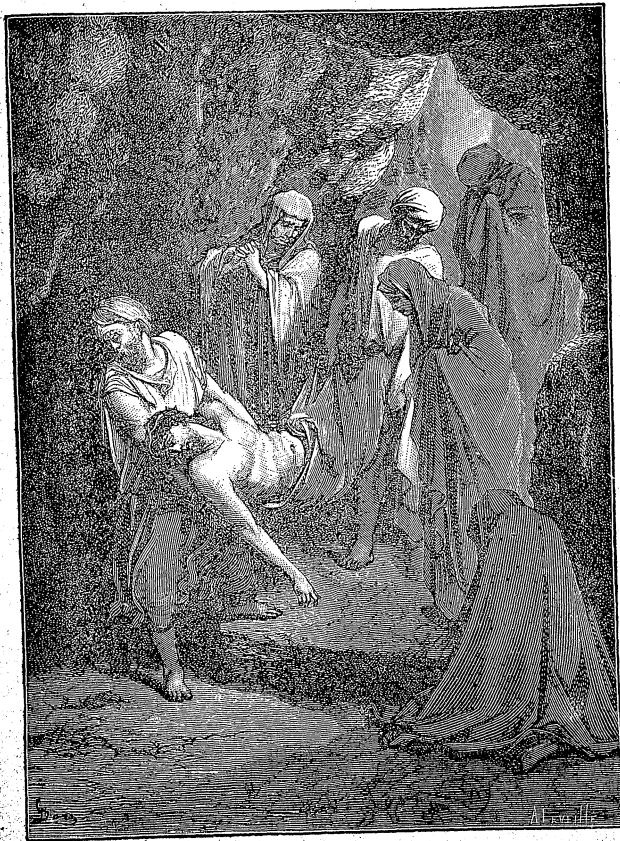
Hag o tremen dre an oll diouganerien adaleg Moyzez, e tigare d'he, da welet sklaer, ar c'homzo a oa er skriturio diwar benn ar C'hrist. Evelse ec'h arrujont er geriaaden mac'h ent. Jesus a reas evel pa 'n ije da vont pelloc'h. Med int a dalc'has warnehan da chom ganthe : « Chomet ganim, emhe, arru eo izel an de. »

Antrena reas ganthe. Ekerz ha ma oant ouz taol, e kemeras bara, en binigas, e reas tammo anehan hag e roas d'he. Ar wej-ze e tigoras ho daoulagad hag e hanvejont anehan. Med setu n'en gweljont ken. Ma larent an eil d'egile : « N'eo gwir eta, oa evel ur c'hlaouen en on c'halon pa oa o kaozeal ouzim a hed an hent hag o tizolo d'im ar Skriturio. » Dioustu e savjont evid distrei da Jeruzalem.

§ 2. — AN EBESTEL A WEL JESUS

En Jerusalem, er memez de-se, ar c'henta deus ar sùn, an Ebestel a oa dastumet er memez lec'h hag an diskibien ganthe. Serret an orejo gan aoun dirak ar Judevien. Daou diskib Emmaüs a oe digemeret gan ar c'homzo-ma : « Beo e adare an Aotro ; Simon an eus-han gwelet ! »

D'ho zro, e larjont ar pezh a oa c'hoarveet

JESUZ LAKET ER BE

ganthe en hent ha penaoz ho devoa hanveet Jesus deus ma rae tammo deus ar bara. Brema hinieno a vâne amgredig. Int a dalc'he bepred da gonta, pa weljont, en un tól, Jesus en ho souez hag a laras d'he : « Da vo ar peuc'h ganeoc'h!... Me eo... Na vet ket a doan. » Ekreiz ho stravill hag ho spont e kredé ganthe gwelet ur spered.

« Evid petra ar stravill-ze? eme Jesus, ha perak lakât ar sort trao-ze an ho kalono? Set ma daouarn ha ma zreid, ha gouveet ec'h eo me en gwir. Touchet ha gwelet : ur spered nan eus na kig na eskern evel ma welet d'in. » Hag e tiskoue d'he e daouarn, e dreid hag e goste.

Biskoaz na oe brasoc'h joa evid ho hini o welet c'hoaz ho mestr. Evel koulskoude ho devoa bec'h o kredi er pez a welent, ha ma oant kemeret, bete bea emaez anhe ho-unan, Jesus a laras d'he : « Bea oc'h eus un dra benaket da dibi? » Digaset a oe dirakhan un tamm pesk poac'het war c'hlaou hag un elven vel. Goude bea debet dirakhe e kemeras ar pez a vane hag a roas e damm da bep hini.

Evid an eil gwej e laras d'he : Ar peuc'h da vo ganeoc'h!... Evel m'an eus am digaset ma Zad, me o kas ma-unan. » Goude e c'houezas warnhe, hag a laras c'hoaz : « Digemeret ar Spered-Santel. Ar pec'hejo a vo pardonet d'ar re ho fardonfet, hag a vo miret d'ar re ho mirfet. »

PENNAD III

Eiz de goude.

Setu Thomas, leshanvet Didim, unan deus an Daouezeg, na oa ket ganthe, pa n-am dis-kouez Jesus d'he. « Gwelet on deus an Aotro! » larjont dehan pa digouezas. Ma respontas : « Nemed gwelet a rafen an toull graet gan an tacho, nemed lakât a rafen ma biz enhan ha ma dorn en e goste, na gredin ket.

Eiz de goude, an Ebestel a oa er memez lec'h, gan an orejo serret warnhe. Jesus a baras adare en e sav ekreiz tre-he : « Ar peuc'h da vô ganeoc'h », emehan. Goude, e laras da DThomas : « Laka da viz ama, setu ma douarn. Tosta da dorn ha laka anehan em c'hoste... Ha na ves ken amgredig, med feal. » — « Ma Aotro ha ma Doue! » a grias Thomas. — « En askont m'et eus gwellet, et eus kredet, Thomas. Evruz ar re n'ho devoit ket gwelet hag ho devoit kredet! »

PENNAD IV

War Lez ar Lenn.

§ 1. — EIL BESKETEREZ VURZUDUZ.

An Uneg a oa distroet d'ar Galile. Jesus a n-am diskouegas adare d'he; setu evel ma ti-gouegas. Simon-Per, Thomas, leshanvet Didym, Nathanaël deus kana C'halile, daou vab Zebede ha daou diskib all a n-am gave war un dro. Simon-Per a laras d'he : « Me ac'h a de besketa. » — « Ni a zo a vont ganit », eme ar re-all. Mont a rejont emaez hag e pignjont en ur vag; med an noz-ze na dapchont netra.

Da c'houlou de, Jesus a baras war an aot, kuit a hanveche an Diskibien anehan. A bell e c'houlas outhe : « Ma bugale, n'oc'h eus netra da dibi? » — « Nan », emhe. « Tôlet eta o roued a deô d'o pag hag e kavfet. » Tôl a rejont ho roued, ha n'allent ken sevel anehan, ken pouner ha ma oa gan ar pesket. Neuze, an Diskib, karet gan Jesus, a laras : « An Aotro eo. »

Simon-Per o klevet e oa an Aotro, a dapas e vantel endro dehan (rak diwisk a oa) hag o n-am dôlas en dour. Evel na oa ar vag deus an aot nemed un tri-c'hant troatad benak, an Diskibien a deuas d'an aot en ur ranval o strahina war ho lerc'h ar roued leun a besked.

Pa diskennjont en douar, e weljont glaou kroget, ur pesk warnehan, ha bara. Ha Jesus a

laras d'he. « Digaset ganeoc'h deus ar pesket ze oc'h eus tapet. » Simon Per a redas d'ar vag, a zachas ar roued war ar sec'h : bea oa enhan kant tri besk ha hanter-kant, hag en desped da ze, na fregas ket. « Deut da dibi », eme Jesus.

Azei rejont. Med, hini anhe na gredas goul outban : « Piou oc'h c'houi » *Daoust na oa ket skler, deus e gomz hag e obero*, e c'houveent mad eo an Aotro a oa. Jesus a dostaas neuze ive, a gemeras bara hag a roas d'he. Rei a reas koulz-all pesket da bep hini.

Honez a oa an daerved gwej da Jesus da n-am diskoue d'e diskibien dastumet, aboe ma oa savet a douez ar re varo.

§ 2. — MESTRONI PER.

P'ho doe achu ho fred, Jesus a laras da Zimon-Per : « Simon, mab Yan, am c'haret a res te muioc'h evid ar re-ma? » — « Ya. Aotro, c'houi a oar o karan. » — « Boeta ma oanet. » Un eil gwej, Jesus a laras dehan : « Simon, mab Yan, am c'haret a res te? » — « Ya, eme Per adare, c'houi a oar o karan. » — « Boeta ma oanet. » Un daerved gwej, Jesus a reas ar memez goulenn : « Simon, mab Yan, am c'haret a res te? » Glac'haret dre ma c'houle Jesus taer gwej out-han : « Am c'haret a res? » Per a respontas :

« Aotro, c'houi oar pep tra, c'houi oar o karan. » Neuze Jesus a laras dehan : « Boeta ma denved. »

An oanet eo ar gristenien, an denved eo ar

bastoret, a c'han ar gristenien da Doue dre ho frezegerez hag ar sakramancho, Per a zo karget da vaga ho ineo d'ur re hag ur re-all anhe.

§ 3. — JESUS A DISKUILL DA BER E VERZERENTI

Jesus a laras c'hoaz evid Per : « En gwir wirione, me en lar d'it : « Pa oas bian, e tapes da c'houriz en az unan hag ac'h ees elec'h ma plije d'it. Med pa vi koz, e hasteni da dorn d'unan hag a dremenno gouriz d'it, hag az kaso elec'h na fello ket d'it mont. »

Dre ar c'homzo-ze, Jesus a roe da hanveet ar stum a varo, e klee drehan Per rei gloar da Doue.

« Deus ganen » a dalc'has Jesus. Per, o vea troet penn a welas oc'h arruout an Diskib karet gan Jesus, ar memez hini a oa epad ar goañ e benn war galon Jesus hag an evoa goulet digan than : « Mestr, piou eo an hini a gle o kwerza. Laret a reas da Jesus : « Ha hema, Aotro, petra deui da vea ?

— « Mar fell d'in e chomfe evelse ken a deuin d'e gerhat (dre ar maro evel ar re all, kuit a verzerenti), petra ra ze d'it ? Te, ar pezh et eus d'ober, eo dont ganen. »

Ha ma redas ar vrud dre an Diskibien, penaoz henez na varfe ket. Jesus koulskoude nan evoa ket laret : « Na varvo ket », med « mar fell d'in e chomfe evelse ken a deuin, petra a ra ze d'it ?

Ar memez Diskib ze eo a ro ama testeni deus an trao-ze, hag ho doug er skrid-ma. Ni oar ec'h eo gwirion e desteni.

— JEZUZ O SEVEL A VARO DA VEO

§ 4. — GWEJO DIWEA DA WELET JESUS.

An uneg abostol ac'h eas neuze war ur mene a C'halile elec'h m'an evoa Jesus roet urz d'he da n-am gavout. Eno e n-am diskouezas d'ous-penn pemp kant Diskib war un dro. Stoui rejont dirakhan evid en adori. Hinieno koulskoude a zontee c'hoaz. Jesus a dostaas hag a reas d'he klevet ar c'homzo ma : « An oll c'hal-loud a zo bet roet d'in en env ha war an douar. Et eta, ha prezeget an Aviel d'an oll grouadurien : kelenet an oll boblo, badeet-he en hano an Tad, hag ar Mab hag ar Spered santel, ha disket d'he miret oll gement am eus gourc'he-menet deoc'h.

Neb a gredo hag a vo badeet, a vo salvet : neb na gredo ket, a vo daonet.

Setu ar merko a vo ouz heul ar re ho devo kredet. Em hano, e hargasoint an diaoulo, e komzoint langajo neve; kregi raint en aeret wiber, kuit a boan ebed; eva raint binim marvel, ha na noazo ket outhe; en ur lakât ho daouarn war ar glanvourien, ho yac'hoint.

« Setu mac'h on ganeoc'h bemde evid keit ha ma vo er bed bed. »

Evelse Jesus a n-am diskouezas aliez d'e Diskibien goude e varo, evid rei d'he testeni war desteni, ma oa hadsavet d'ar vue. Epad daou-ugent de, e oe gwelet evelse; ha ma kaozee d'he deus Rouantelez Doue.

War a c'homzo-ze miret d'im gan an Iliz, mui c'hoaz evid war an Aviel, ec'h eo diazatar fe gatolik.

§ 5. — JESUS GWELET EN JERUZALEM

Da diwea, Jesus a n-am diskouezas d'an uneg, e kerz ma oant ouz taol en Jeruzalem. Rebec'h a reas d'he ho diskreden ha kaleder ho c'halon, en avani, ma n'ho devoa ket goulet kredi ar re an evoa gwelet anehan hadveo... Goude e laras : « Setu gwir, ar c'homzo a laren pa oan c'hoaz ganeoc'h. Red oa ma tiguefe ar pezh a zo douget diwar ma fenn en Lezen Moyzez, en diougano hag er Psalmo.

Er c'houlz-ze e tigoras d'he ho spered mac'h intenfet ar Skriturio. Neuze a laras d'he : « Ya, skrivetzo e oa red d'ar C'hristtremen dre ar poanio, hag an driwed de sevel deus a douez ar re varo. Brema ar pezh zo red eo prezeg en e hano ar binijen ha pardon evid ar pec'hejo, — d'an oll boblio, ha da genta da Jeruzalem. Ha c'houi vo an testo war gementse.

Hebdale, me digaso deoc'h an Hini a zo promet gan an Tad... Chomet en Jeruzalem da c'hortoz ma vefet gwisket gan an nerz, em eus laret a deuo deoc'h deus an env. Yan an eus badeet gan dour, c'houi, hep dale a vo badeet gan ar Spered Santel. »

Ar re a oa dastumet eno, a c'houlas outhan : « Aotro, brema eo ec'h et da hadsevel rouantelez Israël ? » — « N'eo ket deoc'h, eme Jesus, da hanveout ar mare m'an eus an Tad merket en e c'halloud...

...C'houi o po nerz Spered Santel a deuo enoc'h, ha testeni a douget evidon, en Jeruzalem, dre oll ar Jude, er Samari, ha beteg er c'huigno pella deus an douar. »

PENNAD VI

Assansion.

Goude ar c'homzo-ze, Jesus a gasas e diskibien emaez a Jeruzalem war du Bethani. *Arru war vene an Olivet*, e savas e daouarn evid rei d'he e venoz. Hag ekerz ha ma oa o viniga anhe e pignas dirak ho daoulagad en env, elec'h mac'h eo azeet en tu deo Doue. Dindan ur pennad, ur wabren a bakas anehan ha n'en gweljont mui.

E oa c'hoaz an diskibien o sellet outhan o pignal en env, pa weljont en ho c'hichen daou den gwisket en gwenn hag a laras d'he : « Paotred a C'halile, perak menel aze, o taoulagad war du an env. Ar memez Jesus-ze, a zo o paouez pignal deus o touez, deus an env mac'h eo et, a diskenno un de er memez stum m'oc'h eus gwelet anehan o vont. »

An Diskibien a stouas evid adori. Goude e kuitajont mene an Olivet hag e tistrojont da Jerusalem, ho ineo beuet en levenez. Bemde e vijent en Templ o veuli hag o viniga Doue. Amen! Evelse bet graet!

Diweatoc'h ec'h int et da brezeg an Aviel dre ar bed oll ha Doue ganthe a diazee gan e vurzudo ar wirione deus ar pezh a brezegent.

Kalz ha kalz trao an eus graet Jesus ha n'int ket douget er Levr-ma. D'ho skriva

oll bian ha braz, ar bed oll na ve ket braz awalc'h evid digemer ar levrio a ve graet (1).

Med ar pezh a zo skrivet ama, a zo evid ma kredfet ec'h eo Jesus, Mab Doue, hag evid ma po, dre ar greden-ze, ar vue en e hano.

(1) En tu ar Sav-Heol emae ar c'hiz ganthe da displega ho sonj gan komzo ampoc'h 'vid justoc'h. Gwelet mad a reer ama sonj S. Yan, da verka nan eus en Aviel nemed ur lodenig vian a bez an eus graet ha laret Jesus.

TAOLEN

X LODEN

I Pennad.	Gweledigez Zakharias.....	1
II —	Annonsiasion.....	4
III —	Gweladen Mari d'Elisabeth.	7
IV —	Genivelez Yan Badeour....	9
V —	C'hadenad Tado koz Jesus..	11
VI —	Enkrez Joseph.....	12
VII —	Nedelek.....	13
VIII —	Jesus digaset en Templ....	16
IX —	Ar Rouane.....	18
X —	Muntrez an Innosantet Santel.....	20
XI —	Jesus kollet ha kavet.....	22

IX LODEN

I Pennad.	Prezegerez Yan Badeour....	24
II —	Badeiant Jesus.....	27
III —	Yun ha Tentasion Jesus....	28
IV —	Testeni Yan Badeour.....	30
V —	Oan Doue.....	32
VI —	Eured Kana.....	34
VII —	Kenta Beaj Kafarnaom....	36
VIII —	Kaoz gan Nikodem.....	38
IX —	Diwea Testeni Yan.....	41
X —	Ar Samaritanez.....	43
XI —	Pare Mab un Ofiser.....	47
XII —	Kenta Pesketerez Vurzu- duz.....	49
XIII —	Pare un Diaoulek.....	51
XIV —	Kenta Prezegerez en Galile.	53
XV —	Ur Barr-Amzer Sioulaet....	56
XVI —	Pare un Den seziat.....	59
XVII —	Galv Maze.....	71
XVIII —	Pare ur C'holl-Goad.....	63

XXX LODEN

I Pennad.	Den seziat Goaz an Denved.	66
II —	Jesus a n-am dremen da Vab Doue.....	68
III —	Tamoezet frotet. — Dorn dizec'het.....	71
IV —	Dibab an Ebestel.....	74
V —	Prezegen war ar Mene.....	75
VI —	Pare ar Laourek. — Ar C'haniener.....	90
VII —	Rezurreksion Mab intanvez Naim.....	96
VIII —	Kannadet Yan Badeour....	94
IX —	Ar bec'herez ouz treid Jesus	97
X —	Un Den dall, mud hag an diaoul enhan.....	99
XI —	Mam ha kerent Jesus.....	104
XII —	Eil Brezegerezh en Galile....	104
XIII —	Jesus hargaset deus Naza-reth.....	111
XIV —	Taerved Brezegerezh en Gailie	114
XV —	Jesus a stum e Ebestel.....	115
XVI —	Prezegerezh an Ebestel.....	119
XVII —	Merzerenti Yan Badeour....	120
XVIII —	Kenta Kresk Bara.....	124
XIX —	Jesus a gerz war an Dour..	127
XX —	Ar Bara a Vae.....	129
XXI —	Promesa Sakramant an Aoter	132
XXII —	Trubarderezh ar Farizianet..	135

IV LODEN

I Pennad.	Ar Gananeanezh.....	138
II —	Mud ha Bouzar.....	140
III —	Eil Gresk Bara.....	141
IV —	Ur Burzud en Env.....	142
V —	Pare un Dall.....	144
VI —	Wardro Sezare.....	145

VII —	An Dransfigurasion.....	148
VIII —	Klenved an Droug-Sant....	150
IX —	Diourgan ar Bastion.....	152
X —	Kentelio war bep sort.....	154
XI —	A Gafarnaom da Jerusalem.	161
XII —	Jesus o prezeg en Templ....	165
XIII —	An den Ganet-Dall.....	175
XIV —	Ar Pastor Mad.....	180
XV —	An daouzeg ha tri-ugent Diskib.....	182
XVI —	Ar Samaritan Mad.....	185
XVII —	Ar Beden.....	187
XVIII —	Martha ha Mari.....	190
XIX —	Kenta Brezegerezh er Pere...	191
XX —	An Dedi.....	203
XXI —	Eil Brezegerezh er Pere.....	205
XXII —	Lazar, mignon on Salver...	218
XXIII —	Deus Efrem da Vethani....	223
XXIV —	Pred ar C'henviad.....	231

V LODEN

I Pennad.	Devez ar Bleunio.....	233
II —	Ar Lun Santel.....	240
III —	Ar Meurs Santel.....	245
IV —	Ar Merch Santel.....	266
	Ar Yaou Gamblid.....	268
	Prezegen goude ar Goan...	274
	Peden diwea Jesus d'e Dad.	287
	Passion on Salver.....	290
	Ar Guener Groaz.....	300

VI LODEN

I Pennad.	Hadvevadek !.....	316
II —	Sul Fask da barde.....	321
III —	Eiz de goude.....	325
IV —	War Lez ar Lenn.....	326
V —	Assansion.....	332

TAOLEN AN AVIEL

Evid Sulio ha Gouelio braz ar bla

1 ^{er} Sul an Avent,	Diwea Donedigez on Salver.....	256
2 ^e —	Kannadet Yan Badeour.....	94
3 ^e —	Testenî Yan Badeour.....	41
4 ^e —	Prezegerezh Yan Badeour.....	32
De 'raog an Nedelek,	Jesus ezaouet.....	22
Nedelek 1 ^{er} ofern,	Gân on Salver.....	13
— 2 ^e —	Ar Bastoret.....	13
— 3 ^e —	Emmanuel, Doue ganim.....	12
S. Stefan,	Loesserez ar Farizianet.....	249
S. Yan, avieler,	Diourgan merzerenti S. Per.....	328
An Innosantet Santel,	Tec'h en Ejipt.....	20
Sul goude an Nedelek,	Purifikasion Mari.....	16
An de kenta ar bla,	Sirkonsizion.....	14
De araog ar Rouane,	Tec'h en Ejipt.....	20
Gouel ar Rouane,	Ar Rouane.....	18
1 ^{er} Sul goude,	Jesus ezaouet.....	22
Eisuet ar Rouane,	Oan Doue.....	32
Hano biniget Jesus,	Sirkonsizion.....	14
2 ^e goude ar Rouane,	Eured Kana.....	34
3 ^e —	Pare ar Laourek.....	90
4 ^e —	Barr-Amzer sioulaet.....	56
5 ^e —	Had mad ha Draog.....	107
6 ^e —	Haden zeo ha Goell.....	108
Sul Tad ar Lard,	Ar Winierien.....	215
— Ar Puz-Lard,	An Hader.....	104
— Ar Lard Braz,	Dall Jerikho.....	225
Merc'her-Meur,	Yun. — Gwir Denzorio.....	85
1 ^{er} Sul ar C'hoaraiz,	Yun ha Tentasion Jesus.....	38
2 ^e —	Transfigurasion.....	148
3 ^e —	Pare un Diaoulek.....	99
4 ^e —	Kenta Kresk Bara.....	124
Sul ar Basion,	Satan muntre.....	173
— Bleunio,	Enorio a C'hloar.....	233
Yaou-Gamblid,	Goalc'herez Treido.....	269
Gwener-Groaz,	Passion on Salver.....	290
Sadorn Fask,	Ar Gwraze Santel endro-d'ar Be.....	317
Sul Fask,	Memezh aviel.....	—

Lun Fask,	Diskibien Emmaüs.....	321
Meurs Fask,	Jesus a bar dirak e Ebstel.....	322
1 ^{er} Sul goude Pask,	Amgreden S. Thomas.....	325
2 ^e —	Ar Pastor Mad.....	180
3 ^e —	Poan a dalveo.....	282
4 ^e —	Ar spered Santel a harpo.....	283
5 ^e —	Peden vo silaouet.....	285
Rogasiono,	Mar dalc'hfem da bedi.....	187
De araog an Assansion	Diwea Peden Jesus.....	287
An Assansion,	Jesus a bign d'an Env.....	332
Sul goude,	Die'haou ar Poanio.....	283
De 'raog ar Pentekost,	Unaniez gan Jesus.....	277
Ar Pentekost,	Unaniez dre ar Spered Santel.....	280
Lun ar Pentekost,	Kaoz etre Jesus ha Nikoden.....	38
An Dreinded,	War ur mened a C'halié.....	330
1 ^a Sul goude ar Pent.	Karout en kalon 'vel en komzo.....	80
2 ^e —	Digareo ar re ve pedet.....	200
3 ^e —	Danvad ha pezaour ezaouet.....	205
4 ^e —	Kenta Pesketerezh vuzuduz.....	49
5 ^e —	Ar Garante Gristen.....	79
6 ^e —	Eil Gresk Bara.....	141
7 ^e —	Profetet mad ha-tall.....	87
8 ^e —	Merer displeal.....	208
9 ^e —	Daero war Jerusalem.....	235
10 ^e —	Ar Farizian hag an Trnajer.....	188
11 ^e —	Mud an Dekker.....	140
12 ^e —	Ar Samaritan Madelezus.....	185
13 ^e —	Pare ur Laourek.....	163
14 ^e —	Ur Mestr hepen.....	85
15 ^e —	Hadveadek Mab Intanvez Naim.....	93
16 ^e —	Pare ur C'hoanvek.....	198
17 ^e —	Diwea Rask ar Farizianet.....	248
18 ^e —	Den Seizet Kafarnaon.....	59
19 ^e —	Ar Pred Eured.....	243
20 ^e —	Pare Mab un Ofiser.....	47
21 ^e —	Pardon an Offanso.....	158
22 ^e —	Diner Sezar.....	246
23 ^e —	Hadveadek Merc'h Jair.....	63
24 ^e —	Diourgan Distruj Jerusalem.....	255

II. EVID PEB SANT

30 a viz Du,	Sant Andreo.....	49
3 a viz Kerdu,	Sant Fransez Xavier.....	330

6	—	Sant Nikolas.....	261
8	—	Konsepsjon dinam Mari.....	4
21	—	Sant Thomas, abostol.....	325
2	a viz C'huevrer,	Ar Burifikasion.....	16
24	pe 25 —	Sant Maze, abostol.....	183
18	a viz Meurs,	Sant Gabriel, arc'hael.....	4
19	—	Sant Josef.....	22
25	—	An Annonsiasion.....	4
25	a viz Ebrel,	Sant Mark.....	182
3 ^d	sul goude Pask,	Paeroniez Sant Josef.....	27
1	a viz Mae,	Sant Filipp ha Sant Jakez.....	276
3	—	Kavaden ar Groaz Zantel.....	38
6	—	Merzerenti Sant Yan.....	224
11	a viz Even.	Sant Barnabe.....	116
13	—	Sant Anton a Badou.....	193
21	—	Sant Louis a Gonzag.....	247
24	—	Sant Yan Badeour.....	9
1 ^a	sul a viz Mezeven,	Ar Goad presiu.....	313
2	a viz Mezeven,	Gweladen d'Elizabeth.....	7
16	—	Gouel Itron Varia Garmez.....	103
19	—	Sant Visant a Baol.....	116
22	a viz Mezeven	Santez Mari Madelen.....	97
25	—	Sant Janez Hena.....	224
26	—	Santez Anna.....	109
6	a viz Eost,	An Dransfiguration.....	148
15	—	An Assompson.....	190
21	—	Sant Barthelemy.....	74
8	a viz Gwengôlô,	Gân ar Werc'hez Vari.....	41
14	—	Enor d'ar Groaz !.....	171
3 ^d	Sul —	An I. Varia a Drue.....	341
21	—	Sant Maze, abostol.....	61
29	—	Sant Mikael, arc'hael.....	155
2	a viz Here,	An Ae le Mad.....	155
1	Sul —	Ar Rosaera.....	4
18	—	Sant Lukas, avieler.....	182
28	—	Sant Simon ha Sant Jud.....	282
1	a viz Du,	An Oll Sent.....	75
2	—	Gouel an Anaon.....	68
21	—	Presantasion ar Werc'hez Vari.....	103
	Dedi an Ilizo,		226

Kantik an dud a boan da Zant Ervoan

Diskân

*Mil enor deoc'h, Sant Ervoan, on Sant dous ha tener !
Deut om a bell 'vel a dost, on c'halono zo ter
Goad fians ha karanté, rak c'houi zo deus on bro,
Goad breizad 'c'h eus eveldom, ha galloud en envo.*

1

Evrusa ma vem ni-oll, pa iaram 'n on maezio
Arru eo c'hoaz an de kaer, ma vo graet enorio
Enorio gwir deread, 'vel ma fell d'ar vroiz
D'ar Sant a garont gwella, da Zant braz Breizis.

2

Hag e tollom on benvek, e lezom on labour
'Vid n-am lakât war an hent gan baz ar beajour,
Prez enom ma tistago war 'n oabl tour Landreger,
Ha mui a brez d'arvesti o tremm, on fatron ker.

(Dirak ar Be Santêl).

3

Na kaera be o be é hema, kaeroc'h na gafer ket
Ken ijinuz m'é strumet, ken koant m'é labouret,
Ha gan ama endro deoc'h testo o santelez ;
Ma kanont o purzudo ha mui o madelez.

4

Koulskoude 'r pez zo ampar.eo c'hoaz o tremm evuruz ;
Na pegen peuc'h n'eo ket hi, na pegen dudiuz !
Da spont, da heuz 'ta, Maro pelec'h emaint chomet,
Pa varv servijer Doue beuet en joasted ?

5

Ur pennad c'hoaz om paozet, 'vid moulle 'n on envor.
O mousc'hoarz hag o sello war an envo digor...
Hag e ve poan hag e ve, larem dirak Doue
Gan 'm om da fin on bue ur maro evelse!

(*N'eus fors pelec'h*).

6

Evid hadsevel o pe, 'n eus roet pep hini
Rak unan om d'o meuli, karet oc'h en peb ti;
Piuvig roe e bejo ha n'i on gwenneien,
Mar oa pouner e brofo, on re gousté c'houezen... *

7

Hag ec'h om deut d'o kavont, eus a bep korn a Vreiz
Daoust m'e dishanval on gwisk, memez fe zo 'n on c'hreiz
Goude Jesus on Salver. Mab Doue beo buek
Hag e vam dous ar Werc'hez, enoc'h ni zo kredek.

8

Leiz on deus a ezommo, pep hini, 'n e vicher,
Amzelluz e an douar evid ar labourer,
Spontuz e tiroll avel war vag an den a vor
Re aliez d'e lonka ar goajo ve digor.

9

O pennoz war on labour 'vid ma vo talvouduz;
Poanial hag a vec'h beva vo planeden rec'huz;
O pennoz war an douar, m'en evo deus amzer
Glaod braz pe c'hlizen veure, ha sec'hour ha tomder.

10

War o proiz merdidi, c'houi evesai ive;
Mar be traitour ar gwajo ha mar kroz an arne,
C'houi ho zenno a wall risk, c'houi a vo o sturier
Ha goude beaj evruz, c'houi ho rento er ger.

11

N'eo ket bec'h a damantom, gout ouzoc'h, Sant Ervoan,
Starda reom noz an de, hep diskiuz nag ehan
Med gan oll boan on divrec'h, graet, Patron karadek,
Ma vo frank en tiegez ar bara pemdeiek!

11

Ouspenn eu un tiegez, daoust kemer bec'h ha poan
Evid naoun ar vugale an dorz n-am gav bihan...
Ar yaouankiz a diank 'vid gonid ho bue,
Meret d'he o fe gristen hag enor ho ine.

12

Rak setu kenta hetom araog peb tra er bed
Chom bepred gwir gristenien, koulz ha gwir Vretonet,
Ur lagad war on labour, un all tu an envo
Kuit a ankoout kammed 'ma duhon ar gwir vro.

13

Oh! ya, patron biniget, Tad mad, o Sant Ervoan,
Pa vem aog gan an dregas, diskaret gan ar boan
Ma santfom skany on c'halon, didammall 'rak Doue
Ur vouez a kana enhi : Dic'haou 'walc'h zo en E.

14

Setu 'ta 'vid achui : renet on bugale
Roet dorn d'on zud yaouank da boella ho bue,
Ma kersfom oll dorn ouz dorn da heul skouer on zud koz
Ma kersfom war o seulio en hent ar baradoz.

B. AZ.

IMPRIMATUR du 15 av. 1892.

Signé : CHATTON